

Woordelijk verslag vergadering gemeenteraad Ridderkerk 2 november 2023

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik wacht even tot iedereen zijn plaats heeft ingenomen. En dat is het geval. Ik open de vergadering en dat is niet zomaar een vergadering, dat is onze begrotingsraad. En dat die begrotingsraad bijzonder is en ook wel aangeduid wordt als één van de hoogtepunten in het politieke jaar, dat is helemaal waar natuurlijk, maar dat blijkt ook een beetje omdat er ook vanmorgen weer de nodige mensen hier op de tribune zijn. Ik heet, naast dat ik de raad in eerste zin van harte welkom heet, het college daarbij, ook de pers van harte welkom, de ambtelijke organisatie die er is, andere belangstellenden die hier zijn vandaag, maar ook thuis ongetwijfeld in bepaalde getale, groot of klein, meekijken. We hebben met elkaar een bijzondere dag voor de boeg. Een dag waarbij het goed is om even aan de voorkant te melden dat er een aantal plekken in deze raadszaal vanuit de raad later op de dag gevuld worden, want later op de dag sluiten nog aan mevrouw Griep van partij 18PLUS, mevrouw De Vormer van partij 18PLUS, mevrouw Gerritse van partij 18PLUS, de heer Van Neuren van partij 18PLUS, de heer Sluimers van partij 18PLUS, alsook de heer Borst van de VVD en de heer Swarttouw van Leefbaar Ridderkerk. Dat betekent dat we vanmorgen in een kleiner gezelschap dan volledigheid vergaderen. Later op de dag wordt het aangevuld en wij zullen later op de dag dus ook vaststellen met hoeveel mensen wij zijn uiteindelijk, om de stemmingen die later op de dag gaan plaatsvinden, in de avond ook ordelijk te kunnen laten verlopen. De vraag die ik aan u ga stellen is of u de agenda die voorligt en die u al ruim van tevoren heeft aangedragen gekregen, ook een goede, mooie agenda vindt, en of we daar met elkaar een klap op kunnen geven. Dat is het geval. Ik ga deze vergadering niet beginnen om, voordat ik mevrouw Els den Besten heb bedankt voor ons traditionele zakje snoep. Daar gaan we de dag mee doorkomen, onder andere hiermee. Dank u wel. Ook dat is een mooie traditie.

2. Vaststelling besluitenlijst raadsvergadering 14 september 2023

De voorzitter: En ik wil deze vergadering gaan vervolgen door de vaststelling van de besluitenlijst van de raadsvergadering van 14 september aan u voor te leggen. Is daar iemand op tegen? Dat is niet het geval.

3. Lijst van ingekomen stukken

De voorzitter: Dan gaan wij over tot de vaststelling van de lijst van ingekomen stukken. Zijn daar vragen of opmerkingen bij? Kan die zo worden vastgesteld? Dat is het geval.

4. Algemene beschouwingen m.b.t. Programmabegroting 2024, Meerjarenraming 2025-2027

4a. 1e termijn raad

De voorzitter: En dan gaan we met elkaar komen tot de eerste termijn van uw raad, waarbij u, en dat weet u, een aantal minuten heeft om daarmee uw inbreng, die u eerder ook schriftelijk heeft opgesteld, nog eens ten gehore te brengen. Niet per se langs de lijn van wat u eerder heeft ingediend, maar vooral de highlights die u daar zelf wilt bij onderstrepen. Wij weten met elkaar dat dat zes minuten gaat duren, dat u dat doet vanaf het spreekgestoelte. En dat het in deze termijn niet te doen gebruikelijk is, en daar wil ik ook graag aan vasthouden, om te interrumpen. We hebben met elkaar een spreekvolgorde daarbij vastgesteld en ik zal u successievelijk, en u kent die spreekvolgorde, ook het woord geven en uitnodigen om achter het spreekgestoelte plaats te nemen. En als eerste ga ik dat doen aan mevrouw Van Nes-de Man van Burger op 1. Aan u het woord.

Mevrouw Van Nes-de Man: Goedemorgen allemaal op deze winderige donderdagochtend. Allereerst wil ik een dankwoord uitspreken aan de griffie en alle medewerkers voor hun inzet het hele jaar door. De wereld verandert in rap tempo, de oorlog in Oekraïne, in Israël, en conflicten elders eisen veel slachtoffers en geven veel leed. Polarisatie steekt de kop op. Ons klimaat wat altijd in beweging is, geeft de laatste jaren meer natuurrampen. Het weer past niet meer bij onze beleving van de seizoenen. Dit baart ons zorgen en houdt ons bezig. Ook Ridderkerk verandert. Een nieuwe burgemeester die met vliegende vaart harten verovert en zorgt voor een frisse wind in de raadsvergaderingen. Succes vandaag met uw eerste begrotingsraad als burgemeester, als voorzitter. De BAR ambtenaren organisatie wordt ontbonden, na negen jaar krijgt Ridderkerk weer zijn eigen team. Een hele klus en we wensen een ieder daarin succes. Burger op 1 kijkt er vol verwachting naar uit. Onze financiën zijn op orde, dat is al jaren zo en dat geeft vertrouwen op dat vlak. Voor ons is de basis voor een goed gemeentebestuur, open en eerlijk contact met inwoners en goede burgerparticipatie. Het gemeentebestuur is er voor haar inwoners. Onze partij zegt het immers al, de burger op één, in gesprek met inwoners, hun adviezen, opmerkingen en deskundigheid serieus nemen. Ridderkerk heeft veel actieve vrijwilligers op veel vlakken. We hebben mantelzorgers, vrijwilligers in het verenigingsleven, op het sociaal vlak, veiligheid en op wijkniveau. Allen zetten zich belangeloos in voor de gemeente, dank daarvoor. Eén daarvan zijn de wijkoverleggen, voor ons een belangrijke informatiebron naast de ambtelijke stukken. Zo komen wij tot afgewogen besluitvorming. Hoewel wijkoverleggen? December '22 heeft het college deze ad hoc opgeschort en een groot aantal mensen met vraagtekens achtergelaten. Na veel gesprekken zijn de vraagtekens niet weggenomen. Duidelijkheid kwam eerst nadat een inwoner een Woo-verzoek ingediend had. In juli '22 is intern het voorstel al gedaan om te stoppen met de wijkoverleggen in klassieke vorm. Vanaf die tijd zijn interne verslagen gemaakt van de vergaderingen, die toeschrijven naar onheuse bejegeningen, de directe aanleiding om op te schorten. Deze interne verslagen zijn nooit met betrokkenen besproken en dus niet te staven. Jammer dat dit niet in die gesprekken gedeeld kan worden. Hier zit een grote kloof tussen bestuur en inwoners. En die kloof wordt helaas ondersteund door een grote raadsmeerderheid, zo bleek onlangs bij de stemming over moties betreffende dit onderwerp. Burger op 1 heeft moeite met deze manier van omgaan met vrijwilligers. Een professionele organisatie als een gemeente behoort over vermeende misstanden het gesprek aan te gaan en dit niet te gebruiken voor interne dossieropbouw richting escalatie, om zo uitvoering te geven aan je plannen. Burgerparticipatie moet je doen en communiceren is van levensbelang. Vroegtijdig informeren en in gesprek gaan, ideeën van inwoners overnemen en verwerken, naast input van medewerkers en externe bureaus. Inwoners zijn deskundig op veel vlakken, hebben hun eigen netwerk en ieder zet zich in voor een mooier Ridderkerk. Zo is er veel deskundigheid bij inwoners van de Kerk singel. Zij beschermen hun monumentale panden tegen nonchalante partijen die snel en voordelig willen slopen en bouwen. Ook de gemeente kijkt weleens weg in deze, met rechtszaken als gevolg. Aanwonenden van 't Ronde Sant beschermen hun woongenot tegen partijen die snel en veel willen bouwen. Mobiliteit in Bolnes, uitbreiding met maximaal 2000 woningen en een extern bureau, dat concludeert hetgeen inwoners al jaren zeggen, de enige ontsluiting is via de Rijnsingel. Het P.C. Hooftpark moet nog worden ontwikkeld, hier liggen volop kansen voor nieuwe woningen. Neem hierin de raad en inwoners mee in een vroeg stadium en laat dit niet aan projectontwikkelaars over. Voor inwoners en raad worden plannen nu al veelal inzichtelijk, als de organisatie of projectontwikkelaar hun intenties met het college hebben gedeeld. De praktijk is dan vaak dat bijsturen zich beperkt tot de kleur van het wc papier. Dit stuit op bezwaren, ook van Burger op 1. Zo gaat het soms, ook met de herinrichting van wegen. Gebiedsontsluitingswegen moeten volgens het college 30 kilometer en/of fietsstraat worden en bomen kappen ten behoeve van het hoogwaardig openbaar vervoer, of een tweerichtingsfietspad, waar heel veel mensen moeite mee hebben. Op het gebied van ruimtelijke ordening is veel te winnen, samen met inwoners. College, neem regie over onze ruimtelijke ordening en deel die vroegtijdig met de raad en inwoners. Laat projectontwikkelaars en Wooncompas niet bepalen hoe

Ridderkerk eruit komt te zien. Het is nu de Nationale Klimaatweek, maar dit verdient permanente aandacht. Wij zijn kritisch op onze groenvisie en denken graag mee. Burger op 1 is tegen kappen en vraagt meer inzet op onderhoud van bomen, maar nadrukkelijk ook het in stand houden van onze groene buitengebieden. Vervuil ons groen niet met zonnepanelen. Juist langs onze rijkswegen behoren bomen als tegenhanger van het vele asfalt. Ridderkerk moet immers de groenste gemeenten worden van IJsselmonde. In onze uitgebreide algemene beschouwingen belichten wij meer van de aandachtspunten van Burger op 1 en onze moties voor vandaag. Dit waren onze highlights, dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nes-de Man. Dan is nu het woord aan mevrouw Klaver van de VVD.

Mevrouw Klaver: Beginnersfout. Dank u wel, voorzitter. Beste inwoners van Ridderkerk, beste kijkers en luisteraars thuis, beste collega's hier in de raadszaal, geacht college. Voorzitter, als ik zo vrij mag zijn, en als liberaal neem ik die vrijheid zeker vandaag de dag niet vanzelfsprekend, omdat ik weet hoe hard er precies voor die vrijheid gevochten moet worden, begin ik met een korte inleiding en heb ik daarna vijf korte aandachtspunten. Voorzitter, de afgelopen tijd stond in het teken van praten over hoe we met elkaar praten vanwege de startnotitie Betrokken Samenleving. Een thema dat heel goed aansluit bij de VVD, omdat het uitnodigt tot creativiteit en innovatie, echte verbinding en echt samen verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst. En ook lastige gesprekken voeren. Want juist als het schuurt, doet het er écht toe en kun je verandering bewerkstelligen. We moeten er met elkaar aan wennen dat het enige wat nooit verandert, precies dat is namelijk, dat alles altijd verandert. Nou, ga daar maar aanstaan, met zoveel inwoners, zoveel belangen, meningen, uitgangspunten, kleuren, soorten en maten. Om één of andere vage reden kwam ik recent op een avond het gegeven persoonlijkheidstest tegen. Misschien kent u die variant, voorzitter, de gedragingen van mensen worden daarbij ingedeeld in de kleuren groen, geel, blauw en rood. Veel te rigide natuurlijk, maar goed. Krijg je de classificatie blauw, dan handel je innovatief, sorry, dan handel je conformerend volgens afgesproken processen. En word je geel genoemd, dan handel je innovatief, out of the box, ben je een snelle prater et cetera, et cetera. Het gaat natuurlijk niet om de individuele kleuren, maar het gaat erom hoe al die kleuren samen tot goede samenwerking komen. U kent dat vast wel, verschillende kleuren, één palet. Hier in de raad hebben we ook alle kleuren van de regenboogvlag, genoeg verschillen waar we gebruik van kunnen maken. We zijn alleen nog niet zo goed in inclusie, in écht accepteren, in écht iedereen mee laten doen bij plannen, meningsvorming en bij het dagelijks leven. Tot zover de inleiding. De komende drie minuten zal ik straight to the point zijn, misschien wel een beetje blauw. Vijf belangrijke aandachtspunten wat ons betreft. In Ridderkerk doe je toch nog niet helemaal mee. We kijken daarom uit naar de conceptnota Betrokken Samenleving, vanwege het vernieuwende karakter dat wij hierin willen zien. We verwachten hier continuïteit en duidelijkheid van, en laten we daar voor het gemak van vandaag, ook betrouwbaarheid onder verstaan. Punt twee. In Ridderkerk ben je nog steeds niet helemaal veilig. Er is nog steeds te veel dreiging, ongewenst gedrag en criminaliteit in Ridderkerk. Wij zijn blij met het aankomende blauw op straat in de vorm van boa's volgend jaar, zodat we er één hebben in elke wijk. En vanuit de landelijke hoek waarschijnlijk meer wijkagenten. En dat is belangrijk, niet in de laatste plaats alleen maar voor het gevoel van veiligheid. Maar tot zover de repressie. Preventief kunnen we ook heel veel doen tegen ongewenst gedrag, bijvoorbeeld intensief jongerenwerk en goede voorlichting over de gevolgen van pesten, over het belang van slaap, over gamen en over drugs- en alcoholgebruik. In Ridderkerk zijn de financiën op orde. Dat klopt. Het is belangrijk dat het college aandacht houdt voor de stabiele financiële situatie en dat we daar als raad via het budgetrecht goed grip op houden. Voor wat betreft het aankomende ravijnjaar, geldt wat ons betreft, dat de mens vreest het meest voor het lijden dat men vreest. Waarmee we zoveel willen zeggen als, misschien gaat het wel meevallen. We moeten wel vinger aan de pols houden. In Ridderkerk kun je nog altijd niet goed wonen. Dat is punt vier. We slagen er toch maar mondjesmaat in, of eigenlijk niet, om al onze inwoners van een goed dak

boven hun hoofd te voorzien. En daarnaast is er een continu aandachtspunt, het voorzieningenniveau en de bereikbaarheid. VVD Ridderkerk vraagt hier en nu vanaf deze plek extra aandacht voor de huishoudschool. De zinsneden hierover in de begrotingsstukken '24 zijn wat vaag. Er staat, naar verwachting begint de marktconsultatie in 2024, en, naar verwachting volgt de visie in 2024. We vragen bij deze het college oog te hebben voor deze plek en deze aanstaande ontwikkeling die zoveel kansen biedt, dat het eigenlijk zonde is nog heel lang te wachten. Punt vijf en de laatste. In Ridderkerk pakken we de energietransitie realistisch en toekomstbestendig aan. VVD Ridderkerk blijft peilen of inwoners hierbij voldoende ondersteund door de gemeente worden, zelf een realistisch plan kunnen trekken en daarbij kunnen kiezen voor mogelijkheden die passen bij hun eigen portemonnee en toekomstbeeld. Een belangrijk besef bij dit onderwerp, wat ons betreft, is nog steeds dat de aarde ook zonder ons prima door zal draaien. Dat maakt ons niet minder verantwoordelijk natuurlijk, maar we doen het echt voor onszelf. Goed, dat is wel een heel algemene beschouwing. Voorzitter, de rode draad in ons werk als politieke partij is dat we continu willen verbeteren. Wat ons betreft betekent ontwikkelen dat je voortdurend relevant blijft, aangesloten blijft op de actualiteiten en prioriteiten stelt op basis van wat kan en wat structureel van belang is. En over structurele prioriteiten gesproken, tot slot, maar zeker niet het minst belangrijk, willen we de ambtenaren en de griffie bedanken voor al hun geduld bij hun niet aflatende ondersteuning en het beantwoorden van onze vragen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Klaver. Dan is de eerstvolgende, de fractie van GroenLinks, bij monde van de heer Ros. De heer Ros gaat naar voren en er komt ook iets binnenrijden.

De heer Ros: Voorzitter, op de dag waar we wachten op een forse storm, wil ik deze keer beginnen met een woord van dank aan alle ambtenaren die deze dag mogelijk maken, en ook het college en de raad en burgerleden die hier zitten, voor het vele werk vooraf. Maar een speciaal woord van dank aan onze griffie. Voor de buitenwereld zijn ze niet altijd zichtbaar, maar deze drie medewerkers zijn de motor achter álles wat er hier in deze raad gebeurt. En een kleine noot vooraf; eigenlijk is het vreemd dat we een dergelijke vergadering plannen op een dag als Allerzielen. Of je nu gelovig bent of niet, het is een dag om stil te staan bij de naasten die hier niet meer zijn, ook hier op de Ridderkerkse begraafplaats. En ik weet het, degenen die dat vaststellen, zijn het presidium. En wie zit er al jaren in? Voorzitter, voor het nieuws uit Israël, en dan vooral uit Gaza, het is hartverscheurend. De waarheden achter een oorlog zullen we nooit helemaal weten. Maar de vele burgerslachtoffers hebben onze fractie diep geraakt. En nog steeds zijn de burgers de grote verliezers. Hier moeten we waakzaam op zijn, nu polarisatie ook hier op de loer ligt. Daarnaast mogen we de oorlog in ons eigen continent, van Rusland tegen Oekraïne, nooit uit het oog verliezen. Oekraïne strijdt daar voor waarden waar ik het graag met u vandaag over wil hebben. Voorzitter, met uw welnemen, zoals u dat zo vaak zegt, gaan we het vandaag hebben over artikel 1 van de Grondwet. Allen die zich in Nederland bevinden worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid, of op welke grond dan ook, is niet toegestaan. Voorzitter, vrienden in deze raad, dit zijn geen holle woorden, dit is het fundament van onze samenleving. Nog een keer, godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid. Wat hebben deze woorden gemeen? Het gaat om wie je bent. Bij de eerste drie zou je het nog met veel, als een keuze kunnen zien, hoewel het sterk afhankelijk is van het milieu waar je in opgroeit. Maar bij de laatste vier zeker niet. Deze begrippen hebben continu onze aandacht en zorg nodig, 24/7, in elke vierkante meter van ons land en dus zeker ook in Ridderkerk. Voorzitter, het verdedigen van deze waarden noemen we, dat we werken aan een inclusieve samenleving. Er zijn verschillende beschrijvingen en definities, maar deze kernwoorden komen steeds terug en dat is keihard werken, voorzitter. Zorgen dat iedereen mee kan doen, is veel meer dan het rolstoeltoegankelijk maken van de bus. Het respecteren van elkaars geloof en geaardheid gaat veel verder dan het hysen van een regenboogvlag, of een momentje stilte voor de maaltijd. We strijden samen voor deze

inclusieve samenleving en soms begint het daar te wringen, voorzitter. Deze woorden zijn niet voor niks samen genoemd in artikel 1 van de Grondwet. Veel te vaak merk ik dat er een beetje wordt geshopt uit artikel 1. En dat er dan gepost wordt hoe exclusief, hoe inclusief we wel niet zijn. Voorzitter, artikel 1 van de Grondwet is geen winkelmandje bij bol.com, het is alles of niets. Je kan niet zeggen, ik ben tegen discriminatie, behalve, ik noem maar wat, alle blanke mannen tussen de veertig en de vijftig die lid zijn van GroenLinks. Dus een vluchteling uit Oekraïne is in Ridderkerk net zo welkom als een vluchteling uit Sudan. Het is belangrijk dat een kind met een beperking volledig mee kan doen. En het is net zo belangrijk dat we tegengaan van discriminatie op de arbeidsmarkt. Je kan je niet hard maken voor godsdienstvrijheid, maar tegelijkertijd de seksuele geaardheid van je buurman verafschuwen. Het is het hele pakket, samen verwoord in artikel 1 van de Grondwet. Ik roep een ieder in deze raadszaal om samen met GroenLinks te strijden voor alle Ridderkerkers en voor dit fundament in onze samenleving, zeker wanneer je zegt voor een inclusieve samenleving te zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ros, voor uw bijdrage. Dan gaan wij nu naar het CDA, bij monde van de heer Overheid.

De heer Overheid: Dank u wel, voorzitter. Beste raadsleden, college, mensen op de publieke tribune en overige luisteraars. De oorlog in Oekraïne en Israël laat opnieuw zien hoe dankbaar wij moeten zijn voor de vrijheid waarin we mogen leven. We moeten deze vrijheid koste wat het kost koesteren en het CDA zal zich hier ook altijd voor inzetten. Eind 2022 heeft het college van Barendrecht besloten om een eigen ambtelijke organisatie voor alle beleids- en uitvoeringstaken van de gemeente in te richten. Dit heeft nu geresulteerd in vier organisaties. In al deze hectiek moest de winkel openblijven. Wij willen alle betrokken ambtenaren dan ook bedanken voor alle energie en veerkracht die ze hebben getoond. Na deze hectische periode is dan nu weer het moment om met z'n allen de toekomst verder in te kleuren. Het is ook een jaar geweest waarin we hebben moeten inspelen op de lopende problemen, zoals bestaanszekerheid, energiecrisis, woningtekort, milieu, opvang van vluchtelingen, stikstof en de oorlog in Oekraïne. Deze combinatie van problemen maakt het voor veel van onze inwoners moeilijk om de juiste keuzes te maken. We willen graag meewerken, maar aan de andere kant hebben steeds meer huishoudens het moeilijk om zelf de eindjes aan elkaar te knopen. We moeten omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. We moeten een gemeenschap vormen waar mensen zich thuis voelen en onderdeel van willen en kunnen zijn, een gemeenschap waar respect en normen en waarden gekoesterd worden. En waar ieder mens telt; minder ik, meer wij. Het financieel beleid is op dit moment op orde en dat wil CDA Ridderkerk naar de toekomst graag zo houden. Op het gebied van cultuur blijft CDA Ridderkerk zich inzetten om ons cultureel erfgoed zo goed mogelijk te bewaren. We hebben de natuur te leen en deze moet goed doorgegeven worden aan onze kinderen. Hierbij is het dan ook goed om actief aan de slag te gaan met klimaatbeleid, de energietransitie en duurzaamheid. Participatie is vanochtend ook al een paar keer aan de orde geweest, blijft altijd een punt van aandacht, en hier moeten we zorgvuldig mee omgaan. Als het tenslotte gaat om het vormen van de gemeente van Ridderkerk, is dat iets wat we samen moeten doen. Er moet ook meer aandacht komen voor het rijke verenigingsleven dat we in Ridderkerk hebben. Het afgelopen jaar heeft CDA Ridderkerk meerdere bezoeken gebracht aan onze verenigingen, gewoon om het gesprek aan te gaan en te horen waar de zorgen zitten en hoe we kunnen helpen. Veiligheid is een zaak van iedereen. We moeten ons thuis beschermd en geborgen voelen, dit geldt ook nog meer voor kwetsbare groepen. Het gezin als hoeksteen van de maatschappij. Het is belangrijk dat we dit in stand houden, beschermen en versterken, want dat thuis staat steeds vaker onder druk. CDA vindt het ook belangrijk om actie te ondernemen tegen drugsbeleid, hiervoor dienen we dan ook een motie voor in. Een ander onderwerp dat ons allemaal raakt, is de krapte op de woningmarkt. Een probleem dat niet alleen Ridderkerk raakt, maar heel Nederland. Binnen Ridderkerk zijn de opties voor nieuwe woningen beperkt. We willen er aan de ene kant alles aan doen om voor iedereen een woning te realiseren, die voldoet aan de wensen, maar aan de

andere kant oog houden voor de leefbaarheid en behoud van groen. Daarom zijn we van mening dat bij elk plan, initiatief of visie, ook in kaart gebracht moet worden welke impact woningbouw heeft op de leefbaarheid, waaronder de impact op de verkeersdoorstroming en overlast op gemeenteniveau. Op deze manier kunnen we een onderbouwde keus maken, waar wel te bouwen en waar niet. CDA Ridderkerk vindt dat mensen in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor hun welbevinden, de opgave van de gemeente is om de mensen hierbij te ondersteunen en te faciliteren. Eén van de belangrijkste speerpunten waar het CDA op wil acteren, is de armoede. Bestaanszekerheid is ook zo'n onderwerp. Dit onderwerp raakt voor het CDA niet alleen het financiële probleem, maar raakt ook de vraag, wat voor gemeenschap willen we zijn? De heer Ros had het er al over. Wat houdt solidariteit, saamhorigheid en de zorg voor elkaar nu daadwerkelijk in? Hier zit ook het dilemma in, wat kunnen we als Nederland, of als gemeente Ridderkerk dragen? Er is ook sprake van armoede die niet direct zichtbaar is. Gezinnen met jonge kinderen, die vanwege de financiële nood hun kinderen die laptop niet kunnen geven, of erger nog, zonder goed ontbijt naar school laten gaan. De ene vorm van armoede is ook beter zichtbaar als de andere. Het is de taak voor ons als gemeentebestuur, om deze groeperingen te herkennen en er actie op te ondernemen. Eenzaamheid wordt ook vaak ingegeven door armoede. Mensen schamen zich en kunnen niet meedoen met anderen. CDA Ridderkerk wil zich inzetten, voor deze ontwikkelingen tegen te gaan. Een goede samenleving houdt ook in dat we onderling deze signalen herkennen en er actie op ondernemen. Daarnaast geldt dat, zolang er organisaties zoals de voedsel- kleding- en fietsenbank nodig zijn, we ervoor moeten zorgen dat deze organisaties goed gefaciliteerd worden. We zijn daarom blij dat het college onderzoek doet naar een nieuwe locatie, op deze manier zouden al deze organisaties onder één dak kunnen komen. Een wens die het CDA al langer heeft. Tot slot, voorzitter, de ontwikkelingen in de Ridderkerkse samenleving staan niet stil en de komende jaren zullen we nog voor grote veranderingen komen te staan. Dit alles in een samenleving waar het soms vaker meer ik is, dan wij. CDA Ridderkerk wil hier toch het verschil in blijven maken en samen met alle inwoners van Ridderkerk de ontwikkelingen en veranderingen oppakken. Minder ik, meer wij. Laten we daarvoor gaan. We wensen daarom bij dit alles heel Ridderkerk, en daarbij het college, de raad en de ambtenaren, Gods zegen toe. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Overheid. Dan is nu de beurt aan Echt voor Ridderkerk, mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel, voorzitter. Ik wil u succes wensen met uw eerste begrotingsraad als burgemeester en ook als voorzitter van deze raad. Het gaat vast een prachtige dag worden onder uw leiding. Zoals gebruikelijk wil ik eerst het college, de ambtenaren en de griffie heel hartelijk bedanken voor hun werk in het afgelopen jaar, en voor deze begrotingsraad in het bijzonder. Het zijn woelige tijden voor de ambtelijke organisatie, gezien de ontvlechting van de BAR. En ze hebben in diezelfde tijd ook de winkel open moeten houden. Ook de griffier die voor ons als raad veel werk heeft verzet in het zoekproces naar een nieuwe burgemeester, dank aan hem. Ook aan de andere twee griffiemedewerkers die in de tijd, in die tussentijd het fort mochten bewaken. Ook dank aan mijn eigen fractie en fractieondersteuning. Het was me wel een jaartje, voorzitter. Afscheid nemen van burgemeester Attema, een vertrouwenscommissie die voortvarend een nieuwe burgemeester wierf en vond in burgemeester Oosterwijk. Ook een jaar waarin wij als raad, in mijn gevoel, meer naar elkaar zijn gegroeid met zelfs hier en daar sporen van dualisme. Fijn, want wij hebben allemaal eenzelfde doel, een beter Ridderkerk. In onze beschouwingen hebben we al veel gezegd en veel verzoeken gedaan aan het college. We gaan in deze eerste termijn natuurlijk niet al die verzoeken over doen, maar hopen wel een reactie te krijgen van het college. Ik beperk me tot de onderbouwing van onze drie moties, met wat algemene zaken daarna. 'De beschaving van een samenleving valt af te meten aan de wijze waarop ze omgaat met dieren', aldus een uitspraak van Mahatma Gandhi. In Ridderkerk hebben we onder andere een zorg- en kinderboerderij, knaagdierencentrum, NME Centrum, om zomaar wat voorbeelden te noemen. Maar hoe diervriendelijk zijn wij als gemeente eigenlijk zelf? Regelmatig en in de afgelopen maanden zelfs dagelijks, met name in Het Zand en Drievliet, horen we 's avonds zeer harde knallen van vuurwerk. Heel veel dieren hebben daar last van, dieren in de vrije natuur en huisdieren. Dat kan nooit de bedoeling zijn.

Daarom dienen we een motie in om Ridderkerk mee te laten dingen naar de meest diervriendelijke gemeente van Nederland. We hopen daarmee ook een stap te zetten in de goede richting, om dierenleed en overlast van vuurwerk en knallen te voorkomen. De gezondheid van onze inwoners gaat ons nauw aan het hart. Moties van andere partijen die we mede indienen, raken deze gezondheid dan ook. We dienen zelf ook een motie in om het Ridderkerkse inkoopbeleid via de BAR-organisatie te onderzoeken op de mogelijkheid om PFAS-vrij in te kopen. PFAS is een forever chemical, en eenmaal in het lichaam blijft het daar voor altijd, met grote gezondheidsrisico's van dien. En dat moeten we zien te voorkomen. Alternatieve producten, zoals PFAS, zonder PFAS, zijn dus van groot belang. Vandaar onze motie die we mede met partij 18PLUS en de PvdA indienen. We vinden het stimuleren van openbaar vervoer ook nuttig. Daarom dienen we een motie in om kinderen van vier tot en met dertien jaar gratis met het RET OV te laten reizen. Want jong geleerd, is oud gedaan, niet waar? En niet vergeten dat onze kosten voor OV de hoogste van heel Europa zijn, dus voor heel veel mensen niet meer op te brengen. Zeker niet wanneer je kind naar de brugklas gaat in bijvoorbeeld Rotterdam of Dordrecht. Zo'n eerste jaar is al zo duur door aanschaf van een laptop, boeken en andere schoolspullen. Reizen met het OV komt daar nog eens bovenop. Een goed begin is het halve werk. Dat geldt ook voor een goed begin van de dag, daar hoort ook een goed ontbijt bij. Helaas is dat niet voor elk kind het geval. Vandaar dat wij de motie 'onderzoek behoefte gratis ontbijt' van Burger op 1 mede indienen. We verzochten het college om vooral in te blijven zetten op groen, op gezondheid, op veiligheid en inclusiviteit. Alle kinderen doen er mee, sorry, alle kinderen doen er bijvoorbeeld toe. Vandaar dat wij de motie 'samen speelplek' van de ChristenUnie mede indienen. Voor jongeren zijn jeugdhonken of ontmoetingsplekken belangrijk, dat dient de gemeente te blijven faciliteren. Begeleiding op school en thuis dient, evenals jeugdzorg, ook goed geregeld te zijn. IKC's spelen daarbij een grote rol. Veiligheid is belangrijk en dat geldt op meerdere terreinen, vandaar ook onze ondersteuning bij de moties over een vlonder voetpad en zebrapaden bij 50 kilometerwegen. Het tegengaan van criminaliteit is ook een onderdeel van veiligheid, vandaar dat wij één boa en wijkagent per wijk, 80 procent zichtbaar willen zien in de wijken. Participatie is belangrijk. Het betekent actieve deelname in iets. Input van belanghebbenden is daarbij van essentieel belang. Het is goed dat het college participatie goed inricht en daarbij rekening houdt met bestaande en nog te vormen netwerken en instrumenten. Zoeken naar nieuwe instrumenten om daar aan te sluiten bij de belevingswereld van onze inwoners, maakt er ook onderdeel van uit. Gelukkig is het college hiermee bezig. Maar wel een tip, behoudt de banden die er al zijn met alle platforms. Het gaat met veel Ridderkerkers best wel goed, maar met een steeds grotere groep gaat het iets minder goed tot slecht, vanwege schulden en/of armoede. De gemeente heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid en dient haar inwoners te helpen bij schulden en hen proactief te informeren om schulden te voorkomen. College, in onze beschouwingen schrijven we al heel veel over het woningaanbod in Ridderkerk en de wensen die wij daarvoor hebben. We constateerden dat in 2022 maar 13 procent van onze woningen werd toegewezen aan mensen met een binding met Ridderkerk. Dat is schrikbarend laag, dat zien wij graag stijgen. Elke leeftijdscategorie heeft eigen behoefte aan voorzieningen. Denk aan het OV, sporten, recreatie, winkels, uitgaan, cultuur en groen. Zorg dat er voor iedereen wat wils is. Voorzitter, ik ga afronden. Onze lokale ondernemers zijn van groot belang, zij mogen best eens in het zonnetje worden gezet, net als onze vele vrijwilligers. Resumerend, Echt voor Ridderkerk wil voor alle inwoners goede voorzieningen, goede veiligheid, een passend aanbod, diervriendelijk beleid, een groene gemeente. Dit alles voor jong en oud en een beter Ridderkerk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Vliet. Dan geef ik nu de beurt aan de SGP, bij monde van de heer Kardol.

De heer Kardol: Voorzitter, raadsleden, college en andere luisteraars, waarom slaan wij deze jaarlijks terugkerende algemene beschouwingen eigenlijk niet gewoon over? Nou, als dat zou kunnen, hoor ik wellicht één van jullie in gedachten zeggen. En misschien zijn er meer die er zo over denken. Ik begrijp die gedachte enerzijds, maar zie toch reden om na vorig jaar, vandaag geen punt te zetten. Of het onder het genot van een biertje was, weet ik niet meer, het was in elk geval in de periode na de algemene beschouwingen vorig jaar. Ik

sprak toen met één van jullie over het verval dat we zien in de samenleving, de toename van de maatschappelijke problemen en ook de gebeurtenissen op het wereldtoneel. Het gaat alleen maar erger worden, zei mijn gesprekspartner. En hij heeft gelijk gekregen. Best wel begrijpelijk dat het momenteel steeds gaat over bestaanszekerheid. Afgelopen zaterdag wijdde de NOS er zelfs een speciaal artikel aan. Het gaat, zo schreef de SGP in haar schriftelijke algemene beschouwingen, bij bestaanszekerheid over een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg. Maar ook zaken als veiligheid, vervoer en milieu horen daarbij, zaken die ook in de begrotingsstukken terugkomen en waar wij in de schriftelijke algemene beschouwingen aandacht aan hebben gegeven en die ik nu dan ook niet herhaal. De zojuist benoemde zaken kunnen echter onder druk komen te staan, of door omstandigheden ons zelfs als heel betrekkelijk voorkomen. En wat houden we dan over? Dat lijkt me een vraag van levensbelang. Het brengt mij bij het levensverhaal van een man waar ik graag iets van wil doorgeven. Waar hij precies heeft gewoond, daarover zijn de meningen verdeeld, vermoedelijk was het op een plek in Noord-Arabië. Zelfs de periode waarin hij leefde, is niet exact bekend. Wat ik wel weet, is dat hij een bekend bestuurder van een stad was en veel respect kreeg van zijn mede-inwoners. Hij was schatrijk en misschien wel de grootste veehouder uit die tijd, met veel personeel in dienst. Hij verzette zich tegen sociaal onrecht en nam het op voor de zwakken. Ook beschermde hij de vreemdelingen. Het ging hem voor de wind tot op de dag dat hij van de ene in de andere ellende werd gestort, de ene onheilsbode was nog niet uitgepraat, of de volgende stond voor zijn deur. Het begon met het bericht dat zijn kinderen die geregeld met elkaar gingen eten, allemaal stierven doordat het huis waarin ze zich bevonden door een rukwind instortte. Op twee andere plaatsen werd door verschillende bedoeïenenstammen het personeel vermoord en het vee geroofd. Het overige nog in leven zijnde vee, stierf die dag door de bliksem in een vreselijk onweer. En tot overmaat van ramp werd hij kort daarna zeer ernstig ziek. Hij zal vast gewenst hebben dat zijn vrouw hem tot steun was, maar zij maakte zijn lijden alleen maar erger. Omdat zij wist dat haar man gelovig was, zei ze zoets als, zeg God vaarwel en maak een eind aan je leven. Misschien veerde hij even op toen daar zijn drie beste vrienden aankwamen. Van je vrienden moet je het hebben, toch? Ze gingen bij hem zitten, zeven dagen lang, en zwegen. Vervolgens vroegen ze zich hardop af, waarom overkomt onze vriend dit, had hij dit te wijten aan zichzelf? Ze hadden hun oordeel al klaar en brachten geen troost, maar ook zij maakten zijn lijden zwaarder. Toch riep Job, want zo heet hij, na dit alles uit, ik weet, mijn verlosser leeft en hij zal de laatste over het stof opstaan. Wat bedoelde Job hiermee? Ondanks dat al het zichtbare in zijn leven wankelde, greep hij moed. Hij beleed dat Jezus, de zoon van God, de hoop en vrede van zijn bestaan was. Ook geeft hij er blijk van dat hij erop vertrouwde dat hij na zijn dood de eeuwige vrede zou genieten bij God. Hoe het verder is gegaan met Job kun je lezen in het gelijknamige Bijbelboek. Daarin staat onder andere dat hij van wat hij aan bezit verloren had, het dubbele heeft teruggekregen. Verder kun je in de 42 hoofdstukken de uitgebreide algemene beschouwingen van Job en zijn vrienden teruglezen. Ook die van een vierde vriend, de jongste, die pas toen de drie oudere vrienden zwegen, wijze woorden sprak. Toen echter God zijn bijzondere beschouwingen gaf, zwegen zij allen. Ik kom aan het slot van mijn bijdrage. Een jobstijding krijgen is een uitdrukking die zijn oorsprong vindt in deze geschiedenis. Je gunt dat niemand. Wat u wellicht minder of niet bekend was, is Jobs geluk. Dat oversteeg uiteindelijk alle ellende. Hij had een onwankelbaar houvast gevonden in God. Bestaanszekerheid met een hoofdletter, noem ik dat. Terug naar de begroting. Als ik let op wat daarin is genoemd en kijk naar wat er in de afgelopen jaren is gerealiseerd, concludeer ik dat ons veel gegeven is. Ik benoem ook graag de goede sfeer waarin we mogen samenwerken in deze raad. Dat kan ook anders. Er is veel om dankbaar voor te zijn. Belangrijke vraag, zijn we dat ook? Die doet mij terugdenken aan de tijd dat mijn oma nog zelfstandig thuis kon wonen. Wij aten dan vaak zondagmiddags samen met haar. Er stond altijd muziek aan, haar lievelings cd was er één met muziek en gedichten. Laatst kwamen ze ook weer voorbij, op haar nieuwe eigen kamer in Salem. Ik twijfelde of het een goed slot zou zijn van deze bijdrage, maar het feit dat mijn oma de muziek altijd liet aanstaan, ongeacht wie er binnenkwam, gaf de doorslag om het hele gedicht met u te delen. Dat is dan meteen het einde van mijn

bijdrage. Ik dank u alvast voor uw aandacht. 'Er is zoveel om voor te danken, nog zoveel redenen voor een lied, nog zoveel blijdschap te verklanken, maar waarom doen wij dat dan niet? Was onze weg voor God verborgen, of ging ons recht aan hem voorbij, wou hij niet altijd voor ons zorgen, ging hij niet mee met u en mij? Laat nooit door 1000 ergernissen de vreugde voor u verloren gaan, we zouden zoveel blijdschap missen en zoveel goedheid niet verstaan. God, geef ons woorden om te zingen. God, geef ons weer een blijde lach. Geef ons nog vreugde om de dingen die wij ontvangen, iedere dag.'

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kardol. Dan is nu aan de beurt de Partij van de Arbeid, mijnheer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel, voorzitter. Goedemorgen allemaal, het zijn onzekere tijden. Twee jaar geleden sprak ik deze zinnen uit vanwege de coronacrisis. Vandaag ziet het op het grote leed waarmee we dichtbij huis en ook verder weg te maken hebben. De rampen en tragedies hebben één ding met elkaar gemeen, onschuldige mensen zijn het slachtoffer. De gevolgen van het geweld zijn ook in Nederland en in Ridderkerk voelbaar. Het leven is in rap tempo duurder geworden en gas en grondstoffen zijn schaarser geworden. Het steeds extremer wordende weer stelt ons voor nieuwe uitdagingen. Dit zet de bestaanszekerheid van veel inwoners en ondernemers opnieuw onder druk. Er is onrust, korte lontjes, en het vertrouwen in de overheid neemt af. Dit vraagt om een gemeentebestuur dat zich inzet voor bestaanszekerheid, voor goed wonen, goed werk, goede zorg. Om een gemeentebestuur dat nabij is, inwoners en ondernemers betreft, transparant en aanspreekbaar is en dat niet wegloupt als een discussie schuurt. Ik licht enkele punten uit onze algemene beschouwing nader uit en zal mij daarbij met name richten op onze moties. Het uitdenken en uitvoeren van effectief en integraal beleid is niet eenvoudig. Gemeentelijk beleid beïnvloedt huishoudens van Ridderkerk, niet in gelijke mate of met dezelfde impact. Ervaringsdeskundigen weten als geen ander waar problemen liggen of vandaan komen en hoe beleid kan ingrijpen en samenkomen in een huishouden. Zij koppelen de leefwereld, zij koppelen de systeemwereld aan de leefwereld en kunnen een brug slaan. De Partij van de Arbeid Ridderkerk dient een motie in om de mogelijkheden te onderzoeken, om ervaringskennis beter te benutten. De Ridderkerkpas is bedoeld om het leven voor mensen met een laag inkomen wat makkelijker te maken en schulden te voorkomen. Zij waarderen de pas zeer, zij hebben gevraagd of het aanbod uitgebreid kan worden. Zo willen mensen graag thuis bezoek ontvangen en daarom behang of energiebesparende producten kopen bij lokale ondernemers, of spullen voor hun fiets om zelf op pad te gaan. Het kunnen aanschaffen van bijvoorbeeld de Rotterdamspas geeft meer mogelijkheden voor ontwikkeling en ontspanning, zoals met de kinderen naar Blijdorp of het Maritiem Museum. De Partij van de Arbeid dient een motie in om de bestedingsmogelijkheden van de Ridderkerkpas verder uit te breiden. Met de jaren hebben veel mensen meer zorg nodig, en de sociale kring wordt kleiner. Aandacht en samenzijn hebben grote waarde. Vanuit het Ridderkerkse gemeentebestuur willen wij deze inwoners graag positieve aandacht geven. Daarom de motie 'Ridderkerk trakteert'. Een feestelijk moment waarbij mensen in verpleeghuizen op dagbesteding bijvoorbeeld hun mantelzorger of vriendin uitnodigen om samen iets te nuttigen voor de gezelligheid en voor de onderlinge ontmoeting. Zelfstandig wonende ouderen kunnen bijvoorbeeld in burgerzaken worden uitgenodigd om het lekkers te nuttigen, of dit af te halen. De Partij van de Arbeid Ridderkerk dient daarom de vrolijke motie 'Ridderkerk trakteert' in. Het zit niet mee met het lokale OV. De RET heeft fors gesneden in de dienstregeling en ook in Ridderkerk rijden minder bussen. Mede daardoor wordt de buurtbus populairder. De drie buurtbussen vervoeren momenteel zo'n 35.000 passagiers per jaar. Het aantal reizigers steeg in 2023 met 32 procent en er wordt verdere groei verwacht. Het is een groot compliment voor al die betrokken vrijwilligers en het laat zien dat de buurtbus een serieus alternatief is voor plekken waar het reguliere openbaar vervoer het laat afweten, en vervoersarmoede dreigt. Alleen, de buurtbussen zitten aan hun maximale capaciteit. De Partij van de Arbeid Ridderkerk dient een motie in voor een extra buurtbus, met in ieder geval een halte in Oostendam, de enige wijk waar nu geen bus komt. Overlast in het centrum, babbeltuiscs, berichten over

drugsverkoop en kinderen met messen, hebben impact. De donkere dagen komen eraan. Zichtbaarheid en aanspreekbaarheid van boa's en politie kan helpen dat mensen zich veiliger voelen, of beter gedragen. In diverse gemeenten zijn positieve ervaringen opgedaan met een pop-up store veiligheid, waarbij politie, brandweer, boa's en buurtpreventie zorgen dat er iemand aanwezig is voor vragen en advies. Inwoners kunnen zo een langere periode eenvoudig terecht met hun vragen en zorgen, de drempel wordt lager. De aanwezigheid van een pop-up store veiligheid gaat leegstand tegen en kan het gedrag beïnvloeden, bijvoorbeeld van steppende bezoekers. De Partij van de Arbeid Ridderkerk dient daartoe een motie in. Voorzitter, het zijn onzekere tijden. Lokaal kunnen we meer verschil maken, bijdragen aan goed werk en goede werkomstandigheden, aan voldoende en stabiel inkomen, een waardig bestaan voor inwoners met tegenslag, schulden opkopen, meer perspectief voor onze jongeren, dus ook meer betaalbare en duurzame woningen, met goed OV en een bruisend centrum met gratis parkeren, voor een echt groen en schoner Ridderkerk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Rijdsijk. Dan is nu het woord aan partij 18PLUS, mijnheer Westbroek.

De heer Westbroek: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de begrotingsraad, het jaarlijkse feestje van de fractievoorzitters, of zoals oud-burgemeester Anny Attema het altijd noemde, het jaarlijkse hoogtepunt van de democratie. Zo'n zes jaar geleden stond ik hier als kersverse fractievoorzitter en wist ik echt niet wat ik moest verwachten. Dat is inmiddels wel anders. Mijn voorganger lobbyde al voor een verandering in de opzet van de begrotingsraad, en ook ik heb dat inmiddels al zes jaar gedaan. Het feit dat sommige moties vandaag niet worden ingediend, omdat ze dan compleet ondersneeuwen en daarmee geen recht wordt gedaan aan de inhoud, onderschrijft denk ik ook wel de vraag naar vernieuwing. Ik ben blij dat we op het punt zijn aanbeland dat we eens nadenken over de huidige opzet en of en hoe we onze rol als volksvertegenwoordiger effectiever en efficiënter kunnen inrichten rondom de begroting en onze visie op het volgende jaar. Voorzitter, vandaag kijkt partij 18PLUS vooruit naar het komende begrotingsjaar. Maar voordat ik dat doe, deel ik graag nog wat momenten uit het afgelopen begrotingsjaar, te beginnen met de fijne samenwerking tussen raadsleden. Wat partij 18PLUS betreft, is de sfeer in en buiten de raadszaal zeer plezierig. Dat is een compliment aan ons allemaal. Maar, voorzitter, ook uw komst als burgemeester voor Ridderkerk was een mijlpaal in 2023. Het is echt verfrissend om te zien hoe u de zaken uit de portefeuille nu al voortvarend oppakt en hoe u zichtbaarheid als burgervader vergroot. Vorig jaar sprak ik de volgende woorden uit tijdens de begrotingsraad, 'partij 18PLUS vindt het belangrijk dat Ridderkerk iedere dag een stukje mooier wordt, zeker in een wereld die iedere dag een stukje lelijker wordt', einde citaat. Maar, voorzitter, de wereld is nog lelijker geworden het afgelopen jaar. De zes minuten die we hebben voor onze algemene beschouwingen zijn te kort om alle ellende in de wereld te beschrijven. Zou er ooit vrede op aarde komen? Inmiddels ben ik al bijna door de helft van mijn spreektijd heen en zal ik de resterende minuten gebruiken om onze moties toe te lichten. Als eerste de motie 'onderzoek naar de gezondheidseffecten Chemours'. Voorzitter, we kunnen gaan wachten op de wind, of alvast gaan roeien. Al bijna tien jaar uit partij 18PLUS haar zorgen over de verspreiding van PFAS in onze leefomgeving. Via de lucht, via het water en via ons voedsel krijgen we die zoï binnen. PFAS kunnen het immuunsysteem beschadigen en kan kanker veroorzaken. Partij 18PLUS maakt zich grote zorgen over de blootstelling van onze inwoners aan deze kankerverwekkende troep. We dienen dan ook een motie in, samen met Echt voor Ridderkerk en GroenLinks, waarin we het college oproepen om het RIVM te overtuigen om ook in Ridderkerk onderzoek te doen naar deze gezondheidseffecten. Indien ze dit niet doen, dan verzoeken we het college inzichtelijk te maken wat het kost om het als gemeente zelf te doen. Op onze kosten aanhaken bij het onderzoek van het RIVM, mocht een negatief antwoord vanuit hen financieel ingestoken zijn, is wat partij 18PLUS betreft óók een optie. Partij 18PLUS vindt het een slecht signaal als het college vast blijft houden aan het argument dat er geen medicijnen zijn, dus weten of het in je lichaam zit, ook geen meerwaarde heeft. Als

we dat bij hiv ook hadden gedaan, dan waren er waarschijnlijk geen hiv-remmers en hiv-preventiepill ontwikkeld, laat staan dat het vaccin ooit in beeld komt. De tweede motie die ik graag wil belichten, is de motie 'zebrapad bij bushaltes aan een 50 kilometerweg', mede ingediend door Echt voor Ridderkerk, ChristenUnie, GroenLinks, SGP, CDA, PvdA en Burger op 1. De titel spreekt voor zich, maar toch een korte toelichting. Er zijn aan een aantal 50 kilometerwegen bushaltes gesitueerd, waarbij het een uitdaging is om veilig de drukke weg over te steken. Voorbeelden zijn de bushaltes aan de Vlietlaan, tegenover Salem, en de Jan Luykenstraat, tegenover het GOED. Overigens is ze er bij de bushalte aan de Kievitsweg, ook 50 kilometerweg, tegenover het politiebureau enkele weken geleden een zebrapad gerealiseerd. Gewoon een blikje witte verf en de boel wordt een stuk veiliger voor voetgangers. En ook de motie 'parkeerplekken deelscooters', mede ingediend door PvdA, Echt voor Ridderkerk, SGP, Burger op 1 en VVD, is een toelichting waard. Partij 18PLUS gelooft in deelmobiliteit, net als de vele gebruikers van de deeltweewielers. Enkelen van hen denken helaas dat ze alleen op de wereld leven en plompen de deeltweewieler neer waar het hen uitkomt. Met de motie willen we dit reguleren. De techniek is er om door middel van GPS te parkeren, plekken te beperken tot daar, waar het fatsoenlijk past en niet hindert. Anders blijft de meter lopen. En eventueel kan er op drukke locaties, waar het krap is, zoals bij het centrum of wijkcentra, nog wat extra visuele ondersteuning worden geboden voor de eindgebruiker die het écht niet snapt. Bijvoorbeeld met van die fietsnietjes of een markering op de grond. En voorzitter, als klap op de vuurpijl, onze vierde motie, mede ingediend door SGP en Echt voor Ridderkerk. Ridderkerk heeft een mooi ondernemersklimaat, veel bedrijven zitten hier al decennia. Partij 18PLUS spreekt graag haar waardering uit voor deze bedrijven middels de motie 'ondernemerspenning'. Soms kan een klein gebaar groot zijn. Hoe mooi zou het zijn als zo'n penning wordt gemaakt door Ridderkerkse bedrijven die bijvoorbeeld metalen en andere grondstoffen uit afval halen. Zomaar een suggestie, mocht de motie vanavond aangenomen worden. Voorzitter, de zes minuten zitten er bijna op. De moties verdienen meer dan drie zinnen per stuk, maar daar is helaas de tijd niet naar. De moties van de andere partijen behandel ik in mijn tweede termijn. Als laatste rest mij nog een hele grote groep mensen te danken. Als eerste de griffie voor de fijne samenwerking en de adviezen op al die moties en amendementen het afgelopen begrotingsjaar. Het college voor eveneens de fijne samenwerking en de mooie voorstellen die we hebben mogen bespreken en toch hebben mogen besluiten. De gemeenteraad en alle ondersteunende leden, bedankt voor de fijne samenwerking in een zeer prettige sfeer. Dank aan de medewerkers van de BAR-organisatie, voor al hun werk en het openhouden van de winkel in een zeer onstuimige periode, maar ook veel plezier gewenst in één van de vier nieuwe organisaties volgend jaar. Dank aan de Ridderkerkse samenleving voor al hun inbreng het afgelopen begrotingsjaar. Partij 18PLUS kijkt uit naar nog meer contactmomenten met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Afsluitend een woord van dank aan alle mensen binnen partij 18PLUS. Het afgelopen jaar hebben we veel lief en leed met elkaar gedeeld, waar we als groep nog hechter door zijn geworden. En voorzitter, uiteindelijk is gezondheid het allerbelangrijkste. We gaan er in 2024 weer wat moois van maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westbroek. Dan is nu het woord aan de ChristenUnie. En mijnheer Kooijman gaat al staan. En dat klopt helemaal, want u mag naar voren komen.

De heer Kooijman: Mooi zo, in deze volgorde van sprekers, we gaan van fracties, van klein naar groot. En hoe mooi is het dan dat je na 18PLUS aan het woord mag komen? Maar fijn dat ik hier mag staan weer vanmorgen. Vorig jaar moest ik noodgedwongen deze begrotingsraad vanuit mijn bed via internet meebeleven, en dat was echt niet fijn. Maar, wat deed Erna het goed, hè, die dag. Erna, wat dat betreft zou ik zo weer het bed in kunnen stappen met een gerust hart, maar ik sta vandaag toch maar hier. Maar, bedankt nog. Terug naar mijn bijdrage. In de korte tijd die we in deze termijn hebben gekregen, kan ik slechts een aantal onderwerpen uit onze algemene beschouwingen noemen. Voor het volledige verhaal verwijs ik graag naar onze schriftelijke

algemene beschouwingen die u al reeds heeft kunnen lezen. Ik wil beginnen bij de BAR-organisatie, het kwam al een aantal keren voorbij vanmorgen. Ook al kijken we liever vooruit dan achteruit, een stukje realiteit in het schetsen van de huidige situatie is vandaag ook wel van belang. En dan zien we dat de reorganisatie dit jaar heel veel tijd en energie heeft weggeslurpt. Energie die we liever hadden gestopt in veel urgentere zaken, zoals bijvoorbeeld de uitwerking van de klimaatvisie. Ik kom daar zo nog even op terug. Veel kennis is het afgelopen jaar met het vertrek van ervaren krachten uit de organisatie weggegaan. En voor medewerkers die bleven, en voor hen die nu net binnengekomen zijn, is het nu best nog een rommelige tijd. We horen gelukkig dat veel van de overgebleven medewerkers graag voor de gemeente Ridderkerk blijven werken. En daar zijn we uiteraard heel blij om. Vanaf 1 januari zal de nieuwe organisatie van start gaan. We beseffen best dat die organisatie niet vanaf dag één als een geoliede machine opereert. Maar we gunnen de medewerkers, en niet in de laatste plaats onze inwoners, wel dat de focus al snel kan komen te liggen op de inhoud, om het goede te doen voor onze inwoners en voor onze gemeente. Laat dat onze gezamenlijke wens zijn voor 2024. Want één van die belangrijke zaken die écht nadruk vragen, is de uitwerking van de klimaatvisie. Want ook al komt dit onderwerp wekelijks en soms dagelijks voorbij op het nieuws, het blijft vanuit dit college opvallend stil. En dan doel ik niet op alle goede punten die ik heus wel voorbij zie komen. De ondertekening van de klimaataliantie, de proef met statiegeldringen rond prullenbakken, de aandacht voor deelmobiliteit en ga zo maar door, diverse praktische stappen. Maar wat de ChristenUnie zo mist, zijn de belangrijke en soms ingewikkelde, grote stappen die óók moeten worden gezet in het kader van de energietransitie, de afspraken uit de RES, de klimaatvisie en de warmtevisie. College, dit zijn de jaren waarin de belangrijkste stappen moeten worden gezet in de richting van een echt duurzame toekomst. Onze kinderen kijken straks terug op deze periode. En wat vinden ze dan van ons? Hebben we genoeg ons best gedaan? Durfden we die grote stappen te zetten? Of was het allemaal klein bier, en wordt ons straks daadkracht verweten? Hetzelfde zien we min of meer gebeuren binnen het sociaal domein. Ja, we zien een zichtbare wethouder Welzijn, we zien een echt mooi initiatief als de leerwerkplaats, of de notitie over Samen Redzaam zijn. Maar, we vragen ons af waar de plannen blijven ten aanzien van de diverse andere onderwerpen die in het integraal beleid, sociaal domein, worden genoemd. Hoe en wanneer monitoren we eigenlijk alle doelen die we daar gesteld hebben? Waar blijven de raadsvoorstellen waarin onderdelen uit het ISBD verder uitgewerkt zijn, waar budget wordt gevraagd om weer de volgende stappen te kunnen zetten? We denken bijvoorbeeld aan een hernieuwde aanpak rondom eenzaamheid, de ondersteuning van mantelzorgers, het verhogen van de weerbaarheid van onze jongeren, enzovoorts. Er gaat ontzettend veel geld naar het sociaal domein, klinkt het vaak, al zuchtend. Maar dan vraagt dit domein toch ook juist om meer aandacht en beslismomenten in deze raad? Maar heel veel van de raadsbesluiten in deze afgelopen periode gaan toch over het fysieke domein. Voorzitter, tot zover onze, een aantal belangrijke beschouwingen. Vandaag is ook een dag van moties, u heeft het al gehoord. De ChristenUnie dient er vandaag vier in. Ik licht ze kort toe. De eerste motie die ik wil noemen, betreft de motie 'samenspeelplek'. Na onze vroege aankondiging over deze motie, stroomden de steunbetuigingen al binnen. De motie was eigenlijk al binnen, nog voordat er een letter op papier stond. Maar goed, het gaat uiteraard om de inhoud. Alle partijen dienen deze motie mede in, hoe bijzonder is dat. Het laat zien hoe belangrijk we met elkaar inclusie en spelende kinderen vinden. We zien uit naar de uitwerking en het eindresultaat hiervan. De motie 'bomen waarderen' dienen we in om concrete plannen te laten te maken voor het planten van bomen met grote kronen, die bijdragen aan het klimaat en welzijn, voordat andere ontwikkelingen dat onmogelijk maken. Het benadrukt het belang van waardevol groen. Onze derde motie gaat over een jaarlijkse netwerkbijeenkomst voor organisaties met vrijwilligers, want de aandacht die ondernemers krijgen vanuit de gemeente rond Sint Joris en de Zaak, die aandacht verdienen onze vrijwilligersorganisaties ook. Een laagdrempelige plek om elkaar te ontmoeten en vooral ook om te netwerken. Het levert vast mooie nieuwe verbindingen op. En kunnen die organisaties dat niet zelf organiseren? Vast wel. Maar dat kunnen onze ondernemers toch ook? Wij zien daarin geen verschil en willen daar ook geen verschil laten bestaan. En tot slot een motie rond een kunstwerk. Een bijzondere, niet alledaagse motie, ook voor ons, die net iets meer toelichting verdient. Als ChristenUnie kwamen we enige tijd geleden in contact met de Koerdische statushouder Zirak Mira. Zirak is in 2020 met zijn gezin in Ridderkerk komen wonen. Hij was en is zijn land en ver daarbuiten, hij was en is in zijn land en ver daarbuiten een zeer bekend en gerespecteerd beeldhouwer.

Zirak is in Nederland enorm dankbaar dat hij hier zo goed is opgevangen, nadat hij moest vluchten uit zijn vaderland. En als dank voor zijn goede opvang, ook in Ridderkerk, wil hij graag iets terugdoen voor Nederland, zijn dank betuigen aan ons. En hoe kan hij dat beter doen dan door het schenken van een mooi, zelfgemaakt beeld? Zijn taal. Het probleem is echter dat hij vanuit zijn bijstandsuitkering geen geld heeft om de benodigde materialen te kopen. En uiteraard moet er een plek beschikbaar komen waar zo'n beeld dan kan komen te staan. Vanaf 2021 heeft hij hierover een aantal keren met de gemeente gesproken, maar die gesprekken hebben niet geleid tot een toezegging. En daarom leggen we het graag in deze eenmalige en unieke situatie aan de raad voor. En de vraag is eigenlijk, zijn we bereid om deze man te helpen in het uiten van zijn dankbaarheid naar ons? Ik hoop het echt van harte. En naast een dankbaar mens, krijgen wij er dan een mooi kunstwerk bij, met een prachtig verhaal van een gerenommeerd beeldhouwer.

De voorzitter: Mijnheer Kooijman, wilt u tot uw afronding komen?

De heer Kooijman: De laatste zin, voorzitter. En zo maken we met elkaar Ridderkerk nog mooier van binnen en van buiten. Twee domeinen in één klap. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wordt de rij op deze manier, als het gaat om de bijdragen vanuit uw raad, gesloten door Leefbaar Ridderkerk, mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Goedemorgen. Dan ben je opeens als Leefbaar hekkensluiter van het hele verhaal, nooit gedacht. Maar goed, we gaan het maar eens even doen. Voorzitter, we bevinden ons op dit moment in een bijzondere tijd, waarin meningen sterk uiteenlopen en de spanningen soms hoog oploopt. Het is betreurenswaardig wat er allemaal gebeurt in de samenleving. De veranderingen in onze sociale cohesie zijn opvallend. Enkele jongeren in Amsterdam hebben treffend benoemd hoe belangrijk het is om in gesprek te blijven en overeenkomsten te zoeken. Wij sluiten ons van harte aan bij hun oproep. Leefbaar Ridderkerk dient deze begrotingsraad bewust geen moties in, hoewel we dit wel overwogen hebben, maar hier volgt zo direct wat over. Ridderkerk staat er goed voor met lopende projecten en plannen voor de toekomst. We hoeven niet nogmaals te herhalen dat de reorganisatie van het ambtelijk apparaat wel degelijk zijn effect heeft en heeft gehad. Dit heeft dan ons ook doen besluiten om geen moties in te dienen. Er zijn immers genoeg zaken die eerst eens uitgevoerd moeten gaan worden, projecten die telkens om wat voor reden dan ook vooruitgeschoven worden. Wat Leefbaar Ridderkerk betreft zou er wel een prioriteitenlijst mogen komen. Om maar even een paar voorbeeldjes te noemen, de huishoudschool staat al enige tijd leeg en op het terrein van de Beverbol staat het gras inmiddels aardig hoog. En zo zijn er nog wel wat zaken die dringend aandacht nodig hebben. Veel inwoners staan te springen om woningen. Natuurlijk, het is een landelijk probleem. Maar je zult maar degene zijn die reeds jaren ingeschreven staat, of op zoek is naar een eigen of andere woning. Dat is op dit moment erg lastig. Ridderkerk is gelukkig zeker leefbaar, maar dat kan nog veel leefbaarder qua woningen. Hoewel er enige bouwactiviteiten hebben plaatsgevonden, zijn er nog kansen en mogelijkheden voor nieuwe projecten, zoals renovaties in het centrum, het Trelleborg terrein en de voormalige gemeentewerf. Probeer als college ook eens out of de box te denken. Haal informatie op bij omwonenden en geeft suggesties mee aan projectontwikkelaars. Het project de Startmotor in Rotterdam is wellicht in een kleine vorm ook aantrekkelijk voor Ridderkerk. Af en toe worden we ook geconfronteerd met kritiek over ons centrum, men het dorp saai en levenloos vindt. Dan is het ook goed om van bezoekers eens te horen, ook van buiten Ridderkerk, dat we enorm trots mogen zijn op dit nette centrum, met een gevarieerd aanbod van horeca, met winkels voor de diverse segmenten en waar de leegstand inmiddels toch een klein beetje beperkt is. Ridderkerk staat ook bekend als een hele groene gemeente. Neem het Waal bos, uitgestrekt en groen; het Oosterpark met, volgens imkers, een prachtige biodiversiteit. Ze hebben niet voor niks vol ingezet op het opsporen van Aziatische hoornaren. We hebben een actief verenigingsleven met ontzettend veel vrijwilligers die zich elke keer weer

inzetten om het één en ander mogelijk te maken. Fantastisch. We geven graag bij deze, extra complimenten aan de vrijwillige verkeersregelaars en EHBO'ers die keer op keer klaarstaan en soms zelfs meerdere evenementen op één dag begeleiden. Dat wordt weleens vergeten. Natuurlijk gaan er ook dingen niet goed en maakt Leefbaar zich zorgen om bepaalde ontwikkelingen. Denk aan babbeltucs bij ouderen, waar gelukkig steeds meer wordt op ingezet om het te voorkomen. En op het gebied van verkeersveiligheid en gewoon veiligheid, bepaalde groepen jongeren die vatbaar zijn voor het afglijden naar het crimineel circuit. En zo zijn er nog een aantal zaken. Bij het Regionaal Informatie- Expertisecentrum, kortom, het RIEC in Den Haag, hebben ze hele handige tools en bieden ze ondersteuning aan gemeente en professionals om preventie van jeugdcriminaliteit in te zetten. Soms moet je het groots aanpakken om het klein zien te houden. We gaan ook graag met de portefeuillehouder in gesprek om te kijken welke mogelijkheden er zijn voor Ridderkerk, om hierbij aan te kunnen sluiten en/of gebruik te maken van deze expertise. Verderop in het jaar, of misschien begin volgend jaar, zullen we hier zeker nog op terugkomen, al dan niet met een motie. Als oppositiepartij hebben we weliswaar minder invloed, maar ons doel blijft, net zoals alle andere partijen in deze gemeenteraad, hetzelfde, gaan voor een Leefbaar Ridderkerk. Als laatste, met elkaar zullen we moeten oppassen dat we niet te veel pampere, want er is ook nog zoets als eigen verantwoordelijkheid voor een ieder. Het komend jaar zullen we dan ook kritisch blijven kijken naar voorstellen, met aandacht voor feiten en onderbouwing, luisteren naar onze inwoners, daarbij kijkend naar het brede perspectief en geen oordeel vellen op basis van alleen sentiment. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kayadoe. En daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van uw raad. En u heeft natuurlijk ook met mij vastgesteld dat we dat op een heel strak tijdschema doen. En u heeft zich op dat punt ook fantastisch van uw taak en verantwoordelijkheid gekweten. Dank daarvoor. U heeft, en dat heeft u ook op uw tafel aangetroffen, een overzicht gezien met nummers van moties, 26, zoals ik even goed geteld heb. En het is goed dat u dat ook eventjes op die manier tot u neemt, om dat straks ook bij de reflectie vanuit het college, u even met mij kunt meekijken of vanuit het college op al die moties ook even ingegaan wordt. Dus dat is ook even iets wat we met elkaar op die manier samen kunnen doen. En de nummering helpt ook denk ik later op de dag van vandaag, om daar op een ordelijke manier doorheen te gaan.

4b. 1^e termijn college van BenW

De voorzitter: Dan zijn we nu gekomen aan de eerste termijn van het college, waarin een aantal zaken zullen worden benoemd, maar nog even niet zal worden ingegaan op de moties, want dat is een apart onderdeel op uw agenda. De totale behandeltijd voor de eerste termijn vanuit het college is zeventig minuten. En u zult zelf wel even zien dat daar even wat verdeling onder de portefeuillehouders is ten aanzien van hun portefeuilles, dat het niet allemaal precies met een lijntje geknipt wordt, als het gaat om zoveel minuten voor deze en gene. Ik hou natuurlijk de eindtijd ook goed in de gaten. En als eerste, gewoontegetrouw, vanuit het college geef ik het woord aan wethouder Van der Duijn Schouten.

De heer Van der Duijn Schouten: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik heb in mijn bijdrage eerste termijn wel alle moties die op mijn portefeuille betrekking hebben ook meegenomen in mijn verhaal, dus ik zal daar wél op terugkomen. U zult dat wel horen. Als college zijn we inmiddels anderhalf jaar onderweg en vandaag behandelen we alweer de tweede begroting in deze raadsperiode. Een begroting waarin we ervoor hebben gekozen aan te sluiten bij het coalitieakkoord en meer specifiek het collegeprogramma, zoals we dat vorig jaar met u hebben besproken. Met dat collegeprogramma als basis was het niet nodig de reeds geformuleerde beleidsdoelen te herhalen. Daarnaast is het ook de eerste begroting die is opgesteld volgens de door uw raad

op 13 april vastgestelde nieuwe begrotingsopzet. Een nieuwe opzet die ook nog eens samenviel met wijzigingen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording. Zo is op basis van dat besluit de toelichting op het overzicht van baten en lasten verplaatst van de beleidsbegroting naar de financiële begroting. Hetgeen, zoals ik inmiddels heb begrepen, niet door iedereen als een verbetering wordt gezien, maar het is wel zo voorgeschreven. Tegelijk blijkt ook dat deze opzet nog wel mogelijkheden tot verbetering in zich heeft. Zo zullen we bij de begroting van 2025 de toelichting ook weer van bedragen voorzien, zodat de financiële impact helder is en de aansluiting met het totaal valt te maken. De laatste keer dat in uw raad de financiën op de agenda stonden, was bij de behandeling van de kadernota 2024, als opmaat naar deze begroting. Een kaderbrief die een structureel negatief saldo liet zien. Voor 2024 en 2025 was het tekort nog wel te overzien, met minder dan 2 ton per jaar, een tekort van tienden van procenten. Maar voor 2026 en 2027 keken we toen aan tegen tekorten van ongeveer 5 miljoen, een fors gat in onze begroting. Afgelopen maanden hebben wij een drietal documenten opgeleverd, die steeds een nieuw actueel beeld gaven van de huidige financiële situatie en het meerjarenperspectief voor de komende jaren. Allereerst de begroting voor 2024. Bij het opstellen van de begroting bleek al dat het tekort voor '24 en '25 was omgeslagen in een positief saldo. En dat de tekorten voor '26 en '27 waren teruggebracht van 5 naar circa 2 miljoen. Aansluitend op de begroting ontving u de tweede tussenrapportage over 2023. Die tussenrapportage had een forse, positieve impact op het begrote tekort voor het lopende jaar, en een beperkte negatieve impact op de jaren daarna. Als laatste hebben wij u middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de financiële effecten van de septembercirculaire. Deze circulaire gaf een positief effect van 1,3 miljoen op het huidige jaar, oplopend tot een plus van ruim 3 miljoen in 2027. En zo veranderde in een paar maanden tijd een beeld substantieel. Gingen we er in juni nog vanuit dat we voor '24 en '25 er wel uit zouden komen, maar voorzagen we voor 2026 en '27 nog forse uitdagingen. Inmiddels is het financiële beeld voor 2024 en '25 redelijk riant en ik zie dat u daar in de moties ook ruimschoots gebruik van heeft gemaakt. En lijkt de begroting taakstelling die we uitsluitend voor 2026 nog op ons af zien komen, te overzien. Mocht dat beeld de komende jaren wijzigen, over die mogelijkheid straks nog een enkele opmerking, en we voor het ravijnjaar 2026 en de jaren daarna tóch nog met een financiële taakstelling te maken krijgen, komen we daarvoor uiteraard bij uw raad op de lijn, voor zowel proces als inhoud. Maar voor nu lijkt die noodzaak er niet te zijn. Tegelijkertijd is een waarschuwing in deze op z'n plaats. Waren de circulaires in mei en september voor Ridderkerk bijzonder positief, een volgende circulaire kan zomaar anders uitvallen. Daarnaast staan we als gemeente nog voor een aantal forse investeringen. Dan noem ik nu alleen maar even de vervanging van de damwand aan de Ankerplaats, een investering in een toekomstbestendig zwembad, nog even los van locatie en vorm. Het zijn investeringen waarvan de financiële weerslag nog moet worden meegenomen. Daarnaast zien we op tal van beleidsterreinen de kosten nog fors toenemen. Samengevat, het huidige financiële beeld is zeker positief, maar alertheid blijft geboden. Mede dankzij dat positieve beeld is het voor 2024 wederom mogelijk gebleken de stijging van de woonlasten beperkt te houden. Voor inwoners met een huurwoning blijft die stijging beperkt tot ongeveer 1 procent en voor inwoners met een koopwoning tot ongeveer 2 procent. Ook nu weer lager dan het inflatiepercentage waarmee we in de kadernota rekening hebben gehouden. Daar wil ik wel, net als vorig jaar, wel een paar kanttekeningen bij plaatsen. Allereerst zijn dit percentages op basis van gemiddelden. Dit kan voor een individueel gezin anders zijn, zowel in positieve- als in negatieve zin, zeker als er sprake is van een koopwoning waar de ontwikkeling van de WOZ-waarde afwijkt van het gemiddelde. Daarnaast zou, nu voor de tweede jaar op rij de ontwikkeling van de woon... Dat had ik al gezegd. Oh ja, nee, toch wel. Daarnaast zou, nu voor het tweede jaar op rij de ontwikkeling van de woonlasten lager is dan de inflatie, het idee kunnen ontstaan dat dit min of meer normaal is. Maar dat is het natuurlijk niet. Ook als gemeente zijn we gehouden onze inkomsten in lijn met de prijsontwikkeling op peil te houden. En uiteraard zullen we er alles aan doen om in lijn met het coalitieakkoord de woonlasten laag te houden en de OZB niet meer dan met een inflatiepercentage te verhogen. Maar dat deze ontwikkeling jaar op jaar achterblijft bij de

inflatie, kan uiteraard niet worden gegarandeerd. Dat alles doet er niets aan af aan het feit dat we als college content zijn met de beperkte stijging van de woonlasten voor dit jaar of voor volgend jaar, zeker nu voor veel inwoners, ondernemers, het financieel gezien nog steeds onzekere tijden zijn. Bij de behandeling van de begroting vorig jaar is daar de vinger al bij gelegd. En nu we een jaar verder zijn, lijkt daar macro-economisch nog weinig verandering in te zijn gekomen. De extreme inflatiepercentages lijken we inmiddels achter ons gelaten te hebben. Over oktober rapporteren we inmiddels deflatie, maar dat alleen vanwege de energieprijzen. In de supermarkt is alles gewoon weer 8 procent duurder geworden. De structurele gevolgen van die prijsstijgingen en meer dan 10 procent inflatie vorig jaar, zullen nog wel even nadreunen. Vanaf 1 januari volgend jaar wordt de Omgevingswet van kracht, een ingrijpende verandering voor zowel inwoners, bedrijven als de ambtelijke organisatie. Komende maand hebben we hier nog een informatieavond over. Ik laat de details dus nu even rusten. Op de website van de Rijksoverheid wordt het als volgt beknopt samengevat, de Omgevingswet regelt alles voor de ruimte waarin we wonen en werken. Deze wet bundelt en maakt regels eenvoudiger. Met behulp van één digitaal loket wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten, maakt regels eenvoudiger en ruimteprojecten makkelijker. Klinkt natuurlijk prachtig, maar de praktijk zou weleens weerbarstiger kunnen zijn. Feit is dat 26 wetten opgaan in één nieuwe wet, dat 60 algemene maatregelen van bestuur worden vervangen door 4. En dat 75 ministeriële regelingen worden vervangen door 1 omgevingsregeling. Gelukkig begint de Rijksoverheid in 2024 gelijk met evalueren; voor die evaluatie is dan wel weer vijf jaar uitgetrokken. Er wordt ambtelijk keihard gewerkt om hier per 1 januari klaar voor te zijn. Tegelijkertijd zal 2024 ook het jaar zijn waarin we met elkaar gaan meemaken hoe dit gaat lopen. Wat met de Omgevingswet niet verandert, is dat zeker op ruimtelijk gebied er keuzes gemaakt moeten worden. Dat betekent zorgvuldig afwegen van alle, en soms ook tegenstrijdige belangen, en uiteindelijk een keuze maken. Met de durf om zo nodig ook 'nee' te verkopen. En ik weet inmiddels uit ervaring dat 'nee' vaak niet gewaardeerd wordt. Het beleidsveld van de ruimtelijke ontwikkeling is bij uitstek het domein van belangenafweging. Ruimte is schaars, wordt steeds schaarser, zeker in onze stedelijke omgeving. Dat vraagt iedere keer weer een afweging tussen groen, blauw en rood. En dan dient zich bij name bij rood nog de vraag aan, wat, voor wie, hoe hoog, hoe massief? Nou, ga nog maar even door. Bij al die belangenafwegingen zie je dat de belanghebbenden zich vaak óf gefaciliteerd, het gaat door, óf gedupeerd, het gaat niet. Ook hier gaat het weer om het vinden van een juiste balans, om een brede belangenafweging, om het maken van keuzes en in de laatste, niet in de laatste plaats, om een heldere uitleg over de gemaakte keuzes. Een belangrijk deel van de beschikbare ruimte in Ridderkerk wordt in beslag genomen door woningen. Woningen waarvan we er in Nederland volgens onze Rijksoverheid ongeveer 900.000 te kort komen. En dat tekort laat zich ook in Ridderkerk voelen en is ook niet snel of eenvoudig weg te werken. Zoals eerder aangegeven is ruimte voor uitbreiding schaars en extra woningen door middel van inbreiding, brengen de nodige vraagstukken met zich mee waar het gaat over voldoende groen, toename van verkeersintensiteit, daarmee samenhangende parkeerdruk, toename van geluid en een afname van de luchtkwaliteit, om maar een aantal aandachtsgebieden te noemen. Allemaal zaken die bij inbreiding zorgvuldig moeten worden afgewogen en waarvoor, waar nodig, aanvullende maatregelen moeten worden genomen. Gelukkig is het op dit punt niet alleen maar kommer en kwel en worden er ook nog mooie ontwikkelingen gerealiseerd. Op de locatie van de Landerij van Rijsoord zijn de kassen inmiddels gesloopt en de voorbereidende werkzaamheden gestart. Ook Wooncompas heeft de nodige sloop- en nieuwbouwplannen op de planning staan voor de komende jaren. Bij al die projecten wordt gekeken of er binnen de hiervoor genoemde randvoorwaarden mogelijkheden zijn om extra woningen toe te voegen. Op dat punt moeten we Wooncompas vaak eerder afremmen dan aanmoedigen. Binnen projecten als bijvoorbeeld Rembrandtweg fase twee en de Hollandsestraat zijn de mogelijkheden extra woningen toe te voegen beperkt. En daar gebeurt het ook maar mondjesmaat. Maar voor projecten als West, Donck en het Centrumplan, de Koninginneweg, lijken er mogelijkheden te zijn een stapje extra te doen. En ja, bij één ontwikkeling worden het er ook minder. Maar dat is dan ook de uitzondering die

de regel bevestigt. Daarnaast liggen er natuurlijk mooie kansen op het Trelleborg terrein en het Centrum, Oost, waarvoor de komende tijd gestart wordt met visievorming. En ook de locatie van de Beverbol heeft inmiddels lang genoeg braak gelegen. En over de hoogte van het gras, dat is een andere portefeuille. Er kunnen, nu de uitkomsten van het mobiliteitsonderzoek gereed zijn, weer stappen vooruit worden gemaakt. Aan dat lijstje kan natuurlijk ook nog de locatie van de oude Gemini worden toegevoegd. Over een paar jaar wordt de school niet meer gebruikt en hebben we ook daar kansen waar we mee aan de slag moeten, liefst voordat dit gebouw ook een gemeentelijk monument wordt. Als college willen we er werk van maken dat woningen in Ridderkerk maximaal worden toegewezen aan Ridderkerkse inwoners. Daartoe voeren we overleg met Wooncompas, gaan we in gesprek met ontwikkelaars. Met name bij ontwikkelaars geeft dat mooie resultaten. Zo zien we dat op de Landerij van Rijsoord van de 38 starters, senioren en betaalbare woningen, allemaal, u hoort het goed, allemaal zijn verkocht aan inwoners van Ridderkerk of personen die een sociale- of economische binding hebben met Ridderkerk. De artikel 41 vragen hierover worden uiteraard nog beantwoord, maar dit antwoord heeft u dan maar alvast. De huidige druk op de woningmarkt wordt mede veroorzaakt door de toestroom van mensen die hun eigen land om vaak schrijnende redenen hebben moeten verlaten. De druk op de opvang van asielzoekers, opvang van Oekraïners, het huis zetten van staathouders, blijft onverminderd groot. De brandbrieven van de staatssecretaris, het COA, over de veiligheidsregio, die nu nog over de Oekraïners gaat, zijn eerder regel dan uitzondering de laatste maanden. Het lijkt erop dat Ridderkerk voor het eerst in jaren dit jaar de taakstelling voor het huisvesten van staathouders niet gaat realiseren. Mede door de forse sloop- en nieuwbouwprojecten van Wooncompas en de daarmee samenhangende herhuisvesting van huidige bewoners, maakt dat het aanbod van woningen momenteel beperkt is. Als gemeente huisvesten we in gemeentelijke opvang op dit moment wel 144 Oekraïners in Ridderkerkse woningen. Maar goed, die woningen zijn dus ook weer dan voor anderen niet beschikbaar. Gelet op de ellendige situatie op tal van plaatsen in de wereld, moeten we er denk ik rekening mee houden dat bij ongewijzigd beleid, de toestroom de komende tijd eerder meer dan minder zal worden. Als college blijven we naarstig op zoek naar een geschikte locatie voor tijdelijke woonvoorzieningen, om daarmee in ieder geval voor de tijdelijkheid de druk enigszins te verlichten. Uiteraard melden we ons bij uw raad als we daarvoor ergens kansen zien. Maar, zoals eerder gemeld, ruimte is schaars en lijkt steeds schaarser te worden. Tenslotte, voorzitter, ook komend jaar gaan we weer vol overgave aan de slag met de realisatie van de mooie plannen, zoals verwoord in het collegeprogramma, en met zaken waar we als gevolg van actualiteiten weer aan de slag mogen en soms ook moeten. Om op die manier samen met de nieuwe ambtelijke organisatie, uw raad en onze inwoners en ondernemers, het spreekwoordelijke steentje bij te dragen aan een toekomstbestendig Ridderkerk. Daarmee sluit ik graag af met de wens en de bede dat Gods zegen op onze arbeid mag rusten. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van der Duijn Schouten. Dan is nu het woord een wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. Ten opzichte van vorig jaar zijn er twee zaken veranderd in de opzet van de begrotingsraad. Waar we vorig jaar naast de algemene beschouwingen van de gemeenteraad en het college, de tweede tussenrapportage en de programmabegroting, ook het collegeprogramma 2022-2026 'Hart voor een toekomstbestendig Ridderkerk' op de agenda hadden staan, is deze laatste inmiddels volledig geïntegreerd in de voorliggende begroting. Het tweede wat anders is ten opzichte van vorig jaar, is de raadsvoorzitter. En ik permitteer mij de ruimte om namens mijn collega wethouders te reflecteren op 172 dagen Marco Oosterwijk als burgemeester van Ridderkerk. Want, voorzitter, die 172 dagen is nog net geen half jaar, maar u heeft het gepresteerd om een jaar aan werken in die 172 dagen te verrichten. We zien als college daadkracht op uw portefeuilles, we zien passie voor het ambt als burgemeester en we zien een record aan speeddates, kennismakingen, bezoeken en officiële handelingen op alle beleidsterreinen. Nog even en

dan zijn we als wethouders overbodig. Maar alle gekheid op een stokje, vanuit de grond van mijn hart ben ik de gemeenteraad dankbaar dat ze u hebben voorgedragen als burgemeester van ons mooie dorp. Ridderkerk heeft daarmee een fantastische burgemeester gekregen en wij een zeer fijne collega. Voorzitter, op 26 januari van dit jaar bespraken we in de gemeenteraadsvergadering het voorstel, besluitvorming over het gemeente specifiek organiseren van taken en een frictiebudget. Dat voorstel volgde nadat de toekomst van de BAR-organisatie meer dan anderhalf jaar onderwerp van onderzoek en overleg is geweest. We zijn in januari 2024 ruim tweeënhalf jaar verder, een periode waarin de medewerkers van de BAR-organisatie onzeker waren over hun baan, hun toekomst en hun werkplezier. En al die tijd hebben ze loyaliteit getoond en uitvoering gegeven aan het optimaal bedienen van de Ridderkerkse samenleving en het gemeentebestuur. En dat verdient wat mij betreft een daverend applaus. En dit is dus het moment waar ik dat daverend applaus had verwacht, maar goed, dat komt nog niet, maar wie weet. Voorzitter, het proces van ontvlechting en onthechting van de BAR-organisatie, de transitie en de opbouw van de gemeentelijke organisaties van Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk, en de gezamenlijke bedrijfsvoeringsorganisatie, wat we vanaf begin dit jaar zijn gestart, komt aan zijn einde. Het is ongelooflijk knap hoe de verschillende werkgroepen en opbouwteams dit proces vorm hebben gegeven. Dat alles naast hun reguliere werkzaamheden. Hulde voor deze collega's. Een speciaal woord van dank aan onze gemeentesecretaris Henk Klaucke en onze adjunct-gemeentesecretaris Marije Kitselar. Onze nieuwe Ridderkerkse organisatie komt fantastisch tot stand onder hun bezielende leiding. We liggen goed op schema, maar er moet nog voldoende gebeuren. Alle medewerkers hebben inmiddels vernomen op welke functie ze geplaatst zijn. Daar loopt nu nog een zienswijzeprocedure voor diegenen die het niet eens zijn met de voorgestelde functie. Dat aantal is voor Ridderkerk op één hand te tellen. Ook is de website www.werkenvoorRidderkerk.nl onlangs life gegaan, waarop een aantal vacatures open zijn gezet. De animo op alle vacatures is groot. Het is leuk om voor Ridderkerk te werken; zegt het voort. Voorzitter, nieuw deze collegeperiode is de portefeuille boa's en buurtpreventie. Daarbinnen liggen vele ambities die we de komende maanden willen realiseren. Met de komst van een eigen Ridderkerkse organisatie zullen ook de boa's gehuisvest worden in Ridderkerk. Dit is een lang gekoesterde wens, omdat aansturing hiermee efficiënter zal worden. Voor de medewerkers zelf zal het ook een verademing zijn als ze niet meer in drie verschillende gemeenten actief moeten zijn, met drie verschillende algemene plaatselijke verordeningen. Daarnaast heb ik er goede hoop op dat het aantal vacatures voor Ridderkerk vanaf januari zo goed als vervuld zullen worden. Hiermee kunnen we aan de slag met een boa per wijk. Ook zal de ingezette verbeterslag op zichtbaarheid nog concreter worden. Ook de waardering voor de verschillende buurtpreventie organisaties is groot. Geheel vrijwillig zijn zij de ogen en oren in de wijk. Veiligheid en leefbaarheid is dan wel een speerpunt voor de organisaties, ook het samenzijn van de deelnemers is een groot goed. In 2024 hopen we met elkaar een convenant aan te kunnen gaan om de samenwerking nog meer kracht te geven. Voorzitter, met het overgrote gedeelte van het Ridderkerkse bedrijfsleven gaat het goed. Excessen uit de afgelopen drie jaar, zoals de coronamaatregelen, gestegen kosten voor grondstoffen, logistiek en personeel, en de enorm hoge energietarieven, zijn óf voorbij, óf op hun retour. De krapte op de arbeidsmarkt blijft wel een uitdaging. Parttime werken is de nieuwe trend onder twintigers, was onlangs te lezen. Het wordt tijd dat de Rijksoverheid ervoor gaat zorgen dat werken weer gaat lonen. Als gemeente Ridderkerk proberen we de werknemer van de toekomst nu al te enthousiasmeren voor de werkgever van nu. Dat doen we vanuit Stichting Samenwerking Onderwijs Bedrijfsleven Ridderkerk, met onze drie voortgezet onderwijs scholen en het bedrijfsleven. Het Ontwikkelperspectief Centrum gaat volgend jaar ook echt vorm krijgen, als deelgebieden één en twee getransformeerd gaan worden. Voor beide projecten is de participatie afgerond en komen we voor deelgebied twee volgende maand naar de gemeenteraad, om het reeds begrote bedrag beschikbaar te stellen voor de werkzaamheden. Nieuw Reijerwaard wordt volgebouwd. In het hart van Dutch Fresh Port worden de meest duurzame gebouwen opgeleverd, die ons land van gezond voedsel voorzien. Helaas blijft nog een enkeling hangen in de veronderstelling dat de nog niet bebouwde kavels een andere

bestemming kunnen krijgen. Naast het feit dat er voor bijna alle kavels overeenkomsten zijn gesloten, zouden dat hele dure bomen worden. Voorzitter, ook vanuit maatschappelijk vastgoed zitten we niet stil. In 2024 staan er mooie projecten op de rol. Wat te denken van de herinrichting van Sportpark Bolnes, de realisatie van de uitbreiding van de Rowdies, het renoveren van de voormalige school aan de Randweg voor onder andere de voedselbank en als klapper op de vuurpijl, het voorkeursscenario voor het zwembad? Gisteren bespraken we in de stuurgroep nog de planning, zet 16 januari maar vast in de agenda. Voorzitter, de grootste uitdaging van deze en komende generaties is klimaatverandering. De gevolgen van klimaatverandering zijn overal merkbaar, ontkennen heeft geen zin. We moeten als samenleving onze verantwoordelijkheid pakken en stoppen met het opwarmen en vervuilen van de aarde. Dat betekent dat we moeten stoppen met het verbruik van fossiele brandstoffen, dat we moeten consuminderen, dat we naar een deelmaatschappij moeten gaan en dat we de levensduur van goederen moeten verlengen. Dit alles is makkelijker gezegd dan gedaan, maar het kan wel. En als portefeuillehouder moet ik zelf het goede voorbeeld geven. In mijn vorige woning, een eengezinswoning uit de jaren '60 had ik de gasaansluiting jaren geleden al laten verwijderen. En in mijn onlangs betrokken woning uit de jaren '30 zal dat binnenkort gaan gebeuren. Wat is de noodzaak om de verwarming op 21 graden te zetten, als 18 graden en een trui ook comfortabel is? Ook ben ik overgestapt van variabele groene stroom naar dynamische groene stroom. Via een app kan ik zien wanneer er veel energie tegen een veel lagere prijs wordt aangeboden, op die tijden laat ik de vaatwasser, wasmachine en boiler inschakelen. Goed voor het milieu en voor mijn portemonnee. Dat ik ook mijn auto heb weggedaan, is iets waar ik mij iedere dag nog voor over achter het hoofd krab. Zeker met de flinke regenbuien van de afgelopen weken heb ik soms spijt van dat besluit. Toch probeer ik het vol te houden en bij nood gebruik te maken van een leen- of deelauto. Dus voorzitter, als ik het kan. Aansluiting op een regionaal warmtenet moeten we als Ridderkerk echt uit ons hoofd zetten, die gaat er de komende jaren niet komen. Het rijksbeleid voor de energietransitie faalt, volgens het Planbureau voor de leefomgeving, als het Rijk niet een keuze maakt tussen warmtenetten of warmtepompen. Inmiddels zijn deze laatste in zo'n opmars bezig dat warmtenetten wellicht een stille dood zullen sterven. Een lokaal warmtenet op wijk-, buurt- of straatniveau sluiten we nog niet uit. Op mijn verzoek is uitgezocht welke potentie er zit om de warmte van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te benutten voor het verwarmen van huizen of bedrijven. Die potentie is er en wordt uitgewerkt in een haalbaarheidsstudie. Voorzitter, als een warmtenet niet de oplossing is, wat dan wel? Gewoon het goedje wat er al sinds 1886 uit elektriciteitscentrales komt, waarvan de eerste in Nederland overigens gebouwd is door Smit Slikkerveer. Warmtepompen, zonneboilers, inductie kookplaten, ultraviolet verwarming en nog veel meer producten die op elektriciteit werken en je van het gas af kunnen helpen. Samen met een optimale isolatie van de woning zijn zij het alternatief voor een warmtenet. En de gemeente Ridderkerk stimuleert de aanschaf en installatie van deze producten middels zeer aantrekkelijke stimuleringsregelingen en subsidies; zegt het voort. Als laatste onderwerp wil ik graag nog de inzameling van grondstoffen benoemen. We zijn op de goede weg, maar we zijn er nog niet. In 2023 haalden we 69 procent aan grondstoffen uit het afval. De overige 31 procent is restafval waar ook het grof huishoudelijk afval onderdeel van uitmaakt. Daarnaast zagen we in 2022 een flinke afname van het aantal kilogram afval per inwoner, bestaande uit alle stromen, ten opzichte van de jaren daarvoor. Hopelijk kunnen we over 2023 nog een afname melden. Dit gedrag vertaalt zich ook in financieel opzicht. Voor het eerst gaan we een voorstel doen om de tarieven te verlagen ten opzichte van het jaar ervoor. Ook gaan we op het gebied van communicatie en innovatie in 2024 stappen zetten om zorg te dragen dat de inwoners nog meer gaan scheiden. De inzet van een mobiel afvalaanbiedstation voor verschillende stromen, zoals kleine elektrische apparaten, metalen en klein chemisch afval, moet het makkelijker maken voor inwoners om stromen die bij het afvalbrengstation in Hendrik-Ido-Ambacht gebracht moeten worden, nu ook in de wijk kwijt te kunnen. Ook op het gebied van het apart inzamelen van etensresten gaan we grote stappen zetten. Nu verdwijnen die spruiten op het bord nog vaak bij het restafval. Voorzitter, er is zoveel meer te vertellen, maar de spreektijd is beperkt, gelukkig komt er nog een tweede termijn. Voor nu wil ik de

raadsleden, burgerleden en fractieleden van alle politieke partijen in deze gemeenteraad bedanken voor de prettige samenwerking in het afgelopen jaar. Ik kijk ernaar uit om samen met hen Ridderkerk iedere dag weer een stukje mooier te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Os. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Meij. Graag uw microfoon even aanzetten; knopje.

De heer Meij: Zag ik, dank je wel daarvoor. Voorzitter, ik wil mijn eerste termijn beginnen met een dankwoord uit te spreken aan alle ambtenaren die nu nog binnen de BAR-organisatie werkzaam zijn en de medewerkers van de Ridderkerkse afdeling bestuursondersteuning. Het is al een paar keer gememoreerd. Heel knap hoe gemotiveerd ze zijn blijven werken ondanks de turbulentie die bij een ontvlechting onontkoombaar is. Ridderkerk krijgt straks een eigen organisatie. Interessant en spannend om dat als wethouder mee te kunnen maken. Ik weet zeker dat de kortere lijntjes straks in positieve zin merkbaar zullen worden voor al onze inwoners. Laat ik één voorbeeld noemen, we gaan in de openbare ruimte meer inzetten op eigen wijkploegen, daardoor kunnen we sneller en adequater reageren op meldingen uit de samenleving. En de wijkploeg wordt niet alleen op groen ingezet, maar ook op reiniging en bestratingen. Veel mensen werken heel hard aan de opbouw van onze Ridderkerkse organisatie, terwijl het gewone werk óók gewoon doorgaat. Ik weet zeker dat je het beter niet kan doen, maar toch wil ik één persoon met name noemen, die zich een slag in de rondte werkt om onze Ridderkerkse organisatie tot een succes te maken. En Henk, jij bent ook geweldig, maar ik wil nu toch ook Marije Kitselar noemen. Chapeau voor haar inzet. Ik wil een groot deel van mijn eerste termijn besteden aan verkeer, en dan met name aan het OV, dat kwam ik ook regelmatig tegen in de algemene beschouwingen. Het OV heeft in heel Nederland te kampen met veel tegenwind. Op het dieptepunt van de coronacrisis was het aantal reizigers in het openbaar vervoer nog maar 20 procent van het aantal reizigers in vergelijking met het jaar voor corona, 2019. En die tegenwind is ook duidelijk merkbaar in het OV in Ridderkerk. Er is sprake van een verschraving in de dienstregeling, denk aan het tijdelijk opheffen van spitslijn 143 en het wegvallen van een aantal avondritten. De RET is mede door corona in grote financiële problemen terechtgekomen, het voortbestaan van de RET is in gevaar gekomen. Er is de afgelopen maanden hard gewerkt aan een reddingsplan. De bestuurscommissie Va van de MRDH gaat woensdag 15 november daarover een besluit nemen. Het reddingsplan houdt onder andere een financiële injectie in van 90 miljoen van de MRDH voor de RET. Maar zelfs met dat reddingsplan blijven er grote uitdagingen in het OV. Op dit moment kampen we met een tekort aan personeel, waardoor niet alle ritten met de bus gereden kunnen worden. En er dreigt ook een landelijke korting van 260 miljoen, omdat het ministerie van Onderwijs eenzijdig besloten heeft om de bijdrage aan het OV studentenreisproduct met een kwart te verlagen. Dit heeft echt grote economische gevolgen voor het openbaar vervoer. Het is een extra klap in het gezicht van de al zwaar getroffen OV sector, terwijl dit juist het moment is om te investeren in het OV. Goed openbaar vervoer speelt de komende jaren een belangrijke rol in de verduurzaming en de bereikbaarheid van Ridderkerk in de regio. De bus blijft kwetsbaar in het huidige OV systeem, want de bus is al tientallen jaren verliesgevend. Dikke lijnen worden dikker, dunne lijnen worden kwetsbaarder en bij het schrappen van buslijnen kijken we helaas alleen naar de kosten en niet, en hoeveel mensen er in de bus zitten, maar niet naar de effecten. Ook met weinig passagiers kan de bus voor die mensen van groot belang zijn vanwege werk of sociale contacten. Maar een lichtpunt is dat de metro en tram niet kunnen functioneren zonder aanvoer van de bus. Rail en bus zijn complementair aan elkaar, dat proberen we de RET en het Rijk ook voor te houden. Het HOV in Ridderkerk kan helpen om een robuust OV netwerk in stand te houden, met het sterke OV product M-net. Wij zijn nu bezig met een voorlopig ontwerp van cluster één, Populierenlaan en het eerste deel van Burgemeester de Zeeuwstraat. Hier wordt ook de fietsroute F15 in meegenomen, die langs de Populierenlaan komt. Verder zijn we bezig met diverse onderzoeken naar kabels, leidingen, flora, fauna, maar ook vooral stikstof, dat wordt nog wel een probleem,

lucht en geluid. Eind van dit jaar zullen de meeste resultaten bekend zijn. Er is een apart Groenplan gemaakt, dit zal een integraal onderdeel worden van het HOV project, zodat het tracé niet alleen mooier wordt voor het OV, maar ook mooi wordt ingepast in het groen. Afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeken verwachten wij nog steeds vanaf de tweede helft 2024 te starten met de werkzaamheden van cluster één. Parallel worden de voorbereidingen uitgewerkt voor de rest van het tracé. Dan aandacht voor de buurtbus, dat is ook al een aantal keren gememoreerd in uw beschouwingen. De buurtbus wordt steeds belangrijker. En dan herhaal ik de zinnen van de heer Rijdsdijk, ze duiken inderdaad in de gaten van het reguliere busvervoer. De buurtbus komt bij haltes waar de reguliere buslijnen niet meer stoppen, ze vervoeren inderdaad al ruim 35.000 passagiers. Maar de buurtbus is ook kwetsbaar, ze draaien volledig op vrijwilligers en die worden ook steeds ouder. Ik wil hier in deze begrotingsraad mijn grote dankbaarheid uitspreken voor al die vrijwillige buschauffeurs die het mogelijk maken dat vele Ridderkerkers kunnen blijven reizen. Anders dreigt er echt vervoersarmoede in Ridderkerk voor eigenlijk drie groepen, de lage-inkomensgroepen, de jongeren die nog geen rijbewijs hebben, en de ouderen. En daar schaar ik mezelf uiteraard ook onder, want ik zou best 's avonds om, nou, als het donker wordt en het is slecht weer, dan zou ik graag, dan reis ik liever met het OV dan met mijn eigen auto. De Rijksoverheid is vooral echter geïnteresseerd in de economische kant van het vervoer. Ze richt zich meestal op de problemen van de mensen die relatief al heel mobiel zijn. In de file staan is vervelend, maar je deur niet uit kunnen is onrechtvaardig. Uit onderzoek blijkt dat gebrekkig vervoer ervoor zorgt dat mensen moeilijker een baan krijgen, minder scholing hebben, ze minder bezoek krijgen in het ziekenhuis en daardoor bijvoorbeeld minder goed herstellen van een operatie. Maar mensen moeten niet alleen van A naar B kunnen, maar we moeten ook voorkomen dat mensen buiten de boot vallen, omdat ze niet meer kunnen betalen. Daarom ben ik blij met de motie Bikker in de Tweede Kamer, die ervoor gezorgd heeft dat de voorgenomen, enorme prijsstijging van 11 procent op het OV kaartje niet doorgaat. Bereikbaarheid zou, net als toegankelijke gezondheidszorg, recht op een fatsoenlijk dak boven je hoofd en recht op gratis onderwijs, een grondrecht moeten zijn. Het zal duidelijk zijn dat het college positief staat tegenover de motie 'versterking buurtbus', als uit onderzoek blijkt dat het haalbaar is. Dan een aantal zinnen over verkeersveiligheid. De verkeersveiligheid staat onder druk, er wordt te hard gereden in de bebouwde kom en automobilisten worden afgeleid door het gebruik van smartphones. Gelukkig breidt het Openbaar Ministerie het aantal bestrijdingsmethoden uit. Vanaf volgend jaar moeten er 50 focus, filters, flitsers langs de weg komen, om appende en bellende bestuurders te betrappen. De verplaatsbare camera's komen te hangen aan viaducten en palen. Omdat ze hoog hangen, kunnen ze schuin door de voorruit zien of de bestuurder onder het stuur een telefoon vast heeft. En de boete wordt volgend jaar voor die overtreding al 420 euro. Daarnaast verhoogt het OM de inzet van flex flitsers, mobiele flitspalen die telkens twee maanden lang op een riskante plaats de maximumsnelheid controleren. In 2024 zullen er van dit type flitspaal 125 exemplaren in gebruik worden genomen, die rouleren over honderden locaties. De flex flitsers komen op wegen waar 50 of 80 kilometer gereden mag worden, en op riskante kruispunten met fietsers. Maar ook als gemeente, dit was natuurlijk het OM, maar als gemeente zijn we ook hard bezig om de verkeersonveilige plekken aan te pakken. Dat is ook gevraagd bij de vragen, bij de schriftelijke vragen. Dan moet u denken aan het instellen van 30 kilometerwegen. En volgend jaar, dat heeft best wel enige vertraging opgeleverd, maar toch, we zijn zover, volgend jaar als eerste op de Erasmuslaan. We hebben VOP's, simpel gezegd, zebra's veiliger gemaakt en in aantal uitgebreid. Op veertien locaties is het verlichtingsniveau verbeterd. En begin 2024 zijn bij alle VOP's op 50 kilometerwegen geel-zwarte attentiekokers geplaatst. Er zijn al drie uniform ingerichte schoolzones aangelegd, bij OBS de Bosweide, bij OBS de Reijer en bij OBS de Piramide in Rijsoord. En er zijn al gesprekken gevoerd met de Rehobothschool, CBS de Regenboog, de Botter en de Bongerd. Die worden binnenkort heringericht. En voor 2024 staan er veel verkeersprojecten op stapel, en dat zijn allemaal projecten die in Q1 gaan gebeuren. Ten eerste, en daar is ook om gevraagd, staat het tweerichtingenfietspad Populierenlaan en het aanpassen van het viaduct over de A16 op de Uitvoeringsagenda. Dan hoeven de fietsers niet meer op de

Verbindingsweg over te steken. De planning is ook om in 2024 de tweerichtingenfietspaden en het voetpad langs de Donkerslootweg aan te leggen. En begin '24 komen we met drie belangrijke voorstellen naar uw raad. Uitvoeringsagenda mobiliteit Bolnes, dat zal in januari, februari zijn, herinrichting centrumring en de Nota Parkeernormen. En dan het laatste onderwerp, voorzitter, wat ik wil bespreken, het belang van de natuur. Ik heb de afgelopen zaterdagavond de Nacht van de Nacht mogen openen in het bezoekerscentrum de IJsvogel. We zijn één van de meest verlichte landen ter wereld, duisternis en stilte zijn zeldzaam, maar wel van groot belang voor de mens en de natuur. Het doel van de Nacht van de Nacht is om Nederland donkerder en duurzamer te maken. Mens en dier hebben het natuurlijke ritme van de nacht nodig om uit te rusten voor hun gezondheid. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen die in de nachtdienst werken anderhalf maal zoveel kans hebben om borstkanker te krijgen, dan vrouwen met een baan overdag. Ook trekvogels raken in de war door verlichting, zij vliegen zich dood tegen verlichte objecten, of blijven massaal rondjes vliegen om de verlichte objecten totdat ze qua uitputting neervallen. Ons motto is, donker waar het kan en licht waar het moet. En als er al verlichting noodzakelijk is, dient het goed afgeschermd te worden en niet naar alle kanten uit te stralen. Het zal duidelijk zijn dat we niet met de aarde en de natuur kunnen blijven omgaan, zoals we dat nu doen. Dat heb ik ook vorig jaar al gezegd. We moeten niet aarzelen om als gemeente duidelijke keuzes te maken en de keuze voor biodiversiteit is daar een essentieel onderdeel van. We komen volgend jaar met een update van het beleidsplan Groen is onze toekomst en we leggen ook heel binnenkort aan uw raad het geactualiseerde groenbeheerplan voor. Ik ga afronden, voorzitter. 'De omgeving van de mens is de medemens' dichtte dichtster Jules Deelder. We worden wie we zijn door de mensen om ons heen, dat zijn onze ouders, partners, broers en zussen, familie, vrienden en collega's. Door hen worden we gevormd, geïnspireerd en gecorrigeerd. Ik krijg in mijn huidige werk als wethouder veel energie en inspiratie van mijn mede-collegeleden, we functioneren echt als een team, de directie, de beleidsmedewerkers op het gemeentehuis en van de gesprekken met u als raadslid. Laten we proberen elke dag het goede te doen voor onze inwoners en onze democratie te koesteren. Ik hoop op een inspirerende en constructieve samenwerking met uw raad en wens iedereen Gods zegen toe. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Meij. Wethouder Piena.

De heer Piena: Voorzitter, in heel veel delen van de wereld is nauwelijks te beschrijven leed, en vaak een gebrek aan primaire levensbehoeftes. Oorlogen, onderdrukkende regimes, aardbevingen en overstromingen zijn hier onder andere de oorzaak van. De uitdagingen waar we in Ridderkerk voor staan, vallen daarbij echt in het niet. We mogen best weleens wat vaker stilstaan bij het feit dat in ons land, en zeker ook in Ridderkerk, veel zaken goed geregeld zijn. Dat neemt niet weg dat Ridderkerkers met tegenslagen te kampen kunnen krijgen, of in minder prettige omstandigheden verkeren, al dan niet als gevolg van de gebeurtenissen in de wereld. De problemen voor een individuele Ridderkerker zijn vanuit het wereldbeeld bekeken, dan wellicht gering. Voor datzelfde individu kunnen ze megagroot zijn en moeilijk zelf oplosbaar. Op die momenten dienen wij als gemeente en samenleving zoveel als mogelijk te ondersteunen om hem of haar weer op eigen kracht te kunnen laten functioneren en op een goede manier aan de samenleving deel te kunnen nemen. Het mooiste zou uiteraard zijn wanneer wij die problemen kunnen voorkomen. Een aantal kanttekeningen bij die ondersteuning wil ik in het kader van verwachtingsmanagement wel plaatsen. Ten eerste is de gemeente niet gerechtigd tot inkomensbeleid, en financiële ondersteuning is daarom maar beperkt mogelijk. Ten tweede hebben wij als inwoners naast rechten, toch echt ook plichten en verantwoordelijkheden. Ten derde, als gemeente hebben we ons te houden aan wetten en verordeningen. En tot slot is er bij veel dienstverlenende en ondersteunende partijen, en zeker ook in gemeenteland, een grote uitdaging om voldoende gekwalificeerde mensen te vinden. Hierdoor wordt het steeds lastiger om op bepaalde terreinen de dienstverlening en ondersteuning goed en tijdig te verzorgen. Voorzitter, hoe mooi is het om een bijdrage aan

de Ridderkerkse samenleving te mogen leveren door je bezig te houden met taken uit het sociaal domein. Een domein waarvoor in Ridderkerk, en de ChristenUnie refereerde eraan, als soms een soort wegduiken, dat we dingen niet doen, maar ik wil het toch wel benoemen, tientallen miljoenen euro's per jaar worden begroot en uitgegeven. Een domein waarin het gaat om mensenwerk en heel veel zaken goed gaan, maar vanwege datzelfde mensenwerk ook weleens niet goed gaan, of niet lopen zoals ze dat graag zouden willen. Een domein waarin je kan helpen mensen een flinke zet in de goede richting te geven. Hulp die overigens niet alleen van de gemeente komt, maar ook gegeven door verschillende organisaties en hun vrijwilligers. Zo heb ik dit jaar de eer gehad om de Huiskamer en de Social Store te mogen openen. Beide initiatieven gericht op het ondersteunen van Ridderkerkers die het moeilijk hebben of weinig aanspraak, en een steuntje in de rug goed kunnen gebruiken. Tevens mocht ik aanwezig zijn bij het tienjarig bestaan van de Kledingbank, waaruit ook onder andere de Voedselbank is voortgekomen. Mooi om daar een aantal vrijwilligers apart in het zonnetje te hebben mogen zetten. Dank echter aan al die vrijwilligers in Ridderkerk, die op de één of andere manier belangeloos klaarstaan om hun medemens te helpen. Ideaal zou het natuurlijk zijn wanneer deze organisaties met hun vrijwilligers overbodig zouden zijn, maar helaas, ook in 2024 zullen wij hen nodig hebben, omdat een steeds bredere groep mensen het financieel lastig heeft. De overheid heeft in 2023 wederom geld beschikbaar gesteld voor een energietoeslag aan minima. En dat kan voor die groep inwoners voor enige financiële verlichting zorgen. Het was lang wachten op de wet die de uitkering van deze toeslag mogelijk maakt. Voor de uitbetaling zijn ook beleidsregels nodig, maar die hadden we al, voor zover mogelijk, voor aanneming van de wet opgesteld. Hierdoor hebben we afgelopen week de eerste uitbetalingen aan inwoners met een uitkering al kunnen doen. Inwoners die niet voor automatische betaling in aanmerking komen, kunnen vanaf begin december tot een nog nader te bepalen moment in 2024 de energietoeslag aanvragen. Eind juli van dit jaar gestart en voort te zetten in 2024 is de pilot Opkopen Schulden van jongeren. Deze pilot richt zich op jongeren tussen de 18 en 27 jaar met problematische schuldensituatie, die niet in aanmerking komen voor de reguliere schuldhelpverlening. Deze jongeren worden, indien nodig, geholpen met problemen op levensgebieden, zoals werk, opleiding, verslaving, en degenen met psychische problemen. De pilot biedt jongeren de kans om schuldenvrij te worden en financieel stabiel te blijven. Onder andere door een succesvolle Instagram campagne hebben al negen jongeren zich aangemeld voor de pilot. Het jaar 2024 zal tevens gebruikt worden om een nieuw meerjarig minimabeleid op te stellen. Hierin zou specifieke aandacht zijn voor de ondersteuning in armoede en integrale onderwerpen die het thema armoede raken. Expliciet zullen we de vraag stellen wat we in Ridderkerk nog meer kunnen en willen doen om de kwetsbare kinderen te helpen aan een betere toekomst. Ook het ondersteunen van de gedupeerden van de toeslagenaffaire zal in 2024 doorgaan. Een team van zeer betrokken medewerkers probeert deze gedupeerden zo goed als mogelijk bij te staan en is ruimhartig bij het toekennen van aanvragen. Niet alle aanvragen worden gehonoreerd, omdat die aanvragen echt niet binnen het kader van de ondersteuning, om weer te kunnen deelnemen aan de samenleving, passen. Dat gedupeerden dan teleurgesteld zijn en hun ongenoegen uiten, valt nog te begrijpen. De laatste maanden neemt echter onheus, zelfs onbeschoft en dreigend gedrag jegens onze medewerkers van het toeslagenteam toe. Dat is onacceptabel en ook een zorgelijke ontwikkeling. De medewerkers doen hun uiterste best om gedupeerden te helpen en mogen verwachten dat ook met hen met fatsoen en respect een gesprek wordt gevoerd. Voorzitter, sinds bijna twee jaar is een groot aandachtspunt dat wij de doorlooptijden van de meldingen Wmo niet naar de wettelijke termijn van zes weken kunnen terugbrengen. In maart 2023 hebben we een plan van aanpak opgesteld en daarmee hebben we bewerkstelligd dat we de doorlooptijd, op zijn piek zelfs veertien weken, heel langzaam zijn ingelopen, maar niet voldoende. Sinds 1 oktober hebben we een projectteam van Professional Partners ingehuurd, en daarmee verwachten we dat begin 2024 de doorlooptijd Wmo zes weken zal zijn. Op dit moment is met behulp van het projectteam de gemiddelde doorlooptijd teruggebracht naar negen weken. Door de ontvlechting van de BAR zullen we een deel van 2024 echter nodig hebben om ons Ridderkerkse team zowel kwalitatief als kwantitatief op het gewenste niveau te krijgen. Om

structureel een gemiddelde doorlooptijd van zes weken te behouden, zullen we een deel van het komend jaar waarschijnlijk nog afhankelijk zijn van inhuur. Daarna verwachten wij met onze eigen medewerkers de wettelijke termijn vast te kunnen houden. Een andere uitdaging in 2024 is het aantal uitkeringsgerechtigden omlaag te brengen. Werk zorgt niet alleen voor inkomen om van te leven, maar draagt ook bij aan iemands eigen waarden en welzijn. In 2023 hebben we het aantal, even kijken hoor, in 2023 hebben we het aantal uitkeringsgerechtigden niet naar beneden kunnen krijgen. Voor 2024 zijn we bezig met een aanvullend plan van aanpak om meer mensen aan het werk te krijgen dan dat er in de bijstand instromen. Nadrukkelijker zullen wij erop gaan sturen dat mensen ook aan de slag gaan wanneer er een baan is voor minder uren, dan waarvoor zij beschikbaar kunnen en dienen te zijn. Afgelopen donderdag mocht ik samen met collega wethouders uit Albrandswaard en Barendrecht het leerwerkbedrijf van Stichting Jong Vermogen aan de Kolenbranderstraat in Ridderkerk openen. Ridderkerk mag naar mijn mening trots zijn dat het gelukt is om een leerwerkbedrijf in onze gemeente te vestigen. Een plek waar jongeren met een achterstand op eigen tempo kunnen leren en werken en een kans krijgen op een betere toekomst door het halen van een diploma en verkrijgen van werkervaring. In 2024 gaan we monitoren hoe dit leerwerkbedrijf zich ontwikkelt. Voorzitter, het sociaal domein is groot en de tijd is te kort om vandaag over alle onderwerpen te vertellen wat er allemaal gedaan wordt en nog gedaan kan worden. Daarom wil ik kort nog twee onderwerpen behandelen, te weten, het doelgroepenvervoer en de jeugdzorg. Dit jaar wordt het vraagafhankelijk vervoer op een andere manier aan onze inwoners aangeboden. Men kan nu telkens zelf kiezen welke van de vijf aanbieders zij voor vervoer bellen. Tot op heden is er minder dan 1 procent van de gereden ritten aan klachten binnengekomen, waarbij het besef er is dat niet iedereen een klacht indient wanneer een rit niet naar tevredenheid is gegaan. De klachten die wij hebben ontvangen betreffen vaak het vervoer van inwoners met een rolstoel, en terechte klachten. Het leerlingenvervoer kent grotere uitdagingen. Hierover zijn veel terechte klachten binnengekomen en op dit moment zijn nog niet alle problemen opgelost. Wel zijn we met de vervoerders veelvuldig in gesprek om dit vervoer correct te laten verlopen. De problemen vloeien voornamelijk voort uit een gebrek aan personeel, een hoog ziekteverzuim en omdat in het begin van het schooljaar ook een aantal keren mis is gegaan met de planning. Nog een paar woorden over de jeugdzorg. Er zijn vele signalen dat de jeugd het sinds de corona zwaar heeft en meer ondersteuning nodig. De kosten voor de jeugdzorg nemen echter ook schrikbarend toe. Een aantal keren is de raad hierover geïnformeerd. Ridderkerk is een onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Samen met de andere deelnemende gemeenten wordt gewerkt, mede aan de hand van de op 19 juli jongstleden vastgestelde Hervormingsagenda, om de kosten beheersbaar te houden en de kwaliteit van de zorg voor de jeugd goed te houden. Dat is geen gemakkelijke opgave, kan ik u vertellen. Dus een grote uitdaging voor 2024 en verder, niet alleen voor de gespecialiseerde jeugdhulp, maar ook voor onze eigen wijkteams. Tot slot, voorzitter, ook in 2024 is er veel werk aan de winkel in het sociaal domein, dat ik graag en met veel inzet wil doen. De ambtenaren zijn daarbij een onmisbare schakel en ik dank hen, ook de ambtenaren die helaas inmiddels een werkkring buiten Ridderkerk hebben gevonden, dat zij zich het afgelopen jaar voor mij het vuur uit de sloffen hebben gelopen en ondanks de ontvlechting, mooi werk hebben afgeleverd. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Piena. Dan is het woord aan wethouder Stip.

Mevrouw Stip: Voorzitter, inmiddels de tweede begrotingsraad van deze raadsperiode, de tijd vliegt. Waarbij de begrotingsraad weer even de ruimte biedt om uit te zoomen. En als ik dan begin met uitzoomen, is het eerste gevoel, dankbaarheid. Dankbaar dat ik deze functie mag uitoefenen voor de inwoners van Ridderkerk, samen met de gemeenteraad, mijn collega's in het college en de ambtelijke organisatie. En dat mag ik met een portefeuille waar ik vanaf dag één al ontzettend enthousiast over ben. Een portefeuille die constant in beweging is door maatschappelijke ontwikkelingen, wat een mooie dynamiek en uitdaging met zich

meebrengt. Zo is geen dag als wethouder hetzelfde. En in het vullen van die dagen heb ik het afgelopen jaar ingezet op een balans van interne en externe gesprekken. Want juist het spreken van de Ridderkerkse inwoners en organisaties die zich op verschillende onderwerpen binnen mijn portefeuille inzetten, is ontzettend waardevol. Zo kunnen we geluiden uit de samenleving opvangen, die vervolgens weer waardevol zijn in de interne gesprekken en het vormen van beleid. Juist de details in de uitvoering kunnen vertellen of je beleid hoog-over voldoet. Ik zoom graag in op de verschillende onderwerpen in mijn portefeuille om een blik te werpen op wat dit afgelopen jaar gebracht heeft en wat het wellicht gaat brengen. Om te beginnen met welzijn. Het welzijn van onze Ridderkerkse inwoners is ontzettend belangrijk, van onze mantelzorgers, de vele vrijwilligers, de naar school gaande kinderen, tot de eenzame jongeren en ouderen, en de inwoners die laaggeletterd zijn. Facet is een belangrijke partner in het bevorderen van het welzijn van de Ridderkerkse inwoner. Vele jongerenwerkers, ouderenwerkers, sociaal makelaars en combinatiefunctionarissen zetten zich hier met passie voor in. En die passie heb ik veel mogen zien. Het welzijn uit zich veel in het bij elkaar brengen van mensen. Zo is het erg bijzonder hoeveel Ridderkerk aan vakantieactiviteiten voor de jeugd heeft. Elke schoolvakantie is er een groot aanbod aan activiteiten om te kiezen, van een surprise bioscoop, Mario Kart in een gymzaal, tot een skatetocht en knutselen in een verzorgingstehuis. Zo waren er in de zomervakantie tweeduizend kinderen die deelnamen aan zeker zeventig activiteiten, over vier weken verspreid. En gelukkig gebeurt dit niet alleen in de vakanties, tussen de vakanties door verzorgt de Brede School het gehele jaar vele activiteiten tijdens en na schooltijd. Inmiddels zijn de vakantie- en Brede School activiteiten niet meer weg te denken in Ridderkerk voor ouders en hun kinderen. Voorzitter, daarnaast hebben we helaas te maken met veel eenzaamheid in Nederland. Eenzaamheid die zich niet alleen onder de ouderen doelgroep bevindt, maar zeker ook onder de jongeren doelgroep. Het afgelopen jaar hebben we ons ingezet om een stuurgroep in te richten, die zich structureel bezighoudt met de aanpak tegen eenzaamheid, waarbij naast de gemeente, Stichting Present, het CJG, Facet en Wooncompas deelnemen. Twee coördinatoren van Facet, gespecialiseerd op jeugd en senioren, zetten zich wekelijks in op onder andere het bij elkaar brengen van mensen, het bewustzijn op dit gebied en het betrekken van organisaties. Zo kijken we onder andere terug op een succesvolle muziekbingo, met aansluitend de film Ome Cor, waar meer dan tweehonderd senioren op afkomen, en ikzelf mijn oma had meegenomen. Je zag daar verschillende waardevolle ontmoetingen tussen ouderen. Zo had ik een gesprek met een inwoner die eigenlijk niet zo graag de deur uitgaat, maar door een vriendin was meegenomen en zich enorm vermaakte. Zo zag mijn oma weer oude bekenden en werd er enorm gelachen bij de film. Een andere stuurgroep die wij vormen met Facet, is die van Vet Gezond, ook hier zetten coördinatoren van Facet zich in, maar hier dan voor een gezonde leefstijl. Het inzetten op een gezonde leefstijl is helaas hard nodig. De cijfers in Nederland en ook in Ridderkerk met betrekking tot onder andere overgewicht, zijn schrikbarend, zowel onder jeugd als ouderen. Daarom zet Vet Gezond zich nu ook breder in dan alleen voor de jeugd. Zo is Erik Scherder komen spreken om de Ridderkerkse inwoners te inspireren op dit gebied, en komt hij dat deze maand weer doen in Ridderkerk. Maar ook wordt er meer ingezet op ouder- en kind activiteiten met bijvoorbeeld Heel Ridderkerk Kookt, waarbij ouder en kind gezonde recepten met elkaar gaan maken. Daarnaast wordt er met scholen gewerkt aan een gezonde leefstijl. Zo start binnenkort de Wingerd met het project samen gezonder. Daarnaast werken we samen met Vet Gezond een pilot voor gezonde lunches op basisscholen uit, waarbij we het onderwijs betrekken om tot een passende pilot te komen. Ook sport is een belangrijk onderdeel waar Facet zich op inzet. Zo hebben we in samenwerking met Facet de eerste Ridderkerk City Run neergezet, waar zeshonderd deelnemers mee renden met de Kidsrun, vijf of tien kilometer, waar sommigen zelfs de vijf én tien kilometer liepen. Maar ook de buiten- en binnensport dagen van scholen organiseerden zij en de vele sportactiviteiten van de Brede School. Daarnaast is inclusief sporten een belangrijk onderdeel, waarbij een sportavond met de overburen zo succesvol was, waardoor we dit vaker willen inzetten. Maar ook het sporten met statushouders en het concept (S)Cool on Wheels werken goed, waarbij de laatste schoolkinderen kennismaken met rolstoelbasketbal, voor mede een stukje

bewustzijn, maar ook zeker sportief bezig zijn, zoals wij ook hebben kunnen ervaren tijdens de raadsconferentie. Dan hebben we de jongerenwerkers, die steeds belangrijker lijken te worden met de jeugdproblematiek waar we mee te maken hebben. Zijn zij onder andere voor politie, het wijkteam, de scholen, een belangrijke partner. Maar ook juist in de wijk, waar ze een bekend gezicht zijn in de verschillende sosen en tijdens het ambulante werk. Zij weten dicht bij de jongeren te komen en het vertrouwen te winnen, waardoor zij veel impact kunnen hebben. Ze zetten zich dan ook in op de ontwikkeling van jongeren, met onder andere het project Nul18 nul, waarbij jongeren kunnen leren voor zichzelf op te komen. Maar ook talentontwikkeling in de Loods en de voorlichtingen die op maat gegeven worden voor scholieren. Zij zijn altijd up to date over de laatste trends om dichtbij de jongeren te blijven staan. Ook dat komt terug in de voorlichtingen. Zo willen we meer inzetten op actieve vormen van voorlichting in plaats het PowerPoint-presentatie idee. Zo was er een escape room met een VR bril voor ouder en kind, waarbij ronselen het onderwerp was. Hoe meer opdrachten er gedaan werden, hoe dieper ze de criminaliteit in gingen. Voorzitter, dit is nog maar een gedeelte waar we samen met Facet op inzetten. Zij zijn geworteld in de samenleving en brengen veel waardevolle informatie en signalen met zich mee. Het meedenken van Facet in doorontwikkelingen samen met de gemeente, is dan ook een erg leuk proces. Zo blijven we met elkaar de productafspraken doorontwikkelen, waar ik er voor komend jaar één wil uitlichten, en dat is het Vrijwilligerssteunpunt. Ridderkerk kent vele vrijwilligers, zij vormen de basis van onze samenleving. Zonder hen geen sport- en cultuurverenigingen, geen evenementen, geen taalmaatjes, geen buurtpreventie, noem maar op. Vrijwilligers zijn van enorme betekenis voor Ridderkerk. Door de vele organisaties in Ridderkerk is er ook een grote vraag naar vrijwilligers. Maatschappelijke ontwikkelingen brengen verandering in het invullen van deze functies. Waar er vroeger soms meer tijd werd ervaren om je als vrijwilliger in te zetten, wordt dat nu soms als lastiger ervaren. Dat brengt met zich mee dat we niet alleen naar structureel vrijwilligerswerk moeten kijken, maar ook naar incidenteel. Zo worden bij enkele verenigingen bijvoorbeeld al gebruik gemaakt van zogenaamde pools om met meerdere mensen korte bardiensten te draaien, dan dat een paar vrijwilligers dat de hele dag oppakken. Of een middag bij Jeugdland helpen in plaats van een hele week, of een keer te ondersteunen bij een lampionnenoptocht. Zo willen we gaan inzetten op het enthousiasmeren van inwoners om vrijwilligerswerk te doen, en hier een database te creëren voor incidenteel vrijwilligerswerk. Waarbij inwoners zich ergens op in kunnen schrijven om hun steentje bij te dragen, zonder dit structureel hoeven te doen. En wellicht leidt het uiteindelijk tot een intensievere bijdrage, als de mogelijkheden er zijn. Dit brengt mij bij het inzoomen op de vele evenementen die Ridderkerk kent. Evenementen die al vele jaren bestaan, zoals Bouwstad, 3x2, Tentweek, de truckersrit, tot de nieuwe evenementen, zoals concert aan de Waal, klassiek op de Waal en de City Run. Dan zijn er nog de vele activiteiten van de Wijkideeteams en de wijkcentra. Allerlei activiteiten die vele Ridderkerkse inwoners op de been brengen. Met de klapper van achtduizend bezoekers bij Radio NL, waar we zelfs een wereldrecord voor de langste polonaise hier in Ridderkerk hebben binnen mogen slepen. En als kers op de taart komt in 2024 de Tour de France Femmes door Ridderkerk, waarbij we ons mooie dorp op de kaart kunnen zetten. Wij hebben veel waardering voor alle organisatoren die zich inzetten voor de evenementen in Ridderkerk. Voor ons is het dan ook van belang om dicht bij deze mensen te staan. Zo staat onze evenementencoördinator aan de voorkant van de organisatie en organiseren wij meerdere malen met een afvaardiging van organisatoren een bijeenkomst. Hier halen wij op wat er leeft bij de organisatoren en nemen wij ze mee in onze bezigheden. Zo hebben we daar input voor het evenementenbeleid meegenomen, welke in december in de raad komt, en houden wij ze dichtbij in het optimaliseren van het vergunningenproces. Om de evenementen in Ridderkerk nog meer onder de aandacht te brengen bij de inwoners, werken wij aan een UITagenda die in 2024 opgeleverd zal worden. Een plek waar in de breedte voor verschillende doelgroepen en per wijk te zien is wat er in Ridderkerk aan activiteiten georganiseerd worden, maar ook daar zal een plek komen voor wat Ridderkerk allemaal te bieden heeft. Een bezoekje aan de Oudheidkamer, een speeltuinen route, tot het sport- en cultuuraanbod van Ridderkerk. Want

Ridderkerk heeft soms wat verborgen pareltjes. Zo was er op het gebied van cultuur veel te zien in het theater, een geweldig optreden van vijftig jonge harpisten, leuke voorstellingen van de Verhalenkast, de mooie voorstelling Pannenkoeken uit Syrië en de voorstelling van het Jeugdboekenfestival. Zo zal de UITagenda een belangrijke rol spelen bij de ondersteuning van onze cultuurpartners. Samen met die cultuurpartners zullen wij werken aan een nieuw cultuurbeleid in 2024. Voorzitter, op sportief gebied gebeurt er ook ontzettend veel in Ridderkerk, van binnen- en buitensport, tot ongeorganiseerd sporten. Zo zijn wij met verschillende onderzoeken in kaart aan het brengen waar Ridderkerk op sportgebied staat en wat de eventuele drempels zijn om te sporten, om zo tot een nieuw sportbeleid te komen. De vele kennismakingen en gesprekken die wij met sportverenigingen en organisaties hebben, zijn hierbij van groot belang. Ook werken we hard aan het vergroten van mogelijkheden tot ongeorganiseerd sporten, waarbij in 2024 de PumpTrack gerealiseerd zal worden en er in het Reyerparc een trimbaan komt. Waar ook veel wordt bewogen, is in alle speeltuinen in Ridderkerk. Ridderkerk kent ruim honderd speeltuinen. In de laatste jaren zijn veel speeltuinen vernieuwd en er staan er veel op de planning. Waar vroeger de glijbaan en de wipwap de standaard was, vind je nu trampolines, speeltoestellen met QR-codes, waar verschillende geluiden te horen zijn, en innovatieve klimtoestellen. Inwoners kunnen via een mooi participatietraject meedenken en hun behoeftes meegeven. In 2024 zullen wij met een nieuw speelbeleid komen, waarbij ontmoeting, sport, groen en inclusiviteit, belangrijke factoren zijn. Voorzitter, ik heb meermaals de woorden waardevol en impact gebruikt. Deze woorden gelden ook voor de medewerkers in het onderwijs. Zij zetten zich iedere dag weer in om onze Ridderkerkse kinderen klaar te stomen voor de toekomst. Er komt veel op het bordje van deze mensen, zeker met de maatschappelijke ontwikkelingen waar we mee te maken hebben. Het is dan ook van belang om ze dicht bij ons te hebben en te kijken hoe we deze ontwikkelingen vanuit onze verschillende posities aan kunnen pakken. Zo hebben wij naast schoolbezoeken en de bestuurlijke overleggen, al meerdere bijeenkomsten georganiseerd met directeuren, intern begeleiders, kinderopvangorganisaties, het wijkteam, CJG en samenwerkingsverbanden, om vraagstukken door middel van rondetafelgesprekken te bespreken en zo dicht bij de praktijk te staan, om uitdagingen met elkaar op te kunnen pakken. Deze verschillende contactmomenten zijn ook van groot belang voor onze input voor het onderwijsbeleid in 2024, waarbij het belangrijk is om naar het integrale plaatje te kijken van voorschoolse educatie, NPO, tot onderwijsachterstandenbeleid en de Brede School. Om goed onderwijs te kunnen bieden, is goede huisvesting van groot belang. Dit jaar is het Integraal Huisvestingsplan onderwijs en integrale kindcentra in de raad vastgesteld, waarbij vele nieuwbouwprojecten op de planning staan voor de komende jaren, met in 2024 de oplevering van de nieuwbouw van IKC de Noord. Voorzitter, daarnaast zetten we flink in op de doorontwikkeling van participatie. Zo is afgelopen maand de startnotitie aangenomen om tot een paar participatiebeleid te komen, waarin we aandacht hebben voor het bereik van een brede doelgroep, met verschillende instrumenten. Eén van die instrumenten is een Buurtent, waarvan afgelopen zaterdag een mooi voorbeeld was. De Buurtent Centrum op het terrein van RTV-Ridderkerk bracht ruim honderd bewoners uit de wijk bij elkaar, van jong tot oud, waaronder bewoners met een taalachterstand. Ontmoeting vond plaats en de bewoners konden verschillende organisaties vragen stellen. Zo waren er afvalcoaches en speeltuinmedewerkers vanuit de gemeente aanwezig, de sociaal makelaar vanuit Facet, verschillende medewerkers van Wooncompas, maar ook de organisaties van de Huiskamer, het Leger des Heils en buurtpreventie waren aanwezig, waarbij de buurtpreventie ook nieuwe vrijwilligers heeft aan kunnen wenden. Onder het genot van muziek, de aanwezige clown voor jonge kinderen, een koffiekar en patatkraam, bleven veel inwoners ook lang bij de Buurtent. De bewoners die één van de trekkers zijn van de lief en leed straat ontvingen een nieuwe tent van Wooncompas, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Veel waardevolle informatie is opgehaald en gegeven. Een mooi voorbeeld waar wij meer op in willen zetten. Daarnaast krijgt jeugdparticipatie een plek in het participatiebeleid, onze kinderburgemeester is hier een belangrijk onderdeel van. Wat hebben we wederom een leuke kinderburgemeester; Meike heeft zich al bij

vele activiteiten ingezet en aandacht gevraagd voor verschillende onderwerpen. Eén van die onderwerpen is pesten. Met de brievenbusdoos op scholen om pesten anoniem te melden, wil zij kinderen helpen. Dit mooie idee is zelfs het Algemeen Dagblad niet ontgaan, waar zij één dezer dagen met een interview in de krant staat. Een ander mooi traject is de uitvoering van de proeftuin, waarbij we het nieuwe concept convenant voor de wijkoverleggen in de praktijk willen testen. Hier lopen goede gesprekken over om deze proeftuin vorm te geven. Ook op het gebied van communicatie wordt er veel op ontwikkelingen ingespeeld. Zo hebben we er in de afgelopen jaren kanalen bijgekregen en is het bereik ontzettend gegroeid, met meer dan 13.000 volgers op de sociale mediakanalen en maandelijkse bereikcijfers van meer dan 50.000 op Facebookberichten en 30.000 op Instagram Stories. Het communicatieteam analyseert continu wat werkt en waar we in door kunnen ontwikkelen. Voorzitter, het belang van bij elkaar komen en brengen van mensen is een rode draad in het verhaal, of het bij een sportvereniging, cultuurvereniging, een Radio NL, een muziekbingo of op school is. Vele vrijwilligers en organisaties zetten zich hiervoor in. En ik ben dankbaar dat wij hier als gemeenteraad bij elkaar komen om ons in te zetten voor het steeds weer een stukje mooier maken van Ridderkerk. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Stip. En dan zal ik ook vanaf die plaats mijn bijdrage leveren.

Burgemeester Oosterwijk: Geachte raadsleden, aanwezigen, het is mij echt oprecht een groot genoegen om vanaf deze plek vanuit het college in eerste termijn af te mogen sluiten. Met heel veel waardering heb ik uw bijdrage in eerste termijn al gelezen en vandaag ook deels weer gehoord. De diversiteit is groot en veel is vanuit de collegereactie ook al even gepasseerd ten aanzien van uw inbreng. En ik vind het treffend dat in uw bijdrage het gaat over bestaanszekerheid, armoede, preventie, gemeenschapszin, vertrouwen, inclusiviteit, participatie. Thema's die bij mij ook als mens in de bestuurder, maar ook als burgemeester van iedere Ridderkerker nadrukkelijk voorliggen en waarvan ik er ook van overtuigd ben dat daar vraagstukken aan de orde zijn. Ik wil het toch maar even benoemd hebben. En dank ook voor de diverse aardige woorden die vanuit uw midden tot mij zijn gericht, die doen mij, en u kent mij, niet achterover leunen, maar die sporen aan. Dus, wees gewaarschuwd. Ik ben trots op de wijze waarop Ridderkerk, in Ridderkerk en vanuit Ridderkerk ook vanuit uw raad, Ridderkerk in de regio aanwezig is en meedoet. Ridderkerk heeft veel te bieden en dat laat u ook zien, terecht. Net zoveel bewondering heb ik voor al die ambtenaren die juist in 2023 staande zijn gebleven en een enorme bijdrage hebben geleverd in turbulente en onzekere organisatie tijden. En niet minder heb ik veel waardering voor ons MT die gewoon heel knap koers bepaalt, en in 2024 zullen we daar, naar mijn overtuiging, ook gewoon goede vruchten van plukken. En ja, ook ik noem onze geweldige kinderborgemeester Meike Oosterwijk, die enorm knap erin slaagt om aanspreekbaar te zijn en aanstekelijk te zijn voor haar leeftijdsgenoten. En hoe belangrijk is dat? De wereld lijkt in bepaalde delen nogal in gruzelementen te liggen. En meerderen van u legden daar ook al terecht de vinger bij. En het vertaalt zich in Ridderkerk ook in opvang die wordt geboden aan mensen in nood, die zijn gevluht voor groot gevaar. En vanuit mijn portefeuille heb ik het specifiek over de Oekraïense volwassenen en kinderen, die in Ridderkerk tijdelijk wonen. Bewondering heb ik voor zoveel Ridderkerkers die zich hebben ingezet en nog steeds inzetten, maar ook voor onze eigen medewerkers en hulpvaardige maatschappelijke organisaties, zoals bijvoorbeeld Wooncompas, Stichting De Overburen, Facet, VluchtelingenWerk, veiligheidsregio, COA, enzovoorts. Het zal ook in 2024 veel vragen. Mijn eerste bijna halfjaar in Ridderkerk levert dag na dag meer inzicht op. Het is lang niet allemaal nieuw, maar vaak wel verrassend. Hoe bijzonder is Ridderkerk? Hoeveel mensen zetten zich in voor elkaar, samenleving, natuur, jeugd, enzovoorts? En dat is echt niet zomaar normaal, ik vind dat vooral ook heel bijzonder. En het zou de gemiddelde Ridderkerker, en ik heb het meer gezegd, best een beetje meer trots mogen laten zijn. En het zou de gemiddelde Ridderkerker best mogen uitnodigen dat ook eens tegen elkaar te zeggen. Gewoon dit, dat wonen en werken en verblijven in Ridderkerk gewoon heel fijn is, dat

Ridderkerk een fijne dorpsgemeenschap is, met alles erop en eraan, inclusief die inwoners, inclusief die jeugd, inclusief die ondernemers, inclusief uw gemeenteraad, inclusief ons college, inclusief onze griffie, onze verenigingen, maatschappelijke organisaties. Heel veel zaken gaan in Ridderkerk ook gewoon in meerderheid goed, zoals met het grootste deel van de Ridderkerkse jeugd bijvoorbeeld. Dat moeten we koesteren en ook belangrijk blijven maken. De keerzijde is ook waar. Ik maak me ook zorgen over een deel van de Ridderkerkse jeugd. Er wordt in allerlei situaties flink ingebeukt op de mentale weerbaarheid van jongeren. De verleiding is simpelweg enorm groot om jezelf te laten lenen voor het opblazen van een gevel, het uithalen van een container, het beroven, al of niet in groepsverband, van andere jongeren, of het oplichten van kwetsbare ouderen. En ja, de groepsaanpak van een specifieke groep jongeren in Ridderkerk, overeengekomen tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie, is kostbaar qua euro's. Maar een bestaan van jonge mensen en hun toekomst is net zo kostbaar. Die intensieve, niet vrijblijvende overigens, specifieke zorg- en begeleidingstrajecten die worden doorlopen, zijn primair uit zorgperspectief georganiseerd. En schadeverhaal, ook reactie op inbreng vanuit uw raad, speelt daarbij in de basis juist daarom geen rol, zeg ik in reactie op de vraag van Echt voor Ridderkerk. Overigens, daar waar directe schade door wie dan ook, bewezen wordt veroorzaakt, speelt kostenverhaal zo mogelijk natuurlijk wél een rol. Repressie vind ik als burgemeester vanuit openbare orde en veiligheid geen vies woord. Handhaving heeft een duidelijk doel, namelijk herstel van datgene wat uit de hand is gelopen. En juist daarom is in de begroting opgenomen dat op het vlak van ondermijning als veelkoppig monster, extra middelen worden gevraagd om een regisseur en dataspecialist aan te kunnen trekken. Alleen zo kunnen we de benodigde meters gaan maken, en dat is ook echt nodig. En daar mogen we simpelweg geen tijd mee verliezen. En juist daarom zult u, en ik verklap het maar alvast, deze maand geïnformeerd worden over het instellen van veiligheidsrisicogebieden, op grond waarvan preventief fouilleren mogelijk wordt. Juist daarom zijn we als gemeente en politie gefocust op misstanden in de wijk en op de industrieterreinen, die regelmatig de kop opsteken, en een duidelijke en stevige aanpak behoeven. Meerderen van u legden echter ook de vinger bij dat andere belangrijke woord preventie, terecht en enorm belangrijk. Daar zal het ook de komende jaren nog meer over moeten gaan. En het is mijn stellige overtuiging dat preventie veel gezichten zal moeten hebben. Immers, veiligheid raakt aan de nodige andere domeinen, zoals zorg, welzijn, economie, onderwijs. En in dat kader gaan preventie en repressie hand in hand en zullen we ons moeten verplichten om meer dan voorheen ook de oorzaak van ongewenste situaties op te sporen, te benoemen en van een adequate aanpak te voorzien. Dit alles overigens vooruitlopend op nieuw integraal veiligheidsbeleid, dat in 2024 tot stand zal komen en waar niet alleen u als raad, maar ook zoveel meer mensen en partijen bij betrokken zullen gaan worden. De dagelijkse realiteit gaat namelijk verder dan periodieke rapportages. Binnenkort ontvangt u de bijbehorende startnotitie die in de decemberraad, naar planning, op de agenda zal staan. En op het vlak van preventie maken we, en ik refereer aan de vraag van de ChristenUnie, een jaarkalender momenteel met thema's waarop we in 2024 preventief gaan inzetten. De Halt voorlichting krijgt in 2024 een boost, brandweer en politie komen op de VO scholen en we bezien ook stappen naar het basisonderwijs. We gaan met de pop-up bus de wijken in om preventie voorlichting te geven. De Week van de Veiligheid vindt plaats, we leggen verbinding met ondernemers, alle partijen in het veiligheidsdomein participeren in de Buurtentent die door Ridderkerk gaan, we richten ons specifiek ook op ouderen en hebben daarbij nu al drie dagen het Mobiel Media Lab van de nationale politie weten te reserveren voor volgend jaar, doet in 2024 Facet ook geweldige zaken richting jongeren en hun ouders enzovoorts. En het gaat er daarbij overigens ook om dat we steeds scherper krijgen wat nou echt effect sorteert aan de preventieve kant. En hoe we ons realiseren dat, en dat we ons realiseren dat veel doen niet per se betekent dat je het ook goed doet. Degenen die veel preventie en repressie vertalen naar het voorkomen van incidenten en ongewenste ontwikkelingen, help ik wel een klein beetje uit de droom. Het is allemaal minder maakbaar, helaas, dan we wensen. Het vraagt jarenlange consequente koers, maar benodigt ook wendbaarheid. Het heeft ook vaak immers een dieper liggende oorzaak dan de uitwassen soms laten zien.

ANPR camera's ontbreken niet in mijn eerste termijn, omdat, en er werd ook vorige jaren de vraag over gesteld, ik in de achterliggende periode het indringende gesprek heb gevoerd met politie, om te bezien hoe we hier Ridderkerk tóch voor in aanmerking kunnen laten komen. De praktijk is daarbij vrij simpel, in principe 'nee'. Maar wellicht kunnen we onszelf erop invecchten dat we tijdelijke ANPR camera's in Ridderkerk toch kunnen verkrijgen, om daarmee ook aan te tonen dat het voor Ridderkerk ook echt nodig is. En ik verwacht u in het eerste kwartaal van 2024 daarover uitsluitel te kunnen bieden. Ik rond af. Samen is het sleutelwoord, je zou kunnen zeggen, de code voor alles, zo ook voor het domein van openbare orde en veiligheid. Immers, inzetten op nauwere verbindingen tussen inwoners, gemeente, politie, boa's, buurtpreventie, ondernemers, ouders, scholen, woningcorporaties, sportclubs et cetera, vraagt letterlijk samen. Samen verantwoordelijkheid nemen, samen optrekken en aanpak op elkaar afstemmen, samen leren uitvinden, samen vooral doen. En daar kijk ik in 2024 ook nadrukkelijk naar uit. Niet technocratisch, maar tot op het bot betrokken en met de overtuiging dat we daarmee Ridderkerk stap voor stap mooier, wendbaarder, weerbaarder en gelukkiger van maken. En ook als nieuwe inwoner in 2024 van Ridderkerk, zal ik dat van nog dichterbij ook zelf kunnen ervaren. En ik wens u en ons daarbij enorm veel energie, wijsheid, collegialiteit en ook Gods zegen toe. Dank u wel.

4c. College geeft reactie op moties en amendementen

De voorzitter: Geachte raad, daarmee zijn we aan het eerste van, aan het einde van de eerste termijn van het college ook gekomen, en zal het college nu op een korte en bondige manier een reactie geven op de ingediende moties van uw raad, en ook hoe daarmee vanuit het college dan wel iets wordt ontraden, of in het midden van uw raad wordt neergelegd. En als daar een verduidelijkingsinterruptie vanuit uw raad bij nodig is, dan is dat toegestaan, maar weet ook wel dat het ten koste van uw pauze gaat. Wij hebben met elkaar 26 moties voorliggen, daar was een kwartier voor gereserveerd op voorhand. Of dat nou precies gaat lukken, is denk ik wel even de vraag. Maar nogmaals, de inzet gaat zijn om het kort en bondig te doen. En u heeft daarbij nog alle gelegenheid in de tweede termijn van vanmiddag om daar ook nader bij stil te staan. Ik geef in dat kader als eerste het woord aan wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. Dit is het moment waar de raad naar uit heeft gekeken, natuurlijk. Hoe kijkt het college aan tegen alle moties die met heel veel liefde en plezier tot stand zijn gekomen? Nou, we gaan ze allemaal even af. Ik als eerste, als portefeuillehouder. Mevrouw Van Vliet had het over dualisme en ik denk dat dat wel te bespeuren valt in de adviezen die we straks gaan geven. Dus nou, houd uw pen in de aanslag, zou ik zeggen. We beginnen met de eerste motie die op mijn naam staat en dat is de motie 'geen zonneweiden in Ridderkerk', nummer 56. Nummer 56, motie 'geen zonneweiden in Ridderkerk'. Deze gaan wij ontraden om de volgende redenen, het collegeprogramma heeft daar al meerdere punten over instaan dat we daar niet aan mee gaan werken. Daarnaast zijn er ook regels vanuit de Rijksoverheid opgesteld om de mogelijkheden enorm te gaan beperken voor het realiseren van zonneweiden op landbouwgrond en natuurgebieden. Voorzitter, de volgende motie, motie 57, het gaat nog op volgorde ook, wat mooi, dat is de motie 'klein chemisch afval bij mobiel afvalbrengstation'. Deze gaan wij ontraden, omdat het mobiel afvalbrengstation, zoals in mijn eerste termijn verwoord, deze fractie ook als inzamelpunt heeft. Moet ik uitkijken dat ik geen ... Het mobiel afvalinzamelstation, daar mag ook kca ingeleverd worden. Dan is hier, nou ja, wij gaan hem ontraden.

De voorzitter: Laten we met elkaar even het oordeel laten verlopen. Als u een interruptie heeft, gaat het even via de voorzitter. En volgens mij leidt dat ertoe dat het, wethouder, niet doorgaat.

De heer Van Os: Ja, dus wij ontraden de motie, en als de raad hem overbodig vindt, dan zal dat bij besluitvorming helder worden. Moet ik uitkijken dat ik geen moties van mijn collega's ga benoemen, hoewel dat ook hartstikke leuk is natuurlijk. Motie 62, motie 'afvalcampagne', ook deze gaan wij ontraden. We zijn momenteel bezig met de uitwerking van een campagne voor het nieuwe afvalbeleid en daarnaast zijn wij als college van mening dat Nederlands gewoon de voertaal is hier in Ridderkerk, dus wij ontraden deze. Motie 67, motie 'onderzoek PFAS-vrij inkopen'. Het college wil deze motie ook ontraden, wat ons betreft is hij overbodig. Er is een inkoopbeleid en een maatschappelijk verantwoord inkoop beleidsstuk waarin duurzaamheid en milieu ook nadrukkelijk zijn opgenomen. En daar vallen dus ook stoffen onder die wij als schadelijk achten. En misschien ook nog even goed om aan te geven dat zeker andere onderdelen in de motie ook enorm lastig zijn, want het zit in tienduizenden producten, PFAS. En om dat allemaal als gemeente te specificeren en de inwoners daarover te informeren is natuurlijk ook enorm lastig. Dus om die reden ontraden wij hem. Dan motie 69, misschien bijzonder dat ik deze beantwoord, maar dat heeft er alles mee te maken met verzoek twee, om in de ambtelijke organisatie ervaringskennis in te laten zetten. Deze gaan wij ontraden en ook wel om punt twee. Daarnaast hebben we natuurlijk het Burgeradviesraad sociaal domein straks ingericht, daar zitten ervaringsdeskundigen. En uiteraard is er alle mogelijkheid om ook mensen van buitenaf daarin te betrekken. Maar binnen de ambtelijke organisatie, zoals u is verzocht, zouden wij dat willen ontraden.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw ... Moet ik even verwijderen, excusez le mot. Ga uw gang. Ja, ik ben even uw naam kwijt, maar dat ligt even aan de dynamiek van dit moment.

Mevrouw Ripmeester: Ik zit hier nog niet zo lang, dus ...

De voorzitter: Klinkt niet heel charmant. Nee, precies. Mevrouw Ripmeester, ga uw gang.

Mevrouw Ripmeester: Is het de wethouder of het college bekend dat het niet de vraag is of wij, dat er ervaringsdeskundigen in dienst worden genomen, maar om te kijken hoe ze kunnen worden ingezet, dat dat een andere vraagstelling is. Dus ik begrijp ook niet precies waarom die bij de wethouder die over de BAR-organisatie gaat. De vraag is om te kijken, hoe kunnen ze beter worden ingezet. Niet, er staat niet, neem ze in dienst.

De voorzitter: Concrete vraag en daarna gaat u verder.

De heer Van Os: Dank u wel, voorzitter. Juist vanwege verzoek twee heeft het college het zo gelezen alsof wél ervaringsdeskundigen in dienst van de ambtelijke organisatie moeten komen. Dus ik laat het aan de indieners om dat wellicht in de motie te verduidelijken, om daar de overwegingen in te maken om dat anders te verwoorden. Wij ontraden hem om die reden.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester, is er nog naar u gevoel een aanvullende vraag? We gaan niet debatteren op dit moment.

Mevrouw Ripmeester: Betekent dit dat dit, alleen het in dienst nemen, de hapering was van het college?

De voorzitter: Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Ja, voorzitter, volgens mij heb ik het ook zo verwoord dat wij beslispunt twee als zo lezen.

De voorzitter: Daarmee is er duidelijkheid. Gaat u door.

De heer Van Os: Ik vraag me af of ik me wel populair maak vandaag, want ik ben bij motie 71. Het college wil deze ook ontraden, dat is de 'tijdelijk pop-up store met maatschappelijke invulling'. Er is net ook al door wethouder Stip aangegeven dat het werken met Buurtentent, en ook door de raadsvoorzitter aangegeven, ook de maatschappelijke partners daarbij betrekken, gewoon succesvol is. En dat is puur preventie, politie, dat zijn de boa's en andere maatschappelijke partners. Dus deze ontraden wij. Kijk eens, motie 74, die vinden wij sympathiek. Ik kan het wel.

De voorzitter: Dames en heren, even graag aandacht voor het vervolg.

De heer Van Os: Dat waren mijn moties, voorzitter.

De voorzitter: Nou, enige hilariteit, mooi. We gaan door met wethouder Van der Duijn Schouten. Maar daar gaat hij zelf iets over zeggen, want volgens mij liggen er geen moties voor u voor.

De heer Van der Duijn Schouten: Nee, daarom voorzitter, om een beetje tegenwicht te bieden aan wethouder Van Os, vind ik alle moties op mijn agenda sympathiek.

De voorzitter: Waarvan acte. Wethouder Meij, aan u het woord.

De heer Meij: Dank u wel, voorzitter. Het gaat over motie 59, 'vlonder wandelpad langs de Oosterparkweg'. Sympathiek, maar ik ga hem dan zo interpreteren, en anders zou ik hem willen ontraden, maar daar is de bereidheid om het te onderzoeken, want er is natuurlijk al een keer een onderzoek gedaan. Toen ging het natuurlijk over een voetpad, dat is ook vanwege veiligheid uiteindelijk niet mogelijk gebleken. We spreken nu over een vlonderpad, maar eigenlijk wordt het waarschijnlijk een steiger boven het water. Dat moet technisch onderzocht worden. Dat betekent, en dat gaat heel veel geld kosten. Dus ik wil hem zo interpreteren dat de gemeente het gaat onderzoeken, en als het dan technisch kan, gaat kijken wat het kost om het dan aan de raad voor te leggen. En dan kan de raad die afweging maken of ze daar waarschijnlijk toch enkele tonnen voor over heeft. Motie 60, 'informatievoorziening bomenkap', laat ik ook over aan de raad. Sympathiek. We hebben natuurlijk al een keer een markering in de gemeente gehad om het, met kruis op de bomen, maar daar gingen inwoners hun eigen bomen aanwijzen, waar ze last van hadden. Dus dat dat werkte niet goed. We zijn bezig met een pilot, met die QR-code, maar dan niet voor alle bomen die worden gekapt, maar vooral de wat dikkere bomen met een diameter van ongeveer 50 centimeter. En dat ze dan thuis kunnen bekijken welke bomen dat zijn en dat we dat hout ook weer circulair gaan gebruiken. Dan motie 61, die gaat over het 'Soorten Management Plan'. Positief. We willen echt voorkomen dat de hele isolatiekant gaat lijden onder de andere kant, het belang van de vleermuizen. We zijn zelf al, we hebben al een gebiedsontheffing aangevraagd voor Bolnes en Slikkerveer; daar zijn we nu mee bezig, dat gaat ook wel geld kosten. Hier wordt gevraagd natuurlijk voor heel Ridderkerk, dus eigenlijk is het ook, kun je ook weer zeggen, een steuntje in de rug. Motie 64, dan gaat het over een 'groener Oostendam'. Ook sympathiek, maar ook weer een aantal kanttekeningen. De gemeente is geen eigenaar van de grond, we hebben deze, exact dezelfde vraag, al een aantal jaren geleden aan het waterschap voorgelegd. Toen was het keihard 'njet'. En daar is Rijkswaterstaat ook vaak heel goed in, en ook het waterschap trouwens. De enige opening, en daarom willen we het best wel onderzoeken, is dat het waterschap in 2022 een nieuw groenbeleidsplan heeft aangenomen. En mogelijk biedt dat nu, hopen we dan maar, nieuwe mogelijkheden. Motie 65, dat gaat over 'gratis openbaar vervoer'. Nou, nu kan ik de heer Van

Os ook een keer nadoen, die ontraden we. De motie is echt gericht op een doelgroep in Ridderkerk, die nauwelijks gebruik maakt met de bus, om naar Rotterdam te gaan. Kinderen op de basisschool gaan niet met de bus naar Rotterdam. Het gaat dan om twaalf- en dertienjarigen. Het gaat heel veel geld kosten, betaalt echt, je gaat ook tonnen betalen, de structurele kosten zijn dus zeer hoog. Dus ontraden. Zelf denk ik weleens stiekem, was er maar eens een motie voor gratis openbaar vervoer voor de minima. Maar goed, dat is wat anders. Motie 66, dat gaat over motie 'de meest diervriendelijke gemeente van het jaar'. Ontraden. Eigenlijk zou ik de indiener willen vragen om dat volgend jaar nog een keer in te dienen. Het heeft echt te maken met capaciteit, 66, 'de meest diervriendelijke gemeente van het jaar'. We doen best al veel, want ik heb nog wel even laten onderzoeken aan welke criteria de gemeente al voldoet, nou, dat zijn er al een stuk of zes, zeven. Maar we hebben op dit moment geen beleidsambtenaar dierenwelzijn, er is ook niet direct budget. Dus ik zou willen vragen om hem misschien in te trekken en hem volgend jaar nog een keer opnieuw in te dienen. Motie 68, die gaat over 'uniformering lokale bewegwijzering en attentie bebording'. Daar hebben we best wel even lang over nagedacht. Kijk, in deze vorm, zoals het hier staat, dat ... We gaan in ieder geval Ridderkerk, wat het college betreft, niet volhangen met allemaal richtingborden naar alle prachtige plekken die we hebben. Dan wordt het ook verkeersonveilig. Het wordt ook heel duur. Maar er wordt gevraagd om een scan, er wordt gevraagd om het te onderzoeken. Nou, dan komen al die aspecten aan bod waarschijnlijk, dat we niet tientallen borden gaan plaatsen. We willen het dus inderdaad, die scan laten uitvoeren en ook zo nodig een advies vragen. En dan komen we ook terug bij uw raad als dat tot een bepaald plan leidt. Motie 73, dat is de motie 'versterking buurtbus'. Nou, daar heb ik al iets over gezegd, is het college heel positief over. Motie 75, 'onderzoek naar gezondheidseffecten Chemours'. Ondanks het gloedvolle betoog vanmorgen van de heer Westbroek, ontraden. Er is echt geen enkele gemeente in Nederland die dit doet. Ook zelfs Dordrecht niet, waar natuurlijk de kern van het probleem ligt, met de fabriek daar. Ook de GGD is er absoluut op tegen. Het enige wat we kunnen doen, is punt één van uw motie overbrengen aan het RIVM. Kijk, het RIVM gaat niet allerlei gemeentes onderzoeken, het RIVM doet een onderzoek naar de gezondheidsrisico's, maar het is een bureaustudie. Ze gaan alle rapporten die er al zijn bekijken en daar de grote lijn uithalen. Dus dan maakt het eigenlijk helemaal niet uit of je in Ridderkerk of in Dordrecht woont, alle gevaren worden bekeken van PFAS. Daar kunnen we inderdaad gewoon vragen, wilt u ook dan de gemeente Ridderkerk erbij? Dat willen we wel doen. Maar absoluut ontraden om hier bloedonderzoek te gaan doen, omdat het ... Ik denk dat de stress van mensen die PFAS hebben en dat dan weten groter is, en dus daar de nadelen van, dan dat je nu dat allemaal niet weet, omdat er ook niks aan gedaan kan worden. En er wordt echt wel onderzoek gedaan, ook zonder dat je dat precies van al die mensen weet. We weten dat het niet goed is en er wordt dus inderdaad al hard gewerkt. En er is een hele andere motie om die spullen ook niet meer toe te passen. Motie 76, dat is de motie over 'parkeerplekken deeltweewielers', ook sympathiek. Maar tegelijkertijd kan ik erbij zeggen dat we al die plannen die hierin staan, die suggesties ook al doen. We zijn net een maandje denk ik bezig met weer die deeltweewielers. Vlak na de kerst willen we die Geofencing al beperken tot een aantal plekken in Ridderkerk. Maar we willen eerst kijken voor die 25 deelscooters waar ze nou precies gebruikt worden. Dus in januari gaan we al gesprekken, gaan we echt proberen al die plekken zo digitaal in te richten dat ze dus alleen maar uit kunnen op plekken waar we dat zelf willen. En de bedoeling is al, dat was de gemeente al van plan, om na de zomervakantie al fysieke hubs in te richten. Dus echt witte plekken, witte parkeerplekken, waardoor ook voor iedereen duidelijk wordt dat je alleen daar mag staan. En dan nog twee moties; 77 gaat het over 'zebrapad bij bushaltes op 50 kilometerwegen'. Positief. Het is ook weer in het belang van de verkeersveiligheid. Op veel plekken liggen ze al, op een aantal plekken kan het echt niet. Je kan niet oversteken bij een bushalte als er aan de andere kant geen voetpad ligt, dan ga je dat gewoon niet doen. En dat is, maar dat is een aantal keren het geval. Maar het kan ook niet dat je ze allemaal achter elkaar legt, dat een automobilist binnen honderd meter drie VOP's moet passeren, dat is het ook niet. Maar we gaan kijken waar deze punten dan niet spelen en waar het alsnog mogelijk is. En bij elke herinrichting gaan we kijken of die VOP's inderdaad op die manier ingericht

kunnen worden. En dan motie 81, 'waardering bomen', ook een sympathieke motie. Maar ook een groot deel van deze acties staan al in ons groenplan, gaan we ook de komende jaren uitvoeren. Maar verder moet u dat als raad, laten we dat aan de raad over. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Piena.

De heer Piena: Dank u wel, voorzitter. Ik ben bang dat ik de populariteitsprijs vandaag niet ga winnen. Ik heb één motie en dat betekent 100 procent ontraden, namens het college. En wel, waarom? Als we deze motie uitvoeren ...

De voorzitter: Welk nummer, wethouder Piena? Welk nummer heeft u het over?

De heer Piena: Nou, er is niet zoveel meer over, toch? Maar het wordt nummer 72. Ik zal u even de tijd geven om 'm erbij te pakken. Ik zal het praatje even wat draineren. Ja? U heeft hem allemaal? Dus, nogmaals, ik blijf erbij dat het college hem ontraadt. En dat zit 'm eigenlijk op, voornamelijk op punt twee, dat alle Ridderkerkse winkeliers de mogelijkheid hebben om zich aan te sluiten. Dat is in strijd met het huidige uitgangspunt van Verordening Meedoen en dat betekent dat er een hele nieuwe verordening moet komen met andere uitgangspunten. Dus ja, hij is veel te uitgebreid. Daarbij komt, als we hem zouden moeten uitvoeren, nou ja, dat het ook niet gaat lukken voor het zomerreces van 2024, want een hele nieuwe verordening schrijven zijn we wel even mee bezig. En om u dan toch een beetje tegemoet te komen, de mogelijkheid om met de Ridderkerkpas, een Rotterdampas aan te schaffen, die blijkt, en dat kan de indiener, we hadden het er even over gehad, maar ik zag toch in de uitvoeringsregels, dat zou eventueel wel mogelijk zijn. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Stip.

Mevrouw Stip: Dank u wel, voorzitter. Dan begin ik bij motie 58, 'onderzoek gratis ontbijt op basisscholen'. Deze motie ontraden we, in het collegeprogramma staat dat we inzetten op een pilot gezonde voeding op scholen, en deze wordt nu uitgewerkt met een gezonde lunch op basisscholen. Dan kom ik daarna bij motie 70, 'Ridderkerk trakteert'. Deze laten we over aan de raad. We vragen ons wel nog af wat er exact van het college wordt verwacht bij verzoek twee. Dan kom ik bij motie 78, 'jaarlijkse bijeenkomst voor vrijwilligers'. Deze motie ontraden wij. Er wordt al heel veel gedaan op het gebied door Facet voor vele vrijwilligersorganisaties, en daarmee is de motie overbodig. Dat brengt mij bij motie 79 over het kunstwerk. Deze motie ontraden wij. Er heeft diverse keren contact plaatsgevonden met de kunstenaar, zowel ambtelijk, als via het spreken van het college, en de planpresentatie door de kunstenaar laat beeldwerken zien die aanzienlijke gevolgen voor aanpassing van de openbare ruimte hebben, inclusief aanzienlijke kosten van bijvoorbeeld funderen. En in de openbare ruimte zien wij hiertoe geen mogelijkheden. Vandaar dat de kunstenaar meerdere malen geadviseerd is om zelf alternatieve mogelijkheden te onderzoeken. Dat brengt mij bij motie ...

De voorzitter: Interruptie van de heer Kooijman.

De heer Kooijman: Dus als ik het goed begrijp, heeft het te maken met de vorm en de grootte, en daarmee ook de zwaarte wellicht van een kunstwerk. Dus als daarover gesproken kan worden en de eisen meegegeven, wat kan worden vanuit de gemeente, wat ook in de motie wordt genoemd, dan zou het college daar wel positief over in staan?

De voorzitter: Wethouder Stip.

Mevrouw Stip: Dank u wel, voorzitter. Ook juist het aspect in de openbare ruimte is een hele grote uitdaging in deze zin, en daar is dus vaak sanering en dergelijke voor nodig. Dus dan moet het wel compleet veranderen. Maar in de afgelopen jaren, qua planpresentatie, heeft het ertoe geleid dat er geen mogelijkheden waren om dit te realiseren in de openbare ruimte. En vandaar ook meerdere malen geadviseerd om alternatieve mogelijkheden te zoeken om dat bijvoorbeeld ergens binnen te doen of iets dergelijks.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u door.

Mevrouw Stip: Dat brengt mij nog bij één motie en dat is 'de samenspeelplek'. Dit vinden wij een zeer sympathieke motie. Dat is nummer 80, overigens. Het sluit aan bij waar wij al mee bezig zijn. Zo gaan we onder andere in gesprek met Stichting Bram over de inclusiviteit van ons speelbeleid. Dat waren ze voor mij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Iedereen heeft natuurlijk heel erg goed mee gecheckt en kruisjes gezet of vinkjes, al naar eigen wens. Er is er nog eentje die van duiding te voorzien is vanuit het college, en dat is nummer 63, 'campagne impact illegaal drugsgebruik'. Daar staat het college positief tegenover, echter, het is wel eigenlijk het verzoek vanuit het college om bij het eerste deel van het verzoek het zinnetje 'naar het voorbeeld van Rotterdam' even achterwege te willen laten, of dat het college het zo mag opvatten. Omdat we ons ook echt willen bezinnen over een aanpak die echt Ridderkerks, tussen haakjes, maatwerk met zich meebrengt. En het dan op deze manier zo overnemen naar het voorbeeld van Rotterdam gaat ons een klein bruggetje te ver. Voor het overige staat het college hier positief tegenover. Een vraag van de heer Mijnders.

De heer Mijnders: Dank u wel, voorzitter. Heeft u dan, zit het probleem in de manier hoe Rotterdam de campagne heeft gevoerd, de uitwerking? Of zit het probleem bij het college in de vrij pittige teksten die de gemeente Rotterdam heeft gebruikt?

De voorzitter: Nou, er is niet in de achterliggende uren heel veel diepgravend onderzoek naar gedaan. We willen gewoon even goed de handen vrij hebben om even, zowel als het gaat om de verschijningsvorm, als het gaat om de methodiek of de verwoording van zaken, even wat handen vrij te hebben. Maar we omarmen volledig de bedoeling volgens mij van deze motie ook, om een heldere, duidelijke campagne dan in te richten, die Ridderkerks gezicht heeft. Laat ik het maar zo formuleren. Ja? En het is aan u om daar nog even op te kauwen. Dat gezegd hebbend, geachte raad, komen wij aan het einde van ons ochtenddeel. Dat betekent dat wij uit deze zaal gaan vertrekken en dat wij tot twee uur een lunch, al of niet een werklunch, nuttigen. U doet dat op uw eigen plek en op uw eigen manier. Om twee uur stipt vervolgen wij onze begrotingsraad en daarom schors ik de vergadering voor nu. Neemt u uw spulletjes even mee, voor zover dat voor u van belang is. Dank u wel.

4d. 2^e termijn raad en dual debat

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en ik spreek de wens uit dat u allemaal goed gegeten heeft en goed heeft beraadslaagd. Want beide helpen voor een goed verloop vanmiddag stel ik me zo voor. Aanvullend aan het welkom van vanmorgen wat ik al uitsprak heet ik mevrouw Griep, mevrouw De Vormer en mevrouw Gerritsen van harte welkom dat u aangesloten bent en daarmee deze raadzaal nog mooier gevuld hebt. Dank

u wel daarvoor. Al degenen die gewisseld zijn in de zin van dat ze vanmorgen niet mee luisterden, niet aanwezig waren, ook van harte welkom voor het vervolg van onze Begrotingsraad. Wij vervolgen die Begrotingsraad met de tweede termijn vanuit uw raad. Dat vind ik heel belangrijk, dat dat er ook even in mijn tijdschema bij staat, duaal debat. In die tweede termijn gaat u in op elkaars algemene beschouwing, al of niet door het plaatsen van interrupties. Ingaan op de reactie college eerste termijn. U kunt ingaan op elkaars moties en amendementen, maar uw stemverklaringen bewaart u nog even. Wellicht heeft u nog extra vragen aan het college. Kortom, ik kijk ernaar uit en u ongetwijfeld ook. Als eerste, we hanteren dezelfde spreekvolgorde als vanmorgen geef ik het woord aan mevrouw Van Nes-de Man van Burger op 1. Uw spreektijd is, maar dat weet u ook, 13,5 minuut bruto, ergo met inbegrip van alles. Ik zal u vriendelijk informeren als u de twaalf minuten grens passeert. Dat helpt. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Dan begin ik gelijk maar met zeggen dat het ook nadeel heeft als je elke keer de eerste bent want het is haasten. Ik wil beginnen in te gaan op onze moties. Want dat slipt bij mij nogal eens achteraan en dat vind ik wel erg belangrijk. Ik wil eerst onze motivering geven bij de motie Zonneweide in Ridderkerk. In ons coalitieakkoord staat en de wethouder had het er ook al een beetje over, we stimuleren het plaatsen van zonneweide op groene daken van woningen en bedrijfspanden vanwege het ruimtebeslag in onze dichtbebouwde regio heeft de ontwikkeling van zonnepanelen niet onze eerste prioriteit. Daarna, zo hebben we inmiddels begrepen, na wat zoeken zijn er aardig wat gesprekken geweest. Er is een intentieverklaring getekend waarvan wij als het goed is eind dit jaar is een onderzoek afgerond. Dat heb ik uit de RIB van februari dit jaar. Het landelijk beleid wat ik sinds vorige week dan ken, is er worden niet zomaar meer zonnepanelen op weilanden geplaatst, alleen als het niet anders kan. Dan is de eerste dikke voorkeur op daken, dat is die van ons ook. De tweede op onbenutte terreinen bebouwd gebied, zoals een stort of een parkeerplaats. Parkeerplaats als het daarboven is, is het ook helemaal prima als dakje. Dan krijg je onbenutte terreinen, zoals stroken langs de snelwegen en als allerlaatste landbouw en natuurgrond. Die laatste daar hebben wij toch wat minder van. Zou wel heel erg zijn als daar zonnepanelen op komen. Maar wij vinden ook, de stroken langs snelwegen de A38 wordt met name genoemd, daar zouden bomen moeten komen. De grond is voor een deel van Rijkswaterstaat. Op een deel van die gronden heeft Rijkswaterstaat al bomen gezet een aantal jaren terug. Dat was de compensatie voor de bomenkap langs de Rijksweg in Rijsoord. Zet dat gewoon ... laat Rijkswaterstaat daar verder bomen zetten. Daar hebben wij veel meer aan dan een beperkt aantal zonnepanelen wat je daar kan plaatsen. Het zijn allemaal drukke kruispunten, brede snelwegen. Dus ik wil toch heel graag warm pleidooi houden bij deze laten wij het signaal afgeven. Want na die laatste verkenning zit er echt een go of no go-moment in volgens de documenten. Laten wij als raad een signaal afgeven dat er voor Ridderkerk geen plaats is voor zonneweiden dus ook niet langs de A38.

De voorzitter: Interruptie van de heer Ros.

De heer Ros: Dank u wel voorzitter. Ik vind dat een opvallende motie, want we moeten werken aan een energietransitie. Volgens mij wanneer je deze motie steunt, dan zeg je voor nu én in de toekomst nul zonneweides. Misschien zijn er wel stroken dicht bij de bij de snelweg die wel prima geschikt zijn om een rijtje zonnepanelen neer te leggen. Dat ga je nu helemaal verbieden, terwijl dat een hele belangrijke bijdrage kan leveren aan de energietransitie.

De voorzitter: Klinkt daar een vraag in door mijnheer Ros? Heeft u een vraagteken aan uw betoog toegevoegd of niet?

De heer Ros: Ik zou graag willen dat mevrouw Van Nes erop reageert.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Dan begin ik heel simpel met groen, het eerste woord in uw partijnaam. Groen en rijkswegen ik hoef het niet uit te leggen. Negentien banen rijksweg hier, elf daar, twaalf daar. Fijnstof, CO2, alles wat het uitstoot. De bomen doen er allemaal dragen hun steen bij. Het zal niet marginaal zijn, maar ze doen wel degelijk wat, ook aan de beleving van groen. Groen geeft rust, groen maskeert de rijkswegen, het maak gewoon dat ze minder opvallen in heel Ridderkerk. Dus dan denk ik dan hebben wij veel meer, het is een keus dat ben ik met u eens. Maar daar hebben wij veel meer in Ridderkerk aan bomen langs de rijksweg, als dat je op die strookjes die paar zonnepanelen zet.

De voorzitter: Dank u wel. Vervolg vraag van de heer Ros.

De heer Ros: Ik zal het nu in een vragende vorm doen. Is mevrouw Van Nes ook met mij eens dat zonnepanelen best een bijdrage kan zijn op plekken waar bomen op één of andere manier niet mogelijk zijn? Dus heel dicht op de snelweg. Dat was hem dank u wel. Bijvoorbeeld met zo'n wind als vandaag is dat niet heel handig.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Het waait gelukkig niet elke dag zoals nu. Als dat zo zou zijn wat u zegt, dan mogen we allemaal geen bomen zetten en ook geen hoge bomen. Ik kan u ook nog verzekeren dat mijn uitzicht hiervandaan geweldig is op die hoge bomen in herfstkleuren. Dus ik wil toch vooral hou wat meer het groen aan wat in de naam van uw partij zit, letterlijk in bomen. Nee doe ze maar op de geluidswal.

De voorzitter: De laatste korte vraag zou ik zeggen.

De heer Ros: De laatste dank u wel voorzitter. Ik zeg helemaal niet dat we geen bomen moeten hebben, ik zeg dat zonnepanelen een oplossing kunnen zijn op de plekken waar geen bomen kunnen staan.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man, of u gaat door met uw betoog of u geeft nog een reactie.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ik heb er al op gereageerd en ik ga door met mijn betoog dank u de. De motie Vlonderwandelpad Oosterparkweg. Wethouder ontraadt, nee die ontraadt hem niet, die zegt dan moet onderzoek misschien maar. Maar dan moet u aan kosten van tonnen denken. Er is een stuk van dat pad, er ligt een stukje voetpad, is een beetje lastig uitleggen. Vanaf de Kerkweg, daar loopt een heel klein stukje de bocht om, dat kan nog zeker twintig meter doorgetrokken worden. Want de sloot begint dan pas twintig meter verder. Dus die winst is er. Dan hou je ongeveer een stukje over van 25 meter lengte voor een Vlonderpad. Dan heb je de inrit naar het bedrijventerrein, dan heb je ongeveer vijftig meter. Ik doe het wel echt met een slag om de arm, tot de inrit naar de parkeerplaats van het Oosterpark. Dus het gaat eigenlijk om kleine stukjes. Dus ik denk alsnog ook bij mijn collega's een warm pleidooi toch om deze te steunen. Ik kreeg al wat steun van de wethouder die zegt ik doe onderzoek, maar ik denk dat het reuze meevalt.

De voorzitter: Interruptie de heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Dat er op dat punt wat gedaan moet worden, dat is al langere tijd helder. Ik heb ook de wethouder inderdaad horen zeggen de bereidheid om een onderzoek te doen. Maar in de motie wordt best wel vaak het woord tijdelijk genoemd. Dan vraag ik me af dat vraag ik aan mevrouw Van Nes. Bent

u het met de SGP eens dat we moeten streven op die plek naar een definitieve oplossing? Dat daarbij dan ook gekeken moet worden naar verschillende varianten? Waarbij de focus uiteindelijk mag zijn natuurlijk wat is de goedkoopste? Want daar zijn we als SGP met name benieuwd naar.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Ik heb tijdelijk benoemd omdat het steeds uit de stukken naar voren kwam. Wat mij betreft, wat is tijdelijk? Wat is definitief? Het is hout. Maar dat is wat de wethouder zelf ook heeft gezegd. We zoeken eerst naar een tijdelijke oplossing, omdat er gewoon eens een keer wat moet gebeuren. De andere optie is misschien alleen maar een damwand slaan. Als dat in onderzoek meegenomen wordt in de kostenafweging, dan vind ik dat helemaal prima. Maar dan zou er wat gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kayadoe had ook nog een interruptie.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Op zich een mooie suggestie van de wethouder om er eventueel een onderzoek op los te laten. Ook wij sloegen aan op het al dan niet tijdelijk karakter. Hoeveel mensen lopen er wekelijks op dat stukje?

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Die heb ik niet geteld, maar er is een aanleiding. Het is in alle plannen benoemd, plan aanpak Oosterpark park dat daar iets moet gebeuren. Dus het is niet helemaal mijn idee dat er iets moet komen. Ik had alleen bedacht denk ik Vlonderpad is daar handig omdat je niet zoveel kan. Ga ik door naar mijn motie De chemobox in de mobiele afvalbrengstation. De wethouder zegt al toe die komt er toch al, dus die zouden we wat dat aangaat in kunnen trekken. Ik had hem laten staan omdat in de stukken staat en ik heb nu en dat wilde ik eigenlijk in de Begrotingsraad, de toezegging van de wethouder dat ook klein chemisch afval daar gebracht mag worden. Dus fijn, dank daarvoor. Dan de motie Schoolontbijt. Schoolontbijt, de wethouder zegt we gaan al een lunchproject doen. Dat wist ik eigenlijk al, maar lunch is een compleet andere maaltijd dan ontbijt. Ontbijt is je start van de dag. Je hoort gewoon ...

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Ik heb nogal aardig wat mensen in mijn omgeving in het onderwijs zitten. Het eerste wat die dan zeggen Karin alsjeblieft niet. We willen ons graag met het onderwijs bezighouden in plaats van ook nog de lunches organiseren. Is Burger op 1 zich ervan bewust dat dit ook weer een extra wissel op het onderwijzend personeel gaat trekken?

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Ik ga even heel flauw zij, u zei lunch en daar gaat mijn motie niet over maar dat begrijp ik. Dat weet ik die verhalen ken ik ook van het onderwijs. Maar je kan wel, wat ik vraag is inventariseer eerst eens naar de behoefte van ontbijt. Want je hoort ook vanuit het onderwijs die verhalen kent u dan waarschijnlijk ook, dat je gewoon kinderen ziet die niet ontbijten. Die gewoon om tien uur een soort slap in de klas hangen of erg druk worden, in ieder geval niet goed geconcentreerd zijn. Wat ik van scholen weten dan geven ze zelf maar een reepje ontbijtkoek, want je kent je pappenheimers. Die het idee ontbijt op school van harte steunen, maar niet dat ze het zelf moeten doen. Er is inmiddels geld vanuit het Rijk om het te ondersteunen. Maar er zitten nogal wat haken en ogen aan. Maar er zou ook gekeken kunnen

worden of dat mede benut kan worden. Om te kijken als de behoefte er is, om zo samen met elkaar en met het bedrijfsleven waarvan ik mee zou kunnen helpen, best makkelijk bij elkaar kan krijgen. Of er een behoefte is of dat daar een invulling aan te geven is.

De voorzitter: Gaat u door.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dat waren onze moties. Dus ook een warm pleidooi, maar dat zal duidelijk zijn voor de motie Schoolontbijt. Dan een detail, het CDA sprak uit, laten we het vooral in de wij-maatschappij gaan leven, niet meer ik noemen. Twee tellen later hoor ik wethouder Van Os heel hard roepen, ik heb ... ik denk die ga ik toch benoemen. Flauw maar het is wel ik sta daar vierkant achter. Het is wij en dat is ook dat je naar wethouder Meij dat je niet één of twee mensen benoemd in een ambtenarenclub van zeshonderd om even in het zonnetje te zetten. Graag het wij-gevoel. Maar misschien dat dit er iets aan bijdraagt dat dat landt.

De voorzitter: Interruptie mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel, voorzitter. Ik ga dan toch de wethouder even helpen. Niet mijn dagelijkse kost, dus ik ga het even proberen. Volgens mij in de context dat de wethouder ik zei, ging het over de besparende maatregelen die hij op zijn nieuwe woning deed. In een verbeterde wereld begint bij jezelf, dus wat dat betreft ik vind het een dik compliment voor de wethouder, maar het is eenmalig dat ik dit doe en zeg.

Mevrouw Van Nes-de Man: Hartstikke goed maar niet in mijn termijn.

De voorzitter: Uw termijn loopt wel door. Dus ik zou zeggen haast u want de klok is genadeloos.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dat Burger op 1 heel veel waarde hecht aan wijkoverleggen, goede sfeer en zaken dat heb ik inmiddels wel heel uitgebreid overal benoemd. Ik hoop dat de pilot proeftuinen dat dat een mooie nieuwe start kan zijn om met de mensen die toch graag het wijkoverleg willen continueren kijken hoe we daaruit kunnen komen. Dat ook die kloof die toch wel ontstaan is in mijn beleving gedicht kan worden op deze manier. We hebben het over woningbouw. We moeten heel veel woningen bouwen, iedereen zit te wachten op een woning. Dat beaam ik natuurlijk ook. We kennen dat ook in de privésituatie. Maar als je nu kijkt wat er allemaal aan gronden in Ridderkerk nu niet benut is. De VVD noemde al de oude huisartsschool, waar nu inmiddels grondgebied van de kerk bij komt en in de toekomst van het gebied van het gebouwtje van RTV Ridderkerk. Maar begin dan vast, begin dan met die huisartsschool. Die heb je, die staat nu te verpauperen.

De voorzitter: Interruptie van de heer Overheid. Ik maak even van de gelegenheid gebruik om u erop te attenderen dat twaalf minuten gepasseerd is. De heer Overheid.

De heer Overheid: Dank u voorzitter. Een vraag aan Burger op 1. U geeft aan dat u voor woningbouw bent, zijn meerdere voorstellen in de raad langs geweest waar u toch op tegen bent. U beschrijft nu wel de plek van de RTV Ridderkerk, misschien andere toekomstige plekken. Maar we moeten volgens mij nu ook actie ondernemen en daar zie ik nog niet uw steun in net terug. Dus ik ben benieuwd hoe u dat dan wil gaan oppakken.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Ik maak mijn verhaal af, dan ziet u hoe wij dat denken op te gaan pakken. Want bij de oude huisartsschool daar kan eigenlijk gewoon al gebouwd worden. We zijn er

hartstikke op tegen, maar goed dat democratisch besluit is genomen. Dan moet je wat en er moeten woningen komen. Wat Leefbaar Ridderkerk al terecht zei, is van de grond waar de Beverbol stond. Ik weet niet hoeveel jaar geleden die nu afgebroken is, daar had allang iets prachtigs kunnen staan. PC Hoofdpark, die plannen liggen er nog veel langer. De Milieustraat is ook al heel lang geleden verhuisd. Had allang iets moois kunnen staan. Bij de rivieroever Bolnes en Slikerveer staat in de plannen dat er maximaal tweeduizend woningen gebouwd zouden moeten kunnen worden. Ga gewoon aan de slag. De braakliggende terreinen kan je gisteren al aan beginnen en die anderen moet je gewoon vaart opzetten. Het niet allemaal laten liggen. Als je dan zover trekt en je gaat voor groen en wij gaan ook voor groen. Dan kan je misschien nog zeggen dan moet je die groene postzegel in Rijsoord die De Boomgaard heet ook groen houden. Want we hebben ruimte zat om elders te bouwen.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man als u komt tot afronding van uw betoog?

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja. De tijd gaat nu heel erg snel. Wat ik nog even wil aanstippen is...

De voorzitter: Die gaat bij iedereen even snel hoor overigens.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ik ga heel veel interrumpen zo. Tweerichtingen fietspaden. De Fietsbond geeft aan dat die onveilig zijn. Dat zou nog gaan als ze echt breed zijn. Wij vinden het echt doodzonde als je aan twee kanten, dus bij de Populierenlaan nu een vrijliggend fietspad hebt en je gaat dat naar één kant schuiven, dat wordt een niet al te breed tweerichtingenfietspad. Je hebt heel veel snelheidsverschillen in fietsers. Ze moeten elkaar passeren en het zijn drukke fietspaden. Mensen gaan links de wijken en rechts de wijken. Dus er moet toch overgestoken worden. Dus alsjeblieft denk tien keer na voor je een fietspad opheft en er een tweerichtingenfietspad van maakt. Dan laat ik het hierbij, het is niet anders.

De voorzitter: Het is echt niet anders mevrouw Van Nes-de Man. Is er nog iemand die een afrondende vraag heeft? Dat is het geval, de heer Kooijman.

De heer Kooijman: Dank u wel voorzitter. Ik heb netjes gewacht totdat mevrouw Van Nes helemaal klaar was, dus ik hoop enige coulance straks in mijn termijn.

De voorzitter: Nee dit wordt dealen, daar ben ik niet zo van.

De heer Kooijman: Kon het proberen. Vraag over de woningbouw. Want mevrouw Van Nes-de Man die geeft nog een aantal voorbeelden waar ze zegt daar kun je vandaag beginnen. Huishoudschool, Beverbol werd genoemd als locatie. Maar er zijn op dit moment zijn er nog geen omwonenden die daarover klagen. Stel dat het college straks komt met een voorstel voor bij de Beverbol gaan we achthoog een appartementencomplex neerzetten. Bij de huisartsschool gaan we vierhoog iets neerzetten. Dan komen die omwonenden daar ook allemaal met wachten even, dat past niet in onze buurt. Krijgen we problemen, verkeersdruk, geluidsoverlast, bouw trillen hinder, et cetera. Hoe ziet mevrouw Van Nes dan die situatie op dat moment? Want we kennen u een beetje in de raad. Dat gaat heel vaak zijn daar de problemen en de klachten van inwoners. Daar komt u dan voor op, terecht misschien. Maar u noemt nu een aantal plekken waar het wél kan. Gaan daar die problemen zich niet voordoen denkt u?

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Ik heb geen glazenbol of daar problemen voordoet. Maar als je vooraf gewoon bespreekt met mensen wat kan hier, wat is er mogelijk, wat moet? Dan denk ik dat je een heel eind verder komt als dat je opeens zegt jongens hier komt een flats van tienhoog ingeklemd op een postzegel tussen de Palladio en Binnenrijk, dat is een heel ander verhaal. Die mensen zijn geconfronteerd met. Als je vooraf, de wijk overleggen onder andere, gaat polsen jongens wie, wat, hoe, waar. Dat is hoe participatie bedoeld is. Dan kom je er misschien ook niet één op één uit, maar dan kom je er wel veel beter uit, ben ik van overtuigd.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat er nog behoefte is aan een aanvullende vraag. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Kleine reactie dan nog. Enerzijds snap ik dat en anderzijds denk ik de problematiek komt pas tot uiting op het moment dat er een voorstel komt, of dat er gesproken wordt over wij willen hier eigenlijk iets gaan ontwikkelen en wat zijn dan de wensen? We hebben het bij, hoe heet die Drievliet Het Zand gezien de Driehoek en de Palladio, wat dat voor heftige emoties met zich mee kan brengen. Gelukkig zie je ook wel dat er ruimte is om daar met elkaar over te spreken en aanpassingen te doen. Maar ik verwacht dat soort problemen ook in de projecten die u nu noemt, dat kan ook daar gewoon gaan gebeuren. Ik denk dat het als raadslid en dat wil ik meegeven, ook van belang is dat we op dat moment alle belangen afwegen van alle ... dus zo'n aspect ook aan alle kanten belichten. Dus niet alleen mensen die daar problemen mee hebben, maar ook welke doelen stellen wij met elkaar hier voor ogen en wat willen we bereiken? Bijvoorbeeld extra woningen in een gebied.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u daar ook nog op reageren mevrouw Van Nes-de Man?

Mevrouw Van Nes-de Man: Ja is een uitbreiding van mijn termijn. Daar wil ik zeker wel op reageren. Want als je goed kijkt, nadenkt en ik heb ook van die bijeenkomsten bijgewoond hoe je burgerparticipatie op een manier kan doen van begin af aan. Neem mensen in de zaal mee in een PowerPoint. We willen dit, we willen dat en zet geen borden neer en stel maar vragen. Want dat werkt bij heel veel mensen niet. Er zijn zoveel vormen om juist met die burgerparticipatie aan de slag te gaan en mensen goed te informeren. Dat je het dan niet één op één dichttimmerd er komen geen bezwaren. Dat is zo, maar als je er heel veel weg kan halen ben je ook een heel eind denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we daarmee over naar de inbreng in tweede termijn van de VVD-fractie. Mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: Dank u wel voorzitter. Als je tweede bent, heb je ook weinig tijd om je voor te bereiden zou ik willen zeggen tegen mevrouw Van Nes. Maar goed. Wij hebben dit jaar als VVD Ridderkerk zijnde, wij hebben geen moties ingediend. Dat had ermee te maken simpelweg dat we geen wezenlijke veranderingen konden bedenken die wezenlijk belang hebben voor de samenleving van Ridderkerk. Die ook betrekking hadden op de begroting van 2024. Daarnaast hadden wij ook twijfels over of de motie, gezien het aantal moties, voldoende over het voetlicht konden worden gebracht. Dus is er voldoende discussie mogelijk over de moties als je er zoveel hebt op een dag.

De voorzitter: Interruptie de heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. In de tijd dat ik in de gemeenteraad zit is mijn ervaring dat in aanloop naar de dag van de begroting er heel veel werk wordt besteed aan het voorbereiden van moties, het bespreken van

moties. Volgens mij mag het aantal moties ons nooit weerhouden om partijwensen of andere belangwekkende zaken in het debat te brengen. Is mevrouw Klaver het met SGP eens?

De voorzitter: Mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: Dank u wel voorzitter. Zeker, ik zit er nog niet zo lang als de heer Kardol van de SGP. Ik denk dat het belangrijk is dat de discussies die we voeren en de gedachten die we over en weer kunnen uitspreken naar elkaar openbaar gedaan moeten worden. Ik denk dat een aantal moties dat wel zou kunnen beperken. Nogmaals, wij zijn daar zoekende in en in verband ook met het feit dat we minder ideeën hadden over wat er wezenlijk te veranderen valt voor onszelf. Vanuit onze eigen partij, dus ik zeg niets over de andere partijen, hebben wij hiervoor gekozen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Nes-de Man u had ook een interruptie.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Mevrouw Klaver u dient zelf geen moties in. Er liggen er 26 voor. Als ik het even goed tel dient u er volgens mij twee mede in, of misschien minder. Als u die moties zo bekijkt, is dan uw idee al die moties van die anderen is allemaal leuk en aardig, maar het voegt niks toe? Of ziet u daar toch? Het kan u ook inspireren.

De voorzitter: Mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: Dat was de derde keer. Als ik het nu nog één keer doe, ga ik iedereen trakteren op gevulde koeken.

Mevrouw ...: Ik hou de handen wel vast.

De voorzitter: Overigens toen u dit zei stond de microfoon aan.

Mevrouw Klaver: Ik word graag door mijn collega's geïnspireerd en daar wil ik het even bij laten want ik heb nog een verhaal wat er achteraan komt. Ik dank iedereen voor de algemene beschouwingen. Ik heb daar een soort van rode draad uit getrokken. Ik vind het leuk om te zien, wij vinden het leuk als VVD Ridderkerk goed om te zien, dat we diverse kleuren hebben en diverse invalshoeken. Dat is altijd zo aardig van algemene beschouwingen. Ik hoor veel samen, ik hoor veel dank voor de ondersteuning. Ik hoor behoefte aan inclusie, ik hoor behoefte aan dualisme en ik hoor in gesprek blijven heel veel terugkomen. Dat is wat mij betreft, wat ons betreft heel belangrijk. Ik wil kort reageren op de bijdrage van de wethouders zojuist. Ik hoorde wethouder Van der Duijn Schouten aangeven dat het zou kunnen dat de woonlasten met niet alleen maar de inflatiecorrectie gaat worden gecorrigeerd. Ik wil daar alleen maar bij opmerken dat wij dat als VVD Ridderkerk in de gaten blijven houden. Ik hoorde de wethouder Van Os over één per wijk, dat is mooi. Dat hebben we afgesproken met elkaar dus dat is mooi dat dat geëffectueerd wordt. Ik heb geen medelijden overigens met diezelfde wethouder die zijn auto heeft weggedaan. Ik weet uit ervaring dat je vanaf de plek waar hij gaat wonen prima met de fiets of kan lopen. We kunnen ook samen lopen, maar dat is een heel ander verhaal. Ik hoorde niemand over de huishoudschool vanuit het college. Dat is jammer. Tweede termijn oké dat is ook goed, daar hou ik u aan. Ik hoorde, daar was ik erg blij mee vanuit de VVD hebben we daar veel aandacht voor, over veiligheid. Ik hoorde veiligheidsrisicogebieden aanwijzen, ik hoorde preventief fouilleren en het nieuw Integraal Veiligheidsbeleid in 2024, fijn. Ik hoorde een nieuw woord, invecchten. Dat had betrekking op de ANPR-camera's, ook heel prettig. Ook prettig dat ik weer een nieuw woord heb opgestoken vandaag. Dan de bijdrage van de SGP, zowel de geschreven als de uitgesproken bijdragen daar wil ik kort even op terugkomen.

Ik vind het fijn om te horen uit het boekje Job. Daarnaast vind ik het ook heel prettig dat de heer Kardol twee van mijn eigen wetenschappers uit mijn team heeft geciteerd in het onderzoek over geluk. Mijn twee Martijns, Martijn Burger en Martijn Henriks die het onderzoek naar geluk hebben gedaan. Laten we samen een biertje pakken, zou ik tegen de heer Kardol willen zeggen.

De voorzitter: Interruptie van de heer Kardol.

De heer Kardol: Laat ik gelijk zeggen graag gedaan.

De voorzitter: Dan is dat ook maar duidelijk. Mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: Ik zal het aan ze doorgeven. Nu ben ik er weer uit. Nee dat is niet waar. Ik was bij het biertje. Kijk zie je dan ben ik weer gelijk aangehaakt. Laten we een biertje pakken ook over de notie dat het heel belangrijk is om troost te geven en saamhorigheid te bewerkstelligen. Maar dat het ook nog steeds gaat over hoe kunnen we de omstandigheden van de mens, die in slechte omstandigheden zit, beter maken? Dat mis ik een beetje in uw verhaal, maar dat doen we tijdens een biertje dat lijkt me heel goed idee. In gesprek blijven samen. Dat kwam heel erg in onze algemene beschouwingen en in wat ik tot nu toe heb gehoord naar voren. Laten we praten Partij van de Arbeid vraag ik via de voorzitter over de ervaringsdeskundige motie. Want ik denk dat als hij een beetje is aangepast, dat wij er als VVD in mee zouden kunnen gaan. De VVD Ridderkerk zou met de partij 18PLUS willen praten over de ondernemingspenning motie. Want als die iets aangescherpt wordt en iets meer gekaderd doen we vanavond. Dan zouden we er in mee kunnen gaan.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man. Dat waren de gevulde koek inderdaad.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Ik stel voor om die dan de eerstkomende raadsvergadering op tafel te leggen. Dan weten u zeker dat we verse krijgen. Excuus, excuus ik kijk nog tegen een paar gevulde koeken van vanmorgen aan daarom moet ik daaraan denken. Waar ging de interruptie nu over?

De voorzitter: Goede vraag. U kunt of die nu leveren of uw beurt gaat voorbij.

Mevrouw Van Nes-de Man: Beurt gaat voorbij.

De voorzitter: Dat is dan niet anders, maar de heer Kardol die gaat u misschien helpen. De heer Kardol.

De heer Kardol: Misschien ga ik hetzelfde zeggen. Dank u voorzitter. Wat betreft dat inkaderen, ik hoor mevrouw Klaver zeggen dat doen we vanavond. Maar daar had de SGP juist ook wel een opmerking over bij die motie die we zelf ook mede indienen. Het is natuurlijk van belang dat straks als iemand de combinatie openslaat en ziet dat een bedrijf zo'n penning heeft gekregen, dat hij dan ook wel terugleest waarom eigenlijk? Dus niet iedereen zou zomaar in aanmerking moeten komen voor zo'n penning. Dat is bijvoorbeeld iets waar wij wel belang aan hechten omdat op dit moment ook mee te geven. Zo zijn er misschien nog wel een aantal punten te benoemen. Maar vraag is bent u het met me inderdaad eens dat hier goed over nagedacht moet worden?

De voorzitter: Mevrouw Van Klaver bent u het daarmee eens?

Mevrouw Klaver: De vraag was voor mij? Ja daar ben ik het mee eens, helemaal.

De voorzitter: Ik heb ook nog een aanvullend mooi bericht. Namelijk dat ik denk dat mevrouw Van Nes-de Man inmiddels weet waar haar interruptie over zou zijn gegaan. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter, ik begin ook direct. Penning voor ondernemers ligt nu voor. Dat is leuk mensen die zich inzetten voor Ridderkerk op allerlei gebied, maar die hebben er een eigen belang bij. We hadden nog zitten denken aan, is het een idee om een penning voor alle vrijwilligers, dan kom je op geregistreerde vrijwilligers uit denk ik, uit te dienen. Is dat een idee omdat aan de Ridderkerk penning toe te voegen? Want die mensen doen geheel belangeloos vijftien twintig zetten zich in voor Ridderkerk en die vinden het ook hartstikke leuk om in de krant te komen.

De voorzitter: Mevrouw Klaver een vraag naar aanleiding van, zo duid ik hem even.

Mevrouw Klaver: Dit is toch wel een beetje de ondersteuning van mijn gedachte dat je genoeg tijd moet hebben om het over de moties te hebben denk ik. Dat is bij deze bewezen dank u wel. Ik ben het helemaal eens met dat daarover gesproken moet worden.

De voorzitter: De heer Kardol wenst nog een vraag te stellen. Excuus, de heer Kardol. Dan proberen we denk ik daarna weer even door te gaan met uw welnemen.

De heer Kardol: Dank u. Richting mevrouw Van Nes zou ik willen zeggen volgens mij hebben we een mantelzorgpluim en regelmatig ook een lintjesregen. Waar ook de vrijwilligers nogal eens tussen staan.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ik zal het heel kort houden want het is natuurlijk een interruptie op interruptie. De regels voor de lintjesregen, de lat ligt enorm hoog. Dus daar kom je echt niet gewoon zomaar tussen. De mantelzorgpluim die moet aangevraagd worden voor iemand voor wie je mantelzorg verleent. Maar er zijn heel veel vrijwilligers, kijk naar alles wat rondloopt op de sportparken. Die twintig jaar lange actievelingen in de wijkoverleggen enzovoort. Die pissen altijd naast de pot.

De voorzitter: Om het maar eens op z'n Ridderkerks te zeggen. Dank u wel. Mevrouw Klaver vervolgt u uw betoog.

Mevrouw Klaver: Betoog van mevrouw Klaver is hiermee afgerond. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan vervolgen wij met de inbreng van de GroenLinks-fractie. De heer Ros in tweede termijn. Aan u het woord.

De heer Ros: Dank u wel voorzitter. Ten eerste algemene lijn in de algemene beschouwingen die wij zagen en ook in de bijdrage van het college. Vooral was dat duurzaamheid een steeds belangrijkere rol begint te spelen. Dat is een trend die we nu al een aantal jaren zien en die we heel prettig vinden in deze raad. Zeg maar waar er eerst nog soms gedaan werd heb je hem weer van de duurzame grapjes, begint het nu toch wel echt een serieuze vorm aan te nemen. We zijn ook heel blij met de woorden van wethouder Van Os en de ambities die hij uitspreekt en ook wethouder Meij daarmee complimenteren. Je ziet ook dat groen, duurzaamheid, klimaat, flora en fauna steeds meer in elkaar grijpen. Het is mooi om binnen het college die verschillende ambities te zien. Dat moest ik eerst even zeggen. Ik wil heel kort ingaan op de moties die wij hebben gemaakt. Het SMP, het managementplan. We zien dat eigenlijk gewoon als een steuntje in de rug van alle huiseigenaren om dat

voor heel Ridderkerk te organiseren. Een kleine motie die we hebben gemaakt over het bordje op de bomen die gekapt worden. Je schroeft er gewoon een bordje op, waardoor de informatie ... moeilijker is het niet. Waar een QR-code staat en die je scant en daarmee zie je dus waarom een boom gekapt wordt en waar die herplant wordt. Dat kan de informatievoorziening denk ik ten goede komen en voor inwoners het makkelijk te accepteren.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Niet iedereen weet hoe het werkt met een QR-code, ik ben er overigens ook zo één. Hoe gaat u dan de mensen bereiken die daar geen verstand van hebben? Om op die manier op de hoogte te gehouden te worden.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Zoals u in de motie heeft gezien, zat er een foto bij en er stond een kort berichtje wat het precies was. Voor meer informatie kan je dan voor diepte informatie kan je de QR-code scannen. Maar er staat dus heel kort bij wat het is. Je kan moeilijk zeg maar een hele motie per boom opspijkeren zeg maar. Even kijken hoor.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Ros: Dank u wel voor voorzitter. Ik wil graag even kort wat zeggen richting de wethouders. Begin bij de heer Van der Duijn Schouten. Hij heeft heel pleidooi over extra woningen bouwen, wat we natuurlijk heel erg ondersteunen. Maar hij had het op een gegeven moment over en dat moet misschien in tweede termijn even verduidelijken, woonkompas afremmen. Ik begreep die opmerking niet helemaal. Misschien heb ik de context niet helemaal begrepen, maar zou u dat in tweede termijn nog iets kunnen verduidelijken? De heer Van Os daar heb ik natuurlijk al iets over gezegd, het maatschappelijk vastgoed. De grootste uitdaging van klimaatverandering, het consuminderen. Dat zijn woorden die heel mooi zijn. Bij de heer Meij, ik ben blij dat binnen het hele college nu wel, want het college spreekt met één mond, duidelijk is dat de bus enorm kwetsbaar is. Dat hadden we zeg maar echt al zolang in ieder geval GroenLinks in de raad zitten en daarvoor volgens mij diverse partijen al redelijk voor gewaarschuwd. Dat begint nu toch wel pijnlijk duidelijk te worden. Het is niet dat ik m'n gelijk zou willen halen, maar het is meer dat het een hele vervelende conclusie is. Dat is niet speciaal aan de heer Meij, maar die die zei dat. Dat is zijn portefeuille. De heer Piena, mooi dat de ambitie is om bij de Wmo om het inlopen van die aanvraagtijden te verkorten. Wel jammer dat dat inderdaad weer door een extern bureau moet gedaan worden, maar ik ben wel blij met de ambities. Mevrouw Stip, wethouder Stip, die had het over een evenementenkalender en evenementen. Ik ben blij met die ambitie daarop, wij zijn blij met die ambitie daarop. We missen alleen wel dat daar ook een duurzaamheidsslag nog gemaakt zou moeten worden. Bij evenementen kan dat ook op een vrij makkelijke manier. Door bijvoorbeeld te werken met veel meer recyclebare materialen. Door bijvoorbeeld naast vlees ook vegetarisch te stimuleren. Dat soort eisen kan je dus stellen aan evenementen. Zeker evenementen die een subsidie krijgen op één of andere manier of hulp ondersteuning vanuit de gemeente. Een algemene vraag om het stukje college af te sluiten die kwam bij ons op. Er wordt heel veel gesproken over heel snel en ambitieus bouwen. Dat lukt niet overal. Maar een zorg die onze fractie bereikte, waren vanuit de grote loods en RTV Ridderkerk. Kunnen de wethouders toezeggen of het college in dit geval, dat er niet gesloopt gaat worden bij deze locaties voordat er een nieuwe locatie voor deze organisaties is? Ik doe even heel kort iets richting de fracties. De VVD het verhaal over inclusie na mijn eerste termijn, denk ik dat we daar wel redelijk op één lijn zitten. Tempo maken over woningbouw. SGP las ik een maximale inzet op openbaar vervoer, wat heel erg prettig is. Bij de PvdA, is niet

heel verrassend in hoeveel zaken wij hetzelfde denken. Zou zo in ons verkiezingsprogramma kunnen. Toch wil ik even één verschil aangeven uit de eerste termijn en dat is, de heer Rijsdijk begon over het afschaffen van betaald parkeren. Hoe rijmt de PvdA dit met de duurzaamheidsambities die de PvdA ook heeft en het stimuleren van OV en fiets?

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Dat is een mooie kans om gelijk al iets kwijt te kunnen in de termijn van een ander. Wij denken dat het een én-én-én-verhaal is, dat inzet op openbaar vervoer en de fiets dat dat ook niet ten koste hoeft te gaan van de auto. Want het is ook heel belangrijk zeg maar dat het winkelcentrum van Ridderkerk waar lang niet alle ondernemers het makkelijk hebben, dat dat ook wel goed bereikbaar blijft. Ridderkerk is ook een autogemeente dus voor ons is het echt een én-én-én-verhaal. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ros

De heer Ros: Is niet echt een antwoord op de vraag op de duurzaamheidsambities. Bij de algemene beschouwingen van Burger op 1 haalden we goede punten over het behoud van De Boomgaard, die we heel erg steunen. Wel zagen we iets van zonneweide hebben we het over gehad. Tweerichtingsverkeer, ook daar zie je de duurzaamheidsambities en dat die dat niet steunen zeg maar die wel altijd bij Burger op 1 te vinden zijn.

De voorzitter: Interruptie mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Dat tweerichtingsverkeer dat slaat denk ik op de centrumring, waar we dat gezegd hebben. Waar ook de ambitie ligt of lag, om dat eenrichtingverkeer te maken. Maar als auto's meer rondjes moeten rijden om bij de parkeerplaats te komen, is het ook niet zo duurzaam. Als mensen op een gegeven moment afhaken omdat ze moeilijk bij de parkeerplaats komen en het winkelcentrum toch nog wat meer leegstand zou krijgen dan het nu heeft, is het ook niet duurzaam. Dus het is altijd een beetje een afweging. Maar hou dingen bereikbaar en zorg gewoon voor goede bushaltes daar, dat wil ik ook wel ondersteunen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ros.

De heer Ros: Goede bushaltes is prima. Er is gewoon een kans om heel veel groen toe te voegen. Je ziet in steden en gemeentes zie je steeds meer een trend naar minder autoverkeer in en rond het centrum. Die hebben niet specifiek meer leegstand. Bij het CDA wil ik nog even terugkomen op de motie over impact drugsgebruik. We kunnen ons wel vinden in die tekst grotendeels, maar we missen wel en dat is wel essentieel. Want we moeten niet denken dat er geen drugs gebruikt wordt. Er wordt heel veel drugs gebruikt, ook in Ridderkerk, ook harddrugs. Maar we missen juist die voorlichtingskant over het gebruik van de diverse soorten drugs en de effecten daarvan.

De voorzitter: Interruptie de heer Mijnders.

De heer Mijnders: Dank u wel voorzitter. Daar wil ook zeker wel op reageren. Er zijn al heel veel voorlichtingen op dit moment in Ridderkerk als gaat om de impact die het heeft op je gezondheid. We hebben juist met deze emotie gezegd die zijn er al en we willen juist nu een extra campagne om ook te laten zien welke impact het

heeft als je drugs gebruikt uit die lijst 1, ook op de maatschappij. Het hoofdvoorbeeld, kan je ook teruglezen in de motie, is dat er 1 september al honderd aanslagen waren in de regio Rijnmond. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Is GroenLinks het niet met Leefbaar eens dat elke drugsverslaafde die je kan voorkomen dat dat al meegenomen is?

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Zo dat is, mevrouw Kayadoe u zegt nu precies waarom bij ons die motie nu lastig ligt. Het gaat gelijk over drugsverslaafden. Er zijn in Ridderkerk heel veel mensen en dan kan je je kop maar in het zand steken, maar er zijn heel veel mensen die op een recreatieve manier drugs gebruiken. Die zijn er gewoon en daar moet je voorlichting op geven. Daar moet je ook zeggen deze drugs, je moet ook het verschil zeggen tussen de verschillende soorten harddrugs en de impact daarvan. Dus niet zomaar zeggen het zijn dus drugsverslaafden.

De voorzitter: Gaat u door? U had uw hand opgestoken? Ik zie zelfs twee handen. Eerst mevrouw Kayadoe ga uw gang.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Voorlichting, dat gaf de heer Victor Mijnders van het CDA ook al aan, wordt ook al enorm gegeven. Juist dit kan een extra zetje geven om iemand weer met beide benen op de grond te zetten. Dat is toch een win-winsituatie dan?

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Dat was een retorische vraag.

De voorzitter: Goed dat is dan even helder. Dan mevrouw Van Vliet had ook nog een interruptie.

Mevrouw Van Vliet: Ik wilde even reageren op hetgeen de heer Ros zei. Wij hebben ook diverse gebruikers van drugs geraadpleegd, incidentele gebruikers. Die denken namelijk dat hun bijdrage van af en toe een xtc-pilletje voor een feestje niet zoveel zoden aan de dijk zal zetten door deze campagne. Echte verslaafden die zullen er sowieso lak aan hebben want ze kunnen niet zonder. Daarbij zeiden ze ook als je illegaal drugsgebruik wil tegengaan, dan kom je misschien ook wel voor de keuze te staan dat er een keer een voorstel naar de raad komt om een legale coffeeshop in Ridderkerk voor te stellen.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Dat is duidelijk. Deze motie is dus nutteloos als ik zo het verhaal van EvR hoor. Want drugsgebruikers worden niet door beïnvloed en drugsverslaafden ook niet. Dat voorstel van die legale coffeeshops zie ik graag tegemoet.

De voorzitter: De heer Mijnders.

De heer Mijnders: Drie punten voorzitter. Eén als deze campagne gedeeld wordt met alle personen die mevrouw Van Vliet en de heer Ros kennen die al drugs gebruiken, is het al een succes denk ik. We hebben al een aardige groep bereikt als ik het zo hoor. Het tweede is ...

De voorzitter: Het gaat goed met de griffier overigens, maar gaat u door.

De heer Mijnders: Het tweede is, is dat het dus hoe zeg je dat, zo ver je leest in de studies gaat het vaak over de gezondheidsimpact en terecht. Daar moet ook heel veel aandacht voor zijn, want het is ook gewoon troep als je het gebruikt. Alleen wat heel veel mensen op dit moment niet bewust van zijn, die drugsgebruik op dit moment, is dat pilletje, dat lijntje dat komt ergens vandaan. Er zit een hele criminaliteit aan de voorkant, dat heeft ook een enorme maatschappelijke impact. Ik herhaal maar even op dit moment, maar er hebben dus honderd aanslagen in de regio Rijnmond afgelopen jaar plaatsgevonden. Niet alleen in Rotterdam, ook in Barendrecht in 't Ambacht, Alblasterdam. We zijn gelukkig, denk ik in Ridderkerk nog steeds hebben we dat nog niet meegemaakt. Juist om die drugsgebruikers dus ook bewust te maken van dat lijntje, dat pilletje, dat komt ergens vandaan. Dat zorgt niet alleen maar voor een topweekend en een enorme kater maandag of dinsdag, maar het zorgt ook voor enorme impact op de maatschappij. Als derde, als CDA zijn we echt een absolute tegenstander van de coffeeshop in Ridderkerk.

De voorzitter: Dank u wel. Ik stel voor dat de heer Ros nog even zijn verhaal vervolgt. Maar ik wijs u er wel op dat de klok van twaalf minuten onhoorbaar heeft geslagen op mijn telefoon. Dus ik zou ook willen verzoeken om tot afronding te komen.

De heer Ros: Dat is prima voorzitter. Ik heb nog maar één klein puntje richting EvR die heb ik nog niet benoemd. Zij vragen in een motie om gratis openbaar vervoer voor kinderen van vier tot dertien, als ik me niet vergis. De heer Meij reageerde daar ook al op. Er zou eigenlijk een motie moeten komen voor gratis openbaar vervoer voor minima. Volgens mij zijn er regelmatig voorstellen vanuit de PvdA-hoek gekomen daarvoor. Die hebben het niet altijd gehaald om het zo maar netjes te zeggen. Maar waarom zouden we van ons belastinggeld het kaartje voor de kinderen van rijke ouders gaan betalen die gezellig op zondag naar Villa Zebra gaan? Ik bedoel dat is toch onzin, die enkele keer? Kijk het is belangrijk dat we mensen die het moeilijk hebben in de samenleving, dat we die ondersteunen. Maar mensen die het echt zelf kunnen betalen, zie ik geen reden om die te ondersteunen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij bent u daarmee tot afronding van uw betoog gekomen. Ik zag nog en dat was mijn vraag ook of er nog iemand een prangende vraag heeft aan de heer Ros. Dat is het geval, mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Natuurlijk hij stelt de vraag aan EvR, kan hij natuurlijk ook antwoord krijgen. Natuurlijk hebben we daar ook over nagedacht. Er zijn echter ook mensen die net niet in die minimagroep vallen, maar door allerlei lasten die zij hebben wel met een heel laag inkomen te maken hebben. Als die kinderen moeten reizen met het OV, is het voor hun ook heel erg kostbaar. Dat is één. Een tweede, we hebben dezelfde discussie ooit in de raad gehad voor AOW'ers, waarvan we ook gezegd hebben met elkaar we maken daar geen onderscheid in. Alle AOW'ers gratis met de bus. Dus wij hebben gedacht als het toen al in de raad gehaald heeft, waarom dan nu ook niet? Mensen zeg maar in de minima, ik wil de motie best aanpassen zoals de wethouder dat ook zij. Maar dan hoop ik ook dat heel veel meer mensen in deze raad die motie zullen gaan steunen. Dus dan hoor ik graag hoe andere partijen daarover denken in hun eigen termijn. Die laatste toevoeging was niet onbelangrijk. Maar de heer Ros kan nog even reageren als hij dat wil.

De heer Ros: Dank u wel voorzitter. Wanneer u de motie maakt tot minima tot 130 procent, of laten we daar iets voor verzinnen. Dan denk ik dat u GroenLinks wél aan zijn zijde kan vinden. U noemde AOW'ers en GroenLinks heeft met exact dezelfde bezwaren tegengestemd bij die motie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij volgens mij door naar de inbreng van het CDA. Bij monde van de heer Overheid. De e volgende 13,5 minuut is aan u.

De heer Overheid: Dank u wel voorzitter. Ik wil eerst even onze drie moties behandelen en daarna eventueel ingaan op de bijdrages van andere partijen. Motie Campagne illegaal drugsgebruik is al uitvoerig aan de orde geweest. We leggen met deze motie niet de schuld bij de gebruikers, maar we willen dat gebruikers van illegale drugs ook bewust worden van de maatschappelijke impact die hun drugsgebruik heeft. Het punt van het college om dat Rotterdamse voorbeeld, die delen wij niet. Rotterdam dient in onze motie als voorbeeld. De invulling van de campagne ligt bij het college. Maar de stevigheid vanuit Rotterdam zien wij graag ook terug in een Ridderkerkse campagne. Desalniettemin zullen we de opmerking van het college uiteraard nog wel voorleggen aan de mede-indieners, maar dat is nu even ons standpunt. Motie van een groener Oostendam. Zoals de wethouder ook aangaf zijn wij als gemeente geen eigenaar, maar we hopen dat we toch met deze motie het gesprek met de eigenaar opnieuw aan kunnen gaan, om zo een wens vanuit de Oostendammers mogelijk te maken. Dan de motie van de Afvalcampagne. Goed om te horen dat het college in ieder geval al werkt aan een campagne. Met deze motie willen we borgen dat de campagne breed gedeeld gaat worden onder de Ridderkerkers. Juist een infographic kan het beleid denk ik verduidelijken. De stelling van de wethouder dat Nederlands onze voertaal is, ja dat is duidelijk en dat is ook zo. Maar we leven denk wel in een samenleving met steeds meer verschillende nationaliteiten, ook in Ridderkerk. Op deze manier hopen we toch een positieve manier onder andere bijplaatsingen tegen te gaan. Dan nog wat uit de bijdrages. Dan pak even één onderwerp de HOV uit de bijdrage van de SGP valt te lezen dat ze aandringen op maximale aanzet. Volgens mij zet het college al in op de HOV. Dus mijn vraag zou dan zijn wat missen ze dan in die maximale aanzet? GroenLinks geeft ook aan dat ze op zoek zijn naar de stip op de horizon met betrekking tot de HOV. Dan ben ik op zoek naar de concrete invulling daarvan.

De voorzitter: De heer Kardol interruptie. U heeft het woord.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Die maximale aanzet die bestaat hierin dat ... neem de motie van een vierde buurtbus bijvoorbeeld, dat valt daaronder. Dus wellicht kunnen we op dat punt wat bereiken. Hij is ook gekoppeld natuurlijk aan het nog op te stellen RET busplan. Laten we kijken hoe we daar de Ridderkerkse belangen natuurlijk optimaal in kunnen laten landen met alle druk die ... want dat hebben we ook gehoord van de wethouder de financiële uitdagingen die er zijn. Maar het is omdat we natuurlijk gewoon ... het hebben in Ridderkerk over een bus en vervoer over water. Het is gewoon belangrijk daar de aandacht op te vestigen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ros aanvullend.

De heer Ros: Dank u wel voorzitter. Er werd een vraag aan mij gesteld over de stip op de horizon. De bus die is kwetsbaar, de wethouder die gaf het ook al aan. Dus de stip op de horizon zou bijvoorbeeld kunnen zijn gereserveerde lijn die er licht langs de Rotterdamseweg om daar een HOV-railverbinding te maken die wat minder kwetsbaar is. Dat is een stip op de horizon, dat is niet één, twee, drie te realiseren.

De voorzitter: De heer Overheid.

De heer Overheid: Bedankt voor de reacties hierop van de partijen. Woningbouw ook zo'n dossier wat lastig is. Ik had net in de termijn van Burger op 1 ook al de vraag gesteld aan Burger op 1. Die heeft daar antwoord op gegeven. Zo'n zelfde standpunt komen we ook bij EvR tegen dat ze wel voor woningbouw zijn, maar ook daar merken we dat in de voorstellen die voor zijn gelegd dat ze daar niet positief in staan. CDA is dan ook wel benieuwd hoe Echt voor Ridderkerk hoe ze deze problematiek willen aanpassen. ChristenUnie geeft aan dat ze

een onderzoek wilden doen naar kleinschalige woningen. Maar volgens het CDA is dat al gedaan en zijn de locaties al bekend. Dus dat is denk ik wel ingevuld. Dan wijkparticipatie ...

De voorzitter: Interruptie de heer Kooijman.

De heer Kooijman: Misschien dat het CDA dit nog een klein beetje kan toelichten wat daar dan precies mee wordt bedoeld. Ik kan het nog even niet volgen.

De voorzitter: Vast wel, de heer Overheid.

De heer Overheid: Dat kan ik zeker. Op het gebied van de woningbouw heeft CU aangegeven dat ze een onderzoek willen doen naar kleinschalige woningen. Dat staat in hun eigen algemene beschouwingen. Maar volgens mij is dat onderzoek al gedaan en zijn de locaties al bekend. Volgens mij kan ik het ook niet duidelijk verwoorden. Dus ik snap niet wat voor onderzoek dan de CU eigenlijk nog zou willen, dus dat is denk ik de toevoeging.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Dat wil ik dan graag verduidelijken uiteraard. U geeft zelf al aan er is een enorme opgave als het gaat om woningbouw. Wij denken dat we, zeker in deze tijd waar ook de ruimte schaars is, dat je echt op zoek moet naar onconventionele manieren van oplossen. Dan zouden andere vormen van woningbouw, tijdelijke woningbouw of transformatie van kantoren, et cetera. Daar moeten we het echt in gaan zoeken met elkaar. Daar zijn inderdaad wel voorbeelden van bekend, maar ik denk dat we daar best wel de komende periode op in moeten zetten. Dat is wat we met onze algemene beschouwingen hebben willen meegeven.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Vliet even aanvullend schat ik zo in.

Mevrouw Van Vliet: Als ik het goed had begrepen vroeg het CDA ook dezelfde soort vraag aan ons. In onze bijdrage staat heel duidelijk dat we wel met een voorstel komen onder andere en dat was een vraag aan het college, denk eens na of woonboten bijvoorbeeld als tijdelijke oplossing kan zijn. Dat heeft de gemeente Streefkerk ook gedaan en dat blijkt heel succesvol te zijn. Ik verwacht daar straks nog een antwoord op van de wethouder, want kan me dat niet herinneren. Maar dat was één van de voorstellen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we even de heer Overheid even een reactie kan geven en dan heb ik beide even in de smiezen.

De heer Overheid: Ik wil even reageren op mevrouw Van Vliet van EvR. Dat was niet de vraag die ik aan Echt voor Ridderkerk had gesteld. In de algemene beschouwing van EvR is terug te lezen dat ze willen meegaan in de woningbouw. Mijn conclusie is dat ze in de afgelopen voorstellen die in de raad zijn voorgelegd, dat ze daar niet altijd even positief in staan. Dus ik denk ene kant zeggen we: we willen wel meer woningbouw maar de voorstellen die steunen we niet. Dus CDA is dan wel benieuwd hoe EvR dat wél wil gaan realiseren. Dat was mijn concrete vraag aan EvR en daar heeft ze nog geen antwoord op gegeven in ieder geval.

De voorzitter: Goed dank u wel. Dan geef ik nu even het woord aan de heer Kooijman en aanvullend aan de heer Rijdsijk en daarna aan mevrouw Van Vliet. Ja? De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Misschien heel kort even reagerend met excuses in termijn van het CDA richting Echt voor Ridderkerk. Woonboten is een leuk idee, de vorige maand hebben we gesproken hier over het gebied

Centrum-Oost. Wij hebben iets geopperd voor de Havenstraat en wie weet komt er ooit iets daar. Maar we komen daar nog over te spreken denk ik.

De voorzitter: Heel scherp. De heer Rijdsdijk.

De heer Rijdsdijk: Dank u wel voorzitter. De heer Overheid die wijst terecht op het belang van voldoende woningen. Wat ik mij wel afvraag hoe kijkt het CDA aan tegen woningbouw in De Boomgaard? Dank u wel.

De voorzitter: Dan daarna nog even mevrouw Van Vliet en dan is de heer Overheid denk ik in staat om dat allemaal helemaal bij elkaar te voegen in een mooi antwoord. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel voorzitter. Ik heb één ding aangegeven, toch blijf ik erbij die woonboten dat zie ik toch wel als een optie. Maar ook in voorstellen dat er soms iets meer hoogbouw toegestaan kan worden. Dat zien we niet altijd terug in voorstellen van het college.

De voorzitter: Goed. Dan is nu het woord aan de heer Overheid. Ik kan me zo voorstellen dat u dan ook denkt dan ga ik weer even door met mijn betoog. Maar in eerste instantie aan u nu.

De heer Overheid: Dank u. Het antwoord van EvR dat vind ik nog niet echt een volledig antwoord op mijn vraag maar goed dat is het antwoord. Als woonboten de oplossing moet zijn voor ons woningprobleem, dan heb ik toch een hard hoofd daarin. Maar goed dan had vervolgens, dan ben ik hem eerlijk gezegd alweer kwijt, Partij van de Arbeid nog een mooie vraag. Boomgaard, we hebben hem weer. Aanstaande dinsdag is er volgens mij een overleg over gepland met alle partijen. Dus gaan we ook nog ... maar op zich staan we niet negatief tegenover een invulling daarvan. Alleen weet je, woongebied moet je zien te realiseren maar wel met oogmerk hoe gaat het dan met de leefbaarheid, de mobiliteit en alle aspecten die daarin een rol spelen? Dat zal ook goed moet worden uitgezocht zoals ik al in mijn eerste bijdrage ook heb aangegeven. Wat al die randvoorwaarden kunnen zijn, maar ook voor zo'n locatie als De Boomgaard. Dus ik zeg niet gelijk volmondig nee of ja, maar dan moeten we dan wel zorgen dat we de randvoorwaarden ook goed kunnen invullen. Dan heb ik nog uit de bijdrage van de ChristenUnie gedestilleerd dat hun wens toch wel is dat de reorganisatie binnen een jaar is afgerond. Ik denk dat de reorganisatie an sich in theorie keurig afgerond zal kunnen worden. Maar of we dan zeg maar ook op volle kracht met de ambtelijke organisatie alles kunnen realiseren, dat is nog maar de vraag. Ik weet ook niet of dat iets te ambitieus gesteld is, maar goed laten we het hopen in ieder geval.

De voorzitter: De heer Kooijman interruptie.

De heer Kooijman: Die wens heb ik in ieder geval wel uitgesproken. Volgens mij hebben we niet in onze algemene beschouwingen gezegd dat we verwachten dat het binnen een jaar afgerond is. Sterker nog, we hopen dat die vanaf 1 januari is gestart. Dat we niet een heel jaar nodig hebben om te wennen aan de nieuwe organisatie. Maar dat we vrij snel gewoon weer kunnen doen alsof de organisatie staat en we draaien. Alles ten doel van onze gemeente en van onze inwoners. Dat is wat ik wilde zeggen in ieder geval.

De voorzitter: De heer Overheid gaat u door.

De heer Overheid: Dank u. Dan nog als laatste uit de algemene beschouwingen van de Partij van de Arbeid. Die maken zich vooral zorgen over het feit dat de gezinnen 24/7 aanstaan. Als CDA zouden we dan willen aanbevelen om een rustdag in de week te organiseren zou ik zeggen, misschien een hele mooie oplossing. Dan

hebben we als laatste nog en dat raakt denk ik ook meerdere partijen, de wijkparticipatie, de wijkoverleggen. Ook wel een gevoelig onderwerp natuurlijk, is heel veel over gezegd. Zeker in de bijdrages van Burger op 1, Partij van de Arbeid en Echt van Ridderkerk leggen hier de nadruk op. Als CDA dragen we de wijkoverleggen ook zeker een warm hart toe, ook in de oude vorm. Alleen de motie van vorige maand heeft het niet gehaald. Daarom is de vraag aan deze drie partijen ook steunen jullie de oproep van het CDA aan de wijkoverleggen die nog niet met de proeftuin meedoen om dit wel te gaan doen? Dat was ...

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Voor zover mijn informatie rijkt, is er nog niets van de proeftuin gestart. Moeten er eerste gesprekken en overleggen nog met de meeste voorzitters van de wijkoverleggen gedaan worden. Dus dat kunnen we niet instellen, maar er wordt niet een voorstel gedaan. Dus uiteraard moet je er open voor staan en kijken wat behelst dat voorstel en hoe komen we daaruit? Wat ik al eerder aangaf, daar ligt misschien ook de manier om de kloof in dit geval tussen de gemeentebestuur en inwoners weer te dichten.

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Ik sluit me wel aan bij de woorden van mevrouw Van Nes, maar ik zou ook een vraag aan de heer Overheid willen stellen. Het was mooi dat hij de motie vorige maand steunde. Er zijn nu natuurlijk ook wijkoverleggen die niet enthousiast zijn over die proeftuin. Vindt de heer Overheid dat die wijkoverleggen daar zeg maar coûte que coûte aan moeten deelnemen? Of gaat hij zich binnen de coalitie ook nog inzetten dat een doorstart op een andere manier ook mogelijk is? Dank u wel.

De voorzitter: Ik wil even de heer Overheid in staat stellen om even de eerste twee vragen te beantwoorden. Daarna komen we aan het volgende blokje toe.

De heer Overheid: Ik ben in ieder geval blij om te horen van Burger op 1 dat ook positief staat tegenover de nieuwe vorm. Volgens mij zijn dat, dacht ik wel twee wijken in aanleg voor die proeftuin dat ze daarmee willen starten. Wat betreft de reactie van de Partij van de Arbeid. Volgens mij de motie die we daarvoor hebben ingediend, zeg maar de oude vorm die heeft het niet gehaald. Dus ik denk dat we ook vooruit moeten blijven kijken en dan met de nieuwe vorm aan de slag moeten.

De voorzitter: Ik constateer dat we de twaalf minuten inmiddels voorbij zijn, maar ook dat er nog twee handen omhoog gegaan waren. In eerste instantie mevrouw Van Vliet en de heer Kardol. De heer Kardol ziet daarvan af. Mevrouw Van Vliet en mevrouw Van Nes daarna achteraan nog even.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel voorzitter. Ik wilde ook reageren omdat het CDA de vraag ook aan EvR heeft gesteld. Eigenlijk verwoordde mevrouw Van Nes-de Man het keurig, dus ik sluit me bij haar betoog aan.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Dan wil ik en ik hoop dan dat de Partij van de Arbeid en de EvR dat ook zo begrepen hebben. Ik heb niet gezegd dat wij instemmen met een proeftuin of iets. Ik heb gezegd dat er nog geen proeftuin bekend is. Het woord is gevallen en voor zover mijn informatie reikt, weten mensen nog niet wat die proeftuin inhoudt. Je kan ook niet zeggen dat ik erachter staan, maar je moet openstaan voor een

nieuw voorstel. Afhankelijk van hoe die proeftuin ingestoken wordt, ik doe veel met de wijkoverleggen, maar ik ben geen voorzitter. Dus daar ga ik dan niet over.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Overheid u komt tot afronding van uw betoog zo ongeveer. Dat doen we even dan zonder verdere interrupties op dit moment. Als er nog een prangende vraag is kan dat aan het einde.

De heer Overheid: Ik kan kort zijn denk ik. Ik ben blij dat de drie partijen in ieder geval positief staan tegenover een verdere ontwikkeling. Of dat in de vorm van een proeftuin of iets anders kan zijn, dat moet maar te bezien zijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog iemand voor een afrondende vraag aan de heer Overheid? Twee zelfs, mevrouw Van Nes-de Man en de heer Rijdsijk. In die volgorde.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Nogmaals een correctie. Het hangt ervan af hoe die proeftuin eruitziet. Er wordt de voorstel gedaan en naar een voorstel moet je altijd kijken. Maar ik zeg niet dat wij vinden dat men zich in die proeftuin moet vinden. Dat is ook niet aan ons. Kijk naar het voorstel en maak dan je afwegingen.

De voorzitter: Dat is een opmerking dank u wel. De heer Rijdsijk.

De heer Rijdsijk: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het vooral belangrijk is zeg maar dat er uiteindelijk tot een vorm gekomen wordt waarbij ieder wijkoverleg zich plezierig voelt. Nog wel een andere vraag aan de heer Overheid. Hij stipt een punt aan wat we heel erg met hem eens zijn in zijn algemene beschouwing, namelijk dat de kansongelijkheid wel erg groot wordt tussen mensen. Onze vraag aan het CDA, hoe wilt u die lokaal gaan aanpakken? Heeft u daar ideeën over? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Overheid.

De heer Overheid: Dat is wel een heel breed onderwerp wat u hier ... kansongelijkheid dat is wel een heel breed scenario wat u van mij vraagt. De uitgangspunt moet zijn dat je iedereen gelijke kansen moet kunnen geven. Waar je dan in de praktijk tegen aanloopt zal ongetwijfeld divers zijn. Ik denk dat je op de punten waar je dan tegenaan loopt ook moet gaan kijken hoe je daar met elkaar kan uit gaan komen. Ik kan daar niet veel concreter op zijn op dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we daarmee tot het afronding van de inbreng van het CDA en gaan we over naar Echt voor Ridderkerk mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel voorzitter. Mooi vanochtend te horen hoe we met elkaar voor heel veel dingen op één lijn liggen. Natuurlijk is de ene partij wat meer rood en de andere wat meer blauw, zoals de VVD zei, maar toch een mooi kleurenpalet bij elkaar. Daarom denk ik ook dat ik niet inhoudelijk op heel veel beschouwingen in hoeft te gaan omdat we met heel veel dingen op één lijn lagen en liggen. Dat bleek wel op het ondersteunen van moties. We gaan het voor de middag wat makkelijker voor u en de raad maken, want we trekken sowieso één motie in. Dat kan ik hierbij al melden. Dat is de Meest diervriendelijke gemeente. Dat doen we op aanraden van de wethouder. We gaan die indienen in 2024, maar dan verwachten we natuurlijk ook wel volgend jaar een positief advies van het college, dat snapt u. Dan die motie over Gratis met RET OV voor kinderen ...

De voorzitter: Interruptie van de heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Dat naar aanleiding van de opmerking hij komt terug. Want zijn we als Ridderkerk nu echt wel met deze motie gediend als het gaat om de zorg om dieren. Dan noem ik maar even een voorbeeld. Ik ken iemand die heel goed is met paarden, die heeft mij wel eens gezegd als je echt goed met paarden om wil gaan, dan verdient één paar één hectare. Het is maar even één voorbeeld. Zo kunnen we allerlei situaties bedenken waarbij ik me dan dus afvraag, als we dan eenmaal een predicaat diervriendelijke gemeente hebben, is het dan echt wel zoveel beter geworden?

De voorzitter: Dat is een vraag. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Of dat dan echt zoveel beter is geworden, dat zou je dan per dier en per soort misschien wel moeten controleren. Daar hebben we met elkaar A. het verstand niet voor denk ik en B. de tijd niet voor, maar we kunnen er wel naar streven. Er zit een hele partij achter de Stichting Dierenlot, die heeft allerlei criteria opgesteld die heb ik u ook toegestuurd, u als raad bedoel ik daarmee. Daar kunt u zelf naar kijken en uw eigen mening daarvoor indienen. Maar het college heeft er ook naar gekeken en ik denk dat de wethouder niet voor niets mij het advies geeft om het volgend jaar opnieuw te proberen. Dus ik denk dat het wel haalbaar is. Terug naar mijn betoog. We willen best onze motie Gratis met RET OV voor kinderen van vier tot en met dertien jaar aanpassen naar 120 of 130 procent van het minimuminkomen. Maar dan zou ik het wel fijn vinden dat ik een reactie van de overige partijen krijg in hun termijn. Hoe zou je daar dan over denken als we dat aanpassen?

De voorzitter: Ik denk dat u er al drie krijgt mevrouw Van Vliet. Er zijn drie interrupties, mevrouw Kayadoe, de heer Kooijman en de heer Rijsdijk én de heer Kardol. In die volgorde.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Is Echt voor Ridderkerk er zich van bewust dat je op woensdagmiddag en op zondag kunt reizen met drie kinderen onder begeleiding van één betalende volwassene? Dat heet het zeg maar het zogenaamde gratis RET Kids Vrij reizen. Volgens mij zijn dat de momenten waar u eigenlijk om vraagt in uw motie. Want ik neem aan dat de Ridderkerkse kinderen gewoon lekker te voet naar onze Ridderkerkse scholen gaan.

De voorzitter: Dat is één vraag. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Ik ben richting EvR wel erg benieuwd naar de aanleiding waarom ze deze motie hebben ingediend. Want als jullie zeggen wij vanuit onze visie of wij bedenken dat het ontzettend goed is. Dan komt er nu opeens een opmerking vanuit GroenLinks, maar je zou niet de kinderen moeten doen, maar je zou de minima moeten doen. Weet je wat? Dan maken we er toch minima van? Dan denk ik hè, wat is nu het doel wat je wil bereiken? Dan vind ik het wel heel kort door de bocht om nu ineens te zeggen we gaan iets heel anders van die motie maken en misschien dat dat het dan haalt.

De voorzitter: Dank u wel. Om het een beetje overzichtelijk te houden, stel ik mevrouw Van Vliet in de gelegenheid om de eerste twee vragen even te beantwoorden.

Mevrouw Van Vliet: Dat vind ik heel fijn dank u wel voorzitter. Als eerste reactie op Leefbaar. U heeft bijna gelijk, het is inderdaad op woensdagmiddag, maar volgens mij is het op zaterdag en niet op zondag. Maar goed het is een weekenddag en het is voor kinderen van vier tot met 11 jaar. Dus de leeftijdscategorie waar wij voor pleiten vier tot en met dertien. De reden waarvoor is dat A. de kinderen die naar de middelbare

school gaan, niet altijd voor het Gemini of het Farel kiezen, maar vanwege opleidingen of andere omstandigheden of geloof of wat dan ook, ook wel eens naar een andere middelbare school reizen. Dus gebruik moeten maken, helaas moeten maken van het RET openbaar vervoer. Dus vandaar dat we A. een grotere leeftijdscategorie pakken en B. die kinderen gaan niet alleen op woensdagmiddag en op zaterdag naar school, maar die gaan het hele jaar naar school. Dus dat is één. Een tweede is dat er in Ridderkerk wat ik al zei heel veel mensen kinderen hebben en een gezin met kinderen, die graag met het OV zouden willen reizen. Maar we behoren nu eenmaal tot het duurste land van heel Europa voor de prijs voor het openbaar vervoer. Als we voor die gezinnen wat doen, dan stimuleren we jonge kinderen mee te gaan met het OV. Daardoor leren ze ook gebruik te maken van het OV. Zullen ze hopelijk op latere leeftijd en dat blijkt uit onderzoek ook, dat er best wel mensen dan overstappen naar het OV gaan ze er ook van gebruik maken. Wat weer het milieu ten goede komt. Ook de drukte op de file, snelwegen enzovoort, dus het mes snijdt dan aan twee kanten. Dan mijn reactie naar de ChristenUnie. Het doel wat we willen bereiken is tweeledig. A. natuurlijk zoveel mogelijk mensen stimuleren om nu of in de toekomst gebruik te maken van het openbaar vervoer. Als we dat kunnen doen door de motie iets aan te passen voor minima, dan hebben wij een deel van wat we zouden willen bereiken bereikt. Natuurlijk zouden wij hem breder willen trekken, maar als daar in de raad helemaal geen ondersteuning voor is maar wel voor een kleinere groep. Dus de minima tot en met 120 of 130 procent. Dan ben ik best bereid om de motie aan te passen. Want het doel is A. die mensen in het OV te krijgen en B. om jongeren al daarvoor te leren en C. de mensen die het op dit moment heel zwaar hebben om die toch een steuntje in de rug te bieden. Om ook gebruik te kunnen maken van het OV. Ook op een zondag dag bijvoorbeeld een keer naar een bioscoop, of naar een andere kerk, of weet ik veel wat te gaan. Dat is op dit moment niet haalbaar voor heel veel gezinnen.

De voorzitter: Ik zag in dit blokje nog drie handen omhoog aan deze kant. Ik zou dat eigenlijk even een beetje ordelijk willen laten verlopen, anders raakt uw voorzitter ernstig in de war is ook niet fijn. Mevrouw Kayadoe, dan mevrouw Gerritsen en dan de heer Kooijman. Dan proberen we even dit blokje af te ronden.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Dus als ik het goed begrijp, er is Kids Vrij reizen dat zou tot elf jaar zijn. Dus u vraagt een motie voor twaalf tot en met dertien jaar. Om hoeveel kinderen hebben we het dan? Wat zijn de kosten? Hoe vaak zouden ze het willen gaan gebruiken? Het is gewoon, dit lijkt wel gewoon eentje voor de Bühne. Ik kan het bijna niet anders verwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe laten we zulke woorden niet naar elkaar gebruiken. Maar die vraag is helder denk ik en daar komt ze zo op terug. Mevrouw Gerritsen.

Mevrouw Gerritsen: Dank u wel voorzitter. Mijn vraag is meer, ik weet dat je ergens een grens moet trekken, maar deze kinderen worden ook ooit veertien, vijftien, zestien en zitten dan nog steeds op dezelfde middelbare school. Hoe gaan die ouders het dan betalen?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Aanvullend en nog eventjes reagerend op mijn eerste vraag zeg waar ik antwoord op heb gekregen. Het veranderen van de doelgroep dat dat heeft inderdaad ook gewoon impact op de financiële consequenties. Ik vond de oorspronkelijke motie qua financiën al best slecht uitgewerkt. Niet vragen om een onderzoek naar, maar gelijk zeggen vanaf het nieuwe schooljaar 24 stel het maar in en regel de financiën maar in de tussenrapportage. Nu gaan we de doelgroep veranderen. Ik heb totaal geen beeld wat de financiële consequenties is, dus daar kunnen we op dit moment zeker niet in meegaan.

De voorzitter: In de slipstream van dit vraagstuk dacht ik dat de heer Rijsdijk ook nog een aanvullende vraag had.

De heer Rijsdijk: Dat klopt voorzitter. We hebben als Partij van de Arbeid inderdaad vaker ook voorstellen ingediend voor gratis openbaar vervoer voor minima. Die hebben het niet gehaald. Ik ben wel blij met de opening die de wethouder bood en ik zou mevrouw Van Vliet eigenlijk willen vragen om de motie voor nu in te trekken. Dat we dan met elkaar en de andere partijen kijken of iets kunnen met de motie voor gratis openbaar vervoer voor minima bij het meerjarig minimabeleid. Wat er ook aan zit te komen. Dat geeft ruimte om er met elkaar goed over na te denken. De wethouder daar ook bij te betrekken en dan hopelijk tot een mooi resultaat te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel voorzitter. Als reactie op de opmerking van Leefbaar Ridderkerk. Nee, ik doe dit absoluut niet voor de Bühne, maar wel voor de doelgroep die we hebben genoemd. Dus laat dat heel helder zijn. Met betrekking tot Partij 18PLUS. De kosten waar u het over had voor de kinderen die vanaf veertien jaar en ouder, natuurlijk daar geldt ook reiskosten voor. Maar met name het eerste schooljaar, want die kinderen gaan naar een middelbare school. Dat eerste jaar is vaak veel kostbaarder omdat er dan ook aanschaf is voor laptops, voorschoolboeken enzovoort. Dat stond ook in onze algemene beschouwingen waarom we die leeftijdscategorie hadden genomen. ChristenUnie even kijken hoor financiën doelgroep eerste jaar. Ben ik even kwijt wat nu precies de vraag was mag u zo nog even herhalen.

De voorzitter: Als de heer Kooijman dat gelijk even doet is het ook gelijk scherp.

De heer Kooijman: Ik vond de oproep van de heer Rijsdijk misschien nog wel beter. Misschien goed om de motie voor nu in te trekken en er dan rustig over na te denken.

Mevrouw Van Vliet: Ik weet hem weer.

De voorzitter: U kunt twee vliegen in één klap slaan als ik het zo hoor.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel, ook voor de extra toelichting. Ik denk dat ik zeker dat voorstel van de PvdA zal steunen. Dus we zullen hem intrekken. We hadden al die gedachte, maar toen kwam het voorstel vanuit, wat was het ook alweer? GroenLinks. Dus ik dacht ik gooi hem er eens in. Ik ga verder met mijn ...

De voorzitter: Nee nog niet, want de heer Kardol heeft ook nog een interruptie.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Ik had overigens mijn hand net al wel opgestoken. Maar als ik het zo hoor en ik bedoel die vraag is ook tot de SGP gekomen. Sowieso is het nogal een substantiële wijziging van de motie. Maar als wij goed hebben geluisterd naar het verhaal van de wethouder, dan is natuurlijk maar de vraag is gratis in deze de oplossing? Een andere vraag die kan worden gesteld, is het op dit moment niet eigenlijk tijd dat die discussie in Den Haag wordt gevoerd? Ik heb volgens mij is dat ook de wethouder geweest horen zeggen blij te zijn met de inzet van mevrouw Bikker voor extra geld. Maar ondertussen mag er misschien vanuit het Rijk ook nog wel eens meer gedaan worden. Komen dit soort onderwerpen dan vanzelf voorbij. Dus moet de motie inderdaad als hij wordt ingetrokken, zo snel wel terugkomen?

De voorzitter: Het is in ieder geval een heldere vraag. Mevrouw Van Vliet ik geef u de gelegenheid om daar een antwoord op te geven. Maar ik constateer ook dat u heeft aangegeven de motie in te trekken dus brengt u dat ook even zo op die manier bij elkaar en dan denk ik dat we daarna gewoon even verder gaan.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel. Ik geef de heer Kardol natuurlijk gelijk. Het zou mooi zijn als Den Haag daarin iets doet, misschien kan de wethouder via de MRDH lobbyen. Inderdaad als we dadelijk de motie intrekken en de gelegenheid hebben om daar met zijn allen een ander voorstel neer te leggen. Waar wij wel zorgen dat kinderen vanuit de bepaalde doelgroep dan gratis of heel goedkoop kunnen reizen, vind ik het helemaal prima. Ik wil verdergaan met mijn laatste stukje, kan dat nog?

De voorzitter: Dat vind ik een goed idee. U zit inmiddels op twaalf minuten, dat betekent dat we u even de gelegenheid stellen om af te ronden. Zonder interrupties daartussendoor.

Mevrouw Van Vliet: Dan zal ik heel kort zijn. Wethouder over de motie PFAS inkoopbeleid, daar kom ik dan straks verder op terug. Die willen we wel aanhouden, maar punten van het onderzoek, die twee punten wil ik laten vervallen, maar daar kom ik dan ook terug. Ik wil de motie van Partij 18PLUS en dat bloedonderzoek daar wil ik toch op reageren. Wat de wethouder zei, ik vind het flauw dat de wethouder zegt dat je er niets aan kan doen als PFAS in je bloed zit. Nee dat zal dan wel waar zijn op dit moment niet. Maar wie weet wel in de toekomst. Maar toch zouden veel mensen met mij wel willen weten of er PFAS in je bloed zit. Om twee redenen, om aan te sluiten bij de groep mensen die mogelijk Chemours Dupont aansprakelijk willen stellen. Het tweede is, het zou juist heel erg motiveren om goed op te letten welke andere vasthoudende PFAS-houdende je niet meer zal gaan innemen. Want het zit ook in kleding, het zit in zoveel dingen. Maar als je dat weet, dan kan je daar rekening mee houden. Dan kan je die inname van PFAS kan je beperken. Dan de overige moties. Ik heb al in reactie op GroenLinks vertelt wat wij van de motie Campagne impact illegale drugs vinden. We kunnen daarin zeggen dat wij ook geen voorstander zijn van een legale coffeeshop. Dus helaas GroenLinks ik moet u teleurstellen, er komt van ons ook geen voorstel voor. De twee moties van de ChristenUnie over het kunstwerk en het bommenbeleid, daarin volgen wij het college. Dat vinden wij geen taak van de gemeente. We vinden het ook vrij kostbaar zo'n kunstwerk en we vinden het ook een precedentwerking. We stemmen wel in met de motie van GroenLinks over het isoleren van de spouwmuren en het soort managementplan. We zien het nut er wel van in. Alleen lazen we wel dat demissionair minister Hugo de Jonge al toezegde dat huiseigenaren vanaf deze maand weer hun spouwmuur kunnen laten isoleren, zonder dat daarvoor ecologisch onderzoek nodig is. Dus ik vraag me af, is die motie dan nog nodig? Misschien kunt u dat in uw eigen termijn nog dadelijk aangeven.

De voorzitter: Mevrouw Van Vliet voordat u echt al die moties nog langsgaat, die tijd heeft u echt niet meer.

Mevrouw Van Vliet: Nee dat was de laatste.

De voorzitter: Dat was de laatste. Is er nog iemand die een prangende vraag heeft aan de fractie van Echt voor Ridderkerk? Twee personen. De heer Kooijman was als eerste, mevrouw Dirks erachteraan.

De heer Kooijman: Mevrouw Van Vliet geeft aan de twee moties van ons niet te steunen. Dat is natuurlijk jammer en dat is ieders keuze. Maar ik snapte niet helemaal de argumentatie waarom de motie van de bommen niet gesteund was. Ze zeggen we volgen hierin de lijn van het college, maar volgens mij was college best positief over deze motie. Dus ik was even benieuwd of ze daar dan een vergissing maakte in de keuze van de motie, of dat daar een ander argument was.

De voorzitter: Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Daar moet ik heel even naar kijken. Want ik kan me vergist hebben dat ik per ongeluk uw naam in plaats van een andere partij heb neergezet. Moet ik even terugkomen maar dat doe ik dan wel na de schorsing.

De voorzitter: Alles na de schorsing, op die manier. Mevrouw Dirks.

Mevrouw Dirks: Dank u voorzitter even terugkomend op wat Hugo de Jonge zou hebben gezegd, de minister. Dat heeft niks te maken met isoleren wat nu is, want dat is gewoon niet. Inwoners kunnen niet vanaf deze maand een spouwmuur zonder gevolgen isoleren. Dat klopt niet.

De voorzitter: De heer Mijnders.

De heer Mijnders: Nog een reactie op mevrouw Van Vliet die aangaf dat ze op onze motie Campagne tegen illegaal drugsgebruik was ingegaan richting GroenLinks. Haar reactie richting de heer Ros was, we hebben drugsgebruikers gesproken en ze zeggen zo'n campagne heeft toch geen impact op ons. Dus als voortaan een drugsgebruiker tegen u zegt, of een verslaafde, ik heb geen hulp nodig, daar zit ik toch ook niet op te wachten. Is voortaan ook uw reactie maar die mensen zitten er toch niet op te wachten. Weet je wat? We doen het gewoon niet. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vliet u kunt nog even afronden en dan gaan we door.

Mevrouw Van Vliet: Ik ga niet in mijn glazen bol kijken wat u nu zeg maar ik denk niet dat ik op die manier zal reageren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij door met de inbreng van de SGP. De heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Van het verhaal van Job naar het verhaal van Ridderkerk. Ik heb hier een heel mooi boekje. Dan zeg ik daarbij het verhaal van Ridderkerk wordt gedragen door mensen en daar bent u voorzitter er één van. Wij scharen ons in het koor van degenen die hebben gezegd we zijn blij met u komst en dat wat is gedaan. Wat ik nu zeg is geen aansporing. Dus dat betekent niet nog meer energie, maar ga zo door. Dank past ook en dat is ook al uitgesproken door partijen, de griffie. Dank past ook de mensen die in dit boekje staan afgebeeld. Daar zijn er ook van die ook bij name zijn genoemd. Henk en Marije onder andere, maar hier vallen natuurlijk veel meer mensen onder. Het hele ambtelijk apparaat en niet minder onze inwoners en ondernemers. Dat wilde ik eerst even gezegd hebben. Als het dan gaat over waar staan we straks 1 januari met onze eigen ambtelijke organisatie? Dan zijn er wel degelijk uitdagingen, verschillende partijen refereren daar ook al aan, onder andere de ChristenUnie. De wethouder is daar ook op ingegaan. Ik heb dat al eerder bedacht, hoe mooi is het eigenlijk om de banenmarkt op te gaan met alle projecten die we nog hebben te doen in Ridderkerk? Kijk eens aan, is dit misschien een project voor u om te trekken? Daar pas wat ons betreft ook de motie bij die wij deze dag hebben ingediend. Want we willen en dat heb ik ook door meer partijen horen uitspreken, Ridderkerk mooier maken. Daar hoort uniformering van bebording bij, of het toevoegen van beborden. Ik ben het met wethouder eens, we hebben geen overkill aan bebording nodig. Maar als we een kritisch rondje door Ridderkerk maken, dan kom ik niet anders dan tot de conclusie dat het er eigenlijk best wel teleurstellend bijstaat. We investeren hier ontzettend veel geld in heel veel dingen en ook verschillende zaken zijn benoemd vandaag. Maar neem bijvoorbeeld ook de aankoop van de Museumschool

en zo kan ik een heel rijtje maken. Wat is het mooi om daar op te attenderen om daar naartoe te verwijzen. Maar uiteraard zien we de scan en de visie tegemoet.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Deze motie dragen wij ook een warm hart toe en ik kan dan ook nog wel aanvullen dat dit soort plannen al zelfs op tafel lagen ten tijde dat het erfgoedbeleid gemaakt is. Dat daar nooit iets uitgerold is, dus misschien is er ook nog wel ergens een potje waar bordjes uit betaald kunnen worden. Dat is altijd op plank blijven liggen, dus tijd dat er werk van gemaakt wordt denk ik.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: Dan ga ik verder even bij de verschillende vragen die we hebben gesteld in onze algemene schriftelijke beschouwing. Daar is nog niet overal op ingegaan. We zijn uiteraard blij met het antwoord van de voorzitter werk te gaan maken van de toevoeging van APR-camera's. Dan begrijp ik ook dat de tijdelijkheid wellicht zal moeten aantonen dat het hier structureel wel degelijk nodig is. In het kader van de belangrijke onderwerpen als ondermijning die ook zijn genoemd vandaag. We hebben nog een vraag gesteld over laten we erop letten dat op donkere plekken en tunnels er echt extra verlichting komt of nog betere verlichting. Als het gaat om veiligheid past ook wel de motie die de CDA heeft opgesteld die we mee indienen. Waarbij natuurlijk als het gaat om de campagne is verwezen naar het voorbeeld van Rotterdam. Natuurlijk is het zo dat je kan kijken naar de Ridderkerkse eigen aanpak. Maar ik breng me even in herinnering de afbeeldingen die staan op sigarettenpakjes, die zijn ook behoorlijk confronterend. Wat de SGP betreft moeten we ons niet schamen de dingen goed bij de naam te noemen. Wat ook voorbij is gekomen volgens mij was het bij de ChristenUnie als het gaat om lik-op-stukbeleid, dat is eigenlijk wel aangetoond. Waar staat je gemeente dat is niet nodig. Ik denk dat meer partijen hier met me eens zijn dat we die lijn zeker niet voorstaan. Eerder nog dat de SGP pleit als we straks die meerdere boa's hebben en een betere inzet van agenten, laten we nu juist werk maken van beter lik-op-stukbeleid. Natuurlijk moet je de preventie kant niet vergeten die ook en dat heeft de voorzitter ook gezegd, meerdere kanten heeft.

De voorzitter: Interruptie de heer Kooijman.

De heer Kooijman: De één hoeft het ander natuurlijk niet per se uit te sluiten. Maar wat wij ook in onze beschouwing hebben meegegeven, is dat op dit moment en daar staan de kranten ook vol van. Dat de hele juridische keten, de achterliggende keten, dat die heel erg op slot zit. Ook daar is heel hoge werkdruk, personeelstekort, lange wachtlijsten, et cetera. Dus we kunnen hier wel proberen lik op stuk uit te voeren, maar als vervolgens de rest van de keten stagneert, dan hebben we daar ook nog niet zoveel aan. Dus vandaar dat onze oproep was, misschien is het juist op dit moment ook nodig om juist aan die voorkant te zitten om dingen te voorkomen.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: In antwoord op de heer Kooijman is het in ieder geval wat mij betreft wel geruststellend dat we binnenkort over meer mensen gaan beschikken. Dus dat betekent dat we in de keten al wel wat meters kunnen maken. Wat een ander belangrijk punt is, dat is ook voor ...

De voorzitter: Interruptie de heer Kooijman.

De heer Kooijman: Dan heeft de heer Kardol het niet goed begrepen wat ik bedoelde te zeggen. Het gaat niet zozeer om zeg maar te kijken aan onze kant. Dus wij kunnen meer boa's inrichten en mensen boetes uitdelen et cetera. Maar als dan in het vervolg van de afhandeling daarvan, als het daar stagneert, dan hebben we het probleem nog niet opgelost. Dat is juist wat nu speelt op dit moment. Vandaar onze oproep gaat dan juist op dit moment vooral aan die voorkant zitten.

De voorzitter: De inbreng van de Kooijman brengt ook mevrouw Kayadoe zover haar hand omhoog te steken.

Mevrouw Kayadoe: Ik sloeg er even op aan voorzitter. Ik hoor nu net zeggen lik op stuk ga meer op de preventie zitten, want het OM zit toch al overvol. Het is niet zo dat elke boete die uitgeschreven wordt ook nog langs OM gaat. Ik snap echt de opmerking niet. Ik ondersteun wat dat betreft echt de woorden van de heer Kardol van de SGP. Lik op stuk dat mag best wel wat meer. Soms komen mensen ook veel te vaak met een waarschuwing af. Ik weet ook dat agenten nu gewoon ter plekke boete uit kunnen schrijven en door kunnen zetten. Lekker doen. Je hebt je gewoon aan de regels te houden. Punt.

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel, voorzitter. Het is natuurlijk positief als er straks meer boa's zijn en mogelijk ook wijkagenten. Maar we moeten dan niet doen of we opeens qua handhaving enorm ruim in het jasje zitten. Handhaving blijft toch ook prioriteitstelling. Mijn vraag aan de SGP is, welke overtredingen wat haar betreft prioriteit zouden moeten hebben in de handhaving. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Kardol. Twee vragen en één opmerking. Aan u de eer.

De heer Kardol: Wat in de APV staat heeft prioriteit. Ik denk dat dit nu niet het moment is om een prioritering te maken. Naar de heer Kooijman zou ik nog willen zeggen, met de keten bedoel ik echt de hele keten. Dus tot en met uiteindelijk zeg maar de rechtszaal toe. Maar goed, om maar even met het betoog verder te gaan. We missen namelijk nog een belangrijke toezegging als het gaat over de civiele kunstwerken, damwanden, et cetera. We maken ons daar denk ik met zijn allen ook wel terecht zorgen om, niet alleen om de financiële impact, maar ook nog om andere aspecten. Dus we horen graag straks of die toezegging voor een raadsinformatiebrief gegeven kan worden. Er is vandaag ook gesproken over natuurlijk het klimaat. De klimaatvisie, de uitwerking daarvan dat laat op zich wachten. Daar hebben we als SGP best wel eens de vinger erbij gelegd het moet ook gaan om betaalbaarheid. Als het dan gaat om klimaat- en duurzaamheidsmaatregelen dan past misschien soms wel eens juist wat terughoudendheid. Als ik dan de wethouder hoor zeggen dat we misschien ook wel weer moeten kijken naar wat middels stroom allemaal in te zetten is, dan komt die betaalbaarheid misschien ook wel weer wat meer in het zicht. Dus dat wilde ik ook nog even benoemd hebben. Wat ik nog wilde zeggen naar aanleiding van ...

De voorzitter: Interruptie van de heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter ik denk dat betaalbaarheid en duurzaamheid hand in hand gaan. Ik denk ook niet dat we een keuze hebben om het langzamer te doen. Ik bedoel, we gebruiken deze aarde in een hard tempo. Verduurzamen is juist vaak een vorm van bezuinigen. Zeker op het gebied van huishoudens zie je dat je op enerzijds investeert in duurzaamheid en anderzijds de elektriciteitsrekening naar beneden brengt. Is de SGP het daarmee eens? Het moet vragend.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: Het gaat inderdaad hand in hand. Maar als het gaat om dat tempo, we hebben die opmerking ook gemaakt in het licht van dat er kunnen best nog wel eens heel veel inventieve ideeën en ontwikkelingen langskomen die het ook weer betaalbaarder maken. Als je dan soms net iets in gang hebt gezet, wat heel veel geld kost ... naar goed dat is even nog de achtergrond van de opmerking in de tijd. In de algemene beschouwingen van Burger op 1 werd onder anderen gesproken over die gronden in Nieuw Reijerwaard die dan nog niet bebouwd zijn. Zet daar maar tiny forests neer. Dat heeft natuurlijk een ontzettend grote impact op de waarde van die grond, die neemt gigantisch af. Dat brengt miljoenen tekorten met zich mee. Hoe denkt u dat te gaan betalen? Of worden het projectjes met mooie zwembaden, openbaar toegankelijk, waardoor we geld vrijhouden om niet een zwembad te hoeven realiseren bij De Fakkel?

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man intrigerende vragen.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. We zouden daar inderdaad een prachtig natuurbad kunnen realiseren. Heb je ook een hoop waterberging en dat vraagt wat minder onderhoud. Je kan wilgentakken gewoon in de grond zetten. Ik bedoel er zijn allemaal invullingen die niet altijd gigantisch veel geld hoeven te kosten. Maar je hebt het over de impact die dat zal hebben. Wat denk je wat de impact op Ridderkerk heeft op de leefkwaliteit, op de bereikbaarheid, als Nieuw Reijerwaard zoals de wethouder zegt, gewoon helemaal vol raakt? Ik kan me er niks bij voorstellen. Het is en blijft voor mij een gruwel en onvoorstelbaar dat dit door het college zo'n warm hart toegedragen wordt. Ik voel me roepen in de woestijn, ik ben blij dat er nog iemand reageert. Ik blijf het toch zeggen.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: Maar goed mijn antwoord is richting mevrouw Van Nes is dat het juridisch niet mogelijk is wat zij wenst.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Daar past maar één antwoord. Waar een wil is, is een weg.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: Ik ga verder. De VVD mevrouw Klaver heeft uitgenodigd voor een biertje. Die uitnodiging ga ik natuurlijk graag op in. Maar zij noemde het onderwerp wat zij miste slechte omstandigheden van de mens. Goed, we zitten met elkaar in een college en we doen heel veel zaken. Nu hadden wij in de algemene beschouwingen het onder andere over het eenoudergezin met kinderen waarvan bekend is dat die best nogal eens te maken hebben met armoede. Wat wordt daaraan gedaan? Daar heeft de wethouder op geantwoord dat begin volgend jaar een campagne komt. Ook om de verschillende doelgroepen te bereiken waar wij ervan uitgaan dat deze zeker zal worden meegenomen. Maatwerk is ook al vaker voorbijgekomen in de verschillende debatten. Ik denk dat wij er in Ridderkerk echt heel veel aan doen om mensen bij wie het gewoon echt niet gaat te helpen. Neemt niet weg, we drinken gezellig een biertje. Ik ga naar ...

De voorzitter: Twaalf minuten mijnheer Kardol.

De heer Kardol: Dan probeer ik nog even wat moties langs te gaan. Het soort managementplan van GroenLinks. Die dienen we mee in en daar hangt ook zeg maar mee samen die betaalbaarheid. Je wil gewoon niet hebben dat straks mensen moeten gaan isoleren en dan ook een plan laten opstellen en degene die dat

moet gaan doen dat mooi maar eens even opvoert op die offerte. Een andere motie die ik wil benoemen is die van het kunstwerk. Uiteraard begrijpt de SGP de gedachtegang. Dank ook van die persoon, maar zo zijn er tegelijkertijd uiteraard ook veel meer mensen die die dank op een bepaalde manier zouden willen uitspreken en daar misschien ook wel middelen voor nodig hebben. De vraag is natuurlijk, wil je die werking bevorderen? Dat is één aspect. Het andere is er zijn natuurlijk verschillende gesprekken geweest. Waarbij wellicht dan de grootte van het kunstwerk het struikelblok is geweest. Dat is dan de uitkomst van de overleggen die hebben plaatsgehad.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Over dat laatste zal ik straks in mijn eigen termijn ook richting de wethouder nog iets gaan zeggen, over de grootte van het kunstwerk. Maar de heer Kardol die refereert ook aan dat het misschien precedentwerking heeft van andere mensen die hun dankbaarheid willen betuigen, dat dat ook geld kost. Ik kan me totaal op dit moment geen enkel voorbeeld noemen waarin dat zou kunnen gebeuren. Dus het is misschien ook een hypothetische situatie. Dan denk ik als dat hypothetisch is, dan moeten we daar misschien ook van wegblijven en gewoon in deze gewoon toestemming geven. Maar ik ben benieuwd of de SGP voorbeelden heeft, of kan bedenken.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: Al de mensen die wij hebben opgevangen uit Oekraïne, uit verschillende andere landen. Ik ga daar niet in treden of die behoefte er is, maar ik denk dat we ervan weg moeten blijven. Een vraag die de PvdA wellicht in eigen termijn kan beantwoorden als het gaat over die ervaringsdeskundigen, dat inzetten. Hoe ziet u dat nu voor zich? Ik begrijp wel dat ik ongeveer tot een afronding moet komen.

De voorzitter: Dat heeft u goed begrepen.

De heer Kardol: Dat doe ik dat met de zin die vrouw Klaver aanhaalde, de mens vreest het meest voor het lijden dat men vreest. Misschien valt het wel mee. Wellicht is de VVD niet bekend met de andere dichtregels. Ik lees even het volledige gedicht voor om het even in stijl af te sluiten. Een mens lijdt dikwijls 't meest door 't lijden dat hij vreest doch dat nooit op komt dagen. Zo heeft hij meer te dragen dan God te dragen geeft. Dank u.

De voorzitter: Dank u. Zijn er nog vragen aan de heer Kardol? Dat is niet het geval. Dan gaan we door naar de Partij van de Arbeid. De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Verschillende rode draden uit alle bijdragen, daar hebben partijen al op gereflecteerd. Ik zou daar nog een rode draad aan toe willen voegen die wij uit de verschillende bijdrage hebben gehaald en dat is bestaanszekerheid. Bestaanszekerheid met een hoofdletter B zou ik bijna willen zeggen. Het is in mijn herinnering niet voorgekomen dat zoveel partijen hier de vinger bij hebben gelegd. Dat geeft ook wel aan dat ondanks dat veel mensen in Nederland en ook in Ridderkerk het goed hebben, dat er natuurlijk wel iets aan de hand is in de samenleving. Dat niet alleen degenen met een laag inkomen, maar ook mensen met een middeninkomen door het ijs dreigen te zakken. Als we bijvoorbeeld kijken dat het aantal adressen van de voedselbank in anderhalf, twee jaar tijd van 76 is gestegen naar meer dan 220, dan zegt dat natuurlijk wel iets. We zijn blij met de brede steun voor de motie Ridderkerkpas. We denken dat het goed is als het aanbod voor die pas wordt uitgebreid. We hebben de wethouder ook goed gehoord in wat hij in zijn commentaar of in zijn feedback aangaf. We willen eigenlijk aangeven, wethouder legt de motie zo uit in de

geest van de verordening meedoen. Kijk welke ruimte de verordening biedt, probeer die maximaal te benutten. Dan is een aanpassing ook niet nodig, maar zoek de maximale ruimte op. Wees daarbij creatief. Mooi vonden we het dat de burgemeester in zijn bijdrage ook de vinger wat ons betreft op de zere plek legde door ook het belang aan te geven van de verbinding tussen gezondheid, veiligheid en geldgebrek. Het geeft ook wel aan dat investeren in bestaanszekerheid heel erg belangrijk is. Je kan als gemeente geen inkomenspolitiek bedrijven. Je kan natuurlijk wel bepaalde keuzes zeg maar maken voor je inwoners. Er zijn bijvoorbeeld gemeenten die ervoor gekozen hebben om de energietoeslag op 150 procent te zetten. Er zijn bijvoorbeeld ook gemeentes die minimabeleid toepassen voor de Wmo zodat mensen tot een bepaald inkomen de bijdrage van negentien euro per maand niet hoeven te betalen. Dan kun je zeggen negentien euro, maar voor sommige mensen is dat gewoon veel geld. Die mogelijkheden hebben we als gemeente, die kun je natuurlijk wel benutten.

De voorzitter: Interruptie de heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Aan de heer Rijsdijk zou ik willen vragen de dingen die u noemt, is dat dan geen inkomenspolitiek voeren?

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Bij inkomenspolitiek denk ik toch vaak aan politiek zeg maar via de belastingen. Dit zijn mogelijkheden die gemeenten hebben en waarbij je inderdaad ook wel een beetje daarop kan sturen. Dat ben ik wel met u eens. Maar mijn oproep, het punt dat ik wil maken is vooral laten we die ruimte ook benutten. Er gaat veel geld om in het sociaal domein. Dat is waar, maar het is ook het grootste domein en er zijn ook heel veel mensen van afhankelijk. Het raakt wat dat betreft echt aan de bestaanszekerheid van mensen. Blij zijn we met het enthousiasme ook van de wethouder voor de motie Versterking buurtbus en met de brede steun van de raad voor die motie. We hopen ook echt dat het gaat lukken met een vierde buurtbuslijn. Het lijkt ons een mooie aanvulling. Ik hoorde de wethouder in zijn termijn zeggen dat hij in de eerste helft van 2024 de plannen voor het HOV zal presenteren. Ik ben in mijn motie uitgegaan van ergens in 2025. Maar als eerder haalbaar is voor een extra buurtbus wil ik de wethouder wel oproepen zeg maar om dat te proberen. Hij benadrukte ook het belang van vervoersarmoede. Het ontsluiten van alle wijken met het openbaar vervoer kan natuurlijk helpen om dat tegen te gaan. De wijk Oostendam is wat dat betreft niet zo goed voorzien, helemaal niet. We vinden het jammer dat het niet gelukt is om lijn 144 's avonds door te laten rijden. Dat was natuurlijk de vraag die wij hadden gesteld in het vragenuur rondom vragen rondom de 143. Het had een mooie oplossing kunnen zijn. Wat ons betreft ook een goedkope oplossing, maar het is jammer dat de RET daar niet in heeft willen meedenken. We hopen nog steeds dat bus 143 dit jaar weer zal rijden. Dat dat ook goed is zeg maar voor de bediening van Drievliet en Het Zand. Wellicht dat de wethouder in zijn termijn ook kan aangeven of dat nog steeds zeg maar haalbaar is dit jaar. Wonen, er is al veel over gezegd. Betaalbaar wonen, woningen zijn gewoon heel erg duur. Dat maakt het voor heel veel mensen lastig, met name ook voor starters, voor jongeren om een woning te kopen. In dat kader wil ik heel graag nog eens wijzen op de unaniem door de raad aangenomen motie Betaalbaar wonen in 2020. Waarin we het college hebben gevraagd om ook mogelijkheden als erfpacht en koopstart en koopgarant te onderzoeken. Ook of het mogelijk is om eigen grondposities te verwerven of duidelijke kaders zeg maar te stellen aan projectontwikkelaars.

De voorzitter: Interruptie de heer Mijnders.

De heer Mijnders: Dank u wel voorzitter. Dat was een prachtige motie, heb ik ook aan meegeschreven. Die zijn toen allemaal door de wethouder die nu toevallig ook de voorzitter is, opgenomen in de woonvisie. Toen was de Partij van de Arbeid de enige partij die tegen de woonvisie ging stemmen. Dus dat begrijp ik niet helemaal.

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Kijk die woonvisie is natuurlijk breder dan dit aspect. We hebben toen ook gezegd dat was voor onze moeilijke keus en soms stem je dan valt het dubbeltje de ene kant op en dan stem je er wel mee in. Nu hebben wij gemeend dat niet te moeten doen. Dat neemt niet weg dat we met dit stukje wel blij waren. Maar onze oproep is ook aan de wethouder maak werk zeg maar van dit onderzoek. Ga eens kijken wat er mogelijk is zeg maar om de betaalbaarheid van woningen wat zo onder druk staat, of we daar ook als gemeente iets aan kunnen doen. Het staat nu mooi op papier, maar wat ons betreft is er nog weinig uitvoering aan gegeven en daar zien we graag verandering in. Over de bewegwijzering is al het één en ander gezegd. We vinden dat een goede motie en we dienen die ook mede in. Ik zou daar in het kader van veiligheid nog wel een dingetje aan toe willen voegen. Om ook te kijken, we hebben daar om een toezegging gevraagd in onze algemene beschouwing, waar het college nog niet op gereageerd heeft maar wellicht in de tweede termijn. Om ook paden die nu geen tenaamstelling hebben en die daardoor moeilijk te bereiken zijn voor veiligheidsdiensten, voor ambulances als er iets gebeurt. Om te kijken of die ook van een naam voorzien zouden kunnen worden. We hebben daarvan ook een concreet voorbeeld. Nog niet zo lang geleden is er een ongeval geweest tussen het pad tussen het Lancaster monument en Sursum Corda. De ambulance had heel veel moeite om daar te komen. Nu ging het om een breuk, dus dat was gelukkig niet levensbedreigend, maar wel heel vervelend. Maar om te kijken of dat meegenomen kan worden in het bewegwijzeringsplan. Ik krijg hier de suggestie ...

De voorzitter: Interruptie de heer Kardol.

De heer Kardol: Als het over dit onderwerp gaat heb ik naar aanleiding van de algemene beschouwing nog wel een vraag aan de PvdA. Bent u het met de SGP eens dat er wel gewoon namen moeten worden gekozen die gewoon passen bij de straat?

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dat ben ik helemaal eens met de heer Kardol. Wat dat betreft vinden wij het eigenlijk wel passen als er wat vaker voor een vrouwen naam gekozen zou worden. Wij denken dat heel veel paden en straten daarvoor in Ridderkerk geschikt zouden kunnen zijn. Dat brengt mij dan nog even wat woningen betreft bij de Blaak. Dat duurt natuurlijk al best wel lang. De Blaak er spelen verschillende belangen. Ook mensen die erop uitkijken en die zeggen het ziet er niet uit. Wanneer gaat er nu eindelijk begonnen worden? We roepen het college de wethouder op om ... er is natuurlijk al heel veel inspanning gepleegd en dit is een lastig dossier. Maar we vragen ons wel af of het been niet een keer bijgetrokken kan worden. Dat het bomenbeschermingsplan er dan eindelijk komt, dat de ruis van de lijn gehaald wordt. Dat ook daar op een bevredigende manier aan de slag kan worden gegaan. Voorzitter, dan wil ik nog iets ...

De voorzitter: Interruptie de heer Overheid.

De heer Overheid: Ik sla pas laat aan, maar het muntje valt pas later bij mij.

De voorzitter: Gaat het wel over deze bijdrage?

De heer Overheid: Het gaat wel over deze bijdrage dat klopt helemaal.

De voorzitter: Stelt u uw vraag.

De heer Overheid: Maar de heer Rijsdijk geeft aan dat hij een voorkeur heeft voor vrouwenamen op straatnamen. Hij vroeg mij in mijn termijn over hoe het CDA staat tegenover kansongelijkheid. Dan denk ik als we het over kansongelijkheid hebben is dit toch wel een vorm die ik dan toch niet zo waardeer van de PvdA. Dank u.

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: De kansongelijkheid zit er natuurlijk in dat vrouwenamen in Ridderkerk een beetje zijn ondergesneeuwd, laten we het zo zeggen. Maar ik hoop dat we de heer Overheid op andere terreinen op het gebied van kansongelijkheid goed met het CDA kunnen samenwerken. Dan wilde ik nog iets zeggen ...

De voorzitter: Interruptie de heer Kardol.

De heer Kardol: Ik dacht ik zal even wachten tot de heer Overheid de vraag heeft gesteld. Het gaat nog om dat punt van de Blaak kwam voorbij, breder kan je het dan hebben over participatie. De heer Mijnders die interrumpende net ook al even dingen belangrijk vinden, maar vervolgens wel tegen een beleidsstuk stemmen. Dat hebben we dus nu recent ook gezien bij de nota participatie Betrokken Samenleving, ook daar stemde de PvdA tegen. Er werd nog de opmerking toen bij gemaakt we wilden misschien wel dingen veranderen maar een amendement hadden we eigenlijk geen tijd meer voor. Dat vind ik lastig. Kunt u nog die afweging nog toelichten?

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Wat de nota Betrokken Samenleving betreft hebben wij samen met mevrouw Van Nes van Burger op 1 zijn we met twee voorstellen gekomen. Om de huidige wijkoverleggen door te laten gaan in de huidige vorm totdat er zeg maar een nieuwe vorm bedacht is waar iedereen zich in kan vinden. Ook hebben we een voorstel gedaan om betrokken mensen die nu dreigen af te haken omdat ze zich niet gehoord voelen door de gemeente. Om dat als volwassenen met de gemeente zeg maar uit te praten, maar daar was geen meerderheid voor. Op het moment dat die voorstellen waren aangenomen hadden wij natuurlijk met die nota ingestemd. Maar als wij dingen niet goed vinden, dan gaan we daar niet in mee.

De voorzitter: De heer Kardol interruptie.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Ik hoor wat de heer Rijsdijk zegt, maar participatie is niet op te hangen aan wijkoverleggen. Want dan gaan we toch met zijn allen helemaal voorbij aan de geest van die nota die voor heeft gelegen? Volgens mij is de algemene oproep en ik denk dat we die hier met zijn allen gewoon kunnen steunen, we willen gewoon goede ambassadeurs. Op welke manier dat dan ook gebeurt, dat maakt dan even niet uit en daar moeten we naar kijken.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Participatie is inderdaad niet op te hangen aan wijkoverleggen. Participatie op te hangen aan goede, eerlijke communicatie en op een prettige manier met elkaar omgaan en

convenanten naleven, mochten die er zijn. Gewoon open eerlijk het gesprek aangaan en blijven gaan, dat is ook participatie.

Mijnheer Rijsdijk aan u het woord. Het is inmiddels ruim over twaalf minuten heen. ik stel voor dat u even een antwoord geeft en dan komt tot een stukje afronding. Dat eventuele vragen even worden opgespaard tot het einde van uw betoog.

De heer Rijsdijk: Dat is prima voorzitter. Participatie is natuurlijk breder, maar dit speelt al vanaf december. Dit is een heel hangijzer. Een grote groep betrokken inwoners die zich al heel lang heeft ingezet voor Ridderkerk en die de ogen en oren zijn van onze wijk, die dreigt af te haken. Dan is dat voor ons een groot en wezenlijk punt en dan doet de vorm er wel degelijk toe. Dan ga ik naar de afronding voorzitter, dan wilde ik nog twee punten aanstippen. De motie Ervaringskennis. Ook daar hebben we de wethouder goed gehoord, ook hebben we de oproep van mevrouw Klaver van de VVD gehoord. Die motie die zullen we aanpassen en door het tweede punt zeg maar te laten vervallen. We hopen dat met die aanpassing op brede steun van deze raad. De laatste opmerking die ik wilde maken voorzitter die betreft de motie Samenspeelplekken. Een mooie motie, breed gesteund. Wij hebben er ook enthousiast over meegedacht. We zijn blij dat de motie die wij in 2015 hebben ingediend voor toegankelijke speelplekken en die toen niet op ieders steun kon rekenen, maar het uiteindelijk wel haalde dat die op deze manier een mooi vervolg krijgt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog iemand met een brandende vraag? Ik zie twee handen omhoog. De heer Kooijman en daarna de heer Kardol.

De heer Kooijman: Ik denk eerlijk gezegd dat ik het even gemist heb net in de bijdrage, maar dat de heer Rijsdijk dat wel heeft gezegd. Maar waarvoor excuses en dan hoop ik dat hij het nog een keer wil herhalen. De motie Uitbreiding Ridderkerkpas, de wethouder gaf aan dat eigenlijk op één punt was het lastig en op een ander punt toevoegen van de Rotterdampas dat zou nu ook al mogelijk moeten zijn. We hebben zelf net even zitten zoeken, maar we konden die optie nog niet vinden. Maar misschien dat de Partij van de Arbeid daar al in ieder geval meer informatie op heeft. Met name dan ook hoe kijken ze nu op dit moment tegen de tekst in de motie aan en de reactie van de wethouder daarop.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u. Ik had de heer Rijsdijk een vraag gesteld over de ervaringsdeskundige. Dat idee hoe ziet de PvdA dat voor zich om die dan te betrekken bij het uitdenken en uitvoeren van effectief en integraal beleid.

De voorzitter: Mijnheer Rijsdijk komt u tot twee bondige antwoorden?

De heer Rijsdijk: Ik ga mijn best doen voorzitter, maar u zet de druk er goed op. Richting de heer Kooijman dat had ik inderdaad zeg maar al benoemd in mijn termijn. Ik heb de oproep eigenlijk gedaan aan de wethouder om de motie zo uit te leggen, het verzoek aan het college dat de maximale ruimte die de verordening meedoen biedt, om die zeg maar te benutten. Als op die manier zeg maar ook de Rotterdampas daarin meegenomen kan worden dan lijkt ons en de Gamma, dan lijkt ons dat prima. Daar zal de wethouder dan in de tweede termijn op reageren neem ik aan. De vraag over de ervaringsdeskundigen, die speel ik even door aan mijn collega mevrouw Ripmeester. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Ripmeester. Dat kwam er deze keer ook bij mij vandaan vloeiend uit.

Mevrouw Ripmeester: Heel goed. Dank u wel, ik heb me net ook voorgesteld toch? De ervaringsdeskundige, het gaat erom dat we meer gebruikmaken van hun kennis. Dat kun je natuurlijk op verschillende manieren doen. Daar vragen we ook om, hoe kun je dat beter benutten in de organisatie? De motie ziet erop toe niet zozeer om ze in dienst te nemen, maar wel om ze ook dichterbij de organisatie te brengen. Dus dat je eerder informatie ophaalt en die dus benoemd bij het ontwikkelen van beleid en bij het voorbereiden van beleid. Vanuit het idee dat je dan ook vooral effectiever en efficiënter beleid hebt. Dat is het idee achter de motie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu over naar de bijdrage van Partij 18PLUS in tweede termijn de heer Westbroek.

De heer Westbroek: Dank u wel voorzitter. Als je als één van de eerste bent heb je weinig tijd, hoorde ik net. Maar als je één van de laatste bent, is het ook niet alles. Dan moet je continu je bijdrage aanpassen anders klopt er geen meter meer van. Dan wil ik nu ingaan op de moties waarbij ik constateer dat er weer een onwaarschijnlijke hoeveelheid werk in is gaan zitten. Dat terwijl Ridderkerk zo'n mooi dorp is, weten we toch weer iedere keer met ideeën te komen en verbeteringen. Er is al veel gezegd en op sommige vlakken is er wat meer inzicht gegeven over de moties en de beweegredenen. Ik heb flink mee getypt in mijn bijdrage net. Alles na de schorsing was eerder vanmiddag even de strekking. Ja, we nemen ze allemaal nog een keer door tijdens het avondeten en terwijl de rest van de fractie aan het toetje begint, mogen de fractievoorzitters nog een keer passen en meten om te zien of er toch moties zijn die op steun kunnen rekenen na aanpassingen. Ik hoorde vanuit de VVD en de SGP de wens om de vereisten voor de ondernemingspenning wat scherper te stellen. Ik heb niet direct een antwoord of een aanpassing voor. Ik kan dat niet zo uit mijn mouw schudden. Om het dan maar eens te hebben over de kleurcodes die de VVD aanhaalde, de rode draad door dit verhaal is dat we verder over in gesprek gaan dadelijk en even kijken hoe we daar uit kunnen komen.

De voorzitter: Interruptie de heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. De heer Westbroek die noemde de motie Vrijwilligerspenning. Ik heb daar nog een vraag over. Hoe ziet hij de uitvoering van die motie voor zich? Is het de bedoeling dat bedrijven zich daarvoor aanmelden? Of is het de bedoeling dat de ambtelijke organisatie die de archiefboeken induikt om het zomaar te zeggen en die bedrijven dan gaat benaderen? Dank u wel. En met terugwerkende kracht.

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Dank u wel voorzitter. Nee, het gaat echt om de ondernemers, niet de vrijwilligers-ondernemerspenning. Gaat voor bedrijven die een bepaalde periode in Ridderkerk gevestigd zijn. Dat is denk ik ook nog wel een vraag in de uitvoering aan het college hoe die dat zien. Wat ambtelijk realistisch is om dat uit te voeren op aanvraag of moet het met terugwerkende kracht? Kijk, het is wel wat sneu als je zegt we doen het pas op het moment dat iemand die 25 jaar of die vijftig jaar er zit. Als iemand dan nu net een jaartje langer er zit, dan heeft hij geen recht meer op die penning of ... dus dat zijn wel wat aspecten denk ik om rekening mee te houden. Maar ik kan natuurlijk niet kijken in de ambtelijke organisatie en de capaciteiten die daarvoor zijn en hoe die systemen daarop zijn ingericht.

De voorzitter: Dank u wel. Er was een interruptie van mevrouw Van Nes-de Man en daarna mevrouw Klaver.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Hoe staat Partij 18PLUS dan tegenover een vrijwilligerspenning? Die zou wat mij betreft naast die ondernemingspenning kunnen, maar het zijn wel twee doelgroepen waarvan ik denk die vinden het hartstikke fijn om in het zonnetje gezet te worden.

De voorzitter: Mevrouw Klaver. Dat was een overzichtelijke vraag. Voegt u uw vraag daarbij.

Mevrouw Klaver: Daar gaan we weer, nog meer gevulde koeken. Deze wordt ook overzichtelijk, denk ik. Misschien kan de heer Westbroek in aanloop naar waar we het vanavond over gaan hebben alvast nadenken over wat is precies het doel van de ondernemingspenning? Dan komen we al een heel eind denk ik.

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: De vrijwilligerspenning. Nee ik zou het echt bij de ondernemingspenning willen houden. Er zijn voor vrijwilligers al wat erkenningen. De heer Kardol die refereerde daar ook al aan, dus ik wil het bij de ondernemingspenning houden in dit geval. Even kijken waar was ik gebleven bij mijn ...

De voorzitter: Er zijn nog een tweetal interrupties erbij gekomen inmiddels. De heer Mijnders en daarna de heer Kooijman.

De heer Mijnders: Dank u wel voorzitter. Ik zit de motie nog een keer te lezen, maar 18PLUS vraagt gewoon aan het college om iedereen die tussen 25-50 jaar een penning te geven en vijftig en honderd jaar. Dus eigenlijk geeft u één ook aan iedereen die er nu al zit om dat te doen. Maar dan heb je een enorme opgave, hoe zeg je dat, met terugwerkende kracht. De heer Van Os wil ze vast allemaal langsgaan, maar dat gaat maanden duren hier. Dus ook wel de vraag of u er vanavond echt wel goed ook wil kijken naar de haalbaarheid onder andere. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: In aanvulling op wat de heer Mijnders ook al aangeeft. Kijk, ik wil de heer Westbroek best nog wel feliciteren met zijn zevenentwintigste verjaardag, maar daar ben ik al rijkelijk laat mee. Dus ook daarin denk ik, gok ik, excuus. Zeventiende verjaardag, ben ik rijkelijk laat mee. 18PLUS. Maar in ieder geval wat ik bedoel te zeggen, je moet wel kijken naar het nut en de toegevoegde waarde dan. Dat sluit denk ik ook aan wat de VVD aangaf, wat is de toegevoegde waarde en als het nuttig is dan prima.

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Is het niet te veel werk? Ik denk dat je het juist lastig maakt op het moment dat je er allerlei andere extra eisen aan gaat hangen. Wanneer wel wanneer niet? Als je een bestand hebt met jaartallen, dan gaat dat vrij vlot denk ik. Het college kan natuurlijk zelf de overwegingen maken op het moment dat iemand die 25 jaar haalt of die vijftig jaar dat is echt een toonaangevend bedrijf. Daar gaan we tegelijk met een bedrijfsbezoek met de bedrijfscontactfunctionaris gaan we langs en overhandigen we die penning in dit geval zelf. Dus daar zijn ongetwijfeld heel veel mogelijkheden in. Maar je hoeft niet iedereen langs te gaan. Zijn we niet te laat? Nee, ik denk dat het echt wel een mooi stukje erkenning is. Je hebt uiteindelijk ook het Predicaat Hofleverancier Koninklijk, maar dat duurt wel honderd jaar voordat je daar uiteindelijk aan zit.

De voorzitter: Mijnheer Westbroek het is een onderwerp wat de gemoederen bezighoudt.

De heer Westbroek: Ja ik zie het.

De voorzitter: De heer Ros heeft een vraag, de heer Mijnders heeft een vraag aan de heer Rijdsijk. De heer Ros.

De heer Ros: Dank u voorzitter. De heer Westbroek maakt het nu helemaal bond. Hij zegt het college moet maar kijken als ze dus bij een bedrijfsbezoek langskomen of ze die penning geven. Dus dan aan de ene wel en de ander niet? Dat is toch raar dat er een bakker zit die na 25 jaar een penning krijgt en de slager die er vijftig jaar zit niet? Vind ik toch weer zielig voor de slager.

De voorzitter: De heer Mijnders.

De heer Mijnders: Dank u wel voorzitter. Het lijkt een hele simpele motie, maar hoe zeg je dat, het wordt steeds lastiger. Maar het punt wat de heer Westbroek net aangaf, dan zou ik gewoon in het college vragen wanneer een bedrijf 25 jaar gevestigd is, vijftig of honderd jaar of én honderd jaar, ga er dan heen en niet die tussenjaren. Dus ik denk op dat punt dan al de motie makkelijker maken door die drie jaartallen te noemen.

De voorzitter: De heer Rijdsijk ziet af van zijn interruptie. Ik stel me ook zo voor dat u dan even nu in finale zin tot een opmerking komt en daarna doorgaat.

De heer Westbroek: Dank u wel voorzitter. Kijk als je natuurlijk voldoet aan die vereisten dan voldoe je eraan. Het is niet zo dat ik hier zeg college kijk maar of je langsgaat en hem langsbrengt en wel uitdeelt of niet. Maar je hoeft ze niet allemaal fysiek uit te delen in dit geval. Je kan ook zeggen, dit is een toonaangevend bedrijf daar hebben we een bezoek gepland staan, die gaan we persoonlijk overhandigen, maar het doet niets af aan het recht om hem te krijgen. Ik ga verder naar de volgende anders komt er denk ik geen einde aan. De motie Onderzoek naar gezondheidseffecten Chemours. Dat geen enkele gemeente dit doet, heeft ons de laatste jaren nog nooit ergens van weerhouden. De directeur Milieu & Veiligheid van het RIVM heeft overigens in een reactie op de aangenomen motie in de Tweede Kamer aangegeven en ik citeer. Om tot een uitgebreid gezondheidsonderzoek over te gaan en bij de staatssecretaris en ik citeer. Bij het bepalen van de behoefte moet ook aandacht zijn voor de vraag en de zorgen van lokale overheden en omwonenden. Einde citaat. Dus wat mij betreft is dit gewoon het moment om kenbaar te maken wat onze zorgen en wensen zijn op dit gebied. Dan de moties van andere partijen. Dan begin ik even bij de SGP. De uniformering lokale bewegwijzering en bebording. Wat ons betreft geeft dit Ridderkerk wat meer uitstraling en hebben we genoeg te bieden om wat van deze borden te plaatsen. Als de heer Kardol hierna in Ridderkerk net zo goed de weg weet te vinden als de weg naar de overwinning op het schaakbord, dan komt het vast helemaal goed. De motie Soorten managementplan van GroenLinks lijkt ons efficiënt duurzaam en te schelen in de kosten voor onze inwoners gezien de gerechtelijke uitspraak. De motie Informatievoorziening bomenkap deed mij denken aan een toezegging die ik ooit vroeg om inwoners meer te informeren door middel van bebording bij werkzaamheden in de openbare ruimte. Deze motie sluit daar dan ook prima bij aan en wij kunnen ons daarin vinden. De motie van Echt voor Ridderkerk wat betreft het streven naar het vermijden van PFAS-producten bij inkoop kunnen wij ons ook in vinden en dat zal u vast niet verbazen. Gezien wat er leeft op dit gebied kan het geen kwaad om hier nog eens wat extra aandacht voor te hebben. De motie om mee te doen aan de wedstrijd voor diervriendelijkste gemeente die is inmiddels ingetrokken. Dus ik ben benieuwd hoe dat volgend jaar zal zijn. De andere motie is ook ingetrokken. De moties van de Partij van de Arbeid dan. Het uitbreiden van de Ridderkerkpas daar voelen wij wel wat voor. Ook het versterken van de buurtbus kan op onze goedkeuring rekenen. Dan ook vanaf hier maar even de complimenten voor de bestuurders hiervan. Mooi om te zien hoe deze mensen zich inzetten en af en aanrijden. Diezelfde buurtbus die brengt mij dan ook bij de volgende motie de pop-upstore. Wij vinden deze toch wel erg dubbel op. Gelet op de buurttenten en ook wat het college vanochtend al even aangaf welke partijen daar allemaal al staan en hoe goed die bezocht zijn, vinden wij dat toch wel dubbel. De motie Ervaringskennis. Ik heb hem nog net heel even snel kunnen aanpassen. Die gaan wij vanmiddag nog even een keer bespreken naar aanleiding van de aanpassing van de motie de motie. De motie

Ridderkerk trakteert vinden we leuk, maar we hebben het idee is die niet iets te breed of te ruim? Moeten we dat niet beperken tot alleen punt één en twee? Want hoe zit dan de uitvoering van de rest van die motie precies met de mensen die op zichzelf nog wonen?

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel voorzitter. Niet zo heel erg ingewikkeld. Er werd opgemerkt dat er ook eenzame ouderen waren of ouderen die alleen waren die misschien dat ook wel zouden willen. Dus alles in eenvoud kun je gewoon mensen uitnodigen op dezelfde dag op hetzelfde moment in burgerzaken om een taartje te komen eten. Of je kunt aanbieden dat mensen een taartje kunnen halen om met een vriendin thuis op te eten. Maar de bedoeling is dat mensen elkaar gaan ontmoeten en van de bank af komen. Dat was het eigenlijk.

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Dank u wel voorzitter. Kijk, dat verduidelijkt alweer heel wat voor ons. De motie van het CDA een groener Oostendam. We hadden er in eerste instantie behoorlijk wat vraagtekens bij gezien de oorspronkelijke naamgeving. Met de toelichting van de wethouder is dit wat ons betreft een prima motie. Breng dit nog maar eens onder de aandacht nu er een nieuw groenplan is bij de andere overheden. De campagne over de impact van illegaal drugsgebruik vinden we meer thuishoren bij de landelijke overheid, specifiek Stichting SIRE bijvoorbeeld. Dan de motie met het plan om het afvalbeleid in andere talen onder de aandacht te brengen. Dat is wel interessante, dan heb ik wel een vraag aan het CDA. Kennen zij toevallig Vera Stupenea?

De voorzitter: De heer Mijnders wilde al een interruptie plaatsen, maar u kunt dat mooi combineren wellicht.

De heer Mijnders: Vera Stupenea, nee. Nee ik was ook niet van plan ... nee ik heb mijn dochter ook niet zo genoemd, dus nee Vera Stupenea dat ken ik niet. Dus ik hoop zo op een toelichting. Nog even een reactie op de motie rondom illegaal drugsgebruik. 18PLUS geeft aan meer een landelijk iets. Verkeersvoorlichting op scholen doen, andere voorlichting rondom drugs, hulpmiddelen, Nul18 wat we doen in de Loods. Vindt u dat ook allemaal landelijk beleid? Waarom vindt u dit landelijk beleid? Waarom vindt u niet zou een mooie campagne kunnen zijn, om ook als Ridderkerk ook de drugsgebruikers bewust te maken van de impact die ze hebben met hun drugsgebruik. En Vera nog wat uitleggen.

De voorzitter: Mijnheer Westbroek. maar voordat u daartoe overgaat de twaalf minuten zijn inmiddels aangetikt. Dus als u daarna komt tot afronding richting de 13,5 minuut, zou dat mooi zijn.

De heer Westbroek: Nee, ik heb de campagne van Rotterdam gezien en dat zit inderdaad in de impact, maar ook in de buitenruimte hoe ze het aanpakken. We hebben hier natuurlijk Facet die geeft voorlichting op scholen. Ik zou dan inderdaad zeggen Facet doe dan ook meer over de maatschappelijke impact in dit geval. Maar dat is volgens mij echt iets anders dan de campagne die het CDA met deze motie voor ogen heeft in de buitenruimte. Wat betreft ...

De voorzitter: De heer Mijnders.

De heer Mijnders: Twee vragen. Wat is dan precies het probleem bij Partij 18PLUS als u het heeft over de buitenruimte? Wat is daar mis mee in Rotterdam? Het tweede, we zeggen helemaal niet dat het alleen in de

buitenruimte moet. Het is maak de campagne over het algemeen heel Ridderkerk met ook de partners eventueel erbij, om ook dus die impact te doen. Dus het gaat om niet alleen om de gezondheidsimpact, maar nu ook de impact als je drugs gebruikt op de maatschappij. Dus het laatste wat u zegt dat staat niet in de motie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Wat ik al aangaf ik vind dat meer thuishoren bij Stichting SIRE zo'n campagne. Wanneer we het hebben over Facet en voorlichting op scholen, dan mag best wel een stukje meegenomen over maatschappelijke impact en preventie. Want des te eerder je daarbij bent, des te meer je uiteindelijk voorkomt. Wat betreft Vera Stupenea voorzitter, ik ga dat even toelichten. Dat is een schrijfster uit Siberië die in 1997 naar Nederland is gekomen. Ze heeft zich de Nederlandse taal machtig gemaakt en inmiddels heeft ze menig boek geschreven. Afgelopen augustus bracht ze haar meest recentelijke boek uit, genaamd Moordende Paardenrace. Dit is de allereerste Nederlandse thriller over gokken en intriges in de paardenwereld. Maar misschien dwalen we af. Mijn punt voorzitter, de motie van het CDA wat betreft het afvalbeleid in andere talen onder de aandacht te brengen, zorgt er misschien wel voor dat we dit soort pareltjes van Nederlandse boeken in de toekomst zullen mislopen. Wij zullen die dan ook niet steunen.

De voorzitter: Mijnheer Westbroek er is een interruptie bij de heer Kooijman en daarna de heer Mijnders.

De heer Kooijman: Over dat afdwalen wil ik geen oordeel vellen, maar ik wil nog heel eventjes toch terug naar de drugscampagne. Want twee dingen begrijp ik niet helemaal. 18PLUS die maakt zich hier heel erg druk voor PFAS en maakt dat heel erg lokaal, net als bijvoorbeeld lachgas en vet gezond hebben we de wethouder net gehoord. Dat zijn allemaal dingen die we heel lokaal maken, het mesgebeuren zeg maar. Dan is dit ineens moeten we dit landelijk maken, dat snap ik niet helemaal. Dan ben ik het tweede punt kwijt, maar dit is denk ik al best een belangrijk punt.

De voorzitter: De heer Mijnders en dan komen we eventjes qua interruptie tot afronding want dan kan de heer Westbroek zijn verhaal afmaken.

De heer Mijnders: Dank u wel voorzitter. Weer twee punten. Ik heb nog steeds geen reactie inderdaad waarom is er een probleem rondom de buitenruimte in Rotterdam? Volgens 18PLUS is dat een probleem, kan dat niet. Ik ben wel heel erg benieuwd naar de reactie daarin, maar ik vind de aanvulling van de heer Kooijman ook heel erg sterk. Ben ook benieuwd naar die reactie. Dan toch maar doorvragend, wat heeft, hoe zeg je dat? Het afvalbeleid, het Ridderkerks afvalbeleid dat heel veel is veranderd de afgelopen jaren, dat ook beschikbaar te stellen in bijvoorbeeld andere talen? Omdat we willen, hoe zeg je dat bijplaatsing en andere problemen waar we ook 18PLUS ook op acteert, tegengaan. Wat heeft dat te maken met dat er straks niet nog zo'n boek verschijnt?

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Dank u wel voorzitter. Om die laatste als eerste maar even op te pakken. Uiteindelijk is in Nederland de voertaal Nederlands en verwachten we dat mensen ook integreren en die taal zullen leren. Dat heeft het te maken met dat boek. Dus wij zijn geen voorstander ervan om het afvalbeleid ook in andere talen ter beschikking te gaan stellen. Wat betreft de motie met betrekking tot drugs. Wat ik net al aangaf, ik vind dat er prima rol voor Stichting SIRE om dat op te pakken en Facet doet al heel veel op dit gebied qua voorlichting op scholen en des te eerder je daarbij bent, des te beter het is.

De voorzitter: Ondanks dat ik heel voorzichtig had gevraagd kunnen we een beetje tot afronding van dit onderwerp komen. Zag ik nog twee handen die zo urgent de lucht in leken te gaan dat ik denk daar moet haast allemaal even ruimte voor geboden worden. Maar echt even oprecht het gaat ook van uw tijd voor straks af. Dus de heer Rijsdijk nog even, mevrouw Van Nes-de Man nog even dan komen we echt tot afronding.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. De heer Westbroek heeft er natuurlijk gelijk in als hij zegt dat mensen Nederlands moeten leren. Maar op het moment dat mensen hier bijvoorbeeld komen, zijn zij de Nederlandse taal logischerwijs nog niet machtig. Wat is er dan verkeerd aan om die mensen zeg maar om toch alvast mee te kunnen doen in de Ridderkerkse samenleving in hun eigen taal erop te wijzen hoe wij hier omgaan met het afval? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Ik heb misschien een suggestie. Het zou toch heel simpel kunnen door een sticker op de ondergrondse containers te plakken met een infographic erop wie, wat en hoe?

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Dank u wel voorzitter. Wat is er verkeerd aan? Ik vind het het verkeerde signaal in dit geval. Ik denk dat er ook genoeg begeleiding is voor deze mensen hoe wij hier met elkaar omgaan en hoe wij ons afval weggooien. Volgens mij is daar meer dan genoeg begeleiding voor en hoeven wij niet onze informatievoorziening daarop aan te passen. Ik heb nog twee alinea's voorzitter. Ik zal ze snel af gaan maken want ... de motie van de ChristenUnie voor de samen speelplek steunen we. Het is belangrijk dat kinderen met een lichamelijke of verstandelijke beperking ook een plek hebben om buiten te kunnen spelen. Het plan voor een jaarlijkse netwerkbijeenkomst voor vrijwilligersorganisaties voelen wij vrij weinig voor. We krijgen toch ook de signalen dat organisaties hier niet op zitten te wachten omdat er al genoeg aandacht en mogelijkheden zijn in onze netwerken voor ze. Het realiseren van een kunstwerk door een internationaal bekend kunstenaar hebben wij moeite mee. Het gouden lijntje zit bij ons nog vers in ons geheugen. De opmerkingen van het college over de locatie en de kosten helpen ook niet echt mee. Dan heb ik nog een paar moties van Burger op 1. De motie met betrekking tot de zonneweide zullen we niet steunen. Wat betreft het schoolontbijt wordt er al invulling aan gegeven aan door middel van gezonde voeding. In dit geval blijktbaar is de keuze gevallen op een lunch in samenwerking met de scholen. Het Vlondervoetpad is bij ons een twijfelgevalletje. We geven de indieners mee om deze misschien iets anders te formuleren richting onderzoek en in kaart brengen van wat dan precies de kosten zijn. Dat waren ze volgens mij voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog iemand met een prangende vraag? Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Dank voor uw aanvulling op Vlonderpad, daar kunnen we even naar kijken straks. Dat is ook een beetje wat de wethouder al aangaf. Is 18PLUS het met ons eens dat een ontbijt een heel ander effect heeft op je concentratie als dat een lunch dat heeft? Want daar gaat het in feite om. Die lunch er moet geen zak chips in dat lunchbakje dat begrijpen we allemaal. Maar ontbijt is gewoon basaal en daar heb je de hele ochtend al iets aan.

De voorzitter: De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Natuurlijk is een ontbijt iets anders dan de lunch. Maar ik snap de strekking van mevrouw Van Nes-de Man. Alleen je moet het ook in overleg met de scholen doen en wat realistisch en haalbaar is en wat de wensen daar zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij tot afronding hiervan en geef ik het woord aan de heer Kooijman van de ChristenUnie.

De heer Kooijman: Dank u wel voorzitter. Ik herken heel erg de eerste woorden van de heer Westbroek dat het aan het eind van zo'n bijeenkomst houden van de bijdrage heel veel schrapwerk met zich meebrengt. Maar gelukkig kan het tegenwoordig allemaal digitaal en kan ik het ook nog teruglezen want als ik op mijn handschrift af had moeten gaan, dan had dat een probleem worden. Deze dag, het nut van deze Begrotingsdag, daar ging het vanmorgen ook eventjes over. De één noemde het een feestje voor de fractievoorzitters en ik hoorde de wethouder Stip zeggen het is een mooi moment om uit te zoomen en eventjes alle kanten van de zaak weer te belichten. Dus zo wordt er verschillend naar gekeken. Ik heb vanmorgen mooie bijdragen gehoord in de eerste termijn, ook vanuit het college. Daar kom ik zo nog even op terug. Ook zojuist heb ik mooie debatten gehoord en hebben we met elkaar het goede inhoudelijke gesprek. Dat alleen al maakt dit zeker een nuttige dag. Ik wil mijn complimenten uiten richting de wethouders, die echt de woorden hebben gegeven aan de vragen of de zorgen die wij in onze algemene beschouwingen hebben opgenomen. Dank wethouder Van Os. Nu horen we, vandaag horen we ook uw langetermijnvisie. Dat regionale warmtenet niet opportuun zijn, dat begrijpen we, maar we moeten wel wat anders. Dat anders is dus niet afwachten. Heel mooi dat u daar echt wel mee bezig bent, de woorden die u daaraan gaf. Zeker ook mooi dat u uw portefeuille ook vertaalt naar uw eigen handelen. Uw auto de deur uitgedaan, hartstikke knap. Misschien gelukkig dat u de sportportefeuille inmiddels niet meer in uw bezit bent anders had u ook aan City Run mee moeten doen, dus dat is u dan bespaard gebleven. Maar dat enthousiasme dat spreekt mij zeer aan. Graag horen wij vaker van al die stappen die worden gezet. Misschien is het goed om dan begin 24 weer en keertje een commissiebijeenkomst over de uitwerking van de klimaatvisie en de energietransitie te houden. Wethouder Stip liet ook heel mooi voorbeelden horen vanuit haar portefeuille. Er gebeurt dus meer dan in de begroting nu is opgenomen. De woorden van de portefeuillehouder Financiën geven ons nu ook de geruststelling die we zoeken naar aanleiding van het ravijnjaar en de begrotingsopzet. Maar waarom waren we dan eigenlijk zo kritisch? Ik heb daar net over nagedacht samen met de fractie en we kwamen daartoe dat het misschien toch mogelijk ook te maken heeft met de nieuwe begrotingsopzet. Want die is niet alleen voor de verantwoording van de voortgang van het collegeprogramma. Zoals een aantal wethouders nu aangegeven we hebben het collegeprogramma vertaald nu in de begroting. Wat gaan we vanuit ons collegeprogramma doen in het komende jaar? We missen dan al die andere dingen die we als raad ook eerder hebben al vastgesteld waar we ook verwachten dat daar gewoon meters worden gemaakt. Dus misschien is het goed om daar toch nog eens een keertje met elkaar over na te denken hebben we nu de goede vorm gekozen hierin? Of moeten we dat op een andere manier meegeven? Dus dat wil ik graag meegeven aan het college. Dan wil ik eerst even terugkomen op onze eigen moties en daarna de bijdragen van andere partijen nog een keertje langslopen. Ik begin even bij de motie Netwerkbijeenkomst. We vinden het jammer dat deze op dit moment wordt ontraden door het college. We geven ook duidelijk aan, er gebeurt al inderdaad heel veel. Facet is een belangrijke partner, maar er zijn al zoveel meer organisaties die net zo belangrijk zijn. Maar we hebben de woorden van de wethouder nu gehoord en we gaan daarmee nogmaals op onderzoek uit. Omdat de reactie van de wethouder niet strookt met onze signalen. We gaan het nu uitzoeken en we trekken hem voor nu in en we komen dan mogelijk op een later moment daar nog op terug. Dan de motie over het kunstwerk. Ook dat vind ik spijtig om te horen dat er bezwaren zijn vanuit het college. We hebben een aantal keren gevraagd aan de wethouder waarom het in de eerste instantie niet mogelijk leek te zijn. Enige blokkade, daar was geen

sprake van hebben we gehoord. Pas vandaag krijgen we nu een antwoord dat het te maken zou kunnen hebben met de omvang en de zwaarte en ingewikkeldheid met grond et cetera. Dat hadden we graag eerder gehoord want dan hadden we misschien daar op een andere manier in onze motie of richting de kunstenaar mee om kunnen gaan. De motie biedt in eis twee ook juist ruimte om vanuit de gemeente eisen mee te geven. Voorwaarden die we stellen om zo'n kunstwerk dan mogelijk te maken. Als dat ook eisen zijn die van omvang en plaatsing, dan is dat natuurlijk prima. Dus dat kunnen we gewoon meegeven. Over sanering van gronden, er worden ook genoeg plannen uitgewerkt de komende jaren daar hebben we net ook vandaag wel wat over gehoord. Dan kan dus werk met werk worden gemaakt en hoeft er niet specifiek grond te worden gesaneerd. Ik denk aan Beverbal, het park bij de Jonkheer van Karnebeekweg, sportpark Bolnes, het zwembad, Oosterpark, de Loods, Huisartsschool, et cetera. Waar een wil is, is een weg, het werd al eerder gezegd. Mooi vond ik wel de opmerking die de heer Westbroek gaf bij de ondernemingspenning, soms kan een klein gebaar heel groot zijn. Ik maak hierin graag ook de link naar onze motie over het kunstwerk. In de tweede termijn heb ik enkele partijen al van een reactie gehoord over deze motie. Dan wordt er gezegd ik denk dat we ervan weg moeten blijven. Maar het gaat hier om dankbaarheid tonen. Willen we daar ons hart voor openstellen? Dat is wat ons betreft de enige principiële kwestie. Als het om de persoon gaat, hij is natuurlijk ook niet zomaar iemand. Ook dat speelt nadrukkelijk mee in deze situatie. Het geeft ook invulling aan het woordje hart, in de titel van het coalitieakkoord wat ons betreft. Een beeld met de titel dankbaarheid geeft ook aan hoe wij als Ridderkerk in de afgelopen periode mensen in nood hebben opgevangen en dat is toch ook mooi. Voorzitter ik hoop met dit pleidooi dat mensen toch nog even aan het denken worden gezet. Dan een motie die we niet hebben ingediend vandaag, maar vorig jaar. De motie Rookverbod. We kwamen er in onze algemene beschouwing al even op terug. Want die is vorig jaar aangenomen. Op 16 december 2022 kregen we al een brief van het college over enkele weken gaan we het uitvoeren en is de plek voor het gemeentehuis rookvrij. Begin vorige maand hebben we daar nog even een keertje de wethouder op bevraagd, want er staat nog steeds een asbak. Nee, eind oktober, dan is hij weg. Begin deze week nog even voor de zekerheid gekeken, stond er nog steeds. Fotootje naar de wethouder, weet u het zeker? Let op, u heeft nog een paar dagen. Helaas vandaag, de asbak staat er nog steeds. Er is dus echt werk aan de winkel. We pakken u niet op een weekje meer of minder, maar alstublieft wethouder kom ook daar uw afspraken na. Dan ga ik naar de bijdrage die heb gehoord van andere partijen. Ik vond het een hele mooie bijdrage van GroenLinks. Wel hoop ik nog wat extra de vertaling te horen vanuit artikel 1 de concrete situaties bij ons in Ridderkerk. Of als het gaat over bepaalde voorstellen die hier naar voren komen. Maar goed, ik denk dat de heer Ros dat hij vast nog wel terugrijpt op zijn bijdrage als dat een keer in de raad ter sprake gaat komen. Het was zeker een leerzaam college weer, dank u.

De voorzitter: Interruptie de heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter mijn bijdrage die grijpt ook terug naar Ridderkerk. Het gaat van artikel 1 richting een inclusieve samenleving en daarbij komen allerlei inclusieve voorstellen naar voren. Dat kan gaan over inclusief over de LHBTQ en nog wat letters gemeenschap. Dat kan gaan over een inclusieve speeltuin voor mensen met een beperking. Dus dat kan van alles zijn. Die voorstellen komen voor en mijn pleidooi was, als je het doet, doe het dan allemaal.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien even een korte vraag van mijn kant. Ik hoor een redelijk irritante piep. Beneden het alarm. Daar wordt aan gewerkt, schat ik zo in. Kijk aan, mooi prima. De heer Kooijman gaat u door.

De heer Kooijman: Even kijken, waar was ik gebleven? Bij het CDA. Het CDA had een uit ... mag ik weer voorzitter?

De voorzitter: Ja u mag zeker.

De heer Kooijman: Ik ga gewoon door met praten.

De voorzitter: Zelfs ook van de rest. Hoor maar het wordt stil.

De heer Kooijman: Ik kwam net op mooi stukje uit van mijn tweede termijn. Het CDA had uitgebreide algemene beschouwingen. Zoals wethouder Stip al aangaf, ik zei het al, mooi om wat uit te zoomen en aan te geven hoe een partij in de grote diversiteit en onderwerpen staat. Ik vond het ook een heel mooi pleidooi van de heer Mijnders over de campagne voor bewustwording bij drugsgebruik. Helemaal mee eens, dus we steunen die motie van harte. Als het gaat om de motie over afval in buitenlandse taal. Die campagne die steunen wij ook van harte. Dan denk ik ook waar gaat het nu uiteindelijk om? Willen we zo principieel zijn dat we zeggen nee wij vinden Nederlands is de voertaal? Of zeggen we, nee wij willen dat ons afvalbeleid goed wordt uitgevoerd en wij helpen onze inwoners. Of ze nu de Nederlandse taal machtig zijn, of niet. We helpen al onze inwoners, inclusief. We helpen ze om het beleid ook goed op een goede manier uit te voeren. Ik denk dat daar de crux in zit. Dus artikel 1 we noemen hem maar weer. 18PLUS die gaf in eerste termijn aan al jaren te lobbyen voor een andere opzet van deze dag. Ik ben me daar niet zo heel erg van bewust maar mogelijk gebeurt dat lobbyen wat achter de schermen. Kan 18PLUS daar ons vandaag meenemen in hun ideeën daarover of later? Want ik ben zeer benieuwd en tot nu toe vind ik dit een goede opzet, maar wellicht zijn er veel betere vormen te bedenken. Graag ga ik daarover in gesprek. Op de vraag die de heer Westbroek stelde komt er ooit vrede op aarde? Daar kan ik volmondig op antwoorden met ja. Ooit komt die dag, daar geloof ik heilig in. Van die opmerking naar de SGP. Een hele mooie bijdrage uit het Bijbelboek Job en we zijn daarvan onder de indruk. Het verhaal roept ons allemaal op om te zorgen voor de eigen omgeving, de naasten en de vreemdeling. Mooi dat u dat zo bracht. Hier heb ik al een interruptie al bij stilgestaan, dus hoef ik niet meer op te hebben. Leefbaar gaf ook mooie positieve woorden aan de invulling zoals die nu op dit moment in het beleid al wordt gedaan. Ik herken ook wel de twijfel die er zat, die Leefbaar aangaf, wij dienen nu geen motie in omdat er eerst geprioriteerd moet worden in de dingen die al in gang gezet zijn. Maak dat nu eerst af. Dat heeft bij ons ook echt in de voorbereiding wel gevraagd moeten we dingen doen? We kwamen in de aankondiging al met zes moties, daar hebben we er al een paar van geschrapt, vandaag weer eentje om inhoudelijke redenen. Maar ik herken die twijfel zeker wel. Er ligt gewoon heel veel werk te wachten. Het liefst had ik ook nog vier moties voor fietspaden, busverbindingen en van alles nog wat ingediend. Maar laten we eerst doorgaan met de plannen die al op de plank liggen. Dan nog even wat onderwerpen die voorbijkwamen. Woningbouw werd door meerdere partijen genoemd. Ik herken ook wel dat het CDA zojuist aangaf, volgens mij is het ook belangrijk durven wij als raad ook keuzes te maken? Het gaat knellen aan alle kanten, maar dat moeten we volgens mij ook niet uit de weg gaan. Want als we dat doen, dan moeten we eigenlijk met elkaar zeggen er kan geen woning bij meer bij in Ridderkerk. Maar dan hebben we op een andere manier een discussie. Dus woningen bij ...

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Dat zegt de heer Kooijman nu wel, maar er liggen gronden nu braak of bijna braak of waar al jarenlang plannen voor liggen. We kunnen best vooruit in Ridderkerk. Als er in Bolnes Slikkerveer tot een max van tweeduizend woningen, je mag niet hopen dat het er komt dat zeg ik dan maar op persoonlijke titel, bedacht is. Dan denk ik we hebben toch gewoon de ruimte? We moeten aan de

slag. We moeten niet zoeken en piepen we kunnen niks. Er gebeurt niks en dat sluit een beetje aan bij wat Leefbaar mevrouw Kayadoe ook zei. Wat u zelf ook eigenlijk erkent, er liggen plannen op de plank en geef daar uitvoering aan.

De voorzitter: De heer Kooijman en daarna geef ik het woord aan de heer Mijnders.

De heer Kooijman: Daar gaat het mij juist precies om. Als ik even als voorbeeld het nieuwe plan van Wooncompas 't Ronde Sant. Er werd ook gezegd zo'n torenflat hier dat past helemaal niet. Want die Erasmuslaan en die Vlietlaan dat is al heel druk met verkeer, dus daar past geen verkeer meer bij. Ik kan u één ding vertellen, als we straks PC Hoofdpark gaan ontwikkelen, waar volgens u dan misschien de plannen zo kunnen worden uitgevoerd. We gaan daar voor hoogbouw, dan komt er ook heel veel verkeer bij. Dat gaat ook druk opleveren op de Vlietlaan, dat gaat ook druk leveren opleveren op de Vondellaan, op de Jan Luykenstraat, op de Geerlaan, et cetera. Die druk die gaan we krijgen en daar hebben we mee te dealen en dat kunnen we niet uit de weg gaan. Dat is wat ik mee wilde geven.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Mijnders.

De heer Mijnders: Aanvullend daarop, Burger op 1 noemt altijd een paar locaties. Maar de noodzaak voor woningen in Ridderkerk is veel groter dan dat. Burger op 1 komen altijd met drie locaties en daar gaan we dan bouwen en dan is het probleem opgelost. Als we dan niet helemaal uitkomen dan komt Burger op 1 met een voorstel voor twintighoog op Koninginneweg. We hebben heel veel locaties nodig. Bijvoorbeeld Bolnes waar u elke keer op hamert met die tweeduizend. Dat is een ambitie, alleen we hebben juist ook aan de voorkant nu al gezien verkeer, dat dat waarschijnlijk helemaal niet mogelijk is. Dat juist zo'n verkeersonderzoek laat zien, het staat al helemaal vast. Dus ook Bolnes, ook de rivieroeveren op dit moment zijn geen plek waar we heel veel kunnen gaan bouwen. Dus we hebben elke plek nodig. Als u elke keer maar komt bent drie wel en voor de rest gaan we nergens bouwen, dan los we het probleem niet op.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes een korte reactie en daarna gaan we weer terug naar de heer Kooijman.

Mevrouw Van Nes-de Man: Het zal u niet verbazen dat ik die mening niet deel. Moet u eens kijken hoeveel woningen bij het PC Hoofdpark gebouwd kunnen worden. Ik ben benieuwd naar de plannen voor de hele locatie waar de oude huisartsschool staat en laten we daar eerst eens gaan tellen. We kunnen niet oneindig veel bouwen in Ridderkerk, dat kan het verkeer niet aan, dat klopt.

De voorzitter: De heer Mijnders.

De heer Mijnders: Twee vragen. Weet u hoeveel woningen we in Ridderkerk nodig hebben? Weet u hoeveel er in de planning überhaupt maximum mogelijk zijn op het PC Hoofdgebied?

De voorzitter: Misschien is het wel goed om even geen debat binnen de bijdrage van iemand anders te doen. Dat is misschien ook niet heel erg kies. Misschien moet u daarstraks nog eens even het gesprek over voeren onderling, langs de lijn van weet u wat ik weet? Maar de heer Kooijman die mag nu verder.

De heer Kooijman: Ik kijk nu al uit naar het debat rond de nieuwe plannen rond de huisartsschool en PC Hoofdpark. Ik hoop dat het enthousiasme van Burger op 1 dan straks ook nog steeds aanwezig is in alle facetten.

De voorzitter: Mijnheer Kooijman de twaalf minuten zijn al even geleden gepasseerd, dus als u tot afronding zou kunnen komen heel fijn.

De heer Kooijman: Ik ga afronden. De belangrijkste punten die ik nog even wil noemen. Openbaar vervoer, mooie oproep van de wethouder. Ik hoop dat ze dit in Den Haag ook kunnen horen. U heeft Mirjam Bikker in ieder geval aan uw zijde zoals u weet. Een oproep aan onze inwoners is vooral ook kijk op 22 september of net iets daarvoor als u gaat stemmen ook goed in de verkiezingsprogramma van de landelijke partijen. Wat is hun visie op openbaar vervoer? Want dat gaat echt, daar moet het besloten worden en daar moet geld worden vrijgemaakt. Sociaal domein. Klachten over het Wmo-doelgroepvervoer. De wethouder gaf het al even aan, één procent van de ritten dat levert klachten op. Maar dat is één procent wat bekend is. Klachten worden ook vaak, de klachten dat horen wij terug, klachten die worden ingediend daar kwam ook geen antwoord op terug. Dus de vraag is, wordt dat dan wel goed geregistreerd? Wat we zelf ook merken, als je problemen hebt en je gaat naar de gemeentelijke website dan word je doorgestuurd. Nee dat moet je melden bij TRIP. Bij TRIP wordt er gezegd dan moet je dat melden bij PIM. Mensen raken de weg kwijt, want ze zijn door HaarsGroep niet opgehaald. Wie moet er nu reageren? Dan denken wij, die marktwerking in de zorg, misschien is dat nog niet echt een heel groot succes op dit punt. Ten aanzien van de wachtlijsten wegwerken. Fijn dat er extra inzet op wordt gepleegd dat er mensen worden ingehuurd. Maar het baart ook wel weer zorgen, want het is misschien wel de derde of de vierde keer dat we horen dat het op deze manier nodig is om die wachtlijsten weg te werken. Dus misschien moeten we ook op zoek naar een veel meer structurele manier om die wachtlijsten ook niet te laten oplopen. Ik sluit af voorzitter met ook mijn dankbaarheid uiten naar de organisatie en naar de griffie. Veel is daarover al gezegd en ik sluit me daar al graag bij aan. Ons allen wens ik godszegen toe in het werk dat we voor Ridderkerk mogen doen met elkaar. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kooijman. Iemand nog een laatste vraag aan de heer Kooijman? Nee? Dan gaan we over tot de bijdrage van Leefbaar Ridderkerk mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Ik heb al eerder gehoord dat het niet handig is om als eerste te zijn. Of ergens tussendoor dat je constant een bijdrage aan het aanpassen bent. Ik kan u vertellen het is mijn eerste ervaring om als laatste te zijn, dat wil ik nooit meer. Dus ik weet niet hoe ik dat moet gaan regelen, maar dat zie ik dan nog wel weer. Misschien een uitdaging mijnerzijds. Wij zijn vanmorgen begonnen met ...

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Misschien toch kijken naar een hele andere invulling van de Begrotingsdag dan.

Mevrouw Kayadoe: Mag ik verder voorzitter?

De voorzitter: Van mij wel.

Mevrouw Kayadoe: Ik ben er een hele grote voorstander van, nu zeker. Wij zijn onze highlights vanmorgen begonnen met toch vond ik wel een bijzondere zin en ik herhaal hem nog even. We bevinden ons op dit moment in een bijzondere tijd waarin meningen sterk uiteen lopen en de spanning soms hoog oploopt. Nu hebben wij vanmiddag aardig met elkaar over het één en ander gediscussieerd, op- en aanmerkingen geplaatst, kritisch geweest. Maar ik miste echt, en ik heb het net nog even met mijn medefractielid even kort over gehad, ik miste iets vanmiddag. Dat zijn eigenlijk, ik hoorde wethouder Piena vanmorgen het één en ander vertellen over het bedreigen van ambtenaren inzake toeslagen. Dan denk ik jongens, wij hebben een kaderstellende controlerende functie. Een kader is toch ook dat we dit niet gaan laten gebeuren? Dus wellicht

moeten we met elkaar al dan niet in presidium toch eens een keer moment gaan vinden om te kijken hoe we dit aan gaan pakken. Want soms moet je zeggen, tot hier en niet verder. Dat wou ik heel even kwijt, dat zat me enorm dwars. Het is natuurlijk nooit dat alleen wij het doen, of alleen zij het doen. Het is zoals de jongelui het in Amsterdam ook al zeiden, het is belangrijk om in gesprek te blijven en overeenkomsten te gaan zoeken. Om te kijken hoe we dit gaan oplossen met elkaar. Want we zijn ongetwijfeld allemaal op enig moment debet aan. Ik zie de hand van mevrouw Ripmeester u wil daarop reageren. Ik neem gelijk even de taak van voorzitter waar.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft ook ervaring, ik hoor dat heel goed. Mevrouw Ripmeester.

Mevrouw Ripmeester: Dank u wel. Ik. Natuurlijk moet iedereen goed bejegend worden. Daar moeten we met zijn allen voorstaan, fatsoenlijk gedrag naar elkaar. Van inwoner naar ambtenaar, van ambtenaar naar inwoner. Daarom vind ik het een heel goed idee om in het presidium daarover verder te praten, maar vooral ook met de belichting van die twee kanten. Ook met begrip voor inwoners die vanwege hun afhankelijke situatie en vanuit hun sores die zij op hun bord hebben liggen niet altijd het geduld kunnen opbrengen om iets te doen. Natuurlijk zijn er grenzen aan, maar ook bij de toeslagenaffaire zijn er ook wel heel veel verschillende meningen over wat er werkelijk is gebeurd en zo zwart wit als de wethouder het net deed voorkomen. Dus ik hoop op een genuanceerd gesprek over dit onderwerp. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Volgens mij heb ik het ook als zodanig benoemd, er zitten altijd meerdere kanten aan een verhaal. Dat heb ik ook al eerder, met name richting de KNIL militairen hier al eens benoemd, ook het bejegenen van elkaar. Er zitten meerdere kant aan een verhaal, maar we kunnen ook wel eens een keer met elkaar zeggen, tot hier en niet verder. We moeten eraan gaan werken om het beter te gaan maken, met elkaar. Niet dat de één het alleen hoeft te doen en een ander gewoon een excuus krijgt om het wel te doen. Ik wil niemand de zwartepiet toesturen, maar moeten met elkaar oplossen. Dat wilde ik even kwijt, dat zat me dwars. Dus ik hoop dat iemand er wat mee gaat doen. Daarnaast had ik ook benoemd dat ik graag met de portefeuillehouder in gesprek zou gaan met betrekking tot het RIEC Den Haag. Die bieden handvatten naar onder andere gemeentes, andere netwerkpartners om daar eventueel gebruik van te maken. Zojuist, of vanmiddag, is er een artikel verschenen in het Algemeen Dagblad en ik ga niet zeggen dat alles wat in de krant staat waar is. Dat is zeker niet altijd het geval. Maar wij hadden de signalen al gekregen van de werkvloer en ook vanuit andere hoeken. Dat zorgen bij scholen over het ronselen van leerlingen, ze laten zich uit de les sturen om een pakje op te halen. Het komt meer voor dat wij ons realiseren of vaak ook dat wij weten. Dus de portefeuillehouder, ik wil heel graag op korte termijn met u het gesprek aan om te zorgen dat we echt zorg gaan dragen voor de jeugd die wellicht af zou kunnen glijden. Want dat wil je niet, afgezien van het kostenplaatje. Verder ga ik over onze bijdrage niet heel veel zeggen en ook niet over de bijdrages van de anderen. Ik ga nu nog even eventjes wél wat zeggen over wat moties, ook Leefbaar heeft natuurlijk naar alle moties gekeken. Onderzoek naar gezondheidseffecten Chemours van Partij 18PLUS, dat vonden we een lastige. Want wat is nu een nulmeting? Want in principe zit toch bij iedereen al in het lijf, om het maar eventjes zo te zeggen. Onderzoek van het RIVM heeft ook aangegeven dat er al drie keer zoveel PFAS was via voedsel dan via drinkwater naar binnenkomt. Ik vind hem lastig. We gaan er zo meteen nog eens eventjes over praten. De parkeervakken deelwielers, die juichen wij van harte toe. Het enige jammere is dat eigenlijk op het moment dat die deelwielers überhaupt in de gemeente weer komen, had dit eigenlijk wat ons betreft al afgesproken moeten zijn. Daar had eigenlijk niet eens een motie voor hoeven komen. Realisatie kunstwerk zijn we ook niet enthousiast over. Wel dat gedachtegoed erachter, maar niet hoe het gefinancierd zou moeten

worden. Bovendien hebben we hier ook nog wat kunst van Ridderkerkse kunstenaars die staan te versloffen in de hal hier in Ridderkerk. Dus dat is ook nog even een dingetje. Wellicht kan dat ook eens even een keer meegenomen worden weer.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Begrijp ik dat Leefbaar nu voorstelt dat ik mijn motie nog moet uitbreiden met een aantal kunstwerken? Moeten ze wel even toelichten wat er dan nog aan toe moet voegen aan mijn motie.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: U kunt best wel toevoegen aan de motie, maar Leefbaar Ridderkerk staat er niet enthousiast tegenover dus ik weet niet of het gaat helpen. Maar een voorstel kunt u natuurlijk altijd doen.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Ik sprak het niet letterlijk aan want dan begrijpt mevrouw Kayadoe het misschien niet helemaal. Wat ik bedoelde is, ze legt een link tussen versloffende kunstwerken hier ergens in het gemeentehuis en het voorstel wat nu voorligt. Ik snapte die link niet helemaal dus misschien dat ze die nog even kan duiden dan.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel. Wij moeten ook erg zuinig zijn op onze eigen Ridderkerkse kunstenaars en ook op hun kunst. Dat was eigenlijk alleen maar eventjes een haakje wat ik daar even voor gebruikte om dat nog eventjes aan het voetlicht te brengen.

De voorzitter: Laatste opmerking van de heer Kooijman op dit onderwerp (buiten de microfoon).

De heer Kooijman: Ja nou wordt ie groen, ja.

De voorzitter: De heer Rijdsdijk was zich van niets bewust, geeft verder niks. Mijnheer Kooijman.

De heer Kooijman: Dan zal ik nog één keer onderstrepen dat het in deze motie gaat over een Ridderkerkse kunstenaar. Het is een inwoner van Ridderkerk op dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Helder dank u wel. De allerlaatste opmerking die we nog eventjes wilden maken over het PFAS-vrij inkopen. We hebben nog eens even gekeken waar dat allemaal in zit. Dat is in pannenbakpapier, regenkleding, maar ook in cosmetica. Dus ik denk dat we allemaal ook daar eens even naar moeten kijken. Het zit ook in bingoballen hebben wij begrepen, dus ik denk dat wij daar niet in meegaan. Voorzitter dat was het wat Leefbaar betreft.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft daar iemand nog iets aan toe te voegen? Dat is het geval, de heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Ik zat nog even te kauwen op de oproep van mevrouw Kayadoe over, naar aanleiding natuurlijk van het benoemde gedrag en bejegening waar de heer Piena mee kwam. Daar zouden wij

als raad iets aan moeten doen. Maar zou niet veel eerder de oproep moeten zijn inderdaad, steunen wij wat de wethouder heeft verwoord dat er gewoon nu een grens wordt getrokken? Die steun heeft u wat de SGP betreft. De vraag is dan aan mevrouw Kayadoe deelt u die steun ook? Is dat niet voor nu het belangrijkste?

De voorzitter: Voordat mevrouw Kayadoe reageert, mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel voorzitter. Ik wil natuurlijk even reageren op mevrouw Kayadoe en haar opmerking over PFAS. Natuurlijk zit het in heel veel producten, dat ben ik helemaal met u eens. Maar ik vind dat de gemeente Ridderkerk een voorbeeldfunctie heeft. Er zijn ook alternatieve producten waar geen PFAS in zit. Dat was ook in ons voorstel om daarnaar te kijken, daar waar dat mogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel. Even richting mevrouw Van Vliet van Echt voor Ridderkerk, helder. Maar goed ook verbeter de wereld begint bij jezelf is ook hier aan de orde. Terechte oproep van de heer Kardol van de SGP. Zeker, dit is een grens tot hier en niet verder. Maar laten we even wel, zijn het is niet iets wat nu alleen maar hier aan de balie gebeurt. Heel de maatschappij is aan het verharderen. We kunnen heel veel niet meer van elkaar hebben. Dus we moeten hier wel wat mee. Je zou kunnen zeggen dit is een landelijk probleem, dat moet landelijk opgeroepen opgelost worden. Maar soms moet je even een klein steentje in de rivier verleggen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we hiermee tot het einde van de tweede termijn van uw raad. Er zitten mensen al misschien wat ongemakkelijk op hun stoel, sowieso. Maar misschien ook omdat een toiletbezoek gewend is. Ik schors de vergadering tot tien voor vijf.

4e. 2^e termijn college

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Dat voor het deel onder de titel tweede termijn colleges. College enkelvoud. Daar was in de oorspronkelijke agenda 95 minuten voor ingedeeld. Dat blijft het in principe ook. Tegelijkertijd als we de oorspronkelijke planning zouden aanhouden, dan zou die 95 minuten teruggebracht moeten worden tot zo'n zeventig minuten. Ik vind het echt belangrijk dat college natuurlijk ook en daar heeft u zelf als raad ook belang bij, gewoon elkaar reflectie kan geven op datgene wat gevraagd is of opgemerkt is. Het is ook een beetje aan u om zich al of niet in meerdere of mindere mate enigszins te matigen op de interrupties. Uiteindelijk gaat het wel van uw tijd af tussen het einde van dit blok en het weer heropenen van de vergadering vanavond op een later tijdstip. Ik ga het woord geven in eerste gelegenheid aan wethouder Van der Duijn Schouten.

De heer Van der Duijn Schouten: Dank u wel voorzitter. Voorzitter ik wil deze tweede termijn gebruiken om op een aantal zaken die in de algemene beschouwingen naar voren zijn gekomen en die mijn portefeuille raken. Enigszins te reflecteren of een aantal vragen die nog specifiek op mijn portefeuille gesteld zijn te beantwoorden. De vraag was even voor mezelf of ik dat aanvlieg per fractie of per portefeuille. Ik heb pas een test gedaan en het blijkt dat ik nogal hecht aan structuur. Dus ik heb ervoor gekozen om het per fractie te doen. Nu is het wel zo dat de algemene beschouwingen van de ene fractie wat meer aanleiding geven tot opmerkingen dan de ander. Meer is in deze niet altijd per definitie beter. Dus als u beperkt aan bod komt, ziet u dat vooral niet als een diskwalificatie. Om de volgorde fracties maar aan te houden zoals we die vandaag inmiddels gewend zijn, begin ik even met Burger op 1. Dan met name ook even de oproep om, en dat doe ik even vanuit de portefeuille Financiën, om te stoppen op Nieuw Reijerwaard en daar nu een Tiny Forest te

bouwen. Even los van betrouwbare overheid en bestaande afspraken, daar komt één van mijn collega's denk ik nog wel op terug. Op de site van Nieuw Reijerwaard staat de begroting voor 2024 en daar is uit op te maken dat de huidige boekwaarde van de gronden ongeveer 52 miljoen is. Moment dat we besluiten dat dit geen bouwgrond meer is maar bos wordt, dan is die grond eigenlijk per definitie waardeloos geworden. Betekent dat er ergens een gat van 52 miljoen gedicht moet worden. We doen dit met drie gemeentes, maar ik denk dat de andere twee gemeenten niet staan te springen om dat gat te vullen. Dat betekent eigenlijk dat de financiële positie van de gemeente Ridderkerk, waar ik vandaag best wel wat lovende woorden over heb gehoord, in één keer om zeep geholpen wordt. Dan even wat betreft het wonen. Burger op 1 heeft wat dingen in de algemene beschouwingen gezet over wonen en ook vandaag wat dingen benoemd. Daarin wordt gezegd gemeente pak de regie. Dat is nu net wat we doen, regie pakken. Regie pakken betekent ook dat je aan de voorkant zorgvuldig bent, de afwegingen maakt. Er is vanmiddag gezegd op oude gemeentewerf bij Trelleborg terrein had allang iets kunnen staan. Tot en met juni van dit jaar en eigenlijk nu nog, grenst de gemeentewerf aan een bedrijventerrein met een milieucategorie 4.1. Derhalve een hindercirkel van 150 meter. Dus er kan in de huidige omstandigheid helemaal niets op de gemeentewerf gebouwd worden. Helemaal niets. Dus de suggestie dat hier allang wat had kunnen staan, is gewoon pertinent onjuist. Voor de Beverbol-locatie zijn we zorgvuldig geweest omdat met uw raad was afgesproken dat we eerst een mobiliteitsonderzoek zouden doen. Dat wordt nu afgerond, daarna gaan we verder. Om daarvoor daar iets te doen, dat is niet zorgvuldig en dat doet ook geen recht aan alle afwegingen die in bouwprojecten gemaakt moeten worden. In die zin als Burger op 1 regie pakken ziet als in een commissievergadering 'aus blau hinein' roepen dat er aan de Koninginneweg best een flat van tien meter kan komen, tien verdiepingen kan komen. Dan moet de conclusie misschien zijn dat we een hele andere definitie hebben bij het begrip regie pakken.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Zal u niet verbazen. Wat ik bedoel met regie pakken is dat wij zien er kloppen projectontwikkelaars aan, er worden intentieverklaringen getekend. Daar krijgen wij een RIB van of zo en dan is er al zoveel gebeurd. Vervolgens op het moment dat de intentieverklaringen getekend zijn staan er al plaatjes van woningen te koop op de website. Vervolgens ga je dan kijken in hoeverre kan je duwen, trekken, sturen, weet ik het wat? Omdat je toch wat wil zogenaamd in een vroeg stadium. Maar dan kan het al niet meer, want dan zijn de woningen al zo goed als verkocht. Dat vind ik regie nemen. Als wij roepen tienhoog hier achter de Koninginneweg. Wat ik daar eigenlijk mee bedoel te zeggen en dat heb ik volgens mij ook gezegd en dat staat ook mijn algemene beschouwingen dacht ik. Laten we die woonvisie nog eens met elkaar doorakkeren. Dat is vast geen statisch document en de wereld verandert zo hard. Ook die enorme roep om woningen nu, die wordt steeds erger. Dat hebben we begin van de woningbouwstrategie volgens mij ook niet helemaal zo kunnen voorzien.

De voorzitter: Wilt u uw interruptie even puntig maken alstublieft?

Mevrouw Van Nes-de Man: Dat had ik eigenlijk al gedaan. Dus kijk of onze woonvisie nog eens met elkaar doorgeakkerd kan worden en geef niet zonder meer al die projectontwikkelaars die gelijk misbruik maken daarvan de ruimte. Want de inwoners kunnen dan geen kant meer op.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Duijn Schouten: Dank u wel voorzitter. Wij geven niet projectontwikkelaars zomaar alle ruimte. Daar wordt aan de voorkant heel zorgvuldig mee omgegaan. Wat ik probeer te zeggen is dat mevrouw Van Nes, of Burger op 1 regelmatig de oproep tot de regie doet. Ik tegelijkertijd constateer dat dezelfde partij

voor andere locaties zonder enige vooronderzoek, kennis, omstandigheden, mogelijkheden de lucht in slingert die helemaal niet blijken te kunnen. Dus mijn verbazing zit erin dat wij worden opgeroepen tot regie en dat tegelijkertijd aan het eigen lanceren van ideeën totaal geen regie blijkt te zitten. Ten slotte voorzitter ...

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Kan even heel kort hoor. Regie is iets anders als out of the box denken.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Duijn Schouten: Ja dat snap ik ook. Ten slotte, het is ook nog even gegaan over participatie. Partij Burger op 1 heeft in haar bijdrage genoemd de participatie rond 't Ronde Sant. Daar in één adem mee af te sluiten dat het bijsturen dan beperkt blijft tot de kleuren van het wc papier. Voorzitter dat is ronduit schofferend naar de inspanningen die Wooncompas en Aafje op dit project hebben gedaan. Er zijn bouwlagen verwijderd, er is geschoven met de inrichting, gebouwen schuiven meters op, parkeerterreinen worden verlegd. Om dat af te doen er kan nog gekozen worden voor kleur van het wc papier. Nogmaals, ik heb het al gezegd, dat doet absoluut geen recht aan alle inspanningen en alle participatieavonden en alles wat daar gebeurt. Dan voorzitter, bij de VVD kan ik wat korter zijn. De financiële situatie vindt u belangrijk, dat vinden wij ook. U gaf aan dat ik in eerste termijn gezegd zou hebben dat ook de stijging van de woonlasten wel eens meer dan inflatie zou kunnen zijn. Ik heb het even nagekeken, dat is in ieder geval niet wat ik bedoeld heb te zeggen. Wat ik heb gezegd, is dat we nu al jaren zien dat we ver onder het inflatieniveau blijven. Dat we niet kunnen gaan leren dat dat naar de toekomst toe zo blijft. Maar het maximum van het inflatieniveau is en blijft natuurlijk het ultieme streven van dit college. Daarboven zullen we ten koste van alles proberen te vermijden. GroenLinks vroeg mij in tweede termijn nog of ik het remmen van Wooncompas wat nader kan duiden. Dat kan ik graag. We zien bij Wooncompas een enorme drive en passie voor onze woningmarkt en met name voor mensen die daar moeilijker in hebben. Dat uit zich met name dat als we sloop-nieuwbouwprojecten hebben en ik ga nu even geen locaties noemen. Wooncompas wel eens van mening is dat er best dertig of veertig woningen bij kunnen en dan moeten we parkeren maar wat minder nauw nemen en een beetje groen opofferen en dan past dat prima. In die zin moeten wij als college wel eens afremmen, want ook parkeren belangrijk, ook groen is belangrijk en dan kan niet alles wat zij willen. Dus dat bedoelde ik met het afremmen. Ook daarin proberen wij een volledige balans ... u krijgt binnenkort wellicht iets over de Rembrandtweg. Daar de komen nu, ik doe het even uit mijn hoofd, straks aan het eind van de rit acht woningen bij. Dan begin hadden we best nog eens plannen dat het best wel wat meer kon zijn, maar ook daarin moeten we het hele spectrum in ogenschouw nemen. Dan blijkt dat we soms daarin iets terughoudender moeten zijn om het ook leefbaar te houden aan het eind. Bij de bijdrage van het CDA was voor mij onduidelijk. Daarin geven ze aan dat ze duizend extra woningen willen. Mij is nu niet helemaal duidelijk of dat er duizend moeten zijn in plaats van die 2800 die in onze Woondeal staan of daar nog een keer bovenop. Als het in plaats is van, dan is het wellicht wat terughoudend. Als het daarbovenop komt, dan zou ik van de CDA-fractie misschien ook willen weten of ze een idee hebben waar dat dan moet. Want op een woningvoorraad van 20.000 is duizend nog een keer extra best wel uitdagend.

De voorzitter: De heer Overheid.

De heer Overheid: Dank u voorzitter. Als reactie op de vraag van de wethouder, het is bedoeld in plaats van. 2800 vindt erg ambitieus. Gelet op alle randvoorwaarden en duizend vindt het CDA tot nu toe realistisch.

De voorzitter: Wethouder Van der Duijn Schouten.

De heer Van der Duijn Schouten: Goed dan is dat duidelijk. Ik snap dat die 2800 en dan krabben wij ook wel eens achter ons oren hoe gaan we dat doen? Maar ik denk dat met de hele druk op de markt we in deze best wel ambitieus mogen zijn. Met in het achterhoofd dat het wellicht ook wel heel lastig wordt om dat dan ook te realiseren.

De voorzitter: Interruptie van de heer Rijsdijk en aanvullend door de heer Kardol.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. De wethouder geeft aan dat de druk groot is. In dat kader heb ik een vraag. Er waren ook plannen om boven de winkels in het winkelcentrum woningen te bouwen. Ook wel om de eerste verdiepingen daarvoor te benutten. Kan de wethouder aangeven hoe het daarmee staat? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u voorzitter. Er komen natuurlijk nu verschillende getallen voorbij. 2800, duizend. 2800 dat is dan misschien niet helemaal haalbaar. Maar waar moeten we dan aan denken wat dan meer realistisch is?

De voorzitter: Wethouder Van der Duijn Schouten.

De heer Van der Duijn Schouten: De 2800 hebben wij als college opgegeven in de Regiodeal. Dat dat is wel bruto, dat was netto 1900. Dat zijn de plannen die op dat moment in beeld waren, maar een aantal wat harder wat zachter. Dus we hebben dat er niet ingezet met het idee dat gaat het nooit worden. Maar we zien ook wel dat bepaalde ontwikkelingen met zich meebrengen dat je ook wel eens moet herbekijken. Zo komt er wel eens wat bij en er gaat wel eens wat af. Maar dat is nog steeds waar we naartoe werken. Ik maakte de opmerking omdat u ook niet heel teleurgesteld moet zijn als het er aan het eind van de rit misschien geen 28, maar 2700 zijn. Plannen voor optoppen in het centrum die zijn er nog steeds. Ook daar geldt weer dat sommige plannen door ontwikkelaars als niet haalbaar worden gezien en dan komen te vervallen. Maar er wordt ook nog wel gekeken om op andere plekken weer dat wel te doen. Dus dat speelt, maar dat is op dit moment nog niet heel concreet. Heeft ook te maken met hoe we onze centrumring straks in gaan richten. Want dat heeft weer consequenties voor geluid en dat heeft de consequenties voor wonen. Dus zo grijpt alles in elkaar en houden we graag daar goed de regie op. Het CDA vroeg mij nog hoe het stond met de afspraken met Wooncompas over isolatie. Dan is mij niet helemaal duidelijk waar u op doelt. In de prestatieafspraken met Wooncompas spreken we af dat er vanaf 2028 in de portefeuille van Wooncompas geen woningen meer zijn met een energielabel hoger dan energielabel D. Daar is wel weer een uitzondering op te maken dat we van Wooncompas natuurlijk niet gaan vragen om heel veel te investering in woningen die in 2029 of in 2030 gesloopt worden. Want die vernietiging van kapitaal lijkt ons niet rendabel. De fractie van Echt voor Ridderkerk legt er heel terecht de vinger bij dat in 2022 slechts dertien procent van de woningen zijn toegewezen aan inwoners die binding hadden met Ridderkerk. We zijn met EvR eens dat dat percentage wat ons betreft omhoog moet. Tegelijkertijd wil ik er ook wel op wijzen dat er in 2022 39 procent van de woningen zijn toegewezen door directe bemiddeling. Dat is een groot gedeelte van mensen die in woningen van Wooncompas wonen, die op termijn gesloopt gaan worden en die dus op dat moment andere woning moeten krijgen. Ook dat zijn natuurlijk allemaal inwoners met een lokale binding want die wonen hier al. Woonboten in Ridderkerk, dat wordt lastig. Het waterschap en Rijkswaterstaat staan het niet toe op de rivieren. Heel veel andere plekken denk ik dat er op dit moment ook niet zijn. De ChristenUnie heeft nog een plek opgemerkt over het Havenkanaal, ik laat het maar even rusten voor nu. Wat me bij de bijdrage van Echt voor Ridderkerk ook wel opviel is dat, daarin aangegeven wordt u had het keurig opgedeeld in leeftijdscategorieën. Eigenlijk geeft u bij iedere leeftijdscategorie, behalve die van nul tot zeventien aan dat er iets met woningen moet

gebeuren. Ik denk dat dat in essentie ook wel de basis van het probleem kenschetst. Voor alle groepen is er nood en is er een tekort. De SGP heeft nog specifiek gevraagd naar of het realistisch is om de stijging van de woonlasten beperkt te houden. Ik denk dat ik daar al voldoende over heb gezegd. In de bijdrage van de PvdA-fractie wordt gesteld dat het beleid van de afgelopen jaren om de sociale woningvoorraad in te krimpen zich nog steeds doet voelen. Feit is dat het aantal huurwoningen in bezit bij wooncorporaties tussen 2012 en 2022 met 425 is toegenomen. Daarnaast wat ik ook al eerder heb aangegeven zien we dat in alle herontwikkelingen van Wooncompas er meer sociale woningen terugkomen dan er verdwijnen. Wat ik eerder ook heb gezegd, ja er is één project waar er een aantal vanaf gaan. Maar het beeld wat al aantal jaren wordt geschetst al zal de sociale woningvoorraad hier in een rap tempo worden teruggebracht, is gewoon pertinent onjuist. Het aantal neemt toe.

De voorzitter: Interruptie van de heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Een korte reactie, vanaf 2010 is het beleid daar natuurlijk wel degelijk op gericht geweest. Er zijn ook gewoon beleidsdocumenten van die iedereen kan nazoeken. Op een gegeven moment is het been inderdaad wel bijgetrokken en nu wordt er gekeken hoe er woningen aan de voorraad kunnen worden toegevoegd. Tegelijkertijd staat ook in de Woonvisie dat er nog steeds sociale huurwoningen om wat voor reden dan ook uit de voorraad lopen. Dat gaat ook bijna om vierhonderd woningen. Dus het is wel de vraag per saldo op hoeveel meer sociale huurwoningen je uit zou komen. Maar daarover ga ik graag nog eens in gesprek met de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Duijn Schouten: Voorzitter, ik weet dat de PvdA ook ons bod in de regio die zeer nauwkeurig heeft bekeken. Dan ziet u dat er in die periode achthonderd sociale woningen worden gesloopt en er 1050 terugkomen bij Wooncompas. Dat is gewoon een plus van 250. Onttrekken aan de sociale voorraad kan feitelijk op drie manieren. Dat is door verkoop, door een verschuiving van DAEB naar niet-DAEB en door sloop-nieuwbouw. Verkoop gebeurt bij Wooncompas mondjesmaat, die aantallen zijn op één hand te tellen, of misschien twee handen. Ja twee handen te tellen per jaar. De verschuivingen van DAEB naar niet-DAEB zijn minimaal. Bij sloop-nieuwbouw realiseert Wooncompas bij ieder project meer sociale of gelijkblijvende aantallen als dat ze slopen. Op projecten met een forse uitbreiding ...

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Dat is natuurlijk wel een ontwikkeling die je bij de laatste projecten ziet. Ik denk dat die kanteling ergens halverwege de vorige raadsperiode gekomen is. Maar daarna en daar zijn echt wel heel veel voorbeelden van te noemen, zijn er echt wel heel veel projecten geweest waar stelselmatig minder woningen zijn teruggebouwd dan dat er gesloopt worden. Ik kan me ook nog wel vragen herinneren toen de wethouder nog raadslid was, dat met name zijn fractie ook kritisch volgde in hoeverre de sociale woningvoorraad werd ingekrompen. Daar ieder jaar eigenlijk wel vragen over stelde. We zijn blij met de kanteling. We zijn blij dat er nu woningen bijkomen, maar er is echt nog wel een slag te maken. Dank u wel.

De heer Van der Duijn Schouten: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, heel eenvoudig, de cijfers van het CBS StatLine laten zien dat tussen 2012 en 2022 er 425 woningen zijn bijgekomen. We hebben een Meer Evenwicht Scenario, dan willen we terug. Daar geeft aan dat de gemeente Ridderkerk terug zou moeten naar dertig procent van de voorraad en we zitten nu op 44. Dat zijn cijfers waar in het verleden afspraken over zijn

gemaakt, alleen die worden bij lange na niet gerealiseerd. Dus het idee dat er stelselmatig meer woningen worden gesloopt als dat er worden teruggebouwd, blijkt gewoon uit de cijfers dat het niet het geval is.

De voorzitter: De heer Rijsdijk laatste vraag op dit onderwerp.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Het is niet zozeer een vraag, meer een opmerking. De wethouder legt de grens bij 2012. Ik wil ook nog wel op een beleidsdocument uit 2010 wijzen, want dit is een ontwikkeling die best wel langere tijd aan de gang is. Waarin wel degelijk staat dat er wordt ingezet om de sociale woningvoorraad, die op dat moment uit 8400 woningen bestond, in te krimpen met 1700 woningen. Ik weet dat er wel eens die cijfers dat daar wel eens een antwoord op gekomen dat dat niet zo is. Maar die grens wordt nooit bij 2010 gelegd, die is altijd wat later. Maar in dat document staat het en het is jarenlang wel het beleid geweest en dat is gewoon een lokale keuze geweest. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Van der Duijn Schouten: Voorzitter de cijfers van CBS beginnen toevallig bij 2012, daarom ben ik er ook begonnen want dat is wat de grafiek laat zien. Voorzitter, vervolgens vroeg de PvdA-fractie nog hoe het staat met het bomenbeschermingsplan voor de ontwikkeling aan de Blaak en of daar nu een keer doorgepakt kan worden. Die antwoorden liggen niet één op één in lijn met elkaar. Want ik heb van de week een mail voorbij zien komen van de bewoners aan één van de ambtenaren waar ze aangeven dat ze ook blij zijn dat er nu een bomenbeschermingsplan ligt. Dus dat bomenbeschermingsplan is er. Daar zijn bewoners blij mee, daar is Wooncompas blij mee, daar zijn wij blij mee. Tegelijkertijd geven bewoners ook aan dat ze hun bezwaar tegen de opheffing van de stillegging, dat wordt complex, van de sloop niet intrekken omdat er nog andere redenen zijn waarom zij vinden dat die stillegging moet blijven wat het is. Dus de bomen zijn we uit, maar heel veel vaart in het proces aan de bezwaar- en procedurekant is er nog niet. Ook de ChristenUnie maakt een oproep over betaalbare woningen, kleinschaligheid, al dan niet in het kader van de tijdelijkheid. Richting de ChristenUnie-fractie, daar zetten we op in. We zien ook dat bij Wooncompas, u bent recent geïnformeerd over het project 't Ronde Sand. Dat worden sociale woningen, allemaal woningen van vijftig tot zestig vierkante meter. Ik denk dat we dat met zijn allen wel als kleinschalig kunnen beschouwen. Geschikt voor iemand die start op de woningmarkt of voor mensen waar de kinderen inmiddels het huis uit zijn. Maar een gezin van vier, vijf personen zou ik er niet graag huisvesten. U noemt het ook in het kader van de tijdelijkheid. Ik wil er wel op wijzen dat tijdelijkheid vaak eerder kostenverhogend dan kostenverlagend werkt, omdat het ook gewoon met terugverdientijden van de investering te maken heeft. Maar we kijken daar wel degelijk naar. Een suggestie die u ook doet is het verlagen van de parkeernorm. Dat lijkt aan de voorkant misschien wel makkelijk, maar aan de achterkant leveren dat hoopjes problemen op. We gaan nu aan de gang met een nota parkeernormen. Daarin worden ook best wel zaken opgenomen in het kader van deelmobiliteit kan die norm dan iets omlaag. Maar dat is dan ook wel deelmobiliteit die je echt moet borgen voor de toekomst. Want zeggen het staat er, we zetten een deelauto neer en na een week is hij weg. Ook daarin zien we de dingen ontwikkelen, mensen komen ergens te wonen met kleine kinderen. Na verloop van tijd hebben die opeens een rijbewijs en willen ze ook een auto. We zien het nu in tal van wijken in Ridderkerk. U hoort het vandaag ook voorbijkomen in Bolnes, in Oost, in Drievliet. Overal is het parkeren een probleem. Ik denk dat we moeten voorkomen dat we nu zeggen die norm kan best omlaag dan hebben we vijf woningen extra. Maar dat vervolgens een hele hoop aantal inwoners weer bij de gemeente aanklopt gaat u wat aan het parkeren doen want het is hier een drama.

De voorzitter: Interruptie de heer Kooijman.

De heer Kooijman: Ik ben het helemaal eens met de wethouder dat het geen makkelijke opgave is. Het getalletje omlaag halen als norm is natuurlijk heel makkelijk te doen, maar daar zit een hele wereld achter. Dat het heel ingewikkeld is dat beseffen we ons terdege. We noemen het wel, omdat we denken dat we echt onconventionele maatregelen moeten gaan nemen om het woningbouwvraagstuk in combinatie met leefbaarheid, in combinatie met bereikbaarheid et cetera, om dat te gaan oplossen. Dit zou één van de mogelijke oplossingen kunnen zijn, deeloplossingen. Maar daar hoort inderdaad wel een maatregelenpakket bij als het gaat om openbaar vervoer, fietsnetwerk, deelmobiliteit, et cetera. Dat beseffen we ons terdege, maar we denken wel dat daar één van de mogelijke oplossingen ligt.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van der Duijn Schouten de tijd gaat door. Bent u al zo ongeveer aan het eind van uw opmerkingen gekomen anders gaat het echt uit de klauwen lopen.

De heer Van der Duijn Schouten: Ik heb aan het begin gezegd dat ik het per fractie zou doen en dan is denk ik duidelijk dat ik bij de een-na-laatste fractie ben aangeland. De ChristenUnie doet ook een oproep meer vluchtelingen op te vangen. We doen daar al veel en we proberen veel te doen. Op sommige punten is het al heel lastig om te doen wat je moet doen. Ik heb daar ook al iets over gezegd over het huisvesten van statushouders. Ook daarin geldt dat een stukje creativiteit nodig is. Dus we zijn ook wel op dit moment aan het kijken hoe we daar inderdaad met kantoorpanden, weet ik niet wat, iets kunnen doen. Tegelijkertijd bieden die kantoorpanden ook weer kansen voor al die andere mensen die op zoek zijn naar een woning. Dus ook daarin moeten we een juiste balans ... maar dat we er iets mee moeten is duidelijk. Bij de fractie van Leefbaar Ridderkerk had ik alleen iets opgeschreven over het hoge gras bij de Beverbol. Maar ook die Beverbol-locatie, ik heb het al eerder gezegd, die mobiliteitsonderzoek is er nu. Dus we hebben beeld wat de consequenties zijn en willen we daar nu wel aan de slag. Kan u in dat geval ook wel melden dat zich ik denk inmiddels al vier partijen bij mij hebben gemeld, met hele mooie plannen voor de locatie op de Beverbol. Dus er is animo genoeg om daar wat te gaan doen en ik denk dat we als gemeente daar ook inmiddels wel mee aan de gang kunnen en willen en zullen.

De voorzitter: Mevrouw Kayadoe.

Mevrouw Kayadoe: Dank u wel voorzitter. Wij als Leefbaar hadden we het uitstekend op het netvlies staan dat eerst dat mobiliteitsonderzoek afgerond moest zijn. Uit betrouwbare bron heb ik begrepen dat het gras twee kontjes hoog staat. Dus wellicht kan er op termijn wat mee gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van der Duijn Schouten is meestal niet om een woord verlegen, maar ...

De heer Van der Duijn Schouten: Ik zit even over het gras. Maar wat ik al eerder aan heb gezegd dat zit toch echt bij een andere portefeuillehouder. Als er straks geen gras meer is, dan wordt het weer mij. Zolang het gras is, moet u daar elders over zijn.

De voorzitter: Kijk, enige soufflering altijd handig. Dank u wel. Daarmee bedank ik de wethouder en gaan we over naar wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel voorzitter. Mevrouw Van Nes-de Man in uw tweede termijn deelde een heel klein plaagstootje uit richting mij dat ik een aantal keer ik had gebruikt in mijn highlights in plaats van wij. Gelukkig kreeg ik bijval van mevrouw Kayadoe doen. Die bijval laat ik overigens inlijsten, nog dank daarvoor, mooi. Maar voorzitter, ik denk dat mevrouw Van Nes-de Man het dan niet zo erg vindt als ik een klein plaagstootje teruggeef. Want even los van de interruptie dat ze het had over een persoonlijke opvatting over tweeduizend

woningen Slikkerveer, waar je dan ook niet van wij kan spreken. Hebben we af en toe wel eens het idee als we mevrouw Van Nes-de Man horen over wij spreken, dat we dan moeten afvragen of dat dan als raadslid is of als onderdeel van het wijkoverleg resort. Klein plaagstootje terug moet kunnen toch?

De voorzitter: En dat noopt tot een reactie. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u. Ik hoop altijd in de raad als raadslid te spreken en als ik dat (niet verstaanbaar) dan is dat vanaf de publieke tribune. Ik hoop dat gescheiden te kunnen houden, maar dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel. Voorzitter in mijn eerste termijn ben ik op hoofdlijnen ingegaan op wat te speelt binnen mijn portefeuilles. In de tweede termijn ga ik in op de algemene beschouwingen van alle fracties waarin vragen staan met betrekking tot mijn portefeuilles waar ik dan niet op ben ingegaan. Maar graag wil ik ook wel kwijt dat ik alle algemene beschouwingen die op schrift zijn gesteld, met heel veel plezier heb gelezen, waarvoor dank. Burger op 1 hoopt dat de nieuwe Ridderkerkse organisatie een positieve uitwerking heeft op het bedienen van onze inwoners. Daar gaan wij ook vanuit met zijn allen. We zijn zoals gezegd in mijn eerste termijn hard aan het bouwen aan die nieuwe organisatie. In januari 2024 gaan we van start met wat mij betreft allemaal kanjers die het beste gaan brengen voor Ridderkerk, haar inwoners en ons ook als gemeentebestuur. Burger op 1 die onderschrijft ook het collegeprogramma door aan te geven dat zon op dak prioriteit heeft. In combinatie met een mos-sedumdak zou dat inderdaad een hele mooie zijn. Daar zijn ook subsidies voor, dus dat is ook heel mooi voor degenen die dat willen. Helaas zijn niet alle daken geschikt voor deze combinatie, in verband met het gewicht van beide. Maar kiezen voor één van beiden is dan suboptimaal, maar veel beter dan niets doen. Voorzitter ...

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Wij zijn er warm voorstander van, maar wat wij niet willen is zonnepanelen op de grond. U ging daarnet al eventjes kort op in vanochtend, misschien kunt u daar nog wat verder op ingaan. Want de uitkomst van onderzoek komt eraan, daarvan wordt gezegd daar ligt nog een go, no-go-moment. Dat heeft ook met de betrokkenheid en de participatie van de gemeente te maken even uit mijn hoofd gezegd. Ik denk het zou toch goed zijn als wij vanuit Ridderkerk goed vooropstelt dat iedereen uit de raad dat deelt natuurlijk, het signaal af kunnen geven wij willen in Ridderkerk vanwege die schaarste aan grond willen wij helemaal geen zonnepanelen op de grond.

De voorzitter: Dat is uw vraag volgens mij. Helder. Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel voorzitter. Volgens mij is het signaal al afgegeven door de raad. In ieder geval dat het in het coalitieakkoord staat en daarmee vertaald is in het collegeprogramma. Dus vandaar dat het college het ook ontraadt. Mevrouw Van Nes-de Man heeft het over het OER-traject, die overigens voor een paar maanden op pauze is gezet rondom de A15-A38. Daarvan hebben wij ook al als Ridderkerk aangegeven dat wat Rijkswaterstaat wil op de gronden die zij in bezit hebben in Ridderkerk waar nu een agrarische bestemming op zit, dat wij daar niet voornemens zijn om daaraan mee te werken. Punt. Als er dan inderdaad zoals de heer Ros heeft aangegeven in zijn termijn, een aantal plekken zijn langs de snelwegen waarbij het in het groen inpasbaar is, zonder dat daar bomen voor wijken. Waarom zouden we daar niet aan meewerken in de opgave voor de energietransitie? Maar die agrarische gronden en die natuurgronden, die worden daar niet

voor benut. Daar is gelukkig ook vanuit de Rijksoverheid nadere regelgeving voor opgesteld. Dus dat is gewoon de strekking die wij hebben als gemeentebestuur van Ridderkerk en daarom ontraden wij de motie.

De voorzitter: Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Heel kort proberen. In het coalitieakkoord staat, het ontwikkelen van zonneparken heeft niet onze eerste prioriteit. Daar zit volgens mij een hele berg ruimte in, die baart ons zorgen. Vandaar onze moties zegt dan gewoon we willen het niet. Eigenlijk zegt u dat, want u kan geen zonnepanelen aan bomen als blaadjes hangen, dat werkt niet.

De voorzitter: Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Voorzitter, volgens mij werkt het in de gemeenteraad zo dat niet het college overtuigd moet worden, maar de gemeenteraad. Dus we wachten de stemming daarover vanavond maar even af. Het college ontraadt de moties. Volgende punt met betrekking tot de energietransitie. Die windmolens op Nieuw Reijerwaard die gaan er komen. Ze zijn namelijk vergund door de provincie. Indien wij niet als Ridderkerk zijnde een aanbesteding uitschrijven, dan gaat de provincie haar verantwoordelijkheid pakken. Dat doen ze al bij andere gemeenten en dat zal ook bij Ridderkerk gebeuren. Na het bestuderen van de verschillende verkiezingsprogramma's voor 22 november aanstaande, hoeft Burger op 1 ook niet op de nieuwe coalitie te rekenen voor het voorkomen van wind op land. Als college zijn we van mening dat als ze er dan toch moeten komen, we als gemeente de regie moeten nemen om de voorwaarden te kunnen bepalen voor maatschappelijk rendement. Voorzitter, Burger op 1 schrijft in haar algemeen beschouwing het volgende. Hoe verloopt de energietransitie in Ridderkerk? Nieuwe woningen zonder gasaansluitingen zijn een feit, maar hoe gaat het met de bestaande woningen? Dan met name koopwoningen en oudere woningen. Blijven we vasthouden aan alleen de rijkssubsidie voor verduurzaming als stimulans, of gaat de gemeente hier ook zelf actief mee aan de slag? Hoever zijn wij met het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed? We hebben er weer een mooi pand bij, waarbij we wat verduurzamen betreft veel moet gebeuren. Gaan we dit ook doen en doen we dit ook met de andere panden zoals onze bestaande scholen et cetera et cetera? Hoe kijken we aan tegen een pilot met verwarming van woningen op waterstof? Een hoop vragen in de algemene beschouwing van Burger op 1 waar ik hopelijk in mijn eerste termijn al voldoende antwoord op heb gegeven. Met betrekking tot die laatste vraag voor waterstof en die pilot hebben we daar vorig jaar een hele discussie met elkaar over gehad hier in de Begrotingsraad. Maar, mevrouw Van Nes-de Man, ik zou zeggen houd de moed vast. Want zijne Koninklijke Hoogheid heeft gisteren volgens mij de eerste waterstofleiding van Nederland geopend bij de Maasvlakte. Dus wie weet over een jaar of tien vijftien dat hij ook richting Ridderkerk komt. Even kijken, de verpauperde huishoudschool. Daar is ook door andere fracties over of nagevraagd of we daar ook een reactie op willen geven. Zijne Majesteit, dank u wel griffier. Zo zou ik het pand zelf niet willen bestempelen als de verpauperde voormalige huishoudschool, helemaal niet. Binnenkort bespreken de medewerkers en ik een ... wij bespreken een voorstel om de transformatie naar wonen door de MAR vorm te laten geven. Daarbij ook wel even de kanttekening richting de VVD dat er geen verwachting zal zijn dat daar honderd woningen gerealiseerd gaan worden in dat pand. We hebben met elkaar afgesproken dat het pand met de cultuurhistorische waarde behouden blijft, maar dat het getransformeerd gaat worden naar wonen. Als we er honderd woningen willen, dan moeten we de sloopkogel door het pand halen om daar wat anders te bouwen. Maar we gaan daar zeker woningen realiseren, want dat is de opdracht die we hebben gekregen.

De voorzitter: Interruptie mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter. Dat klinkt me redelijk als muziek in de oren. Maar moet dit project nu wachten totdat ook de kerk en het RTV-pand afgebroken zijn? Nee, u knikt nee, misschien kunt u ook nee zeggen.

De voorzitter: Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Nee voorzitter, want wat ik aangeef is dat binnenkort we daar al een voorstel over bespreken. Die visie op de Koninginneweg en de andere panden dat volgt later. Dat moet prima integraal passen. Nieuw Reijerwaard toch nog even daarover. Het onbegrip van Burger op 1 dat dit college meewerkt aan de realisatie van het bedrijventerrein. Blijkbaar ziet Burger op 1 met deze opmerking het verleden echt uit het oog. Er lag een provinciaal inpassingsplan. Daarnaast zijn er ook gewoon contracten getekend met partijen om tot bouw over te gaan op de nog niet bebouwde kavels. Ik ga er toch vanuit dat Burger op 1 ook wil dat de gemeente Ridderkerk een betrouwbare overheid blijft. Voorzitter, de algemene beschouwing van de Partij van de Arbeid bevat de vraag of tijdens het zeer succesvolle ondernemersevenement Sint Joris en de Zaak ook aandacht geschonken kan worden aan maatschappelijke betrokkenheid. Daar wordt de Partij van de Arbeid op haar wenken bediend, want dat doen we. Bij de laatste editie was de Wereldwinkel als maatschappelijke partner verbonden bij het evenement. Daarnaast hebben we ook de tweemaandelijks ondernemerslunches waar we sinds kort ook zijn begonnen om maatschappelijke partners de mogelijkheid te geven om daar een pitch te geven. De laatste keer was de Stichting Present Ridderkerk daar aanwezig die een warm pleidooi hebben gehouden bij de ondernemers voor maatschappelijke betrokkenheid. De Partij van de Arbeid heeft het overigens twee keer over de politieke wens tot ontvlechting van de BAR-organisatie in de algemene beschouwingen. Het is mij niet heel duidelijk of dat de politieke wens van de Partij van de Arbeid was dat stond er namelijk niet bij.

De voorzitter: Interruptie de heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Voorzitter, dan wil ik de wethouder wel op weg helpen maar ik denk dat hij het ook wel weet eerlijk gezegd. Dat was niet onze politiek wens dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel voorzitter. Van wie die dan wel was, dat is me nog steeds niet duidelijk geworden. Maar misschien, er komt antwoord op.

De voorzitter: De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Voorzitter ik wil de wethouder best op weg helpen. Natuurlijk van Barendrecht, maar ik kan me ook verkiezingsprogramma van de partij van de wethouder herinneren. Waar toch ook in die strekking het één en ander staat over het ontvlechten van de BAR-organisatie. Iets minder ver dan in Barendrecht, maar wel een stuk verder dan menig andere partij. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Van Os.

De heer Van Os: Dank u wel voorzitter. De wethouder is van de gemeenteraad en daar is een coalitieakkoord en collegeprogramma waar volgens mij een ander strekking is dan partijstandpunten. Daar zijn we aan de slag gegaan en daar is heel wat duiding over gegeven ook in de afgelopen maanden, twee jaar inmiddels. Ook hoe wij als Ridderkerk aankijken tegen de keuze om de BAR-organisatie te ontvlechten. Ik herhaal het nog maar

eens een keer, maar wij zijn van mening dat de BAR-organisatie als instrument prima doorontwikkeld had kunnen worden voor het beleid en uitvoering gemeente specifiek in te regelen binnen die BAR-organisatie. Dat had wellicht een hoop kosten gescheeld. Maar het is duidelijk nu vanuit de Partij van de Arbeid wie ze bedoelen met het politieke besluit om de BAR-organisatie te ontvlechten. Voorzitter ga ik door met de algemene beschouwing van de VVD. Daarin lees ik dat de aarde ook wel zonder de mens verder draait. Dat klopt ook. Maar de rotatie van de aarde heeft niets te maken met wat er op de planeet leeft. De maan draait namelijk ook om haar eigen as. Om nu te zeggen dat het daar prettig wonen is. Die klimaat, weten we nog niet inderdaad, misschien over een honderd jaar. Die klimaatverandering een halt toeroepen is wat mij betreft gewoon een plicht voor ieder mens op deze aarde. In de eerste termijn hoorde ik de VVD zeggen dat er veel kansen liggen bij de voormalige huishoudschool daar heb ik net wat over gezegd. Maar honderd woningen daarin passen, dat gaat gewoon echt niet gerealiseerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: Dank u wel. De wethouder komt steeds terug op honderd woningen, maar ik denk dat ik dat niet gevraagd heb. Klopt dat?

De voorzitter: Behoefte aan bevestiging. Wethouder Van Os biedt uitkomst.

De heer Van Os: Ik dacht dat dat een vraag aan u was voorzitter, maar nee het aantal van honderd is niet genoemd. Maar dat er grote kansen liggen, dat wilde ik enigszins nuanceren. Want er liggen hele grote kansen om daar een klein aantal woningen te realiseren. Misschien had ik hem dan zo moeten verwoorden. Het CDA vraagt naar de ingebruikname van wat wij zijn gaan noemen het COM-gebouw. Het nieuwe gebouw naast het nieuwe Gemini college, waar ook de uitbreiding van het Gemini college in komt. Tezamen met RTV Ridderkerk, De Loods, De Gooth en ToBe komt daarin. Het is de bedoeling dat bij de start van schooljaar 2025 het gebouw in gebruik moet zijn. Dat kan vrij vlot gaan als de aanbesteding eenmaal is gedaan. We hebben het gezien bij het nieuwe Gemini college hoe snel dat ging. We verwachten dat dat hier ook allemaal zo snel kan gaan. Dan toch nog even, misschien enigszins prikkelend, maar ik probeer het toch maar even over die motie over het afvalbeleid in meerdere talen. Een vraag aan de indieners, maar die doe ik dan even met mijn pet op als portefeuillehouder van de APV. Kunnen we dan ook binnenkort een motie verwachten om de APV in meerdere talen kenbaar te maken aan onze inwoners? Want er staan toch een hoop regels in die voor alle inwoners gelden. Wellicht een suggestie voor in de toekomst. Voorzitter, ChristenUnie had ik opgeschreven dat die vraagt of we de onderwerpen zoals de energietransitie wel serieus nemen. Met mijn eerste termijn hoop ik daar antwoord op te hebben gegeven. De heer Kooijman gaf in zijn tweede termijn aan daar ook wel een goed gevoel bij te hebben nu met waar het college voor staat. De opdracht van het college om het volledige collegeprogramma deze collegeperiode af te wikkelen. Dat dat ingewikkeld kan zijn volgens de ChristenUnie. Toch gaan we dat doen, juist met die hele betrokken Ridderkerkse organisatie straks vanaf 2024. Daarbij hebben we ook zeker oog voor de werkdruk, daar hebben we nu al ook oog voor de werkdruk. Maar ook straks voor de werkdruk met de ambities die vanuit het collegeprogramma richting de ambtelijke organisatie georganiseerd gaan worden. Dan het rookverbod inderdaad. Ik hoorde het al in de tweede termijn. De ChristenUnie heeft mij daar inderdaad al een aantal keer over benaderd wethouder die asbakken staan er nog steeds. Weet dat de afdeling facilitaire zaken daar nu inmiddels bordjes voor heeft besteld. Die komen volgende week binnen. Die worden geplaatst op meerdere plekken in de openbare ruimte tegen het gemeentehuis aan. Dan worden ook de asbakken verwijderd. Er wordt een gehoor gegeven aan de oproep daarvan, maar ook daarvan had ik toch enigszins een beetje oog voor de werkdruk op die afdeling dus vandaar dat het wat in de vertraging is gelopen. Echt voor Ridderkerk heeft het over de samenwerking van de vier O's.

Daar proberen we natuurlijk met SOB Ridderkerk vorm aan te geven. Afgelopen zaterdag was open dag voor werk in de logistiek. Dat was dan georganiseerd door tien Ridderkerkse bedrijven die werkzaam zijn in de logistiek, of tien Ridderkerkse logistieke bedrijven zo moet ik het verwoorden. Waarbij ze jongeren, maar ook zij-instromers proberen aan hun te binden om te komen werken in de logistiek. Daar was SOB Ridderkerk ook bij aanwezig. Dus dat is mooi die samenwerking met bedrijfsleven en het onderwijs. Ik moet zeggen na het lezen van de algemene beschouwing van Echt voor Ridderkerk dat ik Evertje wel heb gemist, dus hopelijk lezen we volgend jaar weer wat over zijn bevindingen, mooi. Voorzitter dan afrondend nogmaals wil ik alle partijen bedanken die al die mooie woorden hebben uitgesproken over onze medewerkers en die mooie woorden gaan we zeker overbrengen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel wethouder Van Os. Dan is nu het woord aan wethouder Meij.

De heer Meij: Dank u wel voorzitter. Ik wil eerst de antwoorden geven die gesteld zijn in de algemene beschouwingen en daarna ik denk dat er nog wel tijd is op de vragen die zijn gesteld in de tweede termijn. Als ik kijk naar de volgorde weet ik eigenlijk niet welke volgorde ik ga aangehouden, maar ik begin maar gewoon bij het CDA. Dan gaat het over het geluidscherm. U vraagt wanneer de bouw gaat starten. We hopen dat in het najaar van 2024 te kunnen starten, maar het hangt wel af van eventuele nieuwe beroepsprocedures. Als die gaan starten, dan is vertraging onherroepelijk. Dan weer een vraag van het CDA, maar ook van de ChristenUnie en dan gaat het over de top twintig onveilige locaties in Ridderkerk. Wat is de status daar nu van? In 2022 is er onderzoek gedaan naar de eerste zes onveilige locaties uit de top twintig. In 2023 is er uitvoering aan gegeven aan de adviezen om die verkeerssituaties te verbeteren. Per jaar worden er drie tot vier locaties in onderzoek genomen. Maar er komt een RIB zeg maar in december eind van dit jaar. Waarin alle uitvoeringszaken van afgelopen jaar van 23 worden beschreven. Dus eind 22 is het hele kalenderjaar 22 beschreven en over een maandje krijgt u de RIB over 23. Dan opnieuw een vraag van het CDA over de kerkenvisie. Die noemen we trouwens anders. Ik was erbij in de eerste vergadering, dat is denk ik alweer anderhalf jaar geleden, twee jaar geleden. Waarbij alle kerkbesturen aanwezig waren en toen is er een vraag gesteld kan het niet anders genoemd worden? Want landelijk wordt het inderdaad de Kerkenvisie genoemd, maar daar is toen in gezamenlijk overleg uitgekomen dat het de gebedshuizenrapportage wordt. Dus dat wordt ook de naam die straks gebruikt gaat worden. Om niet alleen maar zeg maar een protestants gevoel te krijgen. De gebedshuisrapportage wordt in november aan de besturen van de gebedshuizen, ik moet er ook even aan wennen, voorgelegd. Ze kunnen dan reageren en in januari 24 vindt besluitvorming plaats in het college en dan wordt de raad geïnformeerd met het rapport en een RIB. Dan ook een belangrijke vraag van de SGP die waren erg geïnteresseerd toch in helderheid te krijgen over het beheer en onderhoud van oeverconstructies en civiele werken. Ik kan u toezeggen dat er in 24, begin 24 een RIB komt waarin we per civiele werk dat allemaal beschrijven wat het beheer nu is. Wat de onderhoudzaken zijn en of er eventueel of niet geld is gereserveerd ervoor. Nog een vraag van de ChristenUnie. Welke acties kunnen we verwachten vanuit werken vanuit ecologie in 24? We gaan door met de campagne Ridderkerk gaat voor groen. Om te laten zien wat we als gemeente Ridderkerk doen en vooral ook om inwoners te stimuleren om zelf aan de slag te gaan met biodiversiteit. Met aanpassingen in het beheer en inrichting wordt gewerkt aan meer variatie aan openbaar groen. Het omvormen bijvoorbeeld van gezond naar kruidenrijk gras is daar een voorbeeld van. Dat was een aantal maanden geleden geloof ik in het Reyerbos, Reyerparc moet ik zeggen. Volgend jaar worden er nieuwe locaties aan toegevoegd. Als de aanbesteding voor de schapenbegrazing is geslaagd, gaan we volgend jaar ook de pilot beginnen met begrazing op een aantal plekken in de gemeente. Maar ook aan het einde van dit jaar ontvangt u een meer gedetailleerde tussenevaluatie via RIB op uw vraag. Dan een vraag van EvR, dat gaat over de wijkschouw. U zegt eigenlijk het zou best mooi zijn om dat voor heel Ridderkerk te doen. Dat is ook best een mooie gedachte, maar daar moeten we wel een randvoorwaarde erbij zetten. Want van belang is

daarbij dat we helder communiceren over de wederzijdse verwachtingen. Wat we willen voorkomen is dat de wijkschouwen eigenlijk in plaats komen van het meldingssysteem. Dat mensen denken dat is veel makkelijker, dan kan ik één op één. Uiteindelijk is het meldingssysteem bedoeld natuurlijk om zaken aan te geven waar de gemeente op moeten reageren. Wij denken meer in thema schouwen, zoals we dacht ik een maandje of twee geleden een themaschouw hebben gehad in 't Sand en ging het over toegankelijkheid. Eigenlijk denken wij veel meer dat dat zinvoller is in combinatie uiteraard met de meldingen. Dus over een vast aantal thema's en op die manier zeg maar heel Ridderkerk dan te kunnen bedienen. Volgens mij heb ik in mijn eerste termijn al een antwoord gegeven op de vraag van de Partij van de Arbeid over de deelscooters. Er komen natuurlijk eerst digitale hubs via geofencing. We denken zo na de zomervakantie, dat hoop ik althans, maar dat heb ik ook wel even geverifieerd of dat echt reëel is. Dat we dan fysieke hubs komen waarbij we echt op de grond witte vlakken aangeven waar de deelscooters kunnen parkeren. Dan nog een vraag over de aanduiding van fietspaden, u gaf het ook net al aan in uw tweede termijn.

De voorzitter: Interruptie van de heer Ros.

De heer Ros: Voorzitter dank u wel. Even nog een vraagje over het standpunt van de motie waar we straks over moeten stemmen van het college. U zegt het is aan de raad, maar klopt het wanneer we deze motie niet aannemen en u schetst zelf wat het college zelf gaat doen. Dat dan eigenlijk de motie wordt uitgevoerd?

De voorzitter: Wethouder Meij.

De heer Meij: Zo wou ik het net niet formuleren maar u heeft gelijk.

De voorzitter: De heer Ros.

De heer Ros: Dan is deze motie dus volledig overbodig en zou ik eigenlijk de indiener willen voorstellen om hem in te trekken, maar dat is vooral aan de mensen zelf.

De voorzitter: Helder. Wethouder Meij.

De heer Meij: In de RIB die we dacht ik gestuurd hebben naar de raad toen de deelscooters weer in Ridderkerk verschenen is dit ook trouwens aangekondigd. Misschien niet zo heel expliciet, maar daar stond al in dat we op hele korte termijn gaan zoeken naar die digitale hubs. Dan de aanduiding van fietspaden, dat is inderdaad een punt. We gaan paden en wegen zonder naamgeving inventariseren en bewegwijzeren. Dus dat gaan we doen.

De voorzitter: Interruptie de heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Dat is hartstikke mooi om te horen, maar het gaat om fiets- en wandelpaden. Maar u legde de nadruk erg op fietspaden, maar oké dank u.

De voorzitter: Wethouder Meij.

De heer Meij: Dank u voorzitter. Een vraag van de SGP over verlichting in tunnels. Dat is inderdaad een verkeerskundig en een veiligheidsprobleem. 's Nachts is het vaak wel goed geregeld, maar overdag ... het is wel een lastig technisch punt dat Stedin het zo geregeld heeft dat verlichting in tunnels eigenlijk alleen maar 's avonds aan gaat. Dus we moeten in al die tunnels gewoon een accu gaan aanbrengen of in ieder geval een soort kastje, waarbij we dus zorgen voor voldoende elektriciteit. Het zou ons wel helpen, want niet alle

tunnels zijn van de gemeente, als u specifieke tunnels in gedachte heeft die van de gemeente zijn en waar dit probleem speelt. Om dat dan even door te geven want dan kunnen we daar misschien als eerste mee beginnen. Over het busvervoer heb ik vanmorgen denk ik al veel gezegd. Ik zal straks nog even terugkomen op uw vraag in de tweede termijn over 143. We gaan ons uiteraard maximaal inzetten en ik hoop dat ik dat morgen ook duidelijk heb gemaakt.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Dank u voorzitter meer een verduidelijking. Volgens mij heb ik recent in de krant gelezen dat de RET van de MRDH aardig wat miljoenen erbij krijgt. Dan moet dit toch makkelijker worden?

De voorzitter: Wethouder Meij.

De heer Meij: Dat heb ik dacht ik vanmorgen uitgelegd. De RET stond op, als er niet zou worden ingegrepen, op het punt van faillissement. Dus het afgelopen half jaar is heel hard gewerkt aan een reddingsplan. Er zijn enorme oplopende tekorten, mede door corona vooral door corona, maar ook door hoog ziekteverzuim. Door hoge energieprijzen, door Oekraïne, enzovoort. Enorme daling van de inkomsten. Dus die negentig miljoen is minimaal noodzakelijk om alleen maar zeg maar de verliesgevende takken weer op nul te krijgen. Maar er komt inderdaad een busplan komend jaar. De RET, een onderdeel van het hele reddingsplan is een busplan. Daar moeten we, ook als Ridderkerk maar dat geldt bijna voor alle gemeentes, heel alert op zijn. Want ik net zei, de bussen zijn verliesgevend. Ik heb vanmorgen uitgelegd hoe het college erin zit. Dat sommige verliesgevende buslijnen toch in de lucht moeten blijven om ook die bewoners te kunnen bedienen die niet in staat zijn om te kunnen rijden. Of geen auto hebben of niet meer in staat zijn om te rijden. Maar daar kom ik straks nog even op terug. We gaan ook kijken naar die olifantenpaadjes. Die is ook nog eens genoemd dus dat gaan we ook kijken of we dat anders kunnen aanpakken. Dan nog een vraag over het verbeteren van de waterkwaliteit. Ik verwijs nog even naar de discussie die we gehad hebben bij het Programma Stedelijk Water. De gemeente heeft slechts enkele taken in het waterbeheer. Het Waterschap is in eerste instantie verantwoordelijk voor de waterkwaliteit. Kijk, wij zijn bezig met een gescheiden rioolstelsel, dat kunnen we doen. We zijn bezig met natuurvriendelijke oevers. Medicijnenresten is een echt probleem. Dat zijn eigenlijk zaken waar natuurlijk heel, maar daar zijn ook hele grote investeringen voor nodig. Het Waterschap is daar wel mee bezig, maar dat kan je niet op korte termijn zomaar afdwingen die gesprekken. Ik hoop ook binnenkort kennis te kunnen maken met de heemraden. In ieder geval de heemraden die vergelijkbare portefeuilles hebben. Als je ze persoonlijk kent, gaat het contact toch veel makkelijker. Dus dat ga ik ook zeker wel aan de orde stellen. Dan de vragen die vanmiddag gesteld zijn. Het ging nog even over die bordjes op de bomen. Ik dacht van GroenLinks met een QR-code. Dat gaan we ook zeker onderzoeken. Maar ik wilde toch wel, kwam vanmiddag niet aan de orde, maar in De Blauwkai worden ook al die bomen gepubliceerd waar we gaan kappen en ook met de locatie erbij. We hebben het ook al op de website, dus mensen kunnen het ook digitaal opzoeken. Dan moet je natuurlijk wel digitaal vaardig zijn, dat geldt trouwens denk ik ook deels voor die QR-code. U vroeg een toezegging dat bus 143 voor het einde van het kalenderjaar weer terugkomt. Ik kan u helaas die toezegging niet doen voor het einde van het jaar. Er is me wel verteld dat er een tijdelijke maatregel is. Maar goed tijdelijk dat is een heel rekbaar begrip. Waarom ik dit ook zo zeg ook helaas, ik heb ik uitgelegd vanmorgen dat bij beperkte middelen de dikke lijnen voorgaan boven de dunne lijnen. MRDH heeft het standpunt dat een euro, de beperkte euro's die ze hebben, dan beter geïnvesteerd kunnen worden in bussen waar heel veel mensen zitten. Dus waar je heel veel mensen kunt bedienen, dan in een bus waar maar enkele mensen zitten. Dus dan is het gewoon weer dat economische motief. Ik heb vanmorgen uitgelegd dat we graag breder willen kijken naar het sociale motief. Dat heet ook wel brede welvaart. Welvaart niet voor

een kleine groep, of voor een bepaalde groep, maar dat zou voor iedereen moeten gelden. Maar daar zit vooral toch het Rijk achter. Want de BDU-gelden waarmee de RET en de MRDH mee worden gefinancierd, die zijn ook al tien jaar geleden vastgesteld. Die zijn nooit meer geïndexeerd, die zijn ook nooit meer verhoogd. Terwijl de complexiteit van het verkeer enorm toeneemt. Er is veel meer verkeer en het aantal euro's is gelijk gebleven. Dus vandaar dat je nu zo klem zit. Bij de metro en bij de tram wordt er alleen maar gekeken naar de exploitatie. De aanlegkosten worden die niet meegerekend. Die zitten natuurlijk daardoor voller. Bij de bus is het constant de bus en de zeg maar de dure buschauffeur. Dan in vergelijking met zeg maar vier, vijf passagiers, reizigers. Dus dat maakt de bus zo kwetsbaar. Maar we moeten denk ik heel erg ons best doen, vooral om bij het Rijk om die BDU-gelden omhoog te krijgen. Dan wordt dit beter geregeld. Dus nogmaals blij met die motie die een maandje geleden of een paar weken geleden bij de algemene beschouwingen bij de Kamers is aangenomen. Dat in ieder geval met dat geld, is al een paar honderd miljoen ik dacht bijna driehonderd. Die voor een groot deel is gebruikt nu voor de komende jaren om die prijsstijgingen op heel klein te houden, heel nul te houden. Als die inflatie verder afneemt, want dat is wel structureel geld, dus dat is wel een hoop geld. Dan kunnen we dat geld ook gebruiken voor het inzetten van meer kwaliteit in het openbaar vervoer. Dus daar heeft het inderdaad ook mee te maken. Maar hier moeten we echt naar Den Haag kijken.

De voorzitter: Interruptie van de heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Dank u wel voorzitter. Heldere uitleg van de wethouder en ik onderschrijf het ook in grote lijnen. De wethouder gaf ook aan er komt een busplan en daar moeten we als gemeente heel erg alert op zijn. Kan de wethouder nog wat inzicht geven in hoeverre wij daar als gemeente dan ook invloed op uit kunnen oefenen? Of het dan bijvoorbeeld ook nog een idee is om met de raad daarover in gesprek te gaan? Zodat de raad bijvoorbeeld ook kan aangeven wat zij daarin belangrijk vindt en u zich daar dan in de discussie ook weer gesterkt in weet? Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Meij.

De heer Meij: We hebben aantal weken geleden natuurlijk het volledige plan gepresenteerd gekregen. Want ik heb al verteld 15 november, volgens mij is het over anderhalve week, vindt dan de definitieve besluitvorming plaats. Ik heb natuurlijk al wat gevraagd over het busplan en ook wel mijn zorgen geuit hoe gaat dat dan? Het is een heel breed plan, waar een heleboel ideeën staan om de RET zeg maar weer toekomstbestendig te maken. Dit is nog niet helemaal doorgemarcheerd. Maar ik ga dat zeker aankaarten dan ook die woensdag, ik weet niet hoe het dan gaat of nu de raad ... ik ga u in ieder geval goed informeren wat daar speelt. Misschien dat ik u ook nog misschien een tip kan geven hoe de raad daar misschien zelf actief op kan reageren richting MRDH of RET om invloed te uit te oefenen. Dat is sterker misschien dat de raad het zelf doet via een brief, dan dat ik dat weer als wethouder vertel. Dan nog twee vragen voorzitter over het bloedonderzoek, 18PLUS blijven dat promoten. Wat ik vanmorgen dacht dat ik ook al gezegd heb, we zullen in ieder geval onze zorgen bij het RIVM melden. Vragen of ze zeg maar de Ridderkerkse zorgen willen meenemen in het bureauonderzoek. Nogmaals de RIVM gaat niks fysieks doen. Die gaat gewoon zoeken naar allerlei wetenschappelijke rapporten. Wat er zou kunnen als mensen PFAS in hun lichaam hebben. Maar we zullen ieder geval de Ridderkerkse zorgen bij het RIVM deponeren. Dan ook nog een vraag als antwoord op de vraag van EvR. Dat is toch heel erg nodig dat bloedonderzoek want dan kunnen we Chemours schadevergoeding vragen. Maar PFAS zit overal in. We hebben een ander motie gezien. Het zit in het water, het zit in de lucht, het zit in de voeding. Met dat onderzoek kunnen we nooit Chemours verantwoordelijk stellen, omdat er zijn zoveel oorzaken. Dan als laatste voorzitter, gelukkig heeft EvR dat voorstel teruggenomen van gratis reizen voor kinderen. Maar eigenlijk had ik vanmorgen dat antwoord moeten geven. Kinderen moeten gewoon fietsen. Het gaat over kinderen in de

leeftijd die u genoemd hebt, die kunnen naar school lopen, maar die kunnen gewoon naar Rotterdam fietsen. Als laatste, wil ik daar nog van zeggen. Overgewicht van kinderen is echt een stille ramp. Het is echt een silent killer. Er gaan jaarlijks duizenden mensen ook volwassenen dood vanwege overgewicht. Daarom is eigenlijk een gratis Ov-kaart alleen vanuit die hoofde al niet verstandig. Geldt trouwens ook deels voor de e-bike dat genereert ook minder energie. Daar wou ik het maar bij laten voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Maar voordat we overgaan naar wethouder Piena nog een vraag van mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank u wel voorzitter. Natuurlijk geef ik de wethouder gelijk dat kinderen moet fietsen. Jong geleerd is oud gedaan, dat geldt ook daarvoor. Maar u moet natuurlijk wel realistisch blijven. Schoolgaande kinderen die in Rotterdam op school gaan en dan naar school fietsen, vroeg en weer terug en vooral in de winter. Ik weet niet of dat al zo nuttig is. Daarbij willen we ook zorgen dat ze leren omgaan met het OV.

De voorzitter: Mevrouw Van Vliet. Ik heb even een paar opmerkingen die volgens mij inhaken op wat u zegt. De heer Kooijman als eerste, daarna de heer Mijnders en mevrouw Van Nes-de Man.

De heer Kooijman: Voorzitter wat heb ik soms die verbindingsweg verafschuwd als ik weer op m'n fietsje naar Rotterdam moest vroeger. Maar ik heb het eind gehaald en mijn zoons net zo goed. Die gaan iedere dag op de fiets naar Rotterdam en dat gaat prima eigenlijk.

De voorzitter: De heer Mijnders wilt u een soortgelijke opmerking maken?

De heer Mijnders: Voorzitter ik heb het ook zes jaar volgehouden, het gaat uitstekend echt.

De voorzitter: Nog iemand die eroverheen gaat? Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Ik kan daar misschien qua afstand overheen. Wij zien over de Pruimendijk en dat was een deel van het probleem, wat vervelend opgelost is, maar dat is wat anders. Zien wij heel veel schoolkinderen fietsen die zelfs van Alblasterdam komen tot aan Rotterdam-Zuid. Dat is zomer en winter en die fietsen altijd met alle soorten van genoeg.

De voorzitter: Weer of geen weer helder. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Dank voor alle aanvullingen van iedereen. Toch wil ik ook nog even reageren op de opmerking over het overgewicht en het fietsen. Dat geldt dan natuurlijk ook voor de AOW'ers die nu ook gratis met de bus mogen. Overgewicht is daar ook slecht voor en zou je dan ook op de fiets kunnen komen. Terwijl we daar wel met zijn allen wel goedkeuring aan hebben gegeven.

De voorzitter: Wethouder Meij.

De heer Meij: Dat heeft de raad zo beslist en daar was u bij. Dus wat dat betreft, maar u weet zelf al, u weet het antwoord eigenlijk wel toch.

De voorzitter: Prima daar wordt op geknikt. Wethouder Piena.

De heer Piena: Dank u wel voorzitter. Ik begin met toch het minst leuke onderwerp. Het werd door Leefbaar Ridderkerk op het eind van de eerste termijn ... sorry voor de schorsing nog even aangehaald. De bedreiging en de onheuse bejegening richting onze ambtenaren. Dat geldt niet alleen voor de ambtenaren van de toeslagenaffaire, maar ook op de andere gebieden. Het is niet alleen afkomstig vanuit de informatie van onze eigen organisatie, maar ook de Nationale Ombudsman heeft recentelijk dit nog aangegeven. Die noemt het en ik hem niet citeren, maar hij noemt het onfatsoenlijk klaaggezag of grensoverschrijdend klaagzang. Ik proefde net een beetje dat er toch nog vergoedelijking werd gezocht voor bepaald gedrag. Ik wil daar als wethouder echt wel afstand van nemen. Ik denk dat dit college echt voor zijn ambtenaren gaat staan als er grensoverschrijdend gedrag is. Daar is geen enkele, geen enkele rechtvaardiging voor. Dat is wat ik in ieder geval nog even mee wil geven voordat ik inga op de vragen uit de algemene beschouwingen en de eventuele vragen die ook nog zijn voortgekomen uit (niet verstaanbaar) van daarnet. De ChristenUnie heeft gevraagd in zijn algemene beschouwingen welke budget er is voor de uitvoering van het Actieplan Samenredzaam. Overigens is dat één van de plannen waar u van vraagt waar blijft u nu met uw actieplan en wat doet u nu? Hier hebben we een actieplan neergelegd, dus ik zou haast tegen de ChristenUnie willen zeggen kijk dit is er één van. Maar er zijn eigenlijk nog meerdere hoor die al uitgerold zijn naar aanleiding van het Integraal Beleidsplan.

De voorzitter: Interruptie van de heer Kooijman.

De heer Piena: Dat is al snel.

De heer Kooijman: We hadden ook gezegd we waren benieuwd naar de overige plannen. Maar misschien is het dan goed om een keertje een overzichtje te geven van alle plannen die er inmiddels zijn. Uitwerking van het IBSD bijvoorbeeld?

De voorzitter: Wethouder Piena.

De heer Piena: Voorzitter, ik zit niet echt om werk verleggen en volgens mij hebben we altijd netjes via raadsinformatiebrieven u geïnformeerd, uw raad geïnformeerd. Dus ik zou zeggen, kijk even. De griffie heeft keurig op de website alle raadsinformatiebrieven gezet. Dus als u het niet erg vindt, een beetje eigen initiatief hierin zou ik best wel op prijs stellen.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Voorzitter, dat vind ik wel een beetje een flauwe reactie. Ik hoor ook verschillende antwoorden vanuit het college. De ene portefeuillehouder geeft aan wij geven netjes het eind van het jaar gewoon even netjes overzicht wat we dit jaar hebben gedaan. De andere portefeuillehouder die kijkt er kennelijk anders tegenaan. Dat vind ik wat jammer, maar goed.

De voorzitter: Wethouder Piena.

De heer Piena: Voorzitter, volgens mij heb ik vanochtend in mijn eerste bijdrage toch een aantal zaken weergegeven die we in 2023 gedaan hebben en die we in 2024 gaan doen. En welke zaken we vanuit 2023 naar 2024 gaan doen. Ik zal zo misschien ook nog wat toevoegingen doen waar we nog meer mee bezig zijn. Maar weer terugkomend op uw eerste vraag waar het budget vandaan moet komen. Tot en met 2026 willen we voor dit actieplan als samenwerkende partij, we doen dat niet alleen. U heeft dat gezien, ook in de raadsinformatiebrieven overigens, gebruikmaken van de regionaal beschikbare transformatie middelen vanuit

het Integraal Zorgakkoord en deze op lokaal niveau inzetten. Dus die gelden komen zeg maar gewoon binnen, die hoeven we niet vanuit de reguliere begroting te gebruiken. Wanneer voor de concrete acties, zoals bijvoorbeeld subsidieregeling voor collectieve woningaanpassingen, geld nodig is dan komen we uiteraard bij uw raad terug om geld als dat nodig is. Even kijken, even ga ik terug want ik heb hem ook van de ChristenUnie gevraagd. Die had het over, en terecht, over de klachten in het openbaar vervoer. Nogmaals ik heb het ook niet gebagatelliseerd, want elke klacht is er één te veel. Maar er is wel degelijk een goede klachtenregistratie bij PIM, we hebben ook intern hier nog een klachtenregistratiemogelijkheid als sommige dingen niet goed lopen. Ik hou me verder ervan dat PIM de klachten niet zou registreren. Want daarmee zeggen we eigenlijk dat ze opzettelijk dat niet doen. Overigens is PIM, en dat is niet een vervoerder. Dus die heeft er ook geen enkele winst bij om klachten niet te registreren. Want die behoort niet tot de vijf aanbieders in het Wmo-vervoer. Dus ik ga er wel een beetje vanuit dat die klachtenregistratie ook goed gaat.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Ik wil ook niet suggereren dat de klachtregistratie daar niet goed gaat. Maar als ik hoor dat de wethouder aangeeft er zijn maar zo weinig klachten binnen. Wat wij horen, wij krijgen regelmatig klachten binnen. Stap één wat we dan altijd zeggen, meldt het bij de juiste plekken. Inmiddels weten we ook waar dat dan is, dus we geven netjes de adressen door waar de mensen dat dan moeten melden. Dat moet allemaal geregistreerd worden. Maar als we dan ook terughoren en ik heb mijn klacht op 20 september ingediend en ik heb nog nul reactie gehad. Dan denk ik ook dan gaat er toch iets mis. Wat er misgaat, waar het misgaat, dat weet ik niet, maar die signalen krijgen we dan terug. Dus dat was een beetje mijn opmerking die ik maakte.

De voorzitter: Wethouder Piena.

De heer Piena: Voorzitter dat is helder. Het lijkt me ook onfatsoenlijk als je een klacht ingediend hebt dat je geen reactie krijgt. Dus dat zullen we nog eens een keer navragen hoe ver dat dan gaat en wanneer het niet gaat. Maar dat wil overigens dan niet zeggen dat die klachten niet geregistreerd zijn. Ook één keer per jaar, krijgt volgens mij uw raad ook een overzicht van de klachten die er zijn. Dus daar kunnen we ook een aantal zaken uit verifiëren. Nogmaals in mijn eerste bijdrage heb ik al aangegeven, wij weten ook wel dat niet iedereen gelijk een klacht indient als iets niet goed gegaan is. Dus er zullen best meer klachten zijn. Maar één procent is natuurlijk, laten we heel eerlijk zijn in deze markt met dit vervoer, alleszins acceptabel. In ieder geval wat ons betreft.

De voorzitter: De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Als het echt één procent zou zijn dan is dat inderdaad op dat niveau misschien alleszins acceptabel. Alleen wij maken ons wel zorgen, dat misschien de vindbaarheid of de manier waarop mensen dan een klacht kunnen melden. Die die worden niet opgehaald door HaarsGroep, maar die moeten dat dan melden via de gemeente, naar Trip naar PIM. Dat dat op een gegeven moment dat mensen de weg kwijt zijn en denken dan meld ik dat maar niet, maar ik heb wel iedere keer er last van.

De voorzitter: Wethouder.

De heer Piena: Helder, we kunnen daar nog eens naar kijken. Maar nogmaals, het staat wel op de website van de gemeente waar men zich kan melden, maar ik neem uw aandachtspunt ter harte. De Partij van de Arbeid vraagt zich af waarom de slechte uitvoering van vraagafhankelijk en leerling voor niet actiever aan de raad is gemeld. Ik heb u net al een aantal dingen verteld, ik heb het in mijn eerste termijn al gemeld.

Leerlingenvervoer is echt een probleem, is echt een probleem. Dat steken we ook niet onder stoelen of banken. We hebben daar heel veel aan gedaan, ook de vervoerder. We moeten twee dingen in acht nemen. Dit nieuwe systeem ook voor het leerlingenvervoer is op 1 augustus ingegaan en het leerlingenvervoer is op 21 augustus van start gegaan. Waarom toen? Toen zijn de scholen opengegaan. De klachten die daar binnen zijn gekomen, zijn echt terecht. Al die mensen en nogmaals wij zitten niet in de uitvoering, maar ik denk ook dat ik zeker dit wel namens de uitvoerders mag onze verontschuldiging aanbieden voor al die mensen die hier gewoon ellende van hebben ondervonden. Moeten we niet onder stoelen of banken steken, dat is zo. Maar, na de herfstvakantie zijn er echt heel veel verbeteringen doorgevoerd. Er zullen best nog wel wat klachten zijn, maar niet meer die tien procent aan klachten, daar ben ik van overtuigd. Maar ook hier, niet bagatelliseren. Het zal je maar overkomen dat je kind er staat te wachten en moet naar school en de taxi komt niet. Dat is niet fijn, vindt niemand prettig. U vraagt waarom dus niet eerder gereageerd is? Nogmaals ik heb net aangegeven, vraagafhankelijk vervoer met één procent. Hoef ik u denk ik niet te informeren dat het in principe goed gaat, want dat is ook binnen de afspraken die we hebben. Leerlingenvervoer kunnen wat van vinden. Er staat een RIB, een raadsinformatie voor u halverwege deze maand klaar, daar zijn we nu mee bezig. Dus we zijn wel degelijk actief bezig. Binnen tweeënhalve maand, binnen drie maanden dat u geïnformeerd wordt terwijl al de verbeteringen zijn doorgevoerd. Ik hoop dat u dat ook als raad acceptabel vindt. Zeker omdat we het hebben erkend. We hebben het gezien, we hebben eraan gewerkt en we steken het ook niet onder stoelen of banken. U krijgt het hier open te horen. Dan heb ik de vraag van de SGP zat er ook in de algemene beschouwing, maar volgens mij is die al redelijk beantwoord in mijn eerste termijn. Het uitgangspunt is van het college (niet verstaanbaar) die volledig kan werken dat we weer volledig aan de slag brengen. We willen die uiteindelijk naar een volledige baan begeleiden. Mocht die volledige baan er niet gelijk zijn, dat zou kunnen. Hoewel in deze tijden schreeuwt men om werknemers. Dan zetten we in op de uren waarvoor wél werk is. Dus het is niet zo dat we dan zeggen we hebben geen volledige baan voor u, u zit in de bijstand dus dan doen we dat niet. Nee, we gaan juist die mensen wel activeren, heb ik ook in de eerste termijn gezegd. Om daar beter op in te zetten en die mensen ook gewoon die opstap te laten maken. Waarom? Er is gewoon bewezen dat als je twintig, dertig, veertig procent aan de slag bent, dat mensen uiteindelijk naar die voltijdbaan komen. Het is ook de eerste stap die je moet maken en daar gaan we zeker op inzetten. Dan was er ook nog een vraag over de doelgroep alleenstaande ouders. Ik neem aan dat u bedoelde alleenstaande ouders met de zorg voor kinderen. Want er zijn aanstaande ouders die niet voor hun kinderen zorgen. Die hebben geen ontheffing van de sollicitatieplicht. Sorry, ze hebben wél een ontheffing van de sollicitatieplicht, maar niet van de reïntegratieplicht. Daar wordt dus gewoon aan gewerkt en er wordt met die ouders gekeken welke stappen er gezet kunnen worden richting die re-integratie. Dus daar worden ze bij geholpen. We hebben contact met alleenstaande ouders met een uitkering. Want die zijn gewoon bekend en daar zijn gesprekken mee. Die ouders die worden ook geholpen om aan te geven waar de minimaregelingen zijn en op andere gebieden waar ze problemen mee hebben. Dus die hebben we in zicht. Ook via de minimaregelingen hebben we een aantal van deze mensen in zicht en kunnen we helpen zover we kunnen. Ik heb ook al aangegeven er zijn grenzen aan wat we kunnen. Volgens mij gaf u net aan ergens in het debat dat wij een soort campagne gingen voeren voor extra aandacht van deze alleenstaande ouders of voor kinderen die het moeilijk hebben. Dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat wij bij het herzien van het minimaleleid dat wij extra aandacht zullen schenken aan kwetsbare jongeren. Dat is geen campagne. Misschien dat er uit voortvloeit dat we een campagne moeten voeren, maar dat heb ik daar niet toegezegd. Dus ik hoop dat ik, of ik heb uw verkeerd begrepen, of ik heb het wel gezegd maar dan heb ik het zo niet bedoeld. Maar ik zou zeggen luister even de eerste termijn na. Dan heb ik voor de EvR, Echt voor Ridderkerk excuses. Die hebben een aantal opmerkingen gemaakt, daar ga ik even kort op in. Blij dat u het er mee eens bent dat onze Wmo-voorzieningen al op een hoog niveau zijn, want dat schrijft u in principe. Natuurlijk proberen we dat zo goed mogelijk te doen, alles binnen de financiële mogelijkheden. Maar mocht het niet mogelijk zijn, uiteraard

komen we dan weer bij u terug. U vraagt ook voor de uitbreiding van de Ridderkerkpas, of daar culturele bijeenkomsten dat men daarmee kan doen. Dat kan inmiddels, dat staat er gewoon. Dus daar hoeft hij niet voor uitgebreid te worden. Kom daar zo nog even op terug op het verzoek van de Partij van de Arbeid die dacht dat ik er wel terug zou komen, dat zal ik dan ook doen. Verzoek om de lokale instanties en platforms te helpen die bij de schuldproblematiek zijn en niet blijven faciliteren en ondersteunen. Dat doen we, zeker. Zijn heel belangrijk, ook dat zijn vaak vrijwilligersorganisaties, denk aan schuldhulpmaatje. Maar ik wil ook denken aan de Voedselbank, Social Store, De Huiskamer. Al die zaken daar kijken we naar en daar waar we een aantal subsidies kunnen verstrekken en die vallen binnen onze subsidieverordening, zullen we zeker behulpzaam zijn. Ik ga nog even bij mijn eigen geklieder kijken. Ik had iemand al horen zeggen dat je het beter kan typen. Ik kom even terug op de Verordening Meedoen en de vraag om de Ridderkerkpas uit te breiden. Zoals de verordening er nu ligt en ook al zou ik in de geest van die verordening moeten denken. Gaat dit college nog steeds niet warm aanbevelen. Want nogmaals wij kunnen niet alle winkeliers daarin opnemen. Dat is het verzoek om alle winkeliers dat te doen. Dat zou wat mij betreft al aangepast moeten worden. Als u mij vraagt doe het in de motie, doe het in de geest van de verordening en kijk wat u zoveel mogelijk kunt doen en zoek daarbij de randen op, dat hoor ik u zeggen. Tegen mijn gewoonte in wil ik u die toezegging doen. Maar de motie zoals die nu ligt zou dan echt toch wel aangepast moeten worden. Want zo kunnen we gewoon niet steunen en dan kan ik ook niet in de geest van de motie denken. Maar goed, daar heeft u straks nog even tijd voor heb ik begrepen. Na het avondeten mag u nog even een conclaaf met zijn allen en wellicht komt daar wat moois uit. Ik denk zo langzamerhand ... we hadden alle klachten geregistreerd dat hebben we gehad. Volgens mij heb ik, ik heb niet alle partijen ben ik afgelopen. Maar normaal heel veel partijen hebben ook geen vraag gesteld op het sociaal domein. Heel veel partijen komen ook heel vaak bij mij even op kantoor om dingen aan te geven te doen dat vind ik heel fijn. Want ook dan kunnen we veel sneller acteren dan dat u wacht tot hier op een Begrotingsraad. Dus ik zou zeggen wees welkom op mijn kantoor als u daarover iets wil bespreken of wil aangeven. Helemaal top. Dan nog even over de plannen richting de ChristenUnie. Ik ben altijd even zoekende als u zegt er komen geen actieplannen er is niks. We zijn met heel veel zaken bezig, die ook u wel weet. We hebben een Integraal Zorgakkoord, daar wordt regionaal want we moeten daarin regionaal werken, wordt daar hard aan gewerkt. Er worden regiobeelden opgesteld. Bijvoorbeeld hoe zit het met de ouderen die we hier in Ridderkerk hebben? Hoe zit het met het welzijnsaspect? Daar zijn we mee bezig. Ook GALA-Gezond en Actief Leven Akkoord. Dat gebeurt allemaal. Op jeugdzorg, heb ik ook in mijn bijdrage al gezegd, het was een heel lastig gebeuren. Maar daar hebben ook heel veel acties zijn we daarmee bezig, maar die verwoord je niet allemaal in uitgeschreven actieplannen. Volgens mij is het veel beter om gelijk actie te ondernemen en te doen, omdat die voortvloeien uit de acties die er al liggen. Ik ben nog zoekende naar u, maar misschien moeten we nog een keertje gaan praten om te kijken waar u naar op zoek bent. Maar volgens mij hebben we al heel veel acties in actieplannen liggen.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Ik kan toch niet nalaten dat ik nu even het woord neem. Ik vind het echt moeilijk om soms aan te geven dat we dingen missen. Want ik zie tegelijkertijd van beide wethouders dat er hard gewerkt wordt en dat er ongelooflijk veel goede dingen gebeuren. Tegelijkertijd bereikt dat zelden de raadszaal en hebben wij als raadsleden daar weinig invloed op. Dat is misschien, ook vandaag weer gaat dat door mijn hoofd, daar zit een stukje. Er is ooit het IBSD vastgesteld en daarmee hebben wij een go gegeven. Toen zijn we al heel kritisch geweest dat dat niet meetbaar was en niet terug te redeneren op acties of beleidsplannen. Daar is het bijna bij gebleven waar onze invloed als raadslid zit. Daar heb ik het meeste moeite mee.

De voorzitter: Wethouder Piena.

De heer Piena: Voorzitter, hij is wat helderder nu voor me. Overigens datzelfde ISBD mede in het college waar uw partij deel van uitmaakt is tot stand gekomen. Ik neem aan dat u daar ook uw invloed had op kunnen uitoefenen en ook zeker gedaan zult hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Ik had al verwacht dat deze reactie zou komen. Als u mijn bijdrage toen zou teruglezen, zou u precies hebben gehoord wat ik nu ook weer zeg, dus daar zijn we heel consequent in geweest.

De voorzitter: Wethouder Piena.

De heer Piena: Dat consequent is hartstikke goed, daar ben ik een groot voorstander van. Maar ook toen heeft u blijkbaar, of heeft de raad al blijkbaar het voldoende geacht wat daar lag en wat ermee moest gebeuren. Maar laten we het wat makkelijker houden, ik begrijp wat u zegt. Dat trek ik me in zoverre aan dat ik eens ga kijken in hoeverre we de raad in tegemoet kunnen komen. Ik ben nog even zoekende, want mevrouw De Wolff geeft zelf al aan er wordt hard gewerkt en dat is hartstikke leuk en hartstikke mooi heb ik ook gezegd op dit domein. Misschien vergeten we dan wel eens te melden wat we bereikt hebben, wat we doen of wat af en toe ook mislukt. Ik ga daar echt hard over nadenken en misschien moeten we samen een keer erover in gesprek gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was uw bijdrage. Wethouder Stip.

Mevrouw Stip: Dank u wel voorzitter. Ook ik ga in mijn tweede termijn graag in op verschillende onderwerpen van de algemene beschouwingen, waar ik in mijn eerste termijn nog niet op in ben gegaan. Daarin is één vraag gesteld, aangezien dit er één was dacht ik er iets uitgebreider op in te kunnen gaan, waar inmiddels misschien iets minder behoefte aan is. Ik zal er proberen snel doorheen te gaan. Nog op een paar kleine onderdelen die nog genoemd zijn in de tweede termijn van de raad. Dat is de vraag van het CDA over wat het Taalhuis de afgelopen periode heeft gedaan. In 2023 is het Taalhuis gecertificeerd, dat is een samenwerkingsverband die verder vorm is gegeven met twee bijeenkomsten per jaar. De betrokken organisaties van het Taalhuis werken samen om laaggeletterdheid in Ridderkerk te bestrijden. Deze organisaties zijn de bibliotheek AanZet, Facet Ridderkerk, Vluchtelingenwerk, Stichting Lezen en Schrijven, Sagènn en NLtraining. Het gaat om het centraal gebruik van het Taalpunt, het doorverwijzen naar elkaar en samenwerken waar mogelijk. Een netwerkcoördinator basisvaardigheden coördineert samen met de coördinator basisvaardigheden van de bibliotheek, het Taalhuis. Het aanbod basisvaardigheden van Ridderkerk onder het netwerk wordt iedere twee maanden verspreid, zodat zichtbaar is wat er allemaal mogelijk is voor bewoners. In juni is er door de netwerk coördinator een bijeenkomst basisvaardigheden georganiseerd. Waarbij alle organisaties uit Ridderkerk en medewerkers vanuit de gemeente die te maken hebben met basisvaardigheden zijn uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst heeft Stichting Lezen en Schrijven een workshop gegeven om laaggeletterdheid te herkennen en weten hoe je een bewoner kunt doorverwijzen. Vanuit dat Taalpunt worden volwassen bewoners van Ridderkerk doorverwezen naar de juiste taallessen, rekenles of digitale lessen. Er wordt goed gebruik gemaakt van de aangeboden lessen. Ook is er nog in de Week van lezen en schrijven diverse aandacht gegeven aan het volgen van taallessen. Er zijn meerdere activiteiten georganiseerd, zoals de Pannenkoeken uit Syrië, de voorstelling die ik al eerder noemde. Waar ook na afloop betrokken organisaties waren om vragen te stellen. Ook de taalambassadeur van Ridderkerk vanuit Stichting Lezen en Schrijven is ingezet om de drempel voor het

volgen van taaltes te verlagen. Zo een aantal punten waar zij de afgelopen periode mee bezig zijn geweest. Dan zijn er nog een paar andere onderwerpen die ik wil benoemen. Zo noemt het CDA het gemis van de jongerenraad. In mijn eerste termijn noemde ik dat jeugdparticipatie een plek krijgt in het participatiebeleid. Met Facet hebben wij op verschillende manieren geprobeerd om jongeren voor een jongerenraad te enthousiasmeren. Helaas is die behoefte er nu niet, maar kijken we vooral samen met Facet hoe jongeren wél willen participeren, waarbij het doel is om jonge ambassadeurs te hebben als klankbord. Die wij vanuit sosen en scholen willen werven. Daarnaast vroeg ook het CDA aandacht voor jonge mantelzorgers. Facet doet veel voor deze doelgroep. Zij zorgen voor ondersteuning en activiteiten die speciaal op jonge mantelzorgers gericht zijn. Om deze doelgroep te bereiken werken zij onder andere samen met schoolmentoren, jongerenwerk, Brede School, CJG. Daarnaast volgt Facet ook trainingen voor het omgaan met jonge mantelzorgers om zo goed op deze doelgroep aan te kunnen sluiten. Dan citeerde Burger op 1 een stuk uit het WOO-verzoek, waarbij de conclusie wordt getrokken dat we naar de bejegeningen toe hebben gewerkt. Van die uitspraak wil ik ver wegblijven. Waar Burger op 1 aan refereert is een citaat van een ambtelijk advies, wat bestuurlijk niet is overgenomen. De ChristenUnie gaf aan te wachten op raadsvoorstellen over de onderwerpen van eenzaamheid en mantelzorg. Daarbij zijn kaders gesteld in het IBSD en vindt er op uitwerkingsniveau via de productafspraken en via een plan van aanpak op stuurgroepsniveau uitvoering plaats. Waarvan monitoring in de stuurgroep de maandelijkse overleggen met Facet en via de halfjaar- een jaarverslag van Facet plaatsvindt. Dan vond ik het nog leuk om te noemen dat ...

De voorzitter: Interruptie de heer Mijnders.

De heer Mijnders: Ik draai al een tijdje mee, maar die laatste zin van u, zou u die in jip-en-janneketaal kunnen vertellen wat we als overheid op die punten doen? Want stuurgroepen, monitoren, dit zus en zo, wat we doen we?

Mevrouw Stip: Voorzitter dan ga ik toch enthousiast iets te snel om de tijd in te halen. Ik zal er even iets meer de tijd voor nemen. Op het gebied van eenzaamheid hebben we dus een stuurgroep die ik ook in mijn eerste termijn benoemde. Dat is een stuurgroep met het CJG, met Wooncompas, Stichting Present onder andere. In het IBSD is al eenzaamheid, mantelzorg ook genoemd. Daar hebben we dus ook een aanpak voor eenzaamheid gemaakt voor die stuurgroep zoals we dat bijvoorbeeld ook bij een stuurgroep Vet Gezond doen. Zodat we met de stuurgroep kunnen sturen op een bepaalde aanpak en in diezelfde stuurgroep vindt dan ook monitoring plaats. Los van die stuurgroep zijn er ook de productafspraken met ...

De voorzitter: Interruptie van mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Dit is nu precies wat ik bedoel. Nu lezen wij dus uit de terugkoppeling van Facet alle respect daarvoor, of we lezen in een RIB wat er gaande is en wat er gebeurd is en wat we drie jaar geleden in grove lijnen hebben afgesproken. Maar ik wil dat het in raad terugkomt dat we daarin ook als raad een visie en meer invloed op kunnen uitoefenen dan dat we iets drie jaar geleden hebben afgesproken en zeggen we werken dat nog steeds zo uit.

De voorzitter: Wethouder Stip.

Mevrouw Stip: Dank u wel voorzitter. Wat uiteindelijk in het jaarverslag van Facet terecht komt, is van tevoren in de productafspraken vastgelegd die ook uw raad ontvangt via een raadsinformatiebrief. Daar heeft de gemeenteraad ook de instrumenten voor om dat wellicht op een andere manier te bespreken. Dat waren onder andere een aantal punten van monitoring. Daarnaast hebben wij maandelijkse overleggen met Facet

waar wij ook op alle productafspraken kijken naar hoe deze productafspraken lopen. Dus via die halfjaar- en jaarverslagen die ook naar de raad gestuurd worden.

De voorzitter: Mevrouw De Wolff.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: Tot mijn collega-raadsleden, wat ik gewoon niet begrijp, is dat wij uren kunnen praten over iets wat fysiek is. Dat we commissievergaderingen daar extra voor beleggen, dat we heen en weer lopen te mailen en dat soort dingen. Zo gauw het dan over het sociaal domein gaat, dat dan meer dan ... dat een grote groep gewoon continu stil blijft.

De voorzitter: Een reactie, twee handen uit één fractie. Misschien dan eerst even het woord aan de heer De Waardt.

De heer Van de Waardt: Voorzitter, voor het eerst dat ik hier het woord voer vanuit de algemene beschouwingen. Maar de SGP bestaat uit een fractie van vijf raadsleden, (niet verstaanbaar) portefeuilles verdeeld. Namens SGP voer ik het woord over het sociaal domein, samen met anderen werk ik daar intensief samen. Betekent niet dat we mensen thuis zien niet hoe wij als fractie tijdens fractievergaderingen met elkaar druk aan het overleggen zijn en een visie vormen. Maar betekent niet dat alle vijf de raadsleden hier het woord voeren.

De voorzitter: Misschien is het goed om mevrouw De Wolff nog even te laten reageren.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: De heer Van de Waardt gaat niet helemaal in op mijn pleidooi. Het gaat mij echt om de agendering van het grootste budget wat we vanavond gaan vaststellen dat dat meer aandacht behoeft in een raadszaal.

De voorzitter: Misschien is het goed als ik even als voorzitter nog even één opmerking maak en anders wordt het misschien een wat brede discussie. Wees u er zelf als raad ook van bewust dat u ook voor een heel groot gedeelte gewoon uw eigen agenda maakt. Dus het is goed dat u die oproep ook in het midden van uw raad neerlegt. Ik stel me zo voor dat iedereen die oproep gehoord heeft. Dat u dan desnoods op een later moment nog eens een keer het gesprek daarover voert. Maar nu met elkaar daar denk ik een heel gesprek over te gaan laten voeren is ingewikkeld. U bepaalt als raad ook zelf uw agenda, dat is vooral dat ik even kwijt wilde als voorzitter van uw raad. Dan stel ik voor dat wethouder Stip haar betoog vervolgt.

Mevrouw Stip: Dank u wel voorzitter. Een luchtig puntje, ik vond het nog wel mooi om te noemen naast de Mantelzorgpluim, de lintjesregen dat ook de vrijwilligersprijzen weer aankomt bij de nieuwjaarsreceptie. Waar ook veel mooie aanmeldingen voor zijn ingestuurd. Dan noemde GroenLinks nog de duurzaamheidsslag die bij evenementen gemaakt kan worden. Vanaf 1 januari is het wettelijk vastgelegd dat er geen wegwerpplastic meer gebruikt mag worden. Dus ook daarover zijn wij in overleg met organisatoren om mee te kunnen denken hoe dit bij Ridderkerkse evenementen dan wel vorm te geven. Daarnaast komen we in december met het evenementenbeleid waar ook in zal staan dat wij onder andere een nieuwsbrief willen gebruiken naar de organisatoren toe. Waar we dan ook van plan zijn een kopje duurzaamheid in op te nemen om tips te geven over duurzaamheid, om dat zo te kunnen motiveren en stimuleren. Dan wil ik nog eventjes toevoegen aan dat Facet inderdaad ook de maatschappelijke impact van drugsgebruik in voorlichtingen meeneemt. Gaf de ChristenUnie nog aan dat zij graag eerder hadden meegekregen over de motie rondom het kunstwerk. Ook ik vond dat we fijn contact vooraf hadden en helaas was dit ook voor mij pas gisteren tot me gekomen was daar nieuwe informatie. Dus heb ik deze niet eerder kunnen delen. Voorzitter, dat waren mijn punten.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Oosterwijk: Dan rest mij nog even een enkele notie vanuit mijn portefeuille perspectief met u te delen. Dat is niet heel erg lang voor degenen die daar wat ongerust over zouden kunnen zijn aan de voorkant. Een enkele notie, zoals ik zei. Om te beginnen bij een motie, dat rijmt ook een beetje in deze tijd, altijd goed. De enkele motie waar ik het over heb is de motie drugsgebruik. We hebben met elkaar ook even in de gesprek van deze middag gewisseld dat u ook niet bedoeld heeft en daar hadden we vanmorgen even een wisseling van woorden over. Om het per se volgens de Rotterdamse methodiek te doen. U heeft een opmerking gemaakt dat dit in de geest van, en in ieder geval stevige taal mag zijn. Tegelijkertijd de ruimte ook geboden aan het college om daar, ik zeg maar even naar eigen inzicht op een verstandige manier, langs de lijn van uw bedoeling mee aan de slag te gaan. Dan is het in ieder geval vanuit het college gezien ook geen enkele terughoudendheid meer om in volle bewoording ook de motie op die manier positief te duiden. Te meer ook omdat het gaat over relevante vraagstukken. Ook effecten die te maken hebben met het gebruik van middelen in de meest brede zin van het woord. Mevrouw Kayadoe gaf al aan dat er een kennelijk vanmiddag dat er een krantenartikel was verschenen hoe jeugd benaderd wordt en ook kwetsbaar is ten aanzien van het acteren in het bezorgen van pakketjes met bepaalde inhoud. Ik heb zelf in mijn bijdrage in eerste termijn ook al aangegeven hoe de jeugd geronseld wordt. Laat ik dat woord maar vooral ook op die manier gebruiken. Om dan wel een container leeg te halen, dan wel iets aan een voordeur te hangen, enzovoort enzovoort. Alleen al dat in een campagne naar voren te brengen, zodat het gesprek misschien in de buurt en op straat en thuis daar ook over gevoerd wordt, is volgens mij al een goede stap voorwaarts. Dan blijf ik even ver van allerlei beelden die je kunt hebben en die ook gewisseld zijn in de raad ten aanzien van middelengebruik op een bepaalde manier. Het is vanuit een paar perspectieven aangegeven dat lik-op-stuk een goed uitgangspunt zou zijn. Ik ben in ieder geval voor duidelijkheid op heel veel terrein. Of dat nu op het vlak van de politie is, dan wel daar waar collega Van Os over gaat, over de boa's. Denk dat dat prima uitgangspunt is. Maar we moeten met elkaar denk ik ook wel oog hebben voor het feit dat er soms een hele wereld, of misschien wel vaak een hele wereld achter gedragingen zitten waar je echt met elkaar de ogen niet voor moet willen sluiten. Daar moet je met elkaar over in gesprek zijn. Dan kan het echt wel eens wat betekenen dat het verdiepen op de lijn van zorg of het verdiepen op de lijn van onderwijs, of het verdiepen op het vlak van opvoedingsondersteuning juist veel probater is dan zeg maar lik-op-stuk en vervolgens nog een keer en nog een keer. Temeer ook omdat mijn waarneming is dat er een categorie toch maar even jeugd is die zich daar eigenlijk niet meer daardoor laat weerhouden. Misschien niet in de laatste plaats ook omdat er een verdienmodel aan allerlei acties bij jeugd aanwezig is. Ik heb in ieder geval gister bij mijn gesprek op het Ministerie van Justitie en Veiligheid met een aantal burgemeesters, er ook de vinger bijgelegd dat ik het ook belangrijk vind dat bij het Openbaar Ministerie nader wordt gedacht over het fenomeen jeugdstrafrechtketen. Omdat ik naar mijn waarneming zie en dat is ook een breder gedeeld perspectief. Dat niet zozeer het aantal misdrijven, of het aantal situaties met jongeren groeit, want dat neemt juist af. Maar dat er wel verharding plaatsvindt op de onderwerpen aan sich. Dat ook de leeftijd waarin jongeren ermee te maken hebben veel jonger wordt. Is het dan nog maar van deze tijd is de vraag die ik daar neergelegd heb, om toch iedere keer weer vast te houden aan het achttienjaarscriterium. Daar zit allerlei haken en ogen aan, dat snapt u ook, dat snap ik ook. Maar ik heb dat wel willen neerleggen omdat ook in de Ridderkerkse setting naar mijn overtuiging daar echt een probleem ligt. Daar waar mevrouw Kayadoe de uitnodiging heeft gedaan om met elkaar in gesprek te zijn ten aanzien van het RIEC. U heeft mij een aantal zaken al aangereikt, dan wel ten aanzien van jeugdvragestukken in de algemene zin. Zou ik willen zeggen u allen bent van harte welkom op welk moment dan ook om met mij een gesprek te voeren. Maar daar waar u zegt we willen er in breder perspectief over nadenken en over in gesprek zijn en daar kan ik me alles bij voorstellen. Dan kunt u of een gespreksnotitie aandragen, of op een andere manier in het midden van uw raad neerleggen, waar ik ook graag bij betrokken

ben. Doe dat dan ook zou mijn suggestie zijn, want het is belangrijk genoeg, want het gaat over onze jeugd. Ik heb voor de rest niet heel veel gehoord anders dan dat ik graag benoemd wil hebben dat mijn vragen die aan mij gesteld waren, ik al in mijn eerste termijn van beantwoording heb voorzien.

De voorzitter: Dat ik geconstateerd heb vanmiddag uit de bespreking dat er natuurlijk een aantal moties worden ingetrokken, dan wel worden gewijzigd. Daar gaat u nog het gesprek over voeren in, om nabij met elkaar, al of niet met een diner daartussen. Ik wens u daar veel wijsheid bij toe. Wij treffen elkaar om negen uur weer terug in deze zaal voor het derde luik van het drieluik. Daar kijk ik naar uit, u ongetwijfeld ook, maar ik wens voor nu eet smakelijk en ook nog even werk ze. Ik schors de vergadering.

5. Moties en amendementen

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en ik heet u allemaal, in deze zaal dan wel thuis, wederom van harte welkom. Dat is niet aan afzwakking aanwezig. Fijn dat u er bent allemaal. Dat zeg ik ook even om met elkaar ook vast te stellen dat uw voltallige raad aanwezig is. Dat betekent dat er met 29 personen over de besluitvorming van vanavond te stemmen is. En dat is mooi. Dat doet denk ik ook recht aan de karakteristiek van deze begrotingsraad. Wij gaan met elkaar een aantal dingen doen. Het eerste wat wij gaan doen, is dat wij per motie even gaan doornemen of daar wijziging aan de orde is ten opzichte van wat eerder is toegestuurd, dan wel misschien intrekking plaatsvindt. Ik doe dat maar even alsof ik nog even blanco ben en niet precies vanmiddag allemaal gehoord heb wat er allemaal ingetrokken is. Dan blijf ik ook een beetje weg van, heb ik het goed begrepen, ja dan wel nee en ik geef u dan wel even aan om daarop te reageren. Ik doe dat zo dat ik het motienummer noem, de indiener, het onderwerp en de korte samenvatting en dan vraag ik aan de indiener of er iets te melden valt op de desbetreffende motie. Kan iemand dat niet volgen? Iedereen kan dat volgen. Dat snap ik dan ook weer. Wij beginnen dan met motie nummer 56 met als de indiener Burger op 1. Onderwerp geen zonneweiden in Ridderkerk. Samenvatting luidt als volgt, onderwerp is zonneweiden in Ridderkerk. Het college wordt verzocht, wanneer de vraag zich voordoet, geen medewerking te verlenen aan plannen voor het mogelijk maken van zonneweiden in Ridderkerk. De vraag die ik aan mevrouw Van Nes-de Man stel, is deze motie ongewijzigd of is er wijziging?

Mevrouw Van Nes-de Man: Ongewijzigd en hij blijft staan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar motie nummer 57, eveneens van Burger op 1, klein chemisch afval bij mobiel afvalbrengrstation. Onderwerp is het mobiel afvalbrengrstation. Het college wordt verzocht aan het mobiel afvalbrengrstation, heerlijk woord, de mogelijkheid toe te voegen om klein chemisch afval in te leveren. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Die laten wij ... Of die trekken wij in, omdat we de toezegging van de wethouder hebben dat het er al in zit.

De voorzitter: Kijk eens aan. Dank u wel. Dan gaan wij naar motie nummer 58, Burger op 1, onderzoek gratis ontbijt op basisscholen. Het college wordt verzocht te onderzoeken wat de behoefte is aan een gratis ontbijt voor alle kinderen op de basisscholen en de raad van het resultaat op de hoogte te stellen in het eerste kwartaal 2024. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Die laten we ongewijzigd staan.

De voorzitter: Dan gaan wij motie 59, Burger op 1, vlonderwandelpad Oosterparkweg. Het college wordt verzocht of het aanbrengen daarvan mogelijk is, of dit kan binnen het budget voor de aanpak van het Oosterpark of anders de kosten ten laste te brengen van het begrotingssaldo 2024. Mevrouw Van Nes-de Man.

Mevrouw Van Nes-de Man: Die passen we een beetje aan en dan laten we hem staan. Dan maken we ervan: Wij verzoeken het college om te onderzoeken of het aanbrengen van een vlonderwandelpad en dan komt vlonder tussen haakjes. En dan bij twee: Als dit mogelijk is, een vlonderwandelpad, en dan weer vlonder tussen haakjes, te realiseren binnen het budget voor de aanpak van het Oosterpark. Wanneer de kosten hieruit niet gedekt kunnen worden, dan met een voorstel naar de raad terug te komen.

De voorzitter: Is deze motie daarmee duidelijk voor iedereen? Er is iemand die daar graag even wat over wil zeggen. De heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u, voorzitter. Tijdens het overleg heb ik ook meegeschreven, maar bij punt 1 hebben we dacht ik gezegd: Te onderzoeken welke oplossingen voor een vlonder pad, en inderdaad vlonder tussen haakjes, mogelijk is. Heb ik dat juist, mevrouw Van Nes?

Mevrouw Van Nes-de Man: Dat heb ik niet meegeschreven, maar ik kan me er wel in vinden.

De voorzitter: Dank u. Dan misschien kunt u dan voor de geschiedschrijving en voor de duidelijkheid nog even in de echte formulering even benoemen.

Mevrouw Van Nes-de Man: Vraag ik hem even aan de heer Kardol.

De voorzitter: Dat is een uitermate collegiale samenwerking. De heer Kardol.

De heer Kardol: Wij verzoeken het college om, punt 1, te onderzoeken en dan komt de wijziging, welke oplossingen voor een vlonder pad, dan vlonder tussen haakjes en de rest van de zin blijft ongewijzigd. En punt 2.

De voorzitter: Een is, wordt dan waarschijnlijk zijn.

De heer Kardol: Ja, exact. Punt 2 was volgens mij wel goed voorgelezen.

De voorzitter: Is deze aanpassing voor iedereen duidelijk? Is het ook voor de griffier duidelijk? Ja, helemaal mooi. Dan gaan wij door naar motie nummer 60, GroenLinks, informatievoorziening bomenkap. Het college wordt verzocht te zorgen dat de bomen waarvoor een kapvergunning is aangevraagd en andere beeldbepalende bomen een duidelijke markering krijgen en te onderzoeken op welke manier via deze markering op een eenvoudige manier informatie kan worden verkregen over de kap. De heer Ros.

Mevrouw Dirks: Mag ook mevrouw Dirks. Dank u. Deze blijft ongewijzigd, voorzitter.

De voorzitter: Ongewijzigd. Dan gaan wij door naar motie nummer 61, GroenLinks, soortenmanagementplan in Ridderkerk. Het college wordt verzocht om vertraging in spouwuurisolatie zo veel als mogelijk te beperken door te starten met het opstellen van een overkoepelend Soortenmanagementplan, voor heel Ridderkerk en, zodra dit in Zuid-Holland wordt toegestaan, gebruik te gaan maken van het pre-soortenmanagementplan.

Mevrouw Dirks: Ook deze blijft ongewijzigd.

De voorzitter: Dat is duidelijk. Dan gaan wij door naar motie 62, CDA, afvalcampagne. Onderwerp is het afvalbeleid van de gemeente. Het college wordt verzocht begin 2024 het Ridderkerkse afvalbeleid, opnieuw, op een voor zoveel mogelijk inwoners toegankelijke manier onder de aandacht te brengen bij de Ridderkerkers. De heer Overheid.

De heer Overheid: Blijft ongewijzigd, voorzitter.

De voorzitter: Motie 63, campagne ... Van het CDA. Campagne impact illegaal drugsgebruik. Onderwerp is de maatschappelijke impact van het gebruik van illegale drugs. Het college wordt verzocht in 2024 in Ridderkerk een campagne te starten om Ridderkerkers bewust te maken van de maatschappelijke impact van het gebruik van illegale drugs. De heer Overheid.

De heer Overheid: Blijft ongewijzigd.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 64, van het CDA, een groener Oostendam. Het college wordt verzocht te onderzoeken of het mogelijk is om Oostendam langs de N915 te vergroenen. De heer Overheid.

De heer Overheid: Ook deze blijft ongewijzigd.

De voorzitter: Motie nummer 65, Echt voor Ridderkerk, gratis openbaar vervoer voor kinderen van 4 tot en met 13 jaar. Onderwerp is gratis busvervoer voor kinderen. Het college wordt verzocht vanaf het nieuwe schooljaar in 2024 de kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 13 jaar gratis te laten reizen met openbaar vervoer van de RET. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Deze motie wordt voor nu ingetrokken.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 66, Echt voor Ridderkerk, meest diervriendelijke gemeente van het jaar. Onderwerp is de meest diervriendelijke gemeente van het jaar. Het college wordt verzocht voor 2025 zoveel mogelijk te voldoen aan de criteria voor het verkrijgen van de titel meest diervriendelijke gemeente en de gemeente aan te melden voor deze titel. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Ook deze motie wordt nu ingetrokken.

De voorzitter: Motie 67, Echt voor Ridderkerk, onderzoek PFAS-vrij inkopen. Onderwerp is de inkoop van PFAS-vrije producten. Het college wordt verzocht te onderzoeken of het Ridderkerkse inkoopbeleid aangepast kan worden, opdat zoveel mogelijk gevraagd wordt om alternatieven voor PFAS-houdende producten. Tevens om het gebruik van PFAS-houdende producten door leveranciers zoveel mogelijk te ontmoedigen en inwoners te attenderen op en te verzoeken PFAS-vrije producten aan te schaffen. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw Van Vliet: Deze motie blijft staan, maar er komen wel wat tekstuele wijzigingen. De titel motie PFAS-vrij inkopen, wordt veranderd in motie onderzoek alternatieven voor PFAS-houdende producten. Dat dekt meer de lading van ons verzoek. En bij verzoek het college om, worden de punten twee en drie, die komen daar te vervallen. En één blijft één en vier wordt dan automatisch twee.

De voorzitter: Is deze wijziging die wordt voorgesteld voor iemand niet te volgen? Dus de titel wordt motie onderzoek alternatieven voor PFAS-houdende producten. Eén blijft ongewijzigd. Twee en drie vervallen. Vier wordt twee. Dan gaan wij naar motie 68 van de SGP, uniformering lokale bewegwijzering en attentiebebording. Het college wordt verzocht een scan uit te laten voeren om inzichtelijk te maken waar het functioneel is om verwijzingen en/of attentiebebording toe te voegen en/of te actualiseren en te optimaliseren. Tevens om de raad een voorstel te doen voor nieuw beleid hierover. De heer Kardol.

De heer Kardol: Deze motie blijft ongewijzigd, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 69, van de Partij van de Arbeid, inzet ervaringskennis. Het college wordt verzocht te onderzoeken hoe in Ridderkerk ervaringskennis beter benut kan worden en of in de Ridderkerkse ambtelijke organisatie ervaringskennis kan worden ingezet. De heer Rijdsijk.

De heer Rijsdijk: Voorzitter, de motie blijft staan. Wel willen we punt 2 in het verzoek aan het college laten vervallen.

De voorzitter: Motie blijft ongewijzigd. Punt 2 vervalt en daarmee wordt punt 3 nummer twee. Dat klopt?

De heer Rijsdijk: Ja.

De voorzitter: Iedereen navolgbaar? Mooi. Dan gaan wij naar motie 70, van de Partij van de Arbeid. Onderwerp is Ridderkerk trakteert. Het college wordt verzocht om in het voorjaar 2024 de bewoners van Ridderkerkse verpleeg- en verzorgingshuizen en/of zij die op Ridderkerkse dagbesteding locaties verblijven, namens het gemeentebestuur een leuke en lekkere attentie te geven als blijk van aandacht, betrokkenheid en genegenheid. De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: De motie blijft ook staan, voorzitter. Wel zijn er wat tekstuele aanpassingen. Bij, verzoekt het college om, het eerste punt, gaan we de puntkomma weghalen, die na genegenheid komt. En dan wordt de zin, en genegenheid, en dan wordt toegevoegd, en de organisaties te verzoeken. Dan halen we punt 2, de twee halen we dan weg en dan voegen we het stukje van punt 2 achter de zin bij punt 1. Dit klinkt heel ingewikkeld hoe ik het zo zeg, merk ik.

De voorzitter: Ik denk dat ik het snap. U voegt eigenlijk één en twee samen door de puntkomma aan het eind van één weg te laten. Daarmee wordt drie, twee en vier, drie en vijf, vier.

De heer Rijsdijk: Ja, dat klopt, voorzitter. Met dan de toevoeging dat na genegenheid dan komt, en de organisaties te verzoeken.

De voorzitter: Helder. Prima. Voor iedereen duidelijk? Dat is het geval. Dan gaan wij naar motie 71, van de Partij van de Arbeid. Tijdelijke pop-upstore met maatschappelijke invulling in het centrum. Het college wordt verzocht in gesprek te gaan met alle relevante partijen en organisaties om bij een positieve respons en als het haalbaar blijkt, te zorgen dat er in het centrum een pop-upstore wordt gerealiseerd die een maatschappelijke invulling krijgt. De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Deze motie trekken we in, voorzitter.

De voorzitter: Gaan wij naar motie 72, van de Partij van de Arbeid, uitbreiding Ridderkerkpas. Het college wordt verzocht de gemeenteraad een voorstel voor te leggen om de mogelijkheden van het gebruik van de Ridderkerkpas voor minima uit te breiden. De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Deze motie blijft staan. En dan ga ik het iets simpeler proberen uit te leggen, voorzitter. Bij verzoekt het college om, bij punt 1, om achter de verordening toe te voegen, en/of beleidsregels. Bij punt 2 ook achter verordening, en toe te voegen, en/of beleidsregels. En bij alle Ridderkerkse winkeliers, te veranderen in meer Ridderkerkse winkeliers.

De voorzitter: Even herhalend zowel bij één als twee achter verordening in de tekst, en/of beleidsregels toe te voegen. En alle Ridderkerkse winkeliers te vervangen door meer Ridderkerkse winkeliers, oftewel het woord alle door meer. Voor iedereen is dat duidelijk? Dat is het geval. Motie 73, Partij van de Arbeid, versterking buurtbus. Onderwerp is een extra buurtbus. Het college wordt verzocht samen met de buurtbus Ridderkerk een plan op te stellen voor een extra buurtbuslijn in Ridderkerk, die in ieder geval Oostendam aandoet, en op basis daarvan met de MRDH in gesprek te gaan over subsidiëring. De heer Rijsdijk.

De heer Rijsdijk: Deze motie blijft ongewijzigd.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 74, Partij 18PLUS, ondernemerspenning, dat is het onderwerp. Het college wordt verzocht samen met lokale ondernemers een ondernemerspenning te ontwikkelen, die als waardering wordt gegeven aan ondernemingen die langdurig in Ridderkerk zijn gevestigd. De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Deze blijft staan, maar wel met een paar aanpassingen. Te weten, verzoekt het college om, bij punt 2 wordt dan, de zilveren ondernemingspenning uit te reiken aan ondernemingen die van 25 tot 50 jaar actief en onafgebroken gevestigd zijn in Ridderkerk, komma op een geëigend moment. Hetzelfde geldt dan voor punt 3, maar dan met 50 tot 100 jaar. En punt 4 wordt dan, uiterlijk eind 2024 de gemeenteraad te informeren over de invulling en de voortgang van de motie.

De voorzitter: Dus zowel bij twee als drie voorafgaand aan onafgebroken, toe te voegen, actief en. Bij beide passages ook aan het eind, op een geëigend moment en bij vier het zo te formuleren, uiterlijk eind 2024 de gemeenteraad te informeren over de invulling en de voortgang van de motie. Is dat voor iedereen navolgbaar? Dat is het geval. Dan gaan wij naar motie 75, Partij 18PLUS, onderzoek naar gezondheidseffecten Chemours. Het college wordt verzocht het RIVM te verzoeken in het onderzoek naar de effecten van Chemours op de gezondheid van omwonenden ook Ridderkerk op te nemen in het onderzoeksgebied en een bloedonderzoek deel uit te laten maken van het onderzoek. Als hier geen gehoor aan wordt gegeven de raad te informeren over de kosten als de gemeente zelf de effecten van Chemours op de gezondheid van de inwoners van Ridderkerk zou laten onderzoeken. De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Deze blijft staan.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 76, Partij 18PLUS. Onderwerp is parkeerplekken voor deeltweewielers. Het college wordt verzocht in iedere wijk meerdere parkeerplekken aan te wijzen voor het stallen van deeltweewielers. De exploitanten van deeltweewielers te verzoeken de zogenaamde geofence-zones te beperken tot de aangewezen parkeerplekken of anders tot plekken waar geen sprake is van hinderlijk parkeergedrag. De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Deze blijft ook staan en ongewijzigd.

De voorzitter: Dank u wel. Even kijken waar ik even gebleven ben. 77 gaan we verder. Motie 77, Partij 18PLUS, zebrapad bij bushaltes aan 50 kilometer wegen. Het college wordt verzocht te onderzoeken waar extra zebrapaden bij bushaltes wenselijk zijn en deze in 2024 te realiseren. De heer Westbroek.

De heer Westbroek: Ongewijzigd, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 78, ChristenUnie, jaarlijkse netwerkbijeenkomst voor organisaties met vrijwilligers. Onderwerp is een door de gemeente georganiseerde netwerkbijeenkomst voor de organisaties met vrijwilligers en het college wordt verzocht jaarlijkse netwerkbijeenkomsten te organiseren voor organisaties waarbij vrijwilligers betrokken zijn. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Die trekken we voor nu in, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 79, ChristenUnie, kunstwerk internationaal bekende kunstenaar. Het college wordt verzocht medewerking te verlenen aan het plaatsen en onderhouden van een kunstwerk in de openbare ruimte, waarbij een internationaal bekende kunstenaar zijn dankbaarheid wil tonen aan Ridderkerk. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Deze willen we ongewijzigd in stemming laten brengen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Motie 80, ChristenUnie, samenspeelplek. Het onderwerp is inclusieve samenspeelplekken. Het college wordt verzocht met ervaringsdeskundigen in gesprek te gaan, te onderzoeken hoe met een aantal specifieke organisaties kan worden samengewerkt en de raad in het tweede kwartaal van 2024 een voorstel te doen hoe in één of meerdere wijken in de gemeente een bestaande speeltuin kan worden aangepast tot een inclusieve speeltuin.

De heer Kooijman: Ongewijzigd.

De voorzitter: Ongewijzigd. En dan komen wij tot uiteindelijk motie 81, ChristenUnie, waardering bomen. Het college wordt verzocht nieuwe bepalingen op te nemen in het beleid over de waardering van bomen. De raad in een bijeenkomst te informeren over de waardering en functies van bomen in onze openbare ruimte en waarom deze onmisbaar zijn om beleidsdoelen op het gebied van onder andere klimaat en biodiversiteit te behalen. De heer Kooijman.

De heer Kooijman: Ook deze ongewijzigd, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Even mijn papiertjes in de juiste volgorde leggen. En volgens mij zijn meerderen met mij dat aan het doen. Goed, dan gaan wij nu met elkaar over tot stemming over de moties die nog op het tableau staan. We gaan dat zo doen dat ik per motie het nummer noem en het onderwerp, vervolgens vraag of er nog stemverklaringen zijn en vervolgens tot stemming overga. Dan ga ik u bij alle moties vragen wie er voor is. Dus geen verrassingen van voor of tegen, gewoon wie voor is. Is het helder? Mooi. Dan beginnen we bij motie nummer 56, met als onderwerp geen zonneweiden in Ridderkerk. Zijn daar stemverklaringen bij? Dat is niet het geval. Dat betekent dat ik nu de vervolgvraag ga stellen. Wie mag geacht worden voor deze motie te zijn? Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk. En ik heb het zo met onze gewaardeerde griffier afgesproken dat ik dan even de verhouding terug hoor en dan concludeer ik even af. Deze motie is verworpen met 24 stemmen tegen en 5 voor. Dan gaan wij over tot motie met als nummer 58, met als onderwerp onderzoek gratis ontbijt op basisscholen. Wie wil daar een stemverklaring voor geven? Niemand? Wie is voor deze motie? CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk. 7 voor, 22 tegen, motie is verworpen. Motie nummer 59, vlonderwandelpad Oosterparkweg. Wie wil daar een stemverklaring op afgeven? Niemand? Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 29 voor, 0 tegen, aangenomen. Motie nummer 60, informatievoorziening bomenkap. Wie wil daarover een stemverklaring afgeven? Niemand. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 26 voor, 3 tegen, aangenomen. Motie nummer 61. Herstel 60. Even kijken. 61, ja. Motie soorten managementplan in Ridderkerk. Wie wil daar over een stemverklaring afgeven? Niemand. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 29 voor, 0 tegen, aangenomen. Motie nummer 62, afvalcampagne. Wie wil daarover een stemverklaring afgeven? Niemand? Wie is voor deze motie? Excuus. Stemverklaring GroenLinks.

Mevrouw Dirks: Dank u wel, voorzitter. Omdat het nu gaat over een informatievoorziening en niet over het afvalbeleid zelf, waar we nog steeds wel jammer vinden dat de negatieve prikkels weggehaald, zijn we voor deze motie, omdat juist ook meerdere talen belangrijk zijn. We hebben niet alleen te maken met mensen die de taal moeten leren, maar ook bijvoorbeeld studenten of mensen die hier even tijdelijk komen werken bijvoorbeeld.

De voorzitter: Dank u wel. Dan nu alsnog de stemming over deze motie. Wie is voor deze motie? CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, Leefbaar Ridderkerk, ChristenUnie, GroenLinks. 15 voor, 14 tegen, aangenomen. Motie nummer 63, campagne impact illegaal drugsgebruik. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te geven? Dat is het geval. De VVD, mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: De VVD stemt in met deze motie en dient de motie mede in, wetende dat dit nooit in de plaats kan komen van een keiharde aanpak van drugscriminaliteit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu tot stemming over. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, VVD, Leefbaar Ridderkerk, ChristenUnie. 18 voor, 11 tegen, aangenomen. Motie nummer 64, een groener Oostendam. Is iemand die daar een stemverklaring over wenst af te geven? Niemand? Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 29 voor, 0 tegen, aangenomen. Dan gaan wij door naar motie nummer 67. Motie nummer 67, onderzoek PFAS-vrije inkopen. Iemand een stemverklaring. Neen. Wie is voor deze motie? Partij van de Arbeid, Echt voor Ridderkerk, Partij 18PLUS, GroenLinks. 13 voor? 13 voor, 16 tegen, verworpen. Motie 68, uniformering lokale bewegwijzering en attentiebebording. Een stemverklaring gewenst? Neen, niet het geval. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie. 25 voor, 4 tegen, aangenomen. Motie 69, partij ... Inzet ervaringskennis. Wie wil daarover een stemverklaring af te geven? Neen. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie. Echt voor Ridderkerk was volgens mij niet voor, klopt dat? Dat klopt. 25 voor, 4 tegen, aangenomen. Motie nummer 70, Ridderkerk trakteert. Iemand een stemverklaring? Twee. GroenLinks, mevrouw Dirks.

Mevrouw Dirks: Dank u wel. GroenLinks stemt tegen deze motie. Het is wel sympathiek, maar ongezond en het lijkt heel erg omslachtig en geen taak van de gemeente.

De voorzitter: ChristenUnie, mevrouw De Wolff-ter Beek.

Mevrouw De Wolff-ter Beek: We stemmen tegen deze motie, omdat het volgens ons een te losstaande actie is, waarbij het voor ons onduidelijk is hoe dit bijdraagt aan het bestrijden tegen eenzaamheid.

De voorzitter: Dank u wel. Wie is voor deze motie? CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Partij 18PLUS. 16 voor, 13 tegen, aangenomen. Dan ga ik door naar motie nummer 72, uitbreiding Ridderkerkpas. Iemand een stemverklaring? Neen. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 24 voor, 5 tegen, aangenomen. Motie nummer 73, versterking buurtbus. Iemand een stemverklaring? Dat is niet het geval. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 26 voor, 3 tegen, aangenomen. Motie 74, ondernemerspenning. Iemand een stemverklaring? GroenLinks, mevrouw Dirks.

Mevrouw Dirks: Dank u wel, voorzitter. Wij steunen deze motie. We vinden hem sympathiek en we steunen vooral het idee van een gerecyclede penning in samenwerking met lokale afvalverwerkingsbedrijven.

De voorzitter: ChristenUnie, de heer Kooijman.

De heer Kooijman: Dankzij de aanpassingen in de motie heeft Partij 18PLUS ons nipt overgehaald om deze motie in deze vorm te kunnen steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Wie is voor deze motie? SGP, Partij van de Arbeid, Echt voor Ridderkerk, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 24 voor, 5 tegen, aangenomen. Motie nummer 75, onderzoek naar gezondheidseffecten Chemours. Iemand een stemverklaring? Ja, SGP, de heer Kardol.

De heer Kardol: De SGP stemt tegen, alhoewel we helemaal voor punt 1a zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Wie is voor deze motie. Echt voor Ridderkerk, Partij 18PLUS, GroenLinks. 11 voor, 18 tegen, verworpen... Excuus. 11 voor, 18 tegen, verworpen. Motie nummer 76, parkeerplekken deeltweewielers. Iemand een stemverklaring? VVD, mevrouw Klaver.

Mevrouw Klaver: We stemmen hardgrondig in met deze motie, omdat we verwachten dat de overlast door deelscootergebruikers af zal nemen, zodat het uiteindelijke doel, namelijk deelmobiliteit, beter bevorderd wordt.

De voorzitter: Dank u wel. Stemverklaring ook door de SGP. De heer Kardol.

De heer Kardol: Dank u, voorzitter. We stemmen voor deze motie en vinden het ook belangrijk dat wordt gekeken naar de fysieke parkeerplekken zoals in Rotterdam zijn ingericht.

De voorzitter: Dank u wel. Iemand voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 29 voor, 0 tegen, aangenomen. Gaan wij door met motie 77, zebepad bij bushaltes aan 50 kilometer wegen. Iemand een stemverklaring? Niemand. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 29 voor, 0 tegen, aangenomen. Wij gaan verder met motie met nummer 79, kunstwerk internationaal bekende kunstenaar. Iemand de stemverklaring? Niemand. Wie is voor deze motie? Partij van de arbeid, ChristenUnie, GroenLinks. 7 voor, 22 tegen, verworpen. Motie nummer 80, samenspeelplek. Iemand een stemverklaring? Niemand. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks. 29 voor, 0 tegen, aangenomen. En als laatste, nummer 81, waardering bomen. Iemand een stemverklaring? Neen. Wie is voor deze motie? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, VVD, Partij 18PLUS, ook Echt voor Ridderkerk, ChristenUnie, GroenLinks. 26 ... Even een controle vraag, was de fractie van Leefbaar Ridderkerk voor of tegen? Tegen. Er was even onduidelijkheid. Dank u wel. 26 voor, 3 tegen, aangenomen. Daarmee hebben wij, beste mensen, een respectabel aantal besluiten al genomen, maar we zijn nog niet klaar voor vanavond.

2e Tussenrapportage 2023

De voorzitter: We hebben met elkaar tot stemming te komen ten aanzien van het voorstel rondom de tweede tussenrapportage en omdat we met elkaar al gevoelig hebben gesproken over de tweede tussenrapportage. U heeft dat in uw stukken meegenomen als ook over de begroting tweeduizend ... Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming, gaan wij het zo doen dat ik u vraag of u een stemverklaring heeft bij beide stemmingen en daarna direct tot stemming over. Als eerste de tweede tussenrapportage 2023. Wie wil daarover een stemverklaring afgeven? Niemand. Wie is voor het geadviseerde besluit? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, GroenLinks en dat is dan unaniem volgens mij, mijnheer de griffier. Jawel. Aangenomen.

Programmabegroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2027

De voorzitter: Dan komen wij met elkaar tot het stemhoogtepunt van deze avond rondom de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Wil iemand daarover een stemverklaring afgeven? Dat is niet het geval. Wie is voor het geadviseerde besluit? SGP, CDA, Partij van de Arbeid, Burger op 1, Echt voor Ridderkerk, VVD, Leefbaar Ridderkerk, Partij 18PLUS, ChristenUnie, en GroenLinks. En ook daarbij is dus sprake van unanieme besluitvorming voor, waardoor deze begroting en de meerjarenraming unaniem is aangenomen. En ik moest er een flinke klap opgeven, heb ik begrepen van één onder u. Dat heb ik bij deze

gedaan. Ik feliciteer u allen, want we zijn met elkaar, want ik hecht er ook aan om het zo uit te spreken, een begroting rijker. Gefeliciteerd allemaal daarmee.

Sluiting

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het einde van de besluitvorming en de beraadslaging gekomen na een lange dag, die veel van u heeft gevraagd. Sommigen omdat zij iedere keer aan het woord waren. Anderen omdat zij enorm volhardend zijn geweest in het bezetten van de zetel, om het maar even zo te formuleren. Ik heb waardering voor iedereen, ook voor degenen die het allemaal hebben aan willen horen of er verslaglegging van gaan doen. Ik vind het mooi om op deze manier, voor iedereen ook die meegekeken heeft, te laten zien dat het zo ook kan. Zo doen we dat in Ridderkerk, zeggen we dan tegen elkaar. Ik dank u daarvoor. Ik complimenteer u daarmee en ik sluit deze vergadering. En ook nu weer de bekende riedel, vergeet de spullen hier niet, tenzij dat u niet aan uw spullen gehecht bent, want de deur gaat straks op slot. Wij spreken met elkaar beneden nog even na. Dank u wel. Ik sluit de vergadering.